

รายงานการสำรวจระดับประเทศ
เรื่อง ผลกระทบจากนโยบายควบคุมการบริโภคยาสูบในประเทศไทย
กลุ่มวัยรุ่น
รอบที่ 5 (พ.ศ. 2554)

ภายใต้โครงการ
International Tobacco Control Policy-Southeast Asia

ดำเนินการโดย
สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล
ร่วมกับ
The Cancer Council Victoria, Australia
และ
University of Waterloo, Canada

สนับสนุนโดย
The US National Institutes of Health (NIH)
ร่วมกับ
Canadian Institute of Health Research (CIHR)

หัวหน้าโครงการวิจัย: บุปผา ศิริรัศมี

คณะวิจัย: ทวีมา ศิริรัศมี บุปผา ศิริรัศมี จรัมพร ไหล่สำอาง
อารี จำปากลาง ปรียา เกนโรจน์ วีรนุช ก้อนแก้ว

ผลกระทบจากนโยบายควบคุมการบริโภคยาสูบในประเทศไทย
กลุ่มวัยรุ่น รอบที่ 5 (พ.ศ. 2554)

Cataloging-in Publication Data

รายงานการสำรวจระดับประเทศ เรื่อง ผลกระทบจากนโยบายควบคุมการบริโภคยาสูบ
ในประเทศไทย กลุ่มวัยรุ่น รอบที่ 5 (พ.ศ.2554) / คณะวิจัย : ทวีมา ศิริรัมย์
... [และคนอื่น ๆ]. -- พิมพ์ครั้งที่ 1. -- นครปฐม : สถาบันวิจัยประชากรและ
สังคม มหาวิทยาลัยมหิดล, 2556

(เอกสารทางวิชาการ / สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล ;
หมายเลข 421)

ISBN 978-616-279-404-9

1. การสูบบุหรี่. 2. พฤติกรรมการสูบบุหรี่. 3. วัยรุ่น. 4. วิจัย. I. ทวีมา ศิริรัมย์.
II. บุปผา ศิริรัมย์. III. จรัมพร ให้อยอง. IV. อารี จำปากลาย. V. ปรียา เกนโรจน์.
VI. ชีรนุช ก้อนแก้ว. VII. มหาวิทยาลัยมหิดล. สถาบันวิจัยประชากรและสังคม.
VIII. ชื่อชุด.

GT3021.T5 ร451 2556

พิมพ์ครั้งแรก ธันวาคม 2556

จำนวนพิมพ์ 500 เล่ม

จัดพิมพ์โดย สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล

ตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม 73170

โทรศัพท์ (662) 441-9666, (662) 441-0201 ต่อ 100

โทรสาร (662) 441-9333

e-mail : directpr@mahidol.ac.th

Website : www.ipsr.mahidol.ac.th

คณะวิจัยของโครงการ

ประเทศไทย

บุปผา ศิริรัตมี	: หัวหน้าโครงการ	สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล และนักวิจัยหลัก
ทวิมา ศิริรัตมี	: นักวิจัยหลัก(ร่วม)	คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
จรัมพร ให้อยอง	: นักวิจัยหลัก(ร่วม)	สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล
อารี จำปากลาย	: นักวิจัยหลัก(ร่วม)	สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล
ปรียา เกนโรจน์	: นักวิจัย	สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล
ธีรนุช ก้อนแก้ว	: นักวิจัย	สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล

ประเทศแคนาดา

Geoffrey T. Fong	<i>University of Waterloo</i>
Mary E. Thompson	<i>University of Waterloo</i>
David Hammond	<i>University of Waterloo</i>
Pete Driezen	<i>University of Waterloo</i>
Anne Chew Quah	<i>University of Waterloo</i>

ประเทศออสเตรเลีย

Ron Borland	<i>The Cancer Council Victoria</i>
Hua Hee Yong	<i>The Cancer Council Victoria</i>

ประเทศสหรัฐอเมริกา

Michael K. Cummings	<i>Roswell Park Cancer Institute</i>
Gary Giovino	<i>Roswell Park Cancer Institute</i>
Craig Steger	<i>Roswell Park Cancer Institute</i>
Hana Ross	<i>University of Illinois</i>

ประเทศอังกฤษ

Gerard Hastings	<i>University of Strathclyde</i>
-----------------	----------------------------------

ประเทศมาเลเซีย

Maizurah Omar	<i>National Poison Centre, Universiti Sains Malaysia</i>
Rahmat Awang	<i>National Poison Centre, Universiti Sains Malaysia</i>

Foreword

This report presents findings of five waves of the ITC Thailand youth survey. As far as I am aware, this is by far the most detailed and longest running cohort survey of youth uptake undertaken outside of Western country. The retention rate of the sample is extraordinarily good, and the sample is broadly based. Thus this dataset provides an unprecedented insight into the factors that influence the uptake of smoking from early adolescence through to young adulthood. There is much more analysis that is required to take full advantage of this important study but this report provides some very important and useful information.

One important finding is the improved impact of the change to graphic health warning labels between wave one and two of this study. However the results from wave five suggest that the small increase in warning size from 50% to 55% has had no detectable impact, although caution needs to be taken in interpreting this as the proportion of smokers in the cohort has increased (as they have got older) and this may be affecting the results in ways that have not yet been controlled for.

The report also provides important information showing that strong positive impact of the “parents will regret it if their children smoke cigarettes” campaign. Indeed this campaign has generated a great deal of discussion among young people and both about the health concerns and what they should do about it.

I would like to congratulate Dr. Buppha Sirirassamee, Dr. Tawima Sirirassamee and the Thai team for the high quality of the data and the extremely high retention rates. I look forward to working with them over the coming year to analyse these data in more detail.

Ron Borland Ph.D.

Chief Investigator

ITC South East Asia Project

Nigel Gray Distinguished Fellow in Cancer Prevention

Cancer Council Victoria, Australia

คำนำ : ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยประชากรและสังคม

สถาบันฯ มีความยินดีและภูมิใจนำเสนอ ผลการสำรวจที่มีคุณค่ายิ่งจากโครงการวิจัยเรื่อง ผลกระทบจากนโยบายควบคุมการบริโภคยาสูบ International Tobacco Control Policy Survey – Southeast Asia: ITC-SEA (Thailand) การสำรวจระดับประเทศรอบที่ 5 (2554) หนึ่งในงานวิจัยระยะยาว ที่มีอยู่เพียงไม่กี่เรื่องในประเทศไทย ภายใต้การนำของรองศาสตราจารย์ ดร.บุปผา ศิริรัมย์ โครงการ ITC-SEA (Thailand) เป็นโครงการที่ติดตามสัมภาณวัยรุ่นตั้งแต่ปี 2548 (รอบที่ 1) เป็นต้นมา ข้อมูลของโครงการมีการนำไปใช้วิเคราะห์เพื่อประโยชน์เชิงวิชาการ ทั้งวิทยานิพนธ์และบทความวิจัย ที่สำคัญกว่านั้น คือ ผลการสำรวจถูกนำไปใช้ประโยชน์ ในการประเมินผลกระทบจากนโยบายควบคุมการบริโภคยาสูบ และกำหนดนโยบายควบคุมการบริโภคยาสูบของรัฐบาลมาโดยตลอด

ในฐานะที่สถาบันวิจัยประชากรและสังคม เป็นหน่วยงานที่ทำงานวิจัยเป็นพันธกิจหลัก มากกว่าสี่ทศวรรษ และผลิตผลงานวิจัยที่ถูกใช้เป็นฐานในการพัฒนาโยบายที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะมาโดยตลอด การวิจัยด้านสุขภาพ เป็นหนึ่งในกลุ่มวิจัยที่สถาบันฯ ให้ความสำคัญ สถาบันฯ ขอชื่นชมและขอขอบคุณที่มีวิจัยของโครงการ ITC-SEA (Thailand) สำหรับความทุ่มเทในการสร้างสรรค์ให้เกิดงานวิจัยที่มีคุณค่าอย่างต่อเนื่อง สถาบันฯ ขอสนับสนุน และเป็นกำลังใจให้กับการทำงานของโครงการ และหวังที่จะเห็นการนำผลการวิจัยครั้งนี้ไปใช้เป็นแนวทางในออกแบบนโยบาย และการรณรงค์เพื่อป้องกันวัยรุ่นไม่ให้ริเริ่มทดลองสูบบุหรี่ และเพื่อช่วยเหลือผู้สูบบุหรี่ให้สามารถเลิกสูบบุหรี่ได้สำเร็จ ซึ่งจะนำไปสู่การสร้างสังคมปลอดบุหรี่ในอนาคต

(รองศาสตราจารย์ ดร. สุรีย์พร พันพิ่ง)

ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยประชากรและสังคม

มหาวิทยาลัยมหิดล

กิตติกรรมประกาศ

ความสำเร็จของการสำรวจครั้งที่ 5 โครงการติดตามผลกระทบจากนโยบายควบคุมการบริโภคยาสูบ (International Tobacco Control Policy Surveys) ประเทศไทย คงไม่สามารถเกิดขึ้นได้ หากไม่ได้รับความอนุเคราะห์จากหลายฝ่าย ซึ่งคณะผู้วิจัยขอแสดงความขอบคุณอย่างสูงในความมีน้ำใจ และความช่วยเหลือจากท่านและหน่วยงานของท่าน ที่มีส่วนทำให้การสำรวจครั้งนี้ประสบความสำเร็จ และมีโอกาสนำเสนอผลการวิเคราะห์สู่สาธารณชน

ผู้วิจัยขอขอบคุณผู้ให้ข้อมูลทุกท่าน ที่กรุณาใช้เวลาตอบแบบสอบถามอย่างจริงจังและตั้งใจ ทุกๆ รอบการสำรวจ

ขอขอบคุณสำนักงานเขตทุกพื้นที่ในกรุงเทพมหานคร ที่อนุญาตให้พนักงานสัมภาษณ์เข้าเก็บข้อมูลในพื้นที่ รวมทั้งเจ้าหน้าที่ในทุกอำเภอ ผู้นำชุมชน กำนันผู้ใหญ่บ้าน และผู้ประสานงานในพื้นที่ทั้ง 9 จังหวัด ที่ช่วยประสานงานและอำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูล หน่วยราชการที่เป็นพื้นที่สำรวจ ได้แก่ กรมช่างอากาศ กองบัญชาการสนับสนุนทหารอากาศ

ขอบคุณผู้ควบคุมงานสนาม และพนักงานสัมภาษณ์ทุกคน ที่ปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มความสามารถ

ขอบคุณคณะวิจัยจากหน่วยงานต่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง Professor Ron Borland จาก Cancer Council Victoria ประเทศออสเตรเลีย Professor Geoffrey T. Fong จาก University of Waterloo ประเทศแคนาดา และ Professor Michael K. Cummings จาก Roswell Park Cancer Institute ประเทศสหรัฐอเมริกา

สุดท้ายขอขอบคุณ National Institutes of Health (NIH) ประเทศสหรัฐอเมริกา ที่กรุณาให้ทุนสนับสนุนในการดำเนินโครงการ ITC-SEA ประเทศไทย ผ่าน Transdisciplinary Tobacco Use Research Center (TTURC) ประเทศสหรัฐอเมริกา และ Canadian Institute of Health Research (CIHR) ประเทศแคนาดา

คณะผู้วิจัย

บทคัดย่อ

โครงการ International Tobacco Control Survey-Southeast Asia (Thailand) เป็นโครงการติดตามผลกระทบเชิงนโยบายในการควบคุมการบริโภคยาสูบในประเทศไทย โดยการสำรวจระดับประเทศในกลุ่มวัยรุ่น รอบที่ 5 มีจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 963 คน ประกอบด้วยกลุ่มตัวอย่างเก่า จากการสำรวจรอบที่ 1 ถึงรอบที่ 4 ที่ติดตามได้จำนวน 694 คน และกลุ่มตัวอย่างใหม่ 269 คน ในภาพรวม มีกลุ่มตัวอย่างเป็นเพศชายร้อยละ 54.4 และกลุ่มตัวอย่างมีอายุเฉลี่ย 18.0 ปี

ในประเด็นพฤติกรรมการสูบบุหรี่ พบว่า อัตราความชุกของการสูบบุหรี่ของวัยรุ่น เท่ากับ 22.4 อัตราการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นชายเท่ากับร้อยละ 39.5 และอัตราการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นหญิงเท่ากับร้อยละ 2.3 โดยวัยรุ่นชายมีอัตราการสูบบุหรี่สูงสุดในภาคใต้ ส่วนวัยรุ่นหญิงมีอัตราการสูบบุหรี่สูงสุดในกรุงเทพฯ อายุเฉลี่ยที่เริ่มสูบบุหรี่หมดมวนครั้งแรก เท่ากับ 15.3 ปี โดยอายุน้อยที่สุดที่เริ่มสูบบุหรี่ คือ 11 ปี ในกลุ่มวัยรุ่นที่สูบบุหรี่ เกือบครึ่งหนึ่ง สูบบุหรี่ทุกวันหรือเกือบทุกวันและเกือบสามในสี่มีอาการติดบุหรี่ เป็นที่น่าห่วงใยว่า วัยรุ่นที่รายงานมา เคยสูบบุหรี่เมื่ออยู่กับพ่อแม่มีสัดส่วนสูงขึ้นไปมากเมื่อเปรียบเทียบกับผลการสำรวจในรอบที่ผ่านมา แสดงว่า ครอบครัวของวัยรุ่นส่วนใหญ่รับรู้และยอมรับการสูบบุหรี่ของลูก

ในประเด็นความรู้และทัศนคติต่อการสูบบุหรี่ พบว่า วัยรุ่นไทยยอมรับการสูบบุหรี่ของเพศชายมากกว่าการสูบบุหรี่ของเพศหญิง โดยวัยรุ่นที่สูบบุหรี่ยอมรับการสูบบุหรี่มากกว่าวัยรุ่นที่ไม่สูบบุหรี่ วัยรุ่นส่วนใหญ่มีความรู้เรื่องผลกระทบต่อสุขภาพจากการสูบบุหรี่ดีมาก โดยวัยรุ่นที่ไม่สูบบุหรี่มีความรู้เรื่องผลกระทบต่อสุขภาพจากการสูบบุหรี่ดีกว่าวัยรุ่นที่สูบบุหรี่

ในประเด็นของปัจจัยแวดล้อมต่อการสูบบุหรี่ของวัยรุ่น พบว่า บุคคลในครอบครัว และเพื่อนสนิทต่างมีบทบาทสำคัญต่อพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของวัยรุ่น โดยวัยรุ่นที่

๗

อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีผู้สูบบุหรี่จะมีอัตราการสูบบุหรี่สูงกว่าครัวเรือนที่ไม่มีผู้สูบบุหรี่ นอกจากนี้ วัยรุ่นที่สูบบุหรี่เกือบทั้งหมดมีเพื่อนสนิทสูบบุหรี่อย่างน้อย 1 คน และเกือบครึ่งมีเพื่อนสนิททั้ง 5 คนสูบบุหรี่

ปัจจัยที่ใช้ทำนายการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นในการสำรวจรอบที่ 5 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ เพศ สถานภาพการศึกษา จำนวนเพื่อนสนิทที่สูบบุหรี่ พื้นที่ที่อนุญาตให้สูบบุหรี่ในบ้าน ความรู้สึกต่อตนเอง ความคิดเห็นต่อการสูบบุหรี่ และความถี่ในการเห็นฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่ เมื่อเปรียบเทียบปัจจัยที่ใช้ทำนายการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นในการสำรวจทั้ง 5 รอบ พบว่า เพศ และจำนวนเพื่อนสนิทที่สูบบุหรี่ เป็นปัจจัยสำคัญที่ใช้ทำนายการสูบบุหรี่ของวัยรุ่น

ในประเด็นของผลกระทบของนโยบายควบคุมการบริโภคยาสูบในประเทศไทย พบว่า นโยบายหลายด้านประสบความสำเร็จอย่างต่อเนื่อง โดยการห้ามสูบบุหรี่ทุกพื้นที่ในบ้านมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง และฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่ส่งผลให้วัยรุ่นคิดถึงอันตรายต่อสุขภาพจากการสูบบุหรี่มีสัดส่วนเพิ่มมากขึ้นในทุกรอบการสำรวจ อย่างไรก็ตาม การบังคับใช้กฎหมายควบคุมการบริโภคยาสูบยังขาดความเข้มแข็ง โดยผลการศึกษาพบว่า การขายบุหรี่ให้แก่เด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี และการวางโชว์บุหรี่ ณ จุดขาย ยังคงอยู่และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น

Executive Summary

Tobacco use is the world's leading preventable killer. Tobacco use of adolescent is of particular concerns since most young smokers continue to smoke throughout adulthood and would encounter many long-term health problems such as high risk of lung cancer, heart disease, stroke, etc. The International Tobacco Control (ITC) Thailand Survey aims to evaluate national level tobacco control policy employing a cohort survey with replenishment. The focus of the study was on adolescents. Smoking behavior, knowledge, beliefs, opinions, and attitudes about smoking and tobacco use among adolescents in Thailand were examined. This Wave 5 also highlighted "Parents will regret it if their children smoke cigarettes" campaign, and household policy on "home smoking restriction" as well as the impacts of the change in policy measures to prevent and reduce smoking such as health warnings on cigarette packages, ban of tobacco advertising at shops or stores, and ban of selling tobacco to youth under 18.

The sample size in Wave 5 was 963, including 694 recontact samples who were interviewed in Wave 1, Wave 2, Wave 3, and Wave 4 and 269 replenishments. Male adolescents constituted 54.4 percent of samples. The sample average age was 18.0 years old. Most samples were students and many of them were in the secondary school. For those non-students, almost half of them were unemployed, followed by laborers, service workers, and agricultural workers, respectively. Approximately, half of samples lived in the rural areas while about one-third live in the urban areas and 17.1% live in Bangkok, the capital city. The replenishments were younger and higher proportion of them lives in Bangkok comparing to that of the recontact samples.

The proportion of adolescent smokers has increased substantially since the first wave survey. Starting from 11.3%, the proportion of adolescent smokers has rise a to 15.0%, 18.3%, 21.5%, and 22.4% in Wave 2, Wave3, Wave 4, and

Wave 5, respectively. This is largely due to the cohort ageing through the period when most of the uptake of smoking occurs. Tobacco use of adolescent has been a male-dominated issue. The Wave 5 male sample smokers were 39.5%, while only 3.4% of female sample smoked. The youngest age of those first smoked the whole puff of cigarette was as low as 11 years old while the mean age was 15.3. Older samples were more likely to be smokers. Comparing between students and non-students, proportion of smokers for non-students were 3 times higher than that of students. The proportions of smokers in the rural and urban areas were quite similar. the southern region carried the highest percentage of smokers followed by Bangkok while the North-eastern region carried the lowest percentage of smokers.

Considering smoking behavior of adolescent smokers, the study has shown that about one-third of smokers smoke more than once a day. Over 10 percent of smokers smoked more than 10 cigarettes a day. Majority of smokers smoked factory-made cigarette. It should be noted that many adolescent smokers tend to be addicted to smoking. Almost three-fourth of smokers had a cigarette, or felt like having a cigarette, first thing in the morning.

Examining the emotional state and self esteem of adolescent, smokers were more likely to feel sad, dissatisfied on themselves, feel that they have done many things wrong, and feel lonely. Smoker had less negative attitudes toward smoking, although in general most adolescents perceived that smoking is not good things and is not socially accepted. The proportion of non-smokers who feel that smoking is disgusting was 2 times higher than that of smokers. However, it is worth noting that Thai adolescent viewed that male smoking is more acceptable in the society than female smoking. The proportion of sample, both smokers and non-smokers, who viewed that it is acceptable for young men to smoke, was higher than that of sample who viewed that it is acceptable for young women to smoke. This view could link to the increasing trend of young male smokers in Thailand.

Adolescents have good knowledge on the health impact of smoking. More than 90 % of sample knew that harms of smoking included oral cavity, lung cancer in non-smokers from second hand smoke, chronic obstructive pulmonary disease, and premature aging. However, many have not yet know many health conditions resulted from smoking such as miscarriage (of baby), gangrene, heart failure, impotence in male smoker, and stroke in smoker.

People surrounding adolescent, such as family members and friends, can influence them to use or do not use tobacco. Almost all smokers had at least one close friend who smoked and about half of smokers have all of the five closest friends or acquaintances that they spend time with on a regular basis smoked. Concerning on role of family, the study found that as high as 73% of young smokers who have ever smoked in the presence of parents. This implies that majority of parents of young smokers are aware on their tobacco uses.

The comprehensive tobacco-control policies and measures are needed to discourage tobacco use among adolescent such as advertising restrictions, and ban of selling tobacco to youth under 18. Such policies and measures to tackle smoking among adolescent have existed. However, the capacity to enforce in practices has been varied for each policy which has resulted in the various outcomes responded from the relevant parties.

Despite the policy implementation on advertising restrictions, there was a dearth of capability to enforce in practice. About one third of adolescent have seen tobacco advertisement. The usual sources of tobacco advertisement were shop and grocery. Proportion of adolescent who have seen smoking actors and actresses on televisions and in the theaters have been consistently high since Wave 2. In Wave 5, more than half of adolescents have seen tobacco products on the shelves or on sales counters despite the displaying cigarette packs has been banned since 2005. Considering the effectiveness of tobacco sale control policies, there were fragmented enforcements in practice. The study found that

more than 40% of adolescents under 18 have ever bought tobacco within the last 30 days prior to the survey. About 60% of young smokers under 18 have ever bought tobacco within the last 30 days prior to the survey. While many sample adolescents under 18 have been denied on their cigarette purchase by sellers, the proportion of experience on being rejected declined from over 50% in Wave 1 to 38.7% of sample in Wave 5. This latter finding is probably because the average age of those under 18 has increased from the early survey years.

Health warnings on cigarette package policy have played the crucial role on informing the negative health consequences from smoking cigarettes. After the change of health warnings on cigarette packages from text only to be pictures with text, about half of adolescents often notice health warnings on cigarette packages (from Wave 2 to Wave 5), an in Wave 1. More than 90% of those who have noticed health warnings on cigarette packages reported on thinking about the danger of smoking in all waves of survey. However, the expansion of the health warning label from 50% to be 55% of the cigarette packs, which has been enforced since 2010 prior to the survey period in Wave 5, had little effect on adolescent. The proportion of adolescents who reported that health warning labels made them think about the danger of smoking were higher than 90% as in the previous wave. However, the proportion of those reported of noticing the health warning labels often and very often in Wave 5 was lower than that in the previous wave.

The success of campaigns implemented to tackle smoking is obviously shown on the home smoking restriction campaign. Two-thirds of sample resided in home with the complete ban of smoking in Wave 5. This proportion of home smoking restriction has apparently increased over time since Wave 1. It was also reported that the proportion of non-smokers resided in home with the complete ban of smoking is higher than smokers.

Parents will regret it if their children smoke cigarettes. Campaigns targeted at stopping young new smokers and reduce adolescent smokers. The

campaign found itself well-equipped to pose the concern on smoking issues. More than 80% of sample viewed that the campaign was relevant to them. About three fourths reported that the campaign led to discussion about the health consequences from smoking cigarette among family members. Almost 70% reported that the campaign led to discussion about the health consequences from smoking cigarette among friends. Moreover, more than 90% viewed that the campaign can persuade female adolescent not to smoke.

Policy recommendations

- 1) Strictly enforce measures that aim to protect adolescents from tobacco use.
- 2) Increase the variability of pictorial health warning labels and press the focus on diseases from smoking that were not yet well aware among adolescents as well as focus on the campaigns that improve knowledge on health consequence from smoking.
- 3) Press more campaigns targeted to protect non-smoking adolescents from second-hand smoke as well as focus on the campaigns that build the negative attitudes toward tobacco use.
- 4) Press more importance on friends as the safety net from tobacco use.

Recommendations for further research

- 1) Research guiding the comprehensive practice to strictly implement measures and research on cost of in-action of not implementing policies and measures.
- 2) Use both qualitative and quantitative methodology to research on smoking behaviors of adolescents.
- 3) Research on the effect of marketing strategies of tobacco companies on young males and females.

สารบัญ

หน้า

Foreword	ก
คำนำ : ผู้อำหนวยการสถาบันวิจัยประชากรและสังคม	ค
กิตติกรรมประกาศ	จ
บทคัดย่อ	ช
Executive Summary	ฅ
สารบัญ	ฅ
สารบัญตาราง	ด
ส่วนที่ 1 บทนำ	
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
1.3 ขอบเขตของการศึกษา	5
ส่วนที่ 2 ทบทวนวรรณกรรม	
2.1 การดำเนินงานเพื่อการควบคุมยาสูบในประเทศไทย	7
2.2 พฤติกรรมการสูบบุหรี่ของวัยรุ่น	13
2.3 ทศนคติและความรู้เกี่ยวกับบุหรี่ของวัยรุ่น	15
2.4 ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการใช้การสูบบุหรี่ของวัยรุ่น	17
2.5 ข้อค้นพบจากการสำรวจระดับประเทศ รอบที่ 1 ถึงรอบที่ 4 ของโครงการติดตามผลกระทบจากนโยบายควบคุมการ บริโภคยาสูบในประเทศไทย	20
ส่วนที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย	
3.1 นิยามศัพท์	23
3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา	24
3.3 เครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูล	30

	หน้า
3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล	31
3.5 การอบรมผู้ควบคุมงานสนามและพนักงานสัมภาษณ์	32
3.6 การควบคุมคุณภาพข้อมูลและงานสนาม	33
3.7 ข้อพิจารณาด้านจริยธรรมการวิจัย	34
ส่วนที่ 4 ผลการวิจัย	
4.1 ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างจากการสำรวจรอบที่ 5	37
4.2 พฤติกรรมการสูบบุหรี่ของกลุ่มตัวอย่างในการสำรวจรอบที่ 5	40
4.3 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการสูบบุหรี่ ของกลุ่มตัวอย่างในการสำรวจรอบที่ 5	43
4.4 ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างในการสำรวจ รอบที่ 1 รอบที่ 2 รอบที่ 3 รอบที่ 4 และรอบที่ 5	53
4.5 เปรียบเทียบปัจจัยเสี่ยงของการสูบบุหรี่ของกลุ่มตัวอย่าง ในการสำรวจรอบที่ 1 รอบที่ 2 รอบที่ 3 รอบที่ 4 และรอบที่ 5	55
4.6 เปรียบเทียบผลกระทบของนโยบายควบคุมการบริโภคยาสูบใน การสำรวจรอบที่ 1 รอบที่ 2 รอบที่ 3 รอบที่ 4 และรอบที่ 5	59
ส่วนที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	
5.1 สรุปผลการวิจัย และอภิปรายผล	65
5.2 ข้อเสนอแนะ	72
บรรณานุกรม	75
ภาคผนวก	
ก ตาราง	85
ข แบบสำรวจครัวเรือนกลุ่มตัวอย่างเก่า	147
ค แบบสำรวจครัวเรือนกลุ่มตัวอย่างใหม่ และตารางคิชกริต	149
ง แบบสอบถาม	151
จ รายชื่อผู้ควบคุมงานสนามและพนักงานสัมภาษณ์	171
ช ภาพการอบรม การปฏิบัติงานภาคสนามและการควบคุมงานสนาม	173

สารบัญตาราง

ตาราง		หน้า
3.1	สรุปจำนวนหมู่บ้านหรือเขตแจ้งนับ ของพื้นที่ตัวอย่างจำแนกตามเขตเมือง เขตชนบท และภาค	25
3.2	สรุปจำนวนหมู่บ้านที่ตัดออกและเก็บเพิ่มในการสำรวจรอบที่ 4	28
3.3	สรุปจำนวนหมู่บ้าน / เขตแจ้งนับ ในการสำรวจรอบที่ 1 รอบที่ 2 รอบที่ 3 รอบที่ 4 และรอบที่ 5 จำแนกตามภาคและจังหวัด	28
3.4	สรุปจำนวนตัวอย่างในการสำรวจรอบที่ 1 รอบที่ 2 รอบที่ 3 รอบที่ 4 และรอบที่ 5 จำแนกตามภาคและจังหวัด	29
4.1ก	ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ และอายุ	85
4.1a	Percentage of sample by gender and age	85
4.1ข	ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับการศึกษา	86
4.1b	Percentage of sample by educational level	86
4.1ค	ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตาม อาชีพ	87
4.1c	Percentage of sample by occupation	87
4.1ง	ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามสถานภาพสมรส และเขตที่อยู่อาศัย	88
4.1d	Percentage of sample by marital status and residential area	88
4.1จ	ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามจำนวนสมาชิกในครัวเรือน	89
4.1e	Percentage of sample by number of household member	89
4.1ฉ	ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตาม จำนวนผู้สูบบุหรี่ในครัวเรือน และสถานภาพการสูบบุหรี่	90
4.1f	Percentage of sample by number of smoker in household and smoking status	90
4.2ก	ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ และสถานภาพการสูบบุหรี่	91
4.2a	Percentage of sample by gender and smoking status	91
4.2ข	ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอายุเมื่อสูบบุหรี่หมดมวนครั้งแรก	92
4.2b	Percentage of sample by age at first smoked a whole cigarette	92

ด

ตาราง		หน้า
4.2ค	ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่ จำแนกตาม เหตุผลที่เริ่มสูบบุหรี่ เป็นครั้งแรก	93
4.2c	Percentage of smoking sample by reason for having the first cigarette	93
4.2ง	ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่ จำแนกตามความบ่อยในการสูบบุหรี่ และจำนวนบุหรี่ที่สูบต่อวัน	94
4.2d	Percentage of smoking sample by frequency of smoking and number of cigarette smoked per day	94
4.2จ	ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่ จำแนกตามการสูบบุหรี่เมื่ออยู่กับ พ่อแม่ และประเภทบุหรี่ที่สูบประจำ	95
4.2e	Percentage of smoking sample by smoking in the presence of parents and brand of cigarette usually smoke	95
4.2ฉ	ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่ จำแนกตามแหล่งที่มาของบุหรี่ และประสบการณ์ในการซื้อบุหรี่	96
4.2f	Percentage of smoking sample by source of cigarette and cigarette purchasing experience	96
4.2ช	ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่ จำแนกตาม ความรู้สึกอยากสูบบุหรี่ เป็นสิ่งแรกเมื่อตื่นนอนตอนเช้า	97
4.2g	Percentage of smoking sample by feeling like having a cigarette first thing in the morning	97
4.3.1ก	ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอายุ และสถานภาพการสูบบุหรี่	98
4.3.1a	Percentage of sample by age and smoking status	98
4.3.1ข	ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับการศึกษา และสถานภาพ การสูบบุหรี่	99
4.3.1b	Percentage of sample by educational level and smoking status	99
4.3.1ค	ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอาชีพ และสถานภาพการสูบบุหรี่	101
4.3.1c	Percentage of sample by occupation and smoking status	101

ตาราง	หน้า
4.3.1ง ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามสถานภาพสมรส เขตที่อยู่อาศัย และสถานภาพการสูบบุหรี่	102
4.3.1d Percentage of sample by marital status, residential area and smoking status	102
4.3.1จ ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ ภูมิภาค และสถานภาพการสูบบุหรี่	103
4.3.1e Percentage of sample by gender, region and smoking status	103
4.3.1ฉ ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามจำนวนสมาชิกในครัวเรือน และสถานภาพการสูบบุหรี่	105
4.3.1ฟ Percentage of sample by number of household member and smoking status	105
4.3.1ช ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามจำนวนผู้สูบบุหรี่ในครัวเรือน และสถานภาพการสูบบุหรี่	106
4.3.1g Percentage of sample by number of smoker in household and smoking status	106
4.3.2 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามการมีพี่ชายหรือพี่สาวสูบบุหรี่ และสถานภาพการสูบบุหรี่	107
4.3.2 Percentage of sample by having older brothers or sisters smoke and smoking status	107
4.3.3 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามจำนวนเพื่อนสนิทที่สูบบุหรี่ และสถานภาพการสูบบุหรี่	108
4.3.3 Percentage of sample by number of close friends who smoke and smoking status	108
4.3.4 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามการนำคำสอนทางศาสนามาใช้ในชีวิตประจำวัน และสถานภาพการสูบบุหรี่	109
4.3.4 Percentage of sample by applying religious beliefs in daily life and smoking status	109

ท

ตาราง		หน้า
4.3.5ก	ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความรู้สึกเศร้า ความเห็นต่อการกระทำของตนเอง และสถานภาพการสูบบุหรี่	110
4.3.5a	Percentage of sample by feeling of sadness, opinion on self behavior and smoking status	110
4.3.5ข	ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความรู้สึกต่อตนเอง ความรู้สึกโดดเดี่ยว และสถานภาพการสูบบุหรี่	111
4.3.5b	Percentage of sample by feeling about oneself, feeling alone and smoking status	111
4.3.6ก	ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่เห็นด้วยกับประเด็นเกี่ยวกับการสูบบุหรี่ จำแนกตามสถานภาพการสูบบุหรี่	112
4.3.6a	Percentage of sample who agree with statements about smoking by smoking status	112
4.3.6ข	ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามทัศนคติต่อการสูบบุหรี่ และสถานภาพการสูบบุหรี่	113
4.3.6b	Percentage of sample by attitude towards smoking and smoking status	113
4.3.7	ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความคิดเห็นต่อบริษัทที่ผลิตยาสูบ และสถานภาพการสูบบุหรี่	114
4.3.7	Percentage of sample by opinion on tobacco companies and smoking status	114
4.3.8	ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความรู้เรื่องผลกระทบจากการสูบบุหรี่ต่อสุขภาพ และสถานภาพการสูบบุหรี่	115
4.3.8	Percentage of sample by knowledge on health effect of smoking and smoking status	115
4.3.9	ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่เคยเห็นโฆษณา/ส่งเสริมการขายบุหรี่ จำแนกตามแหล่งโฆษณา / ส่งเสริมการขาย และสถานภาพการสูบบุหรี่	116
4.3.9	Percentage of sample who ever seen advertisement/promotion of cigarette by source of advertisement/promotion of cigarette and smoking status	116

ตาราง	หน้า
4.3.10 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่เคยเห็นโฆษณา/ข่าวสารเกี่ยวกับอันตรายจากการสูบบุหรี่ จำแนกตามแหล่งโฆษณา และสถานภาพการสูบบุหรี่	117
4.3.10 Percentage of sample who ever seen advertisement/information about dangers of smoking by source of advertisement and smoking status	117
4.3.11ก ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตาม การเคยเห็นหรือได้ยินเกี่ยวกับการรณรงค์ “พ่อแม่จะเสียใจ หากลูกสูบบุหรี่” ในช่วง 6 เดือนที่ผ่านมา และสถานภาพสูบบุหรี่	118
4.3.11a Percentage of sample by in the last 6 months, ever seen or heard anything about the “Parents will regret it if their children smoke cigarettes” and smoking status	118
4.3.11ข ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตาม ความเกี่ยวข้องกับการรณรงค์ “พ่อแม่จะเสียใจ หากลูกสูบบุหรี่” ของคุณ และสถานภาพสูบบุหรี่	119
4.3.11b Percentage of sample by relevance with the “Parents will regret it if their children smoke cigarettes” campaign and smoking status	119
4.3.12ก ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตาม ในช่วง 6 เดือนที่ผ่านมา เคยเห็นหรือได้ยินเกี่ยวกับการรณรงค์ต่อต้านการสูบบุหรี่ นอกเหนือจาก “พ่อแม่จะเสียใจ หากลูกสูบบุหรี่” และสถานภาพสูบบุหรี่	120
4.3.12a Percentage of sample by in the last 6 months , ever seen or heard others anti-smoking advertising beside the “Parents will regret it if their children smoke cigarettes” and smoking status	120
4.3.12ข ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตาม ผลของการโฆษณาในรูปแบบต่างๆ ที่พูดถึงอันตรายจากการสูบบุหรี่ที่นำไปสู่การพูดคุยระหว่างสมาชิกในครอบครัวเกี่ยวกับการสูบบุหรี่และสุขภาพ และสถานภาพสูบบุหรี่	121
4.3.12b Percentage of sample by result of all forms of advertising that talk about the dangers of smoking lead to discussion amongst your family about smoking and health and smoking status	121

น

ตาราง		หน้า
4.3.12ค	ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตาม ผลของการโฆษณาในรูปแบบต่าง ๆ ที่พูดถึงอันตรายจากการสูบบุหรี่ที่นำไปสู่การพูดคุยระหว่างสมาชิกในกลุ่มเพื่อน เกี่ยวกับการสูบบุหรี่และสุขภาพ และสถานภาพสูบบุหรี่	122
4.3.12C	Percentage of sample by result of all forms of advertising that talk about the dangers of smoking lead to discussion amongst your friend about smoking and health and smoking status	122
4.3.12ง	ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตาม ผลของการโฆษณาในรูปแบบต่าง ๆ ที่พูดถึงอันตรายจากการสูบบุหรี่มีผลต่อการสูบบุหรี่ในอนาคตของคุณ และสถานภาพสูบบุหรี่	123
4.3.12d	Percentage of sample by result of all forms of advertising that talk about the dangers of smoking effect to smoking in your future and smoking status	123
4.3.12จ	ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามผลของการโฆษณาในรูปแบบต่าง ๆ ที่พูดถึงอันตรายจากการสูบบุหรี่ ทำให้วัยรุ่นหญิงไม่คิดที่จะสูบบุหรี่ และสถานภาพสูบบุหรี่	124
4.3.12e	Percentage of sample by result of all forms of advertising that talk about the dangers of smoking led to discourage young women from smoking and smoking status	124
4.4ก	ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ และอายุ	125
4.4a	Percentage of sample by gender and age	125
4.4ข	ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามสถานภาพการศึกษา	126
4.4b	Percentage of sample by educational status	126
4.4ค	ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับการศึกษา	127
4.4c	Percentage of sample by educational level	127

ตาราง		หน้า
4.4ง	ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามสถานภาพสมรส และเขตที่อยู่อาศัย	128
4.4d	Percentage of sample by marital status and residential area	128
4.4จ	ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามจำนวนสมาชิกในครัวเรือน	129
4.4e	Percentage of sample by number of household member	129
4.4ฉ	ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามจำนวนผู้สูบบุหรี่ในครัวเรือน และสถานภาพการสูบบุหรี่	130
4.4f	Percentage of sample by number of smoker in household and smoking status	130
4.5	ปัจจัยเสี่ยงของการสูบบุหรี่ของกลุ่มตัวอย่างในการสำรวจรอบที่ 1 รอบที่ 2 รอบที่ 3 รอบที่ 4 และรอบที่ 5	131
4.5	Risk factors of youth smoking in Wave 1, Wave 2, Wave 3, Wave 4 and Wave 5 surveys	131
4.6.1ก	ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอัตราความชุกของการสูบบุหรี่เพศ และรอบการสำรวจ	135
4.6.1a	Percentage of sample by smoking prevalence rate, gender and survey round	135
4.6.1ข	ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุระหว่าง 13 -17 ปี จำแนกตามอัตราความชุกของการสูบบุหรี่ เพศ และรอบการสำรวจ	136
4.6.1b	Percentage of sample age between 13 – 17 years by smoking prevalence rate, gender and survey round	136
4.6.2ก	ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามประสบการณ์ซื้อบุหรี่ รอบการสำรวจ และสถานภาพการสูบบุหรี่	137
4.6.2a	Percentage of sample by experience of buying cigarettes, survey round and smoking status	137

ตาราง	หน้า
4.6.2ข ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามประสบการณ์ถูกปฏิเสธการขาย บุหรี่เพราะอายุต่ำกว่า 18 ปี รอบการสำรวจ และสถานภาพการสูบบุหรี่	138
4.6.2b Percentage of sample by experience of being refused to sell cigarette because of age lower than 18 years, survey round and smoking status	138
4.6.3 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามการเคยเห็นการวางโชว์บุหรี่ ณ จุดขาย รอบการสำรวจ และสถานภาพการสูบบุหรี่	139
4.6.3 Percentage of sample by ever seen tobacco products displayed at point of sale, survey round and smoking status	139
4.6.4 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามการจำกัดพื้นที่สูบบุหรี่ในบ้าน รอบการสำรวจ และสถานภาพการสูบบุหรี่	140
4.6.4 Percentage of sample by home smoking restriction, survey round and smoking status	140
4.6.5ก ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความถี่ของการเห็นฉลากคำเตือน บนซองบุหรี่ รอบการสำรวจ และสถานภาพการสูบบุหรี่	141
4.6.5a Percentage of sample by frequency of seeing warning label on cigarette pack, survey round and smoking status	141
4.6.5ข ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามผลของฉลากคำเตือนที่ทำให้คิดถึง อันตรายจากการสูบบุหรี่ต่อสุขภาพ รอบการสำรวจ และสถานภาพ การสูบบุหรี่	142
4.6.5b Percentage of sample by effect of warning label on thinking about danger of smoking, survey round and smoking status	142
4.6.5ค ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามผลของฉลากคำเตือนที่ทำให้คน ในวัยเดียวกันไม่คิดที่จะสูบบุหรี่ รอบการสำรวจ และสถานภาพ การสูบบุหรี่	143
4.6.5c Percentage of sample by effect of warning label on discouraging teenager from smoking, survey round and smoking status	143

ตาราง	หน้า
4.6.6ก ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความถี่ในการเห็นโฆษณา/ส่งเสริม การขายบุหรี่ รอบการสำรวจ และสถานภาพการสูบบุหรี่	144
4.6.6a Percentage of sample by frequency of noticing advertisement of cigarette, survey round and smoking status	144
4.6.6ข ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามแหล่งที่เคยเห็นโฆษณาบุหรี่ รอบการสำรวจ และสถานภาพการสูบบุหรี่	145
4.6.6b Percentage of sample by source of ever seen cigarette advertisement, survey round and smoking status	145
4.6.6ค ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการเคยเห็นนักแสดง/ดาราสูบบุหรี่ เวลาที่ดูโทรทัศน์ วิดีโอ หรือภาพยนตร์ รอบการสำรวจและ สถานภาพการสูบบุหรี่	146
4.6.6c Percentage of sample by ever seen images of actors smoking when you watch TV, VDO or cinema, survey round and smoking status	146

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

บุหรี่เป็นสารเสพติดชนิดหนึ่งที่บั่นทอนสุขภาพและเป็นอันตรายต่อชีวิต นับเป็นการสูญเสียทรัพยากรมนุษย์และเศรษฐกิจของประเทศเป็นอย่างมาก ซึ่งมีแนวโน้มที่จะทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น ถ้ายังไม่มีมาตรการเพื่อยุติการขยายตัวของการสูบบุหรี่ของประชาชน จากรายงานขององค์การอนามัยโลก พบว่า ในปี 2011 ประชากรทั่วโลก 6 ล้านคน เสียชีวิตด้วยโรคที่เกิดจากการสูบบุหรี่ ได้แก่ โรคหัวใจล้มเหลว มะเร็งโรคปอด รวมทั้งโรคอื่นๆ อีกมากมาย โดยมากกว่า 5 ล้านคน เสียชีวิตจากการสูบบุหรี่โดยตรง และมากกว่า 600,000 คน ที่เสียชีวิตจากการได้รับควันบุหรี่มือสอง หากการควบคุมการบริโภคยาสูบไม่เข้มแข็ง จะมีผู้เสียชีวิตด้วยโรคที่เกิดจากการสูบบุหรี่ถึง 8 ล้านคนในปี 2030 โดยร้อยละ 70 จะเป็นประชากรของประเทศกำลังพัฒนา (World Health Organization, 2011)

สถานการณ์และแนวโน้มการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นในประเทศต่างๆ ไม่มีรูปแบบที่ชัดเจน กล่าวคือ ในบางประเทศอัตราการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นมีแนวโน้มลดลง เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกา พบว่า ในปี 1991 อัตราการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นเท่ากับร้อยละ 27.7 และเพิ่มสูงขึ้นมากเป็นร้อยละ 34.8 ในปี 1999 เมื่อปี 2001 อัตราการสูบบุหรี่ของวัยรุ่น คือ ร้อยละ 28.5 ซึ่งลดลงอย่างมากเมื่อเปรียบเทียบกับปี 1999 และต่อมาอัตราการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นลดลงเรื่อยๆ จนในปี 2011 อัตราการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นเท่ากับร้อยละ 18.1 (Centers for Disease Control and Prevention, 2011) ประเทศแคนาดา พบว่า ในปี 1999 อัตราการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นเป็นร้อยละ 28.0 และลดลงเรื่อยๆ จนในปี 2011 อัตราการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นคือ ร้อยละ 12.0 ซึ่งจะเห็นว่าลดลงจากปี 1999 มากกว่า 2 เท่า (Canadian Tobacco Use Monitoring Survey, 2011) สำหรับในประเทศไทย ในปี 2003 อัตราการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นเท่ากับร้อยละ 25.8 และอัตราการสูบบุหรี่ลดลงเล็กน้อยในปี 2009 เป็นร้อยละ 22.6 (Global Youth Tobacco Survey, 2009)

ขณะที่ในบางประเทศกลับพบว่า อัตราการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นเพิ่มมากขึ้น เช่น ในปี 2006 ประเทศอินโดนีเซียมีอัตราการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นเท่ากับร้อยละ 11.8 และอัตราการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นกลับเพิ่มสูงขึ้นมากในปี 2009 เป็นร้อยละ 20.3 และประเทศอินเดียในปี 2006 มีอัตราการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นเท่ากับร้อยละ 3.8 และอัตราการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นเพิ่มสูงขึ้นเล็กน้อยในปี 2009 เป็นร้อยละ 4.4 (Global Youth Tobacco Survey, 2011)

สำหรับสถานการณ์การสูบบุหรี่ของวัยรุ่นในประเทศไทย จากการสำรวจข้อมูลของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ในกลุ่มวัยรุ่นอายุ 16-18 ปี พบว่า อัตราการสูบบุหรี่ มีแนวโน้มลดลงจาก ร้อยละ 12.0 ในปี 2534 เป็นร้อยละ 6.4 ในปี 2544 แต่กลับเพิ่มสูงขึ้นเล็กน้อยเป็นร้อยละ 6.6 ในปี 2547 อัตราการสูบบุหรี่มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น จากร้อยละ 7.3 ในปี 2550 เป็นร้อยละ 9.2 ในปี 2554 ซึ่งแสดงให้เห็นว่า อัตราการสูบบุหรี่ในวัยรุ่นไทยมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง (สำนักงานสถิติแห่งชาติ 2554ก)

การสูบบุหรี่เป็นพฤติกรรมที่พบเห็นได้ในทุกสังคม ตั้งแต่วัยรุ่นจนถึงวัยผู้ใหญ่ และวัยสูงอายุ พฤติกรรมการสูบบุหรี่ส่วนใหญ่จะเริ่มต้นในช่วงวัยรุ่น เนื่องจากเป็นวัยอยากรู้อยากลอง และเป็นวัยที่สร้างตัวตนจากการเลียนแบบผู้อื่น โดยเฉพาะในกลุ่มเพื่อน ซึ่งจะนำไปสู่การมีพฤติกรรมของการเสพติดบุหรี่และต่อเนื่องไปยังวัยผู้ใหญ่และวัยสูงอายุได้ แม้ว่าในปัจจุบันจะมีการรณรงค์ต่อต้านการสูบบุหรี่ในหมู่วัยรุ่น รวมทั้งความพยายามของภาครัฐที่จะขยายกรอบของกฎหมายควบคุมการบริโภคยาสูบที่มีเป้าหมายเป็นกลุ่มวัยรุ่น อาทิ การห้ามขายบุหรี่ให้แก่เด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี การห้ามแบ่งบุหรี่ขายเป็นมวน และการห้ามวางโชว์บุหรี่ ณ จุดขาย เป็นต้น แต่เนื่องจากความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและการสื่อสาร รวมทั้งค่านิยมสมัยใหม่ ทำให้วัยรุ่นทั้งหญิงและชายมีความเชื่อมั่นในตนเองและใช้อารมณ์มากกว่าเหตุผลในการตัดสินใจ จึงถูกโน้มน้าวหรือชักจูงได้ง่าย นอกจากนี้ วัยรุ่นยังเลียนแบบการสูบบุหรี่ของดารา ผู้ปกครอง และ กลุ่มเพื่อน (จินดา พุกจำปา 2553) จึงทำให้อัตราการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น (ธราดล เก่งการพานิช มณฑา เก่งการพานิช และลักขณา เต็มศิริกุลชัย 2551) ดังนั้น การออกกฎหมายมากำกับเพียงอย่างเดียวยังไม่เพียงพอ ควรมีการให้ความรู้ความเข้าใจแก่วัยรุ่น รวมทั้งการสร้างทัศนคติที่ถูกต้อง เพื่อป้องกันไม่ให้ผู้ที่ยังไม่เคยสูบบุหรี่ตกเป็นเหยื่อของการโฆษณาบุหรี่และอยากลองสูบ จนเป็นทาสของบุหรี่ในที่สุด (แพทยสมาคมแห่งประเทศไทย 2552)

โครงการสำรวจผลกระทบจากนโยบายควบคุมการบริโภคยาสูบ (International Tobacco Control Policy Survey: ITC) เป็นโครงการสำรวจเพื่อติดตามผลการดำเนินงานตามอนุสัญญาว่าด้วยการควบคุมยาสูบ (FCTC) ซึ่งปัจจุบันมีการสำรวจใน 22 ประเทศทั่วโลก ได้แก่ สหรัฐอเมริกา แคนาดา ออสเตรเลีย อังกฤษ ไอร์แลนด์ เยอรมัน ฝรั่งเศส เนเธอร์แลนด์ นิวซีแลนด์ เม็กซิโก อูรุกวัย บังคลาเทศ จีน เกาหลีใต้ มาเลเซีย ไทย บราซิล อินเดีย ซูดาน สาธารณรัฐมอริเชียส เคนยา และแซมเบีย ซึ่งครอบคลุม ร้อยละ 50 ของประชากรโลก และร้อยละ 60 ของผู้สูบบุหรี่ทั่วโลก

โครงการสำรวจผลกระทบจากนโยบายควบคุมการบริโภคยาสูบในประเทศไทย (International Tobacco Control Policy Survey-Southeast Asia: ITC-SEA (Thailand)) เป็นโครงการศึกษาผลกระทบในระยะยาว (Longitudinal Study) เพื่อติดตามความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ในเรื่องความรู้เกี่ยวกับผลกระทบของการสูบบุหรี่ต่อสุขภาพ ความเชื่อ และทัศนคติเกี่ยวกับบุหรี่ พฤติกรรมการสูบบุหรี่ รวมทั้งผลกระทบของนโยบายการควบคุมการสูบบุหรี่ ที่นำมาใช้ในช่วงระยะเวลาที่ทำการสำรวจ โดยสำรวจซ้ำทุก 18 เดือน โดยประมาณ ต่อเนื่องเป็นระยะเวลา 5 ปี และได้ขยายระยะเวลาของโครงการฯ ต่อไปอีก 5 ปี รวมเป็น 10 ปี โดยเริ่มดำเนินการสำรวจรอบที่ 1 ในเดือนมกราคม 2548 และจะเสร็จสิ้นโครงการในปี พ.ศ. 2558 พื้นที่ทำการสำรวจครอบคลุม กรุงเทพมหานคร และ 4 ภาคของประเทศไทย ได้แก่ ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง และภาคใต้ โดยสุ่มเลือก 2 จังหวัดในแต่ละภาค และแต่ละจังหวัดครอบคลุมทั้งเขตเมืองและเขตชนบท

การสำรวจรอบที่ 1 (2548) เป็นการสำรวจอัตราความชุกของการสูบบุหรี่ พฤติกรรมการสูบบุหรี่ ทัศนคติต่อการสูบบุหรี่ ความคิดเห็นที่มีต่อบริษัทผลิตยาสูบ ความรู้เรื่องผลกระทบของบุหรี่ต่อสุขภาพ การโฆษณาส่งเสริมการขายบุหรี่ การรับรู้การรณรงค์ต่อต้านการสูบบุหรี่ ความรู้เรื่องผลกระทบของการสูบบุหรี่ต่อสุขภาพ การรับรู้เกี่ยวกับการรณรงค์ที่เกี่ยวข้องกับการสูบบุหรี่ และการเลิกสูบบุหรี่

การสำรวจรอบที่ 2 (2549) มุ่งเน้นในการติดตามประเด็นที่น่าสนใจเพิ่มเติม คือผลกระทบจากนโยบายที่เปลี่ยนแปลงในระหว่างการสำรวจรอบที่ 1 และรอบที่ 2 คือการใช้ฉลากคำเตือนแบบใหม่ ที่เป็นชนิดรูปภาพประกอบข้อความทดแทนแบบเดิมที่เป็นชนิดข้อความเพียงอย่างเดียว การห้ามวางโชว์บุหรี่ ณ จุดขาย และการจำกัดพื้นที่สูบบุหรี่

การสำรวจรอบที่ 3 (2551) ได้มีการสำรวจเพิ่มเติมในประเด็นความคิดเห็นต่อการบังคับใช้กฎหมายห้ามการสูบบุหรี่ในผับบาร์ เนื่องจากภายหลังการสำรวจรอบที่ 2 รัฐบาลได้มีการออกกฎหมายนี้เพิ่มเติม

การสำรวจรอบที่ 4 (2552) ได้มีการสำรวจเพิ่มเติมในประเด็นผลของการรณรงค์ที่เกี่ยวกับการลดควันบุหรี่มือสอง โดยมีข้อความในการรณรงค์ว่า “หยุดทำร้ายผู้อื่น หยุดสูบบุหรี่ในที่สาธารณะ”

สำหรับการสำรวจรอบที่ 5 (2554) มีประเด็นเพิ่มเติมที่น่าสนใจ คือ เหตุผลที่ทำให้สูบบุหรี่ครั้งแรก ผลของการรณรงค์ที่เกี่ยวกับการลดควันบุหรี่มือสอง โดยมีข้อความในการรณรงค์ว่า “พ่อและแม่จะเสียใจหากลูกสูบบุหรี่” การเพิ่มการจำกัดพื้นที่สูบบุหรี่ และมีการปรับปรุงฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่จาก 9 ภาพ เป็น 10 ภาพ

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

วัตถุประสงค์หลัก

เพื่อติดตามผลกระทบของนโยบายและมาตรการในการควบคุมการบริโภคยาสูบที่ดำเนินการในประเทศไทย ในช่วงปี พ.ศ. 2548 – 2558

วัตถุประสงค์เฉพาะ

1. เพื่อติดตามอัตราความชุกและพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นไทย
2. เพื่อติดตามความคิดเห็น ความเชื่อ ความรู้เกี่ยวกับอันตรายของการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นไทย
3. เพื่อติดตามการรับรู้ของวัยรุ่นไทย เกี่ยวกับการดำเนินงานตามนโยบายควบคุมการบริโภคยาสูบในประเทศไทย
4. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นไทย ระหว่างการสำรวจรอบที่ 1 รอบที่ 2 รอบที่ 3 รอบที่ 4 และรอบที่ 5
5. เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยเสี่ยงของการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นไทย ระหว่างการสำรวจในรอบที่ 1 รอบที่ 2 รอบที่ 3 รอบที่ 4 และรอบที่ 5

6. เพื่อประเมินผลกระทบของนโยบายควบคุมการบริโภคยาสูบต่อวัยรุ่นไทย โดยเปรียบเทียบผลการสำรวจในรอบที่ 1 รอบที่ 2 รอบที่ 3 รอบที่ 4 และรอบที่ 5

1.3 ขอบเขตของการศึกษา

โครงการสำรวจผลกระทบจากนโยบายควบคุมการบริโภคยาสูบในประเทศไทย ดำเนินการสำรวจชุมชนในประชากร 2 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้ใหญ่ที่สูบบุหรี่ และกลุ่มวัยรุ่น (ทั้งที่สูบบุหรี่และไม่สูบบุหรี่) รายงานวิจัยฉบับนี้ นำเสนอเฉพาะผลการสำรวจในกลุ่มวัยรุ่น (อายุ 13 – 24 ปี) สำหรับผลการสำรวจของกลุ่มผู้ใหญ่ที่สูบบุหรี่ ได้นำเสนอแยกในรายงานวิจัยอีกฉบับหนึ่ง (รายงานวิจัยผลกระทบจากนโยบายควบคุมการบริโภคยาสูบในประเทศไทย: การสำรวจกลุ่มผู้สูบบุหรี่ระดับประเทศรอบที่ 5 (พ.ศ. 2554))

พื้นที่ทำการสำรวจครอบคลุม กรุงเทพมหานคร และ 4 ภาคของประเทศไทย รวม 9 จังหวัด ได้แก่

- กรุงเทพมหานคร
- ภาคเหนือ : เชียงใหม่ แพร่
- ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ : หนองคาย นครราชสีมา
- ภาคกลาง : นครปฐม สมุทรสาคร
- ภาคใต้ : นครศรีธรรมราช สงขลา

ส่วนที่ 2

บททวนวรรณกรรม

ในส่วนของการทบทวนวรรณกรรม ครอบคลุมหัวข้อต่างๆ ดังนี้ 1) การดำเนินงานเพื่อควบคุมยาสูบในประเทศไทย โดยแยกให้เห็นถึงการดำเนินงานตั้งแต่เริ่มมีการควบคุมยาสูบแต่ละช่วงของการสำรวจ 2) พฤติกรรมการสูบบุหรี่ของวัยรุ่น 3) ความรู้และทัศนคติที่มีต่อการสูบบุหรี่ของวัยรุ่น 4) ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของวัยรุ่น และ 5) ข้อค้นพบจากรายงานการสำรวจระดับประเทศ รอบที่ 1 ถึงรอบที่ 4 ของโครงการติดตามผลกระทบจากนโยบายควบคุมการบริโภคยาสูบในประเทศไทย

2.1 การดำเนินงานเพื่อการควบคุมยาสูบในประเทศไทย

นโยบายและกฎหมายเพื่อควบคุมการบริโภคยาสูบในประเทศไทย

ผลิตภัณฑ์ยาสูบเป็นสิ่งเสพติดที่ทำลายสุขภาพของผู้เสพที่ไม่ผิดกฎหมาย รัฐจึงจำเป็นต้องควบคุมไม่ให้มีการจำหน่ายอย่างแพร่หลาย โดยกำหนดนโยบาย และกฎหมายเพื่อควบคุมการบริโภคยาสูบ เช่น กฎหมายการห้ามขายบุหรี่ให้เด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี การห้ามโฆษณาบุหรี่ การจำกัด/กำหนดพื้นที่สูบบุหรี่ การขึ้นราคา/ภาษีบุหรี่ การกำหนดให้มีภาพคำเตือนบนซองบุหรี่ การห้ามวางโชว์บุหรี่ ณ จุดขาย และการกำหนดให้แสดงสารพิษบนซองบุหรี่

โครงการติดตามผลกระทบจากนโยบายควบคุมการบริโภคยาสูบ ได้ติดตามการกำหนดนโยบายต่างๆ จากภาครัฐในแต่ละรอบของการสำรวจ สามารถสรุปนโยบายต่างๆ ที่มีการดำเนินการในระหว่างรอบการสำรวจของโครงการฯ ได้ดังต่อไปนี้

ก. นโยบายควบคุมการบริโภคยาสูบระยะก่อนการสำรวจรอบที่ 1 (มกราคม 2548)

ก่อนการสำรวจรอบที่ 1 ประเทศไทยกำหนดและบังคับใช้กฎหมายในการควบคุมการบริโภคยาสูบ ดังต่อไปนี้

- 1) พ.ศ. 2517 มีประกาศกระทรวงสาธารณสุขให้มีฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่ โดยพิมพ์ว่า **“การสูบบุหรี่อาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพ”**
- 2) พ.ศ. 2525 เปลี่ยนฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่ เป็น **“การสูบบุหรี่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ”**
- 3) พ.ศ.2529 มุขนิธิหมอชาวบ้านได้จัดตั้ง “โครงการรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่” ซึ่งปัจจุบันเปลี่ยนชื่อเป็น **“มูลนิธิรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่”** ซึ่งมุ่งเน้นการรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่ เป็นบทบาทหลัก
- 4) พ.ศ. 2532 รัฐบาลก่อตั้งคณะกรรมการควบคุมการบริโภคยาสูบแห่งชาติ (คบยช.) และประกาศให้มีการพิมพ์ฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่ ชนิดที่เป็นข้อความเพียงอย่างเดียว 6 แบบ ได้แก่ สูบแล้วแก่เร็ว ควันบุหรี่จะทำร้ายลูกสูบแล้วจะมีกลิ่นปาก สูบแล้วถุงลมพองตาย ควันบุหรี่ฆ่าคนตายได้ และ ควันบุหรี่ทำให้เกิดมะเร็งปอด ต่อมารัฐบาลได้ปรับเปลี่ยนเพิ่มเติมข้อความ เป็น 10 แบบ ได้แก่ บุหรี่ทำให้เกิดมะเร็งปอด บุหรี่ทำให้เกิดโรคหัวใจล้มเหลว บุหรี่ทำให้เกิดโรคถุงลมพอง บุหรี่ทำให้เส้นเลือดสมองแตก บุหรี่นำไปสู่สิ่งเสพติดอื่น บุหรี่ทำให้สมรรถภาพทางเพศเสื่อม บุหรี่ทำให้แก่เร็ว ควันบุหรี่ฆ่าคุณให้ตายได้ ควันบุหรี่ทำร้ายผู้ใกล้ชิด และควันบุหรี่ทำร้ายลูกในครรภ์
- 5) พ.ศ. 2532 ออกพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2532 ห้ามการโฆษณาผลิตภัณฑ์ยาสูบ
- 6) พ.ศ. 2535 ออกพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2535 และพระราชบัญญัติคุ้มครองสุขภาพผู้ไม่สูบบุหรี่ พ.ศ. 2535 ห้ามสูบบุหรี่ในที่ทำงานและที่สาธารณะ
- 7) พ.ศ. 2537 ปรับมาตรการทางภาษี โดยเก็บภาษีเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 55 เป็นร้อยละ 60 ของราคากาบบุหรี่
 - พ.ศ. 2538 เพิ่มเป็นร้อยละ 62 ของราคากาบบุหรี่
 - พ.ศ. 2539 เพิ่มเป็นร้อยละ 68 ของราคากาบบุหรี่
 - พ.ศ. 2541 เพิ่มเป็นร้อยละ 70 ของราคากาบบุหรี่
 - พ.ศ. 2543 เพิ่มเป็นร้อยละ 71.5 ของราคากาบบุหรี่
 - พ.ศ. 2544 เพิ่มเป็นร้อยละ 75 ของราคากาบบุหรี่

(ศูนย์วิจัยและจัดการความรู้เพื่อการควบคุมยาสูบ 2550)

- 8) พ.ศ. 2540 ออกพระราชบัญญัติคุ้มครองสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่ โดยให้กำหนดเครื่องหมายแสดงพื้นที่อนุญาตให้สูบบุหรี่และเขตห้ามสูบบุหรี่ และสภาพและลักษณะของเขตสูบบุหรี่เพิ่มเติม
- 9) พ.ศ. 2544 ออกพระราชบัญญัติส่งเสริมสุขภาพก่อตั้งสำนักงานส่งเสริมสุขภาพ (สสส.) โดยกำหนดให้นำเงินร้อยละ 2 ของภาษีบุหรี่และสุรามาใช้ในการส่งเสริมสุขภาพให้แก่ประชาชน
- 10) พ.ศ. 2545 ประกาศกระทรวงสาธารณสุข กำหนดชื่อหรือประเภทของสถานที่สาธารณะที่ให้มีการคุ้มครองสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่ และกำหนดบริเวณหรือพื้นที่ของสถานที่ดังกล่าวเป็นเขตสูบบุหรี่หรือเขตปลอดบุหรี่ และมีการขยายสถานที่สาธารณะให้เป็นเขตปลอดบุหรี่เพิ่มเติม
- 11) พ.ศ. 2546 แก้ไขกำหนดชื่อหรือประเภทของสถานที่สาธารณะที่ให้มีการกำหนดเขตปลอดบุหรี่และพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 ห้ามร้านค้าทุกประเภทขายบุหรี่ และเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่เด็กที่อายุต่ำกว่า 18 ปี

ข. นโยบายควบคุมการบริโภคยาสูบระหว่างการสำรวจรอบที่ 1 และรอบที่ 2 (มกราคม 2548 - สิงหาคม 2549)

ในช่วงระหว่างการสำรวจรอบที่ 1 และรอบที่ 2 ประเทศไทยกำหนดกฎหมายในการควบคุมการบริโภคยาสูบเพิ่มเติม ดังต่อไปนี้

- 1) 25 มีนาคม 2548 กำหนดหลักเกณฑ์แสดงฉลากและข้อความบนซองบุหรี่ โดยเปลี่ยนแปลงฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่จากชนิดข้อความเพียงอย่างเดียวมาเป็นชนิดรูปภาพคำเตือน 4 สี พร้อมข้อความบรรยาย มีทั้งหมด 6 ภาพ และเพิ่มพื้นที่จาก 1 ใน 3 เป็นร้อยละ 50 ของพื้นที่บนซองบุหรี่
- 2) 24 กันยายน 2548 ห้ามร้านขายบุหรี่วางโชว์บุหรี่ ณ จุดขาย
- 3) 30 ธันวาคม 2548 กำหนดเครื่องหมายของเขตสูบบุหรี่และเขตปลอดบุหรี่
- 4) พ.ศ. 2549 ปรับมาตรการทางภาษี โดยเก็บภาษีเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 75 เป็นร้อยละ 79 ของราคาบุหรี่ (ศูนย์วิจัยและจัดการความรู้เพื่อการควบคุมยาสูบ 2550)

ค. นโยบายควบคุมการบริโภคยาสูบระหว่างการสำรวจรอบที่ 2 และรอบที่ 3 (สิงหาคม 2549 - มกราคม 2551)

ในช่วงระหว่างการสำรวจรอบที่ 2 และรอบที่ 3 ประเทศไทยกำหนดและบังคับใช้กฎหมายการควบคุมการบริโภคยาสูบเพิ่มเติม ดังต่อไปนี้

- 1) 1 กันยายน 2549 เพิ่มภาพฉลากคำเตือนพร้อมข้อความบรรยายบนซองบุหรี่ จาก 6 ภาพ เป็น 9 ภาพ และปรับปรุงให้สื่อความหมายให้ชัดเจนขึ้น
- 2) 31 สิงหาคม 2549 ห้ามพิมพ์สรรพคุณบุหรี่ยา รสอ่อน รสเบา ในบุหรี่ยี่ห้อเรต บุหรี่ซิการ์ และยาเส้น
- 3) 4 กันยายน 2549 กำหนดให้บุหรี่ยี่ห้อเรตพิมพ์ฉลากแสดงชื่อสารพิษ และสารก่อมะเร็งที่อยู่ในควันบุหรี่ที่ข้างซองทั้ง 2 ข้าง โดยกำหนดสารพิษ 2 ตัว ได้แก่ คาร์บอนมอนอกไซด์ และไฮโดรเจนไซยาไนด์ สารก่อมะเร็ง 3 ตัว ได้แก่ นิโคติน ทาร์ และฟอร์มาลดีไฮด์
- 4) 29 ธันวาคม 2549 ประกาศเพิ่มพื้นที่เป็นเขตปลอดบุหรี่ โดยได้ประกาศให้สถานที่หลายแห่งเป็นเขตปลอดบุหรี่ทั้งหมด เช่น โรงเรียนหรือสถาบันการศึกษา ระดับที่ต่ำกว่าอุดมศึกษา ศาสนสถาน หรือสถานที่ประกอบศาสนกิจในนิกาย หรือศาสนาต่างๆ เป็นต้น
- 5) 29 พฤศจิกายน 2550 ปรับปรุงชื่อ หรือ ประเภทของสถานที่สาธารณะให้มีการคุ้มครองสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่ และกำหนดส่วนหนึ่งส่วนใดหรือทั้งหมดของสถานที่สาธารณะดังกล่าวเป็นเขตสูบบุหรี่ หรือเขตปลอดบุหรี่ รวมทั้งกำหนด สภาพ ลักษณะ และมาตรฐานของเขตสูบบุหรี่ หรือเขตปลอดบุหรี่ ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองสุขภาพผู้ไม่สูบบุหรี่ พ.ศ. 2535 โดยกำหนดให้เขตปลอดบุหรี่ต้องมีสภาพและลักษณะดังต่อไปนี้ 1) ต้องแสดงเครื่องหมายเขตปลอดบุหรี่ตามที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนด 2) ไม่มีการสูบบุหรี่ และ 3) ไม่มีอุปกรณ์ หรือสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการสูบบุหรี่ (สำนักงานคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และยาสูบ กรมควบคุมโรค 2549)
- 6) พ.ศ. 2550 ปรับมาตรการทางภาษี โดยเก็บภาษีเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 79 เป็นร้อยละ 80 ของราคาบุหรี่ (ศูนย์วิจัยและจัดการความรู้เพื่อการควบคุมยาสูบ 2550)

ง. นโยบายควบคุมการบริโภคยาสูบระหว่างการสำรวจรอบที่ 3 และรอบที่ 4 (มกราคม 2551 – เมษายน 2552)

ในช่วงระหว่างการสำรวจรอบที่ 3 และรอบที่ 4 ประเทศไทยกำหนดและบังคับใช้กฎหมายในการควบคุมการบริโภคยาสูบเพิ่มเติม ดังต่อไปนี้

- 1) 23 มกราคม 2551 กระทรวงสาธารณสุขได้ออกประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการในการแสดงเครื่องหมายของเขตสูบบุหรี่ และเขตปลอดบุหรี่
- 2) 27 กุมภาพันธ์ 2551 ได้มีพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551 เพื่อควบคุมการใช้สื่อโทรทัศน์ในการโฆษณาส่งเสริมการขายบุหรี่ (พระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551 2551)

จ. นโยบายควบคุมการบริโภคยาสูบระหว่างการสำรวจรอบที่ 4 และรอบที่ 5 (เมษายน 2552 – กุมภาพันธ์ 2554)

ในช่วงระหว่างการสำรวจรอบที่ 4 และรอบที่ 5 ประเทศไทยกำหนดและบังคับใช้กฎหมายในการควบคุมการบริโภคยาสูบเพิ่มเติม ดังต่อไปนี้

- 1) พฤษภาคม พ.ศ. 2552 ปรับเพดานภาษีสรรพสามิตจากร้อยละ 80 เป็นร้อยละ 90 ของราคา ณ โรงงาน และเพิ่มภาษีเป็นร้อยละ 85 ของราคา ณ โรงงาน
- 2) ประกาศกระทรวงสาธารณสุข ลงวันที่ 24 สิงหาคม 2552 เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขการแสดงฉลากและข้อความในฉลากของบุหรี่ซีกาแรต โดยปรับปรุงภาพคำเตือนจาก 9 ภาพ เป็น 10 ภาพ มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 25 กุมภาพันธ์ 2553 ประกอบด้วย

(สำนักงานคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และยาสูบ 2552)

- 3) ประกาศกระทรวงสาธารณสุข ฉบับที่ 19 พ.ศ. 2553 ลงวันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2553 เรื่อง กำหนดชื่อหรือประเภทของสถานที่สาธารณะที่ให้มีการคุ้มครองสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่ และกำหนดส่วนหนึ่งส่วนใด หรือทั้งหมดของสถานที่สาธารณะดังกล่าวเป็นเขตสูบบุหรี่หรือเขตปลอดบุหรี่ ประกอบด้วย สถานบริการสาธารณสุขและส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษา สถานที่สาธารณะที่ใช้ประโยชน์ร่วมกัน ยานพาหนะและสถานีขนส่งสาธารณะ มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 28 สิงหาคม 2554 (สำนักงานคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และยาสูบ 2553)

ในช่วงระหว่างการสำรวจรอบที่ 4 และรอบที่ 5 นี้ ได้มีการรณรงค์ต่อต้านการสูบบุหรี่ ผ่านสื่อโทรทัศน์ และอินเทอร์เน็ตในรูปแบบต่าง ๆ โดยจะเน้นไปที่กลุ่มผู้หญิง ได้แก่

- การรณรงค์เรื่อง “รักจริงไม่ยากให้ผู้หญิงสูบบุหรี่” เป็นการนำเสนอ ผ่านมุมมองความรักความห่วงใยของผู้ชาย ด้วยคำพูด เพื่อบอกความรู้สึกที่ไม่อยากให้ผู้หญิงสูบบุหรี่
- การรณรงค์เรื่อง “แม่กับลูกสาว” เป็นการนำเสนอว่าผู้เป็นแม่จะเสียใจแค่ไหน ที่รู้ว่าลูกสาวสูบบุหรี่ การรณรงค์นี้ได้ให้ข้อความตอนท้ายว่า "บุหรี่เลิกยากแต่...เลิกได้"
- การรณรงค์เรื่อง “พ่อกับลูกสาว” เป็นการนำเสนอว่าผู้เป็นพ่อจะเสียใจแค่ไหน ที่รู้ว่าลูกสาวสูบบุหรี่ การรณรงค์นี้ได้ให้ข้อความตอนท้ายว่า "บุหรี่เลิกยากแต่...เลิกได้"

2.2 พฤติกรรมการสูบบุหรี่ของวัยรุ่น

อัตราการสูบบุหรี่ของวัยรุ่น

อัตราการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นไทยมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น จากการสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติ พบว่า อัตราการสูบบุหรี่เป็นประจำของวัยรุ่นในปี 2549 เท่ากับร้อยละ 9.5 และเพิ่มขึ้นเป็น ร้อยละ 11.7 ในปี 2552 (สำนักงานสถิติแห่งชาติ 2549; ศิริวรรณ พิทยรังสฤษฏ์ และคณะ 2555) และทวิมา ศิริรัตมี และคณะ (2555) ทำการสำรวจในกลุ่มวัยรุ่นอายุ 13 – 24 ปี ในปี 2554 พบว่า อัตราการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นเท่ากับร้อยละ 21.5

อายุเมื่อเริ่มสูบบุหรี่ครั้งแรก

จากการสำรวจพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ (2549) พบว่า อายุเมื่อเริ่มสูบบุหรี่หมดมวนครั้งแรกของวัยรุ่นไทยลดลง ตามลำดับ โดยในปี 2549 อายุที่เริ่มสูบบุหรี่หมดมวนครั้งแรก เท่ากับ 18.3 ปี ในปี 2550 อายุที่เริ่มสูบบุหรี่หมดมวนครั้งแรก เท่ากับ 16.8 ปี และในปี 2554 อายุที่เริ่มสูบบุหรี่หมดมวนครั้งแรก เท่ากับ 16.2 ปี (สำนักงานสถิติแห่งชาติ 2549, 2551ข, 2554) ขณะที่การ

สำรวจระดับประเทศในกลุ่มวัยรุ่นอายุระหว่าง 13 – 24 ปี ของ ทวีมา ศิริรัตมี และคณะ (2555) พบว่า ในปี 2554 อายุเฉลี่ยที่เริ่มสูบบุหรี่หมดมวนครั้งแรก เท่ากับ 15.2 ปี และพบว่าอายุน้อยที่สุดที่เริ่มสูบบุหรี่เท่ากับ 11 ปี ทรายาดล เก่งการพาณิชย์ และคณะ (2551) สำรวจพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นหญิงที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาและอุดมศึกษาทั่วประเทศ พบว่า วัยรุ่นหญิงร้อยละ 35.7 เริ่มสูบบุหรี่เมื่ออายุ 16 ปีขึ้นไป และอายุน้อยที่สุดที่เริ่มสูบบุหรี่ครั้งแรกคือ 11 ปี

จากการศึกษาในบางพื้นที่ของประเทศไทย พบว่า อายุเฉลี่ยที่เริ่มสูบบุหรี่ของวัยรุ่นอยู่ในช่วง 13.8 – 14.5 ปี โดยชณิษฐ์ชา บุญเสริม และคณะ (2552) ศึกษาพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นในจังหวัดชัยภูมิ อายุ 11- 18 ปี พบว่า อายุเฉลี่ยที่เริ่มสูบบุหรี่มวนแรกเท่ากับ 14.5 ปี อายุต่ำสุดที่เริ่มสูบบุหรี่มวนแรกเท่ากับ 7 ปี ขณะที่การศึกษาพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นในจังหวัดนนทบุรี ของ วิลาวัณย์ ประทีปแก้ว และพรเทพ ล้อมพรหม (2553) พบว่า อายุเฉลี่ยที่เริ่มสูบบุหรี่มวนแรกเท่ากับ 14.3 ปี และเรณู บุญจันทร์ และคณะ (2552) ศึกษาพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นที่กำลังศึกษาในระดับมัธยมศึกษา และอาชีวศึกษา ในจังหวัดระนอง พบว่า อายุเฉลี่ยที่เริ่มสูบบุหรี่ครั้งแรกเท่ากับ 13.8 ปี และอายุน้อยที่สุดที่เริ่มสูบบุหรี่เท่ากับ 5 ปี นอกจากนี้ นพมาศ ร่มเกต และคณะ (2551) ได้ศึกษาพฤติกรรมการสูบบุหรี่ในนักเรียนมัธยม ในจังหวัดสงขลา พบว่า ร้อยละ 69.0 เริ่มสูบบุหรี่มวนแรกในช่วงอายุ 11-14 ปี

จำนวนบุหรี่ที่สูบต่อวัน

สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2554ข) พบว่า ปริมาณการสูบบุหรี่ของวัยรุ่น (อายุระหว่าง 15 – 24 ปี) เฉลี่ย 9.1 มวนต่อวัน ซึ่งเพิ่มขึ้นจากปี 2550 ที่มีปริมาณการสูบบุหรี่เฉลี่ย 8.5 มวนต่อวัน

ทวีมา ศิริรัตมี และคณะ (2555) พบว่า วัยรุ่นที่สูบบุหรี่ ประมาณร้อยละ 30 สูบบุหรี่ 6-10 มวนต่อวัน และอีกเกือบร้อยละ 40 ของวัยรุ่นที่สูบบุหรี่ สูบบุหรี่ 2-5 มวนต่อวัน ขณะที่ Preechawong และคณะ (2010) พบว่า วัยรุ่นส่วนใหญ่ (ร้อยละ 45.5) สูบบุหรี่มากกว่า 6 มวนต่อวัน และประมาณร้อยละ 25 ที่สูบบุหรี่มากกว่า 19 มวนต่อวัน

ขณะที่การศึกษาในกลุ่มวัยรุ่นหญิงของ ทราดล เก่งการพาณิชย์ และคณะ (2551) พบว่า ร้อยละ 32.2 ของวัยรุ่นหญิงที่สูบบุหรี่ สูบบุหรี่ 2-5 มวน/วัน ร้อยละ 15.6 ของวัยรุ่นหญิงที่สูบบุหรี่ สูบบุหรี่ 6-10 มวน/วัน และเป็นที่น่าวิตกว่ามีวัยรุ่นหญิงถึง ร้อยละ 11.1 ที่สูบบุหรี่วันละ 21 มวนขึ้นไป

การศึกษาพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นในต่างประเทศ พบว่า วัยรุ่นแคนาดา ที่มีอายุระหว่าง 15 -17 ปี สูบบุหรี่โดยเฉลี่ย 11 มวนต่อวัน (Health Canada, 2012) ขณะที่ผลจากการสำรวจวัยรุ่นอายุ 15 -18 ปี ในประเทศสหรัฐอเมริกา พบว่า ร้อยละ 7.8 ของวัยรุ่นที่สูบบุหรี่ สูบบุหรี่มากกว่า 10 มวนต่อวัน (Eaton et. al., 2012) นอกจากนี้ ผลการสำรวจวัยรุ่นอายุระหว่าง 15-20 ปี ในประเทศอิหร่าน พบว่า ร้อยละ 52.2 ของวัยรุ่นที่สูบบุหรี่ สูบบุหรี่มากกว่า 10 มวนต่อวันและร้อยละ 6.7 สูบบุหรี่มากกว่า 20 มวนต่อวัน (Moghimbeigi et. al., 2009)

2.3 ทักษะและความรู้เกี่ยวกับบุหรี่ของวัยรุ่น

ทัศนคติต่อการสูบบุหรี่

ทัศนคติของวัยรุ่นมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการสูบบุหรี่ โดยการมีทัศนคติที่ดีในการสูบบุหรี่จะดึงดูดให้วัยรุ่นหันมาสูบบุหรี่ และในกลุ่มวัยรุ่นที่สูบบุหรี่อยู่แล้วก็จะสูบบุหรี่จัดขึ้น ในทางตรงกันข้ามการรณรงค์ปลูกฝังทัศนคติในแง่ลบเกี่ยวกับการสูบบุหรี่จะช่วยสร้างเกราะป้องกันไม่ให้อายุรุ่นตกเป็นเหยื่อของบุหรี่ได้ จากการสำรวจของ ทวิมา ศิริรัศมี และคณะ (2555) ในช่วงปี 2548 – 2554 พบว่า วัยรุ่นส่วนใหญ่รับรู้ว่าการสูบบุหรี่เป็นสิ่งที่ไม่ดี และไม่เป็นที่ยอมรับของสังคม แต่ยังมีวัยรุ่นบางส่วนที่เห็นด้วยว่าการสูบบุหรี่เป็นเรื่องทันสมัย โดยวัยรุ่นที่สูบบุหรี่มีทัศนคติเชิงบวกต่อการสูบบุหรี่มากกว่าวัยรุ่นที่ไม่สูบบุหรี่

การศึกษาเปรียบเทียบทัศนคติของวัยรุ่นไทยกับวัยรุ่นมาเลเซีย พบว่า วัยรุ่นไทยมีทัศนคติที่ดีต่อการสูบบุหรี่มากกว่าวัยรุ่นมาเลเซีย อาทิในประเด็นเรื่องการสูบบุหรี่ทำให้คนอายุน้อยดูเป็นผู้ใหญ่ขึ้น วัยรุ่นไทยเห็นด้วย ร้อยละ 63.4 ขณะที่วัยรุ่นมาเลเซียเห็นด้วยกับทัศนคติดังกล่าวเพียงร้อยละ 38.4 นอกจากนี้ วัยรุ่นไทย ถึงร้อยละ 44.2 มองว่าการสูบบุหรี่ทำให้หญิงสาวดูน่าดึงดูดใจมากขึ้น ในขณะที่วัยรุ่นมาเลเซียเพียงร้อยละ 20.9 เห็นด้วยกับประเด็นนี้ (Parkinson et. al., 2009)

ความคิดเห็นต่อบริษัทบุหรี่

บริษัทผู้ผลิตบุหรี่ยักษ์ใหญ่ต่าง ๆ ที่ช่วยสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับกลุ่มวัยรุ่น ตั้งผลการศึกษาของปิยะรัตน์ นิมพิทักษ์พงษ์ (2555) พบว่า บริษัทผู้ผลิตบุหรี่ได้พยายามเข้าถึงกลุ่มวัยรุ่น โดยการเข้าร่วมทำกิจกรรมกับวัยรุ่น แทนที่จะให้เงินทุนสนับสนุนกับชุมชน หรือสถานศึกษา พร้อมกันนั้นได้ประชาสัมพันธ์ว่ากิจกรรมดังกล่าวเป็นการคืนกำไรสู่ชุมชน ซึ่งมีผลทำให้วัยรุ่นมีความรู้สึกที่ดีต่อบริษัทผู้ผลิตบุหรี่

การสำรวจของทวิมา ศิริรัศมี และคณะ (2555) ในช่วงปี 2549 – 2552 พบว่ามีวัยรุ่นมากกว่าหนึ่งในสี่ ที่เห็นว่า บริษัทผู้ผลิตบุหรี่บิดเบือนความจริงที่เกี่ยวกับอันตรายจากการสูบบุหรี่ (ร้อยละ 27.6 ร้อยละ 29.2 และร้อยละ 24.0 ในปี 2549 ปี 2551 และ ปี 2552 ตามลำดับ) นอกจากนี้ วัยรุ่นที่เห็นว่าบริษัทผู้ผลิตบุหรี่ทำให้วัยรุ่นหันมาสูบบุหรี่ มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 6.5 ในปี 2549 เป็นร้อยละ 20.0 ทั้งในปี 2551 และ ปี 2552 วัยรุ่นส่วนน้อยมีความคิดเห็นที่ดีต่อบริษัทผู้ผลิตบุหรี่ โดยมีวัยรุ่นที่เห็นว่าบริษัทผู้ผลิตบุหรี่ได้ทำสิ่งที่ดีให้กับชุมชน ร้อยละ 8.7 และร้อยละ 9.1 ในปี 2551 และ ปี 2552 ตามลำดับ เมื่อเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มวัยรุ่นที่สูบบุหรี่และไม่สูบบุหรี่ พบว่า วัยรุ่นที่ไม่สูบบุหรี่มองว่าบริษัทผู้ผลิตบุหรี่บิดเบือนความจริงเกี่ยวกับอันตรายจากการสูบบุหรี่มากกว่าวัยรุ่นที่สูบบุหรี่ (ร้อยละ 25.4 และร้อยละ 18.9 ตามลำดับ)

ความรู้เรื่องผลกระทบของบุหรี่ต่อสุขภาพ

จากการสำรวจของทวิมา ศิริรัศมี และคณะ (2555) พบว่า วัยรุ่นมีความรู้เรื่องผลกระทบที่เกิดจากการสูบบุหรี่ในระดับดีมาก ในประเด็นการสูบบุหรี่ทำให้เกิดโรคมะเร็งในช่องปาก โรคถุงลมโป่งพอง และแก่เร็วกว่าอายุ นอกจากนี้ยังทราบว่า การได้รับควันบุหรี่มือสองทำให้เกิดโรคมะเร็งปอด แต่ยังมีวัยรุ่นบางส่วนที่ยังไม่ทราบถึงผลกระทบของการสูบบุหรี่ในบางประเด็น ได้แก่ การสูบบุหรี่ทำให้เกิดโรคเนื้อตายและเน่า ทำให้ทารกในครรภ์แท้ง โรคหัวใจวาย โรคหลอดเลือดตีบตัน และเสื่อมสมรรถภาพทางเพศในผู้ชายที่สูบบุหรี่

จากการศึกษาของ นัยนา บุญทวีวัฒน์ และ นิวัต อุณหพันธุ (2549) วัยรุ่นอายุระหว่าง 10 - 18 ปี พบว่า วัยรุ่นในชนบทได้รับความรู้จากโรงเรียนว่าการสูบบุหรี่มีอันตรายต่อสุขภาพ ทั้งต่อคนที่สูบบุหรี่เอง และต่อคนในบ้าน หรือคนใกล้ชิด โรค

และผลกระทบต่อสุขภาพที่วัยรุ่นรับรู้ เช่น โรคมะเร็งปอด ถุงลมโป่งพอง โรคระบบทางเดินหายใจ เป็นต้น โดยโรคเกี่ยวกับระบบทางเดินหายใจเป็นโรคที่วัยรุ่นรับรู้มากที่สุด

การรับรู้เกี่ยวกับการรณรงค์ต่อต้านการสูบบุหรี่

การรณรงค์ต่อต้านการสูบบุหรี่ที่ผ่านมา มีผลทำให้วัยรุ่นตระหนักถึงพิษภัยจากการสูบบุหรี่ บุปผา ศิริรัตมี และคณะ (2549, 2550) พบว่า แหล่งที่วัยรุ่นพบเห็นการรณรงค์ต่อต้านการสูบบุหรี่มากที่สุด 4 อันดับแรก ได้แก่ โทรทัศน์ บนซองบุหรี่ โปสเตอร์ และหนังสือพิมพ์/นิตยสาร การสำรวจของ ทวีมา ศิริรัตมี และคณะ (2553, 2555) พบว่า แหล่งที่วัยรุ่นพบเห็นการรณรงค์ต่อต้านการสูบบุหรี่มากที่สุด 4 อันดับแรก ได้แก่ ฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่ โทรทัศน์ โปสเตอร์ และหนังสือพิมพ์/นิตยสาร

การศึกษาของ Zawahir และคณะ (2012) พบว่า วัยรุ่นไทยและวัยรุ่นมาเลเซียที่เคยสังเกตเห็นการรณรงค์ต่อต้านการสูบบุหรี่ รับรู้ความเสี่ยงทางสุขภาพที่เกิดจากการสูบบุหรี่ มากกว่าวัยรุ่นที่ไม่เคยสังเกตเห็นการรณรงค์ต่อต้านการสูบบุหรี่ ประมาณ 2 เท่า

2.4 ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการสูบบุหรี่ของวัยรุ่น

ปัจจัยด้านประชากร

เพศ: เพศเป็นปัจจัยเสี่ยงต่อการสูบบุหรี่ เพศที่ต่างกันสามารถบอกถึงพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นที่แตกต่างกันได้ การศึกษาในประเทศแคนาดา ปี 2009 พบว่า วัยรุ่นชายสูบบุหรี่มากกว่าวัยรุ่นหญิงเพียงเล็กน้อย (ร้อยละ 14.9 และร้อยละ 10.9 ตามลำดับ) (Reid & Hammond, 2011) สำหรับการศึกษาในแถบเอเชีย พบว่า อินเดียมีอัตราการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นชายสูงกว่าวัยรุ่นหญิงมาก (ร้อยละ 29.9 และร้อยละ 5.6 ตามลำดับ) (Thakur and et. al., 2010)

สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2551ก) สำรวจพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของคนไทย ในปี 2549 พบว่า อัตราการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นชายสูงกว่าอัตราการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นหญิงเกือบ 15 เท่า (ร้อยละ 8.32 และร้อยละ 0.56 ตามลำดับ) ขณะที่ ทวีมา ศิริรัตมี และคณะ (2555) พบว่า วัยรุ่นชายมีความเสี่ยงต่อการสูบบุหรี่มากกว่าวัยรุ่นหญิง โดย

อัตราการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นชายสูงกว่าวัยรุ่นหญิงมากกว่า 10 เท่า (ร้อยละ 36.5 และร้อยละ 3.4 ตามลำดับ)

การศึกษา: การศึกษาของวัยรุ่นมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของวัยรุ่น โดยการศึกษาของทวิมา ศิริรัศมี และคณะ (2555) พบว่า วัยรุ่นที่เป็นนักเรียน/นักศึกษา มีความเสี่ยงต่อการสูบบุหรี่น้อยกว่าวัยรุ่นที่ไม่ได้เป็นนักเรียน/นักศึกษา หากมองในมุมของสายการศึกษา ชนิษฐา บุญเสริม และคณะ (2552) พบว่า วัยรุ่นที่เรียนอยู่ในสถาบันการศึกษาสายอาชีพจะสูบบุหรี่สูงกว่าวัยรุ่นที่ศึกษาอยู่ในระบบการศึกษาสายสามัญ สำหรับระดับการศึกษา ทราดล เก่งการพาณิชย์ และคณะ (2551) พบว่า วัยรุ่นในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และอุดมศึกษา มีความเสี่ยงที่จะสูบบุหรี่มากกว่าวัยรุ่นที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น 1.8 เท่า

อายุ: อายุมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการสูบบุหรี่ วัยรุ่นที่มีอายุเพิ่มมากขึ้น มีโอกาสที่จะสูบบุหรี่มากขึ้นตามไปด้วย จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลของสำนักควบคุมการบริโภคยาสูบ (2553) พบว่า วัยรุ่นอายุ 15 - 18 ปี มีอัตราการสูบบุหรี่ในสัดส่วนที่สูงกว่าวัยรุ่นที่อายุ 11 - 14 ปี ถึง 17.1 เท่า และวัยรุ่นอายุ 19 - 24 ปี มีอัตราการสูบบุหรี่ในสัดส่วนที่สูงกว่าวัยรุ่นที่มีอายุ 15 - 18 ปี ถึง 3.8 เท่า ขณะที่ยกมา เก่งการพาณิชย์ และลักขณา เต็มศิริกุลชัย (2551) พบว่า วัยรุ่นอายุ 13 - 15 ปี มีอัตราการสูบบุหรี่ร้อยละ 6.1 และวัยรุ่นอายุ 16 - 18 ปี มีอัตราการสูบบุหรี่ร้อยละ 16.9 นอกจากนี้ การศึกษาของทวิมา ศิริรัศมี และคณะ (2555) พบว่า อัตราการสูบบุหรี่มีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นตามอายุที่เพิ่มขึ้น โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 13 ปี ไม่พบผู้สูบบุหรี่เลย กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 16 ปี สูบบุหรี่ร้อยละ 22.1 และกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 19 ปี สูบบุหรี่ร้อยละ 27.3

ปัจจัยด้านสังคม

ครอบครัว: ครอบครัวเป็นหน่วยทางสังคมที่ใกล้ชิดกับวัยรุ่นมากที่สุด จึงสามารถส่งอิทธิพลต่อการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นได้โดยตรง การสำรวจของทวิมา ศิริรัศมี และคณะ (2553) พบว่า วัยรุ่นที่อาศัยอยู่ในครอบครัวที่มีจำนวนสมาชิกในครอบครัวที่สูบบุหรี่มากกว่า 3 คนขึ้นไป มีอัตราการสูบบุหรี่สูงกว่า วัยรุ่นที่อาศัยอยู่ในครอบครัวที่ไม่มีผู้สูบบุหรี่ มากกว่า 3 เท่า (ร้อยละ 48.0 และร้อยละ 14.3 ตามลำดับ) ซึ่งสอดคล้อง

กับงานวิจัยของ ชณิษฐ์ชา บุญเสริม และคณะ (2552) พบว่า วิทยาลัยที่มีคนในครอบครัวสูบบุหรี่มีโอกาสสูบบุหรี่สูงกว่าวิทยาลัยที่ไม่มีคนในครอบครัวไม่สูบบุหรี่ อย่างไรก็ตาม ข้อค้นพบดังกล่าวขัดแย้งกับการศึกษาของ ลดาวัลย์ คันธธาศิริ (2550) ที่ศึกษาเฉพาะกลุ่มนักศึกษาปริญญาตรีมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ซึ่ง พบว่า การสูบบุหรี่ของคนในครอบครัวไม่มีผลต่อการสูบบุหรี่ของวัยรุ่น

เพื่อน: เพื่อนมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของวัยรุ่นอย่างยิ่ง ผลการศึกษาที่ผ่านมา สอดคล้องและยืนยันไปในทิศทางเดียวกันว่า วิทยาลัยที่มีเพื่อนสนิทสูบบุหรี่มีโอกาสสูบบุหรี่สูงกว่าวิทยาลัยที่มีเพื่อนสนิทไม่สูบบุหรี่ (อุทุมพร ณ นคร 2551 ชณิษฐ์ชา บุญเสริม และคณะ 2552 กมลภู ถนอมสัจย์ 2554 และทวิมา ศิริรัศมี และคณะ 2555) โดยทวิมา ศิริรัศมีและคณะ (2555) พบว่า จำนวนเพื่อนสนิทที่สูบบุหรี่เพิ่มขึ้น 1 คน จะเพิ่มความเสี่ยงต่อการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นขึ้นร้อยละ 58 และกมลภู ถนอมสัจย์ (2554) พบว่า การถูกเพื่อนชักชวนให้สูบบุหรี่จะเพิ่มความเสี่ยงต่อการสูบบุหรี่สูงถึง 2.9 เท่า

ปัจจัยด้านสื่อโฆษณา/ส่งเสริมการขายบุหรี่

สื่อโฆษณาและกิจกรรมทางการตลาดมักมีเป้าหมายสำคัญในการสร้างความเชื่อและทัศนคติที่ดีให้เกิดความต้องการที่จะใช้สินค้า/ผลิตภัณฑ์ ซึ่งรวมไปถึงการโฆษณาและส่งเสริม การขายบุหรี่ด้วย ผลการศึกษาที่ผ่านมาสะท้อนว่าการโฆษณามีอิทธิพลต่อการสูบบุหรี่ของวัยรุ่น การศึกษาของ Dalton และคณะ (2003) ศึกษาการดูภาพยนตร์ที่มีภาพการสูบบุหรี่ของวัยรุ่น พบว่า การดูภาพยนตร์ที่มีภาพการสูบบุหรี่ส่งผลต่อการเริ่มสูบบุหรี่ของวัยรุ่นอย่างยิ่ง

จากการศึกษาของ ชณิษฐ์ชา บุญเสริม และคณะ (2552) พบว่า วิทยาลัยที่เห็นนักแสดงสูบบุหรี่ในสื่อต่างๆ หรือยี่ห้อบุหรี่ หรือการโฆษณาบุหรี่ในงานสังคม/งานชุมชน หรือมีสิ่งของเครื่องใช้ที่มียี่ห้อบุหรี่ติดอยู่ รวมทั้งการได้รับแจกบุหรี่ฟรี จะมีโอกาสสูบบุหรี่สูงกว่าวิทยาลัยที่ไม่เคยเห็นการโฆษณาดังกล่าว ทราดล เก่งการพาณิชย์ และคณะ (2551) พบว่า การเห็นโฆษณาบุหรี่ในรูปแบบต่างๆ ทำให้มีโอกาสที่วัยรุ่นจะสูบบุหรี่สูงกว่าการไม่เห็นโฆษณาบุหรี่ 2.7 เท่า

ปัจจัยด้านทัศนคติเกี่ยวกับการสูบบุหรี่

ทวิมา ศิริรัศมี และคณะ (2555) พบว่า วัยรุ่นที่ไม่สูบบุหรี่เห็นว่าการสูบบุหรี่เป็นสิ่งที่ไม่ดีมากกว่าวัยรุ่นที่สูบบุหรี่ มากกว่า 2 เท่า สอดคล้องกับ ชณิษฐ์ชา บุญเสริม และคณะ (2552) ที่พบว่า วัยรุ่นที่มีทัศนคติที่ดีต่อการสูบบุหรี่จะมีพฤติกรรมการสูบบุหรี่สูงกว่าวัยรุ่นที่มีทัศนคติไม่ดีต่อการสูบบุหรี่ ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับ กมลภู ถนอมสัตย์ และคณะ (2554) ที่ศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับการสูบบุหรี่ในระยะเริ่มต้นของวัยรุ่นชายระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า วัยรุ่นชายที่มีทัศนคติเชิงบวกต่อการสูบบุหรี่มีโอกาสเสี่ยงที่จะเริ่มสูบบุหรี่เป็น 2.2 เท่า ของกลุ่มวัยรุ่นชายที่มีทัศนคติเชิงลบต่อการสูบบุหรี่

ปัจจัยด้านพฤติกรรมเสี่ยงของวัยรุ่น

การดื่มแอลกอฮอล์: ทวิมา ศิริรัศมี และคณะ (2555) พบว่า การดื่มเหล้า/เบียร์จะเพิ่มความเสี่ยงเรื่องการสูบบุหรี่ในวัยรุ่น และความเสี่ยงต่อการสูบบุหรี่เพิ่มขึ้นตามความถี่ของการดื่มเหล้า/เบียร์ โดยวัยรุ่นที่ดื่มเหล้า/เบียร์ 1-5 ครั้งในช่วง 1 เดือน จะมีความเสี่ยงต่อการสูบบุหรี่เพิ่มขึ้น 2.2 เท่า เปรียบเทียบกับวัยรุ่นที่ไม่ได้ดื่มเหล้า/เบียร์ และวัยรุ่นที่ดื่มเหล้า/เบียร์ มากกว่า 5 ครั้งในช่วง 1 เดือน จะมีความเสี่ยงต่อการสูบบุหรี่เพิ่มขึ้น 3.8 เท่า เมื่อเทียบกับกลุ่มวัยรุ่นที่ไม่ดื่มเหล้า/เบียร์

2.5 ข้อค้นพบจากการสำรวจระดับประเทศรอบที่ 1 ถึงรอบที่ 4 ของโครงการติดตามผลกระทบจากนโยบายควบคุมการบริโภคยาสูบในประเทศไทย

โครงการติดตามผลกระทบจากนโยบายควบคุมการบริโภคยาสูบในประเทศไทย (International tobacco Control Policy Survey-Southeast Asia: ITC-SEA (Thailand)) เริ่มการสำรวจรอบที่ 1 ในปี 2548 รอบที่ 2 ในปี 2549 รอบที่ 3 ในปี 2551 และรอบที่ 4 ในปี 2552 (ทวิมา ศิริรัศมี และคณะ 2555) เพื่อติดตามความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอันเนื่องมาจากมาตรการควบคุมการบริโภคยาสูบในประเทศไทย ในเรื่องการห้ามโฆษณาบุหรี่ การห้ามวางโชว์บุหรี่ ณ จุดขาย การห้ามขายบุหรี่ให้กับเด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี และฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่ จากการสำรวจรอบทั้ง 4 รอบที่ผ่านมา สามารถสรุปประเด็นสำคัญต่างๆ ได้ ดังนี้

การห้ามโฆษณาบุหรี่

พระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2535 ได้ห้ามการโฆษณา/ส่งเสริมการขายบุหรี่ในทุกรูปแบบ แต่จากการสำรวจของโครงการติดตามผลกระทบจากนโยบายควบคุมการบริโภคยาสูบทั้ง 4 รอบที่ผ่านมา พบว่า 1 ใน 3 ของวัยรุ่น ยังคงเห็นการโฆษณา/ส่งเสริมการขายบุหรี่ โดยจะพบเห็นการโฆษณาบุหรี่จากร้านค้าย่อย/ร้านค้าใหญ่มากที่สุด นอกจากนี้ ในการสำรวจรอบที่ 1 วัยรุ่นร้อยละ 36.6 เคยเห็นการโฆษณา/ส่งเสริมการขายบุหรี่โดยการใช้นักแสดง/ดารา สูบบุหรี่ผ่านสื่อโทรทัศน์หรือภาพยนตร์ และการเห็นนักแสดง/ดาราสูบบุหรี่ผ่านสื่อโทรทัศน์หรือภาพยนตร์นี้ได้เพิ่มขึ้นเกือบ 2 เท่าในการสำรวจรอบที่ 2 รอบที่ 3 และรอบที่ 4 (ร้อยละ 69.4 ร้อยละ 57.1 และร้อยละ 62.4 ตามลำดับ) จากผลการสำรวจที่ผ่านมาชี้ให้เห็นว่า กฎหมายในการห้ามโฆษณาบุรียังไม่ถูกนำมาบังคับใช้ในทางปฏิบัติอย่างจริงจัง

การห้ามวางโชว์บุหรี่ ณ จุดขาย

ภายหลังการสำรวจรอบที่ 1 ประเทศไทยมีกฎหมายการห้ามวางโชว์บุหรี่ ณ จุดขาย ตั้งแต่กันยายน พ.ศ. 2548 ผลการสำรวจรอบที่ 2 รอบที่ 3 และรอบที่ 4 ของโครงการติดตามผลกระทบจากนโยบายควบคุมการบริโภคยาสูบ พบว่า วัยรุ่นเห็นการวางโชว์บุหรี่บนชั้นหรือเคาน์เตอร์ มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น (ร้อยละ 48.3 ร้อยละ 54.6 และร้อยละ 50.7 ในการสำรวจรอบที่ 2 รอบที่ 3 และรอบที่ 4 ตามลำดับ) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะร้านค้าส่วนมากยังคงพยายามที่จะวางโชว์บุหรี่ หรืออาจเสี่ยงโดยการทำม่านปิดส่วนจัดวางบุหรี่แต่เปิดม่านทิ้งไว้เพื่อให้ผู้ซื้อสามารถมองเห็นซองบุหรี่ได้

การห้ามขายบุหรี่ให้เด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี

ถึงแม้ว่าประเทศไทยจะมีพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2535 ซึ่งมีสาระครอบคลุมการห้ามขายบุหรี่ให้เด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี ผลการสำรวจของโครงการติดตามผลกระทบจากนโยบายควบคุมการบริโภคยาสูบในประเทศไทย พบว่า ยังมีการขายบุหรี่ให้เด็กอายุต่ำกว่า 18 ปีอยู่ โดยในทุกกรอบของการสำรวจ วัยรุ่นอายุต่ำกว่า 18 ปี ที่สูบบุหรี่มากกว่าครึ่งเคยซื้อบุหรี่ และที่สำคัญวัยรุ่นอายุต่ำกว่า 18 ปี ที่ไม่สูบบุหรี่มากกว่าร้อยละ 40 เคยมีประสบการณ์การซื้อบุหรี่

ในประเด็นของการถูกปฏิเสธการขายบุหรี่ให้เพราะมีอายุต่ำกว่า 18 ปี พบว่า อัตราการถูกปฏิเสธมีแนวโน้มลดลงในทุกรอบการสำรวจ (ร้อยละ 54.7 ร้อยละ 50.1 ร้อยละ 44.1 และร้อยละ 31.5 ในการสำรวจรอบที่ 1 รอบที่ 2 รอบที่ 3 และรอบที่ 4 ตามลำดับ) ซึ่งให้เห็นว่า การบังคับใช้กฎหมายเคร่งครัดน้อยลงเมื่อเวลาผ่านไป

การจำกัดพื้นที่สูบบุหรี่ในบ้าน

การรณรงค์เรื่องการจำกัดพื้นที่สูบบุหรี่ในบ้าน มีเป้าประสงค์ในการปกป้องคุ้มครองผู้รับควันบุหรี่มือสอง และสร้างอุปสรรคในการสูบบุหรี่ของสมาชิกในครัวเรือน ซึ่งอาจจะมีส่วนช่วยจูงใจให้ผู้สูบบุหรี่อยากเลิกสูบบุหรี่ หรือลดปริมาณการสูบ และป้องกันการหันมาสูบบุหรี่ของกลุ่มวัยรุ่นได้เป็นอย่างดี ผลการศึกษาของโครงการติดตามผลกระทบจากนโยบายควบคุมการบริโภคยาสูบในประเทศไทย ได้ทำการติดตามสำรวจระยะยาวในกลุ่มวัยรุ่นถึงนโยบายการจำกัดพื้นที่สูบบุหรี่ในบ้าน พบว่า วัยรุ่นที่อาศัยอยู่ในบ้านที่ห้ามการสูบบุหรี่ในบ้านทุกพื้นที่มีสัดส่วนเพิ่มขึ้น กล่าวคือ เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 27.3 ในรอบที่ 1 เป็นร้อยละ 65.8 ในรอบที่ 4

ฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่

นโยบายการปรับเปลี่ยนฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่ได้รับความสำเร็จอย่างต่อเนื่องในการสร้างความตระหนักถึงผลกระทบต่อสุขภาพจากการสูบบุหรี่ ผลการสำรวจ พบว่า หลังจากการเปลี่ยนแปลงฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่แบบข้อความอย่างเดียวมาเป็นแบบรูปภาพและข้อความ กลุ่มตัวอย่างที่รายงานว่าฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่ ทำให้คิดถึงอันตรายจากการสูบบุหรี่ต่อสุขภาพมาก มีสัดส่วนเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 38.9 ในรอบที่ 1 เป็นเกือบร้อยละ 50 ในรอบที่ 3 และรอบที่ 4

ตัวอย่างภาพคำเตือนชนิดเป็นข้อความอย่างเดียว

ตัวอย่างภาพคำเตือน แบบรูปภาพและข้อความ

ส่วนที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาติดตามผลกระทบจากนโยบายควบคุมการบริโภคยาสูบในประเทศไทย (International Tobacco Control Policy Survey - Southeast Asia : ITC-SEA (Thailand)) เป็นการสำรวจติดตามผลระยะยาว (Longitudinal Study) เพื่อประเมินผลของนโยบายควบคุมการบริโภคยาสูบที่ถูกนำมาบังคับใช้ในประเทศไทย การสำรวจครั้งนี้เป็นการสำรวจรอบที่ 5 เพื่อติดตามการเปลี่ยนแปลงอัตราความชุก พฤติกรรม ความรู้ ความคิดเห็น การรับรู้ เกี่ยวกับการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นไทย และเปรียบเทียบผลการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นระหว่างการสำรวจรอบที่ 1 (มกราคม - กุมภาพันธ์ 2548) รอบที่ 2 (สิงหาคม - กันยายน 2549) รอบที่ 3 (มกราคม - มีนาคม 2551) รอบที่ 4 (เมษายน - มิถุนายน 2552) และรอบที่ 5 (กุมภาพันธ์ - เมษายน 2554) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษารอบที่ 1 เป็นกลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนของวัยรุ่นไทยในระดับประเทศ ทั้งที่สูบบุหรี่และไม่สูบบุหรี่ อายุระหว่าง 13 - 17 ปี และเมื่อทำการสำรวจติดตามในรอบที่ 2 รอบที่ 3 รอบที่ 4 และรอบที่ 5 อายุของกลุ่มตัวอย่างได้เพิ่มขึ้นอีกประมาณ 1 ปี ในทุกรอบของการสำรวจ ดังนั้น อายุของกลุ่มตัวอย่างในการสำรวจรอบที่ 5 จึงอยู่ระหว่าง 13 - 24 ปี

ในส่วนนี้อธิบายถึงนิยามศัพท์ ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา เครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูล การอบรมพนักงานสัมภาษณ์ การควบคุมคุณภาพข้อมูล และข้อพิจารณาด้านจริยธรรมการวิจัย

3.1 นิยามศัพท์

บุหรี่ย หมายถึง บุหรี่ที่ผลิตจากโรงงานทั้งในประเทศและต่างประเทศ หรือ บุหรี่ที่ไม่ได้ผลิตจากโรงงาน ได้แก่ บุหรี่ที่มวนเองโดยใช้วัสดุหาง่ายในท้องถิ่น อาจเป็นกระดาษ ใบตอง ใบจาก เป็นต้น

วัยรุ่นที่สูบบุหรี่ หมายถึง วัยรุ่นที่ตอบว่า สูบบุหรี่อย่างน้อยหนึ่งวันในช่วง 1 เดือนที่ผ่านมา จนถึงวันที่ทำการสำรวจ

ครัวเรือน หมายถึง บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่อาศัยอยู่ในบ้านเท่านั้น สำหรับบุคคลที่อาศัยอยู่ในสถานที่อื่นๆ เช่น วัด สถานสงเคราะห์ บ้านเด็กกำพร้า เรือนจำ ไม่รวมอยู่ในการศึกษา

เขตเมือง หมายถึง พื้นที่ที่กระทรวงมหาดไทยกำหนดให้เป็นเขตเทศบาล นอกเหนือจากนั้นจัดเป็นเขตชนบท ยกเว้นกรุงเทพมหานคร

3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา

ประชากร

ประชากรที่อยู่ในกรอบของการศึกษาในการสำรวจรอบที่ 1 คือ บุคคลที่มีอายุระหว่าง 13 - 17 ปี ทั้งชายและหญิงในช่วงเวลาที่ทำการศึกษา และอาศัยอยู่ในครัวเรือนที่ตกเป็นตัวอย่างของการสำรวจในรอบที่ 1 โดยในการสำรวจรอบที่ 2 รอบที่ 3 รอบที่ 4 และรอบที่ 5 ทำการศึกษาติดตามประชากรกลุ่มเดิม และสุ่มตัวอย่างเพิ่มเพื่อทดแทนตัวอย่างที่ติดตามไม่ได้ในแต่ละรอบที่ผ่านมา

กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา

การสำรวจรอบที่ 1 สุ่มตัวอย่างจำนวน 1,000 คน อายุระหว่าง 13 - 17 ปี ทั้งชายและหญิง อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่ตกเป็นตัวอย่างของการศึกษา ทั้งที่สูบบุหรี่และไม่สูบบุหรี่ โดยในแต่ละครัวเรือนสุ่มวัยรุ่นเพียงหนึ่งคนเท่านั้น ในการสุ่มตัวอย่างได้ออกแบบให้เป็นตัวแทนในระดับภาค และตัวแทนเขตเมือง/เขตชนบทด้วย โดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Stratified multi-stage sampling) เริ่มจากการแบ่งเป็นกรุงเทพมหานคร และ 4 ภาค ได้แก่ ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ ในแต่ละภาคสุ่ม 2 จังหวัด รวมทั้งหมด 9 จังหวัด ได้แก่ กรุงเทพมหานคร เชียงใหม่ แพร่ นครปฐม สมุทรสาคร นครราชสีมาหนองคาย นครศรีธรรมราช และสงขลา โดยสุ่มตัวอย่างจากทั้งเขตเมืองและเขตชนบท

ในแต่ละจังหวัดที่สุ่มได้ (ยกเว้นกรุงเทพมหานครซึ่งจะอธิบายแยกต่างหาก) สุ่ม 2 อำเภอที่อยู่ในเขตชนบท และ 1 อำเภอที่อยู่ในเขตเมือง การสุ่มอำเภอใช้ขนาดของประชากรเป็นเกณฑ์ สำหรับอำเภอในเขตชนบทของภาคเหนือ ภาคกลาง และ

ภาคใต้ สุ่ม 2 ตำบล ส่วนภาคตะวันออกเฉียงเหนือสุ่ม 4 ตำบล จาก 1 อำเภอ สำหรับ อำเภอที่อยู่ในเขตเมืองสุ่ม 2 ตำบล จาก 1 อำเภอ โดยใช้ขนาดของประชากรในพื้นที่ เป็นเกณฑ์ (Probability Proportional to Size: PPS)

ในการสุ่มขั้นตอนสุดท้าย คือ การสุ่มหมู่บ้านในพื้นที่เขตชนบท และสุ่มหมู่บ้าน /เขตแอ่งหับ (Census block) ในพื้นที่เขตเมือง จำนวนหมู่บ้านหรือเขตแอ่งหับที่สุ่ม ขึ้นอยู่กับจำนวนประชากรในแต่ละตำบล รวมทั้งหมด 125 หมู่บ้าน/เขตแอ่งหับ แยกตาม เขตเมือง/ชนบท และกรุงเทพมหานคร จำนวนหมู่บ้านในเขตชนบทสุ่มได้ทั้งหมด 87 หมู่บ้าน สำหรับจำนวนหมู่บ้าน/เขตแอ่งหับที่สุ่มได้ในเขตเมือง (ยกเว้นกรุงเทพมหานคร) สุ่มได้ 25 เขตแอ่งหับ ในเขตกรุงเทพมหานคร สุ่ม 13 เขต ในแต่ละเขตสุ่ม 1 เขต แอ่งหับ (Census block) ข้อมูลเกี่ยวกับเขตแอ่งหับใช้ข้อมูลของสำนักงานสถิติแห่งชาติ

ตาราง 3.1 สรุปจำนวนหมู่บ้านหรือเขตแอ่งหับ ของพื้นที่ตัวอย่างจำแนกตาม เขตเมือง เขตชนบท และภาค

ภาค	เขตเมือง (หมู่บ้าน/เขตแอ่งหับ)	เขตชนบท (หมู่บ้าน)	รวม
ภาคเหนือ	5	18	23
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	8	36	44
ภาคกลาง	9	20	29
ภาคใต้	3	13	16
กรุงเทพมหานคร	13	0	13
รวม	38	87	125

ในขั้นตอนสุดท้ายของการสุ่มตัวอย่างในแต่ละหมู่บ้าน/เขตแอ่งหับ ได้จำนวน กลุ่มตัวอย่างอายุระหว่าง 13 - 17 ปี จำนวน 8 คน โดยมีวิธีการในการสุ่มตัวอย่าง คือ เริ่มจาก เมื่อทีมพนักงานสัมภาษณ์เข้าไปที่หมู่บ้าน/เขตแอ่งหับ ได้ทำการร่างแผนที่ ของหมู่บ้าน และจัดทำบัญชีครัวเรือนทุกครัวเรือนที่อยู่ในหมู่บ้านให้เป็นปัจจุบัน หลังจากนั้นทำการสุ่มโดยการจับฉลาก 70 ครัวเรือนจากบัญชีครัวเรือน โดยพนักงาน สัมภาษณ์เข้าทำการเก็บข้อมูลในแต่ละครัวเรือนตามลำดับของการสุ่ม ครัวเรือนที่สุ่ม ได้ก่อนจะเป็นครัวเรือนที่พนักงานสัมภาษณ์เข้าไปทำการเก็บข้อมูลก่อน

ในการสุ่มวัยรุ่นที่จะกรอกแบบสอบถาม ได้มีการเก็บข้อมูลครัวเรือน รวมทั้งจำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่ระบุอายุ เพศ และสถานภาพการสูบบุหรี่ก่อน โดยใช้แบบสำรวจครัวเรือน (Module A และ Module B) (ภาคผนวก ข) ข้อมูลดังกล่าวเก็บจากสมาชิกของครัวเรือนที่เป็นผู้ใหญ่ ระยะเวลาที่ใช้ในการเก็บข้อมูลครัวเรือนประมาณ 2 – 5 นาที ในกรณีที่พบว่ามิววัยรุ่นที่เข้าข่ายเป็นกลุ่มตัวอย่างมากกว่า 1 คน

KISH GRID

จำนวนผู้เข้าข่าย	ตัวเลขตัวสุดท้ายของอายุ									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	0
1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
2	1	2	2	1	1	2	2	1	1	2
3	3	1	2	3	2	3	1	1	2	3
4	1	2	3	4	2	3	4	1	2	3
5	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2

ในแต่ละครัวเรือน จะสุ่มเพียง 1 คน โดยใช้เทคนิคคิชกริด (Kish Grid) เทคนิคนี้ประกอบด้วยตาราง ซึ่งมีแนวตั้งที่ใช้จำนวนผู้สูบบุหรี่ในครัวเรือนที่อยู่ในข่าย สำหรับแนวทอน ใช้ตัวเลขตัวสุดท้ายของอายุของสมาชิกครัวเรือนที่อยู่อันดับแรกในตารางครัวเรือน (ตัวอย่างซ้ายมือ)

ในการสำรวจรอบที่ 2 เป็นการติดตามกลุ่มตัวอย่างเดิม จากการสำรวจรอบที่ 1 เพื่อติดตามการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นระหว่างการสำรวจรอบที่ 1 และรอบที่ 2 โดยการสำรวจรอบที่ 2 คณะวิจัยได้ใช้ความพยายามอย่างเต็มความสามารถเพื่อติดตามกลุ่มตัวอย่างทั้ง 1,000 ราย ในรอบที่ 1 ให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ โดยมีวิธีปฏิบัติดังนี้

1. ทำหนังสือราชการเพื่อขอความร่วมมือจากผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำชุมชน ที่ตกเป็นกลุ่มตัวอย่าง ตรวจสอบว่ากลุ่มตัวอย่างยังอยู่ในพื้นที่จำนวนเท่าใด และขอให้แจ้งกลุ่มตัวอย่างทราบว่า คณะวิจัยขอสัมภาษณ์ในรอบที่ 2 (ตามกำหนดวัน เวลา ที่วางแผนไว้ในแต่ละพื้นที่)
2. ทำการติดต่อโดยตรงผ่านทางโทรศัพท์เพื่อขออนัดหมายวัน เวลา ที่จะทำการสัมภาษณ์
3. กรณีที่กลุ่มตัวอย่างไม่อยู่บ้าน หรือติดธุระ คณะวิจัยได้เยี่ยมติดตามซ้ำ (สูงสุด 4 ครั้ง) เพื่อติดตามสัมภาษณ์

นอกจากติดตามเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างเดิมแล้ว ยังมีการสุ่มตัวอย่างใหม่เพิ่มเติม อีก 32 หมู่บ้าน ใช้วิธีการเลือกตัวอย่างเช่นเดียวกับรอบที่ 1 โดยสุ่ม

ในตำบล/แขวงเดียวกับรอบที่ 1 การเพิ่มกลุ่มตัวอย่างใหม่ในการสำรวจรอบที่ 2 มีเหตุผลสำคัญ คือ

1. เพื่อทดแทนกลุ่มตัวอย่างเดิมจากรอบที่ 1 ที่ไม่สามารถติดตามเก็บข้อมูลได้ เพื่อให้จำนวนตัวอย่างในแต่ละรอบของการสำรวจ มีจำนวนใกล้เคียงกัน และเพียงพอสำหรับการวิเคราะห์เชิงสถิติ

2. การเพิ่มกลุ่มตัวอย่างใหม่ในแต่ละรอบของการสำรวจจะช่วยตรวจสอบผลในการวิเคราะห์ข้อมูลว่าจะไม่มีผลกระทบที่เกิดจากการติดตามเก็บข้อมูลซ้ำได้ (Testing effect) เนื่องจากแบบสอบถามในการสำรวจแต่ละรอบใช้คำถามเดิมเป็นหลัก มักมีข้อวิพากษ์เรื่องกลุ่มตัวอย่างเดิมจำคำถามที่เคยถามในรอบก่อนได้ ทำให้คำตอบที่ได้รับ (โดยเฉพาะเรื่องเกี่ยวกับความรู้) อาจเกิดจากการพัฒนาหรือค้นหาคำตอบจากแหล่งต่างๆ ภายหลังจากการกรอกแบบสอบถามในรอบก่อน

ในการสำรวจรอบที่ 3 เป็นการติดตามกลุ่มตัวอย่างเดิมจากการสำรวจรอบที่ 1 และรอบที่ 2 เพื่อติดตามการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในระหว่างการสำรวจรอบที่ 1 รอบที่ 2 และรอบที่ 3 นอกจากนี้ ได้มีการสุ่มตัวอย่างเพิ่มเติม อีก 37 หมู่บ้าน โดยใช้วิธีการเช่นเดียวกับรอบที่ 2

ในการสำรวจรอบที่ 4 เป็นการติดตามกลุ่มตัวอย่างเดิมจากการสำรวจรอบที่ 1 รอบที่ 2 และรอบที่ 3 เพื่อติดตามการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในระหว่างการสำรวจรอบที่ 1 รอบที่ 2 รอบที่ 3 และรอบที่ 4 โดยได้มีการตัดหมู่บ้านตัวอย่างเดิมออกไป 29 หมู่บ้าน และได้มีการสุ่มหมู่บ้านและตัวอย่างใหม่เพิ่มเติมอีก 18 หมู่บ้าน โดยใช้วิธีการเช่นเดียวกับรอบที่ผ่านมา

จำนวนหมู่บ้านที่ตัดออกและเก็บเพิ่มในการสำรวจรอบที่ 4 สรุปได้ดังนี้

ตาราง 3.2 สรุปจำนวนหมู่บ้านที่ตัดออกและเก็บเพิ่มในการสำรวจรอบที่ 4

จังหวัด	จำนวนหมู่บ้าน ในรอบที่ 3	จำนวนหมู่บ้าน ที่ตัดออก ในรอบที่ 4	จำนวนหมู่บ้าน ที่เก็บเพิ่ม ในรอบที่ 4	จำนวนหมู่บ้าน ทั้งหมด ในรอบที่ 4
กรุงเทพมหานคร	25	1	7	31
เชียงใหม่	17	3	2	16
แพร่	16	3	1	14
หนองคาย	32	6	3	29
นครราชสีมา	33	5	3	31
นครปฐม	22	3	1	20
สมุทรสาคร	21	3	1	19
นครศรีธรรมราช	13	2	0	11
สงขลา	15	3	0	12
รวม	194	29	18	183

ในการสำรวจรอบที่ 5 นี้ เป็นการติดตามกลุ่มตัวอย่างเดิมจากการสำรวจรอบที่ 1 รอบที่ 2 รอบที่ 3 และรอบที่ 4 เพื่อติดตามการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในระหว่างการสำรวจ รอบที่ 1 ถึงรอบที่ 5 โดยได้ทำการสุ่มหมู่บ้านและตัวอย่างเพิ่มเติมอีก 1 หมู่บ้าน เพื่อคงจำนวนตัวอย่างให้ใกล้เคียงกันในทุกกรอบของการสำรวจ

ตาราง 3.3 สรุปจำนวนหมู่บ้าน / เขตแจ้งนับ ในการสำรวจรอบที่ 1 รอบที่ 2 รอบที่ 3 รอบที่ 4 และรอบที่ 5 จำแนกตามภาคและจังหวัด

ภาค	จังหวัด	จำนวนหมู่บ้าน				
		รอบที่ 1	รอบที่ 2	รอบที่ 3	รอบที่ 4	รอบที่ 5
กรุงเทพมหานคร		13	19	25	31	31
เหนือ	เชียงใหม่	12	14	17	16	16
	แพร่	11	14	16	14	14
อีสาน	หนองคาย	13	18	32	29	29
	นครราชสีมา	31	36	33	31	32*
กลาง	นครปฐม	15	19	22	20	20
	สมุทรสาคร	14	17	21	19	19
ใต้	นครศรีธรรมราช	8	10	13	11	11
	สงขลา	8	10	15	12	12
รวม		125	157	194	183	184

*เพิ่ม 1 หมู่บ้านในการสำรวจรอบที่ 5

จำนวนตัวอย่างที่ทำการสำรวจทั้ง 5 รอบ สรุปได้ดังนี้

ตาราง 3.4 สรุปจำนวนตัวอย่างในการสำรวจรอบที่ 1 รอบที่ 2 รอบที่ 3 รอบที่ 4 และรอบที่ 5 จำแนกตามภาคและจังหวัด

ภาค	จังหวัด	รอบที่ 1	รอบที่ 2			รอบที่ 3			รอบที่ 4			รอบที่ 5		
			ติดตามได้	เก็บเพิ่มใหม่	รวมทั้งหมด	ติดตามได้	เก็บเพิ่มใหม่	รวมทั้งหมด	ติดตามได้	เก็บเพิ่มใหม่	รวมทั้งหมด	ติดตามได้	เก็บเพิ่มใหม่	รวมทั้งหมด
กรุงเทพมหานคร		104	57	48	105	60	48	108	91	56	147	108	57	165
เหนือ	เชียงใหม่	96	65	16	81	88	24	112	86	16	102	74	22	96
	แพร่	88	82	24	106	90	16	106	67	8	75	45	17	62
อีสาน	หนองคาย	176	109	40	148	138	48	186	97	24	121	89	26	115
	นครราชสีมา	176	131	40	171	122	40	162	143	24	167	114	59	173
กลาง	นครปฐม	120	108	32	140	112	24	136	116	8	124	91	27	118
	สมุทรสาคร	112	85	24	109	83	32	115	97	8	105	87	22	109
ใต้	นครศรีธรรมราช	62	39	16	55	53	24	77	51	0	51	35	11	46
	สงขลา	66	36	16	52	54	40	94	66	0	66	51	28	79
รวม		1,000	712	256	967	800	296	1,096	814	144	958	694	269	963
อัตราคงอยู่			71.2			82.7			74.2			75.4		

3.3 เครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูลสำหรับวัยรุ่นในการสำรวจรอบที่ 5 เป็นแบบสอบถามประเภทให้ผู้ตอบกรอกคำตอบเอง (Self-administered questionnaires) ประกอบด้วยแบบสอบถาม 2 ชุด เช่นเดียวกับรอบที่ 2 รอบที่ 3 และรอบที่ 4 คือ

1. แบบสอบถามสำหรับวัยรุ่นกลุ่มตัวอย่างเก่า
2. แบบสอบถามสำหรับวัยรุ่นกลุ่มตัวอย่างใหม่

แบบสอบถามทั้ง 2 ชุด ได้ผ่านกระบวนการพัฒนาหลายขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนแรก เริ่มจากการพัฒนาแบบสอบถามภาษาอังกฤษที่ใช้ในการสำรวจในหลายประเทศ ภายใต้โครงการ International Tobacco Control Policy Survey: ITC ในขณะเดียวกันแบบสอบถามชุดนี้ได้ถูกพัฒนาให้คล้ายคลึงกับแบบสอบถามที่ใช้เก็บข้อมูลสำหรับวัยรุ่นในประเทศมาเลเซีย ซึ่งเป็นประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่ทำการสำรวจในโครงการนี้ คู่ขนานกับประเทศไทย

ขั้นตอนที่สอง ปรับเปลี่ยน เพิ่มเติมข้อคำถามให้สอดคล้องกับนโยบาย ข้อบังคับและกฎหมายใหม่ที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมการบริโภคยาสูบในประเทศไทย

ขั้นตอนที่สาม แปลต้นฉบับแบบสอบถามเป็นภาษาไทย และนำไปทดลองใช้เก็บข้อมูลในอำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี

ขั้นตอนที่สี่ ปรับปรุงแก้ไข และแปลกลับเป็นภาษาอังกฤษ (Back translation) อีกครั้งหนึ่ง

ขั้นตอนที่ห้า นำแบบสอบถามชุดที่แปลกลับเป็นภาษาอังกฤษไปเปรียบเทียบกับต้นฉบับเดิม ปรับปรุงแก้ไขในส่วนที่มีการสื่อความหมายไม่ตรงกันให้ตรงกัน หลังจากนั้นจึงแปลแบบสอบถามเป็นภาษาไทยเพื่อใช้ในการเก็บข้อมูลจริง

แบบสอบถามของวัยรุ่น ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับข้อมูลครัวเรือน พฤติกรรมการสูบบุหรี่ ความพยายามในการเลิกสูบบุหรี่ การรับรู้เรื่องอันตรายจากการสูบบุหรี่ การพบเห็นการโฆษณาบุหรี่ ฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่ การรับรู้เกี่ยวกับการรณรงค์ต่อต้านการสูบบุหรี่ การจำกัดพื้นที่สูบบุหรี่ การสูบบุหรี่ของสมาชิกในครัวเรือน การรับรู้

ถึงผลกระทบของการสูบบุหรี่ต่อสุขภาพและสังคม ทศนคติและความเชื่อเกี่ยวกับการสูบบุหรี่และบริษัทที่ผลิตยาสูบ รวมทั้งคำถามเชิงจิตวิทยา ข้อมูลด้านประชากร และสังคมของวัยรุ่นตัวอย่าง

แบบสอบถามทั้ง 2 ชุด ที่ใช้ในการเก็บข้อมูลในกลุ่มตัวอย่างเก่าและกลุ่มตัวอย่างใหม่ มีโครงสร้างของแบบสอบถามเหมือนกัน แต่มีรายละเอียดของคำถามบางส่วนที่แตกต่างกันตามลักษณะของวัยรุ่นตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม

รายละเอียดของแบบสอบถามสามารถดูในภาคผนวก ง และ ภาคผนวก จ หรือ เว็บไซต์ของสถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล (www.ipsr.mahidol.ac.th/ipsr/Research/ITC/ITC-Questionnaire-Wave5.htm)

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในแต่ละทีมปฏิบัติงานเก็บข้อมูลภาคสนาม ประกอบด้วย ผู้ควบคุมงานสนาม 1 คน พนักงานสัมภาษณ์ 5 - 6 คน โดยผู้ควบคุมงานสนามทำหน้าที่ประสานงาน โดยตรงกับนักวิจัยหลักของโครงการ ในขณะที่เดียวกันคณะนักวิจัยของโครงการได้จัดทีมออกไปควบคุมกำกับกับการเก็บข้อมูลภาคสนามเป็นระยะๆ ตลอดช่วง เดือนกุมภาพันธ์ - เมษายน 2554 ซึ่งเป็นช่วงเวลาของการเก็บข้อมูลภาคสนามรอบที่ 5

วิธีการเก็บข้อมูลดำเนินการเช่นเดียวกับการสำรวจรอบที่ 4 โดยแบ่งออกเป็น 2 แบบ คือ

แบบที่ 1 การติดตามกลุ่มตัวอย่างเก่าจากการสำรวจรอบที่ 1 รอบที่ 2 รอบที่ 3 และรอบที่ 4 จัดทำเป็นบัญชีรายชื่อและที่อยู่ของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละหมู่บ้าน โดยได้รับความช่วยเหลือและประสานงานจากผู้ใหญ่บ้านหรือผู้แทน นำพนักงานสัมภาษณ์เข้าไปติดต่อขอความยินยอมในการกรอกแบบสอบถาม เมื่อกลุ่มตัวอย่างยินยอมให้ความร่วมมือในการกรอกแบบสอบถาม พนักงานสัมภาษณ์จึงแจกแบบสอบถามและอธิบายวิธีการกรอกแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่าง

แบบที่ 2 การเปิดหมู่บ้านใหม่เพิ่มเติมจากการสำรวจรอบที่ 4 โดยดำเนินการตามขั้นตอนของการสุ่มตัวอย่างเช่นเดียวกับการสำรวจรอบที่ 1 รอบที่ 2 รอบที่ 3 และรอบที่ 4 คือ การเก็บข้อมูลได้ดำเนินการตามขั้นตอนของการสุ่มตัวอย่าง เริ่มจากการ

ทำแผนที่หมู่บ้าน และทำบัญชีครัวเรือนในหมู่บ้าน โดยได้รับความช่วยเหลือ และประสานงานจากผู้ใหญ่บ้าน หรือผู้นำชุมชน **ขั้นที่สอง** ทำการสุ่มครัวเรือนตัวอย่าง โดยการจับฉลาก **ขั้นที่สาม** ผู้ควบคุมงานสนามหาจุดที่ตั้งของครัวเรือนที่สุ่มได้จาก ขั้นตอนที่สอง **ขั้นที่สี่** พนักงานสัมภาษณ์เข้าติดต่อขอความยินยอมให้สัมภาษณ์ข้อมูล ครัวเรือนที่ตกเป็นตัวอย่าง เมื่อได้รับความยินยอมแล้ว พนักงานสัมภาษณ์ทำการเก็บ ข้อมูลเกี่ยวกับสมาชิกในครัวเรือนจากผู้ใหญ่ในครัวเรือน เลือกคนที่เข้าข่ายที่จะกรอก แบบสอบถาม และขอความยินยอมจากวัยรุ่นตัวอย่างที่จะกรอกแบบสอบถาม เมื่อวัยรุ่นยินดีให้ความร่วมมือกรอกแบบสอบถามแล้ว พนักงานสัมภาษณ์จึงอธิบาย วิธีการกรอกแบบสอบถาม และให้วัยรุ่นใช้เวลากรอกแบบสอบถามตามลำพัง เมื่อกรอกแบบสอบถามเสร็จแล้วให้ส่งแบบสอบถามคืนพนักงานสัมภาษณ์เพื่อทำการ ตรวจสอบความครบถ้วนของคำตอบ

ในกรณีที่วัยรุ่นตัวอย่างไม่อยู่บ้านในขณะที่ทีมวิจัยลงเก็บข้อมูล พนักงาน สัมภาษณ์ได้นัดหมายเวลาที่จะกลับไปพบกับวัยรุ่นตัวอย่างอีกครั้ง ถ้ายังไม่พบอีก พนักงานสัมภาษณ์จะติดตามนัดหมายจนครบ 4 ครั้ง ถ้ายังไม่พบวัยรุ่นตัวอย่างก็จะ เลือกวัยรุ่นตัวอย่างรายใหม่แทน

โดยทั่วไปเมื่อพบว่า ทั้งวัยรุ่นและผู้ใหญ่ที่เป็นสมาชิกในครัวเรือนอยู่พร้อม กันในครัวเรือน พนักงานสัมภาษณ์ทำการสัมภาษณ์ข้อมูลครัวเรือนจากบุคคลใน ครัวเรือนที่เป็นผู้ใหญ่ก่อน หลังจากนั้นจึงให้วัยรุ่นกรอกแบบสอบถามตามลำพัง โดย แยกมาจากบริเวณที่สัมภาษณ์ผู้ใหญ่ และระมัดระวังไม่ให้ผู้ใหญ่เข้าไปแทรกแซงการ กรอกแบบสอบถามของวัยรุ่น

ในการสำรวจรอบที่ 5 โดยเฉลี่ยวัยรุ่นที่เป็นตัวอย่างเก่าใช้เวลาในการกรอก แบบสอบถามประมาณ 36 นาที สำหรับวัยรุ่นที่เป็นตัวอย่างใหม่ใช้เวลาประมาณ 45 นาที

3.5 การอบรมผู้ควบคุมงานสนามและพนักงานสัมภาษณ์

ในการอบรมผู้ควบคุมงานสนาม และพนักงานสัมภาษณ์ ได้ดำเนินการก่อน ออกทำการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้เวลา 5 วัน มีประเด็นและกำหนดการในการอบรม ดังนี้

กำหนดการอบรมพนักงานสัมภาษณ์ และผู้ควบคุมงานภาคสนาม

วันที่ 1	เช้า	<ul style="list-style-type: none"> ● แนะนำโครงการวิจัย และคณะวิจัย ● เทคนิคการสัมภาษณ์ ● ประเด็นจริยธรรมการวิจัย การเลือกครัวเรือน การเลือกตัวอย่าง และการใช้ตาราง Kish Grid
	บ่าย	<ul style="list-style-type: none"> ● ทำความเข้าใจแบบสอบถามสำหรับกลุ่มวัยรุ่น
วันที่ 2		<ul style="list-style-type: none"> ● ทำความเข้าใจแบบสอบถามสำหรับกลุ่มผู้สูบบุหรี่
วันที่ 3		<ul style="list-style-type: none"> ● ทำความเข้าใจแบบสอบถามสำหรับกลุ่มผู้เลิกสูบบุหรี่
วันที่ 4		<ul style="list-style-type: none"> ● ลงพื้นที่เพื่อฝึกเก็บข้อมูลภาคสนาม หมู่ 5 หมู่ 7 และหมู่ 8 ตำบลธรรมเสน อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี
วันที่ 5	เช้า	<ul style="list-style-type: none"> ● อภิปรายปัญหาจากการฝึกภาคสนาม และให้คำแนะนำ
	บ่าย	<ul style="list-style-type: none"> ● หน้าที่ และขอบข่ายความรับผิดชอบของผู้ควบคุมงานสนามหน้าที่ และพนักงานสัมภาษณ์

ผู้ควบคุมงานสนามได้รับการอบรมเป็นพิเศษในการเลือกครัวเรือน และเลือกคนที่เป็นตัวอย่่างของการสำรวจโดยใช้เทคนิคคิซกริด ในขณะที่เดียวกันผู้ควบคุมงานสนามยังมีหน้าที่ดูแลในเรื่องจำนวนตัวอย่างตามที่กำหนดไว้ในแผนการเก็บข้อมูล เมื่อพบปัญหาต้องรายงานให้นักวิจัยหลักของโครงการทราบทางโทรศัพท์ หรือปรึกษาหารือกันโดยตรงขณะที่ทีมนักวิจัยออกไปเยี่ยมควบคุมกำกับงานสนาม

3.6 การควบคุมคุณภาพข้อมูลและงานสนาม

การควบคุมกำกับคุณภาพข้อมูลมีหลายวิธี เพื่อให้แน่ใจว่า ข้อมูลที่เก็บรวบรวมมามีความถูกต้องและมีคุณภาพ สิ่งแรกคือ ผู้ควบคุมงานสนามในฐานะหัวหน้าทีมได้เดินทางร่วมกับพนักงานสัมภาษณ์ และทำหน้าที่ติดต่อประสานกับผู้นำชุมชนเพื่อเข้าเก็บข้อมูล และให้คำแนะนำพนักงานสัมภาษณ์อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ นอกจากนี้ ผู้ควบคุมงานสนามยังมีหน้าที่ดูแลให้การดำเนินการเก็บข้อมูลเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ เมื่อมีปัญหาหรือคำถามนอกเหนือจากความเข้าใจที่

ได้รับจากการอบรม ผู้ควบคุมงานสนามสามารถติดต่อสอบถามขอคำปรึกษาจากนักวิจัยหลักของโครงการทางโทรศัพท์โดยตรง

คณะนักวิจัยของโครงการได้จัดทำแผนการติดตามงานสนามโดยออกเยี่ยมทีมและควบคุมกำกับงานสนาม เพื่อให้แน่ใจว่าพนักงานสัมภาษณ์ทุกทีมได้รับการควบคุมกำกับอย่างเพียงพอและทั่วถึงในขณะทำการเก็บข้อมูล ในการเยี่ยมแต่ละครั้งมีการรับฟังความคิดเห็นและปัญหาที่พบในการปฏิบัติงานสนาม พร้อมทั้งให้คำแนะนำในการแก้ไขปัญหาที่พบ นอกจากนี้ยังมีการสุ่มตรวจความถูกต้องและความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่เก็บข้อมูลเสร็จแล้ว เมื่อพบข้อผิดพลาดได้ให้คำแนะนำเพื่อแก้ไขให้ถูกต้องต่อไป

3.7 ข้อพิจารณาด้านจริยธรรมการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ ได้พิจารณาประเด็นจริยธรรมในหลายด้าน ได้แก่ โครงร่างการวิจัยได้ผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย การขอความยินยอม การเก็บรักษาความลับของผู้ให้ข้อมูล และการให้สิ่งตอบแทน

โครงร่างการวิจัยและเครื่องมือวิจัยได้ถูกนำเสนอต่อคณะกรรมการจริยธรรมของสถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล เพื่อพิจารณาความเหมาะสมและได้รับการพิจารณาเห็นชอบจากคณะกรรมการดังกล่าวให้ดำเนินการวิจัยได้ (IPSR, MU IRB: Ref.0517.191/0705)

การขอความยินยอม ได้ทำเป็น 2 ขั้นตอน สำหรับการเก็บข้อมูลจากวัยรุ่น โดยกรณีที่พบว่ามีวัยรุ่นที่เข้าข่ายเป็นกลุ่มตัวอย่างในครัวเรือน **ขั้นแรก** คือการขอความยินยอมจากผู้ปกครองของวัยรุ่นเพื่อขอให้วัยรุ่นกรอกแบบสอบถาม โดยชี้แจงให้ผู้ปกครองได้รับทราบถึงวัตถุประสงค์ของโครงการ ตลอดจนการเก็บรักษาข้อมูลเป็นความลับและใช้เพื่อการวิเคราะห์ในภาพรวมเท่านั้น รวมทั้งกรณีที่ผู้ปกครองต้องการทราบข้อมูลเกี่ยวกับโครงการเพิ่มเติม สามารถติดต่อกับคณะวิจัยที่สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดลได้ เมื่อผู้ปกครองให้ความยินยอมแล้ว **ขั้นที่สอง** เข้าพูดคุยเพื่อขอความยินยอมจากตัววัยรุ่นเองอีกครั้งหนึ่ง โดยวัยรุ่นที่อยู่ในข่ายของกลุ่มตัวอย่างจะได้รับคำชี้แจงเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของโครงการ และการเก็บรักษาข้อมูลเป็นความลับ เมื่อวัยรุ่นให้ความยินยอมแล้ว พนักงานสัมภาษณ์ได้ขอให้วัยรุ่นลงนามในแบบให้ความยินยอม (Informed consent form) ของโครงการ

ความเป็นส่วนตัว และการเก็บรักษาความลับของผู้ให้ข้อมูล เป็นเรื่องที่คณะวิจัยให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง โดยให้วัยรุ่นกรอกแบบสอบถามตามลำพัง ไม่ให้ผู้ใหญ่ในครัวเรือนเข้ามาแทรกแซง พนักงานสัมภาษณ์จะเห็นข้อมูลภายหลังจากที่วัยรุ่นกรอกแบบสอบถามเสร็จเรียบร้อยแล้ว การเก็บรักษาข้อมูลของผู้กรอกเป็นความลับ และเก็บรักษาในที่ปลอดภัย ไม่เปิดเผยชื่อของวัยรุ่นในรายงานผลการวิจัย

การให้สิ่งตอบแทน เมื่อเสร็จการกรอกแบบสอบถาม วัยรุ่นได้รับเงินจำนวน 150 บาทจากโครงการ เพื่อเป็นการแสดงความขอบคุณสำหรับความร่วมมือและชดเชยเวลาที่ใช้ในการกรอกแบบสอบถาม

ส่วนที่ 4

ผลการวิจัย

การนำเสนอผลการวิจัยในการสำรวจรอบที่ 5 เรื่องการติดตามผลกระทบจากนโยบายควบคุมการบริโภคยาสูบภายใต้โครงการ International Tobacco Control Policy Survey – Southeast Asia: ITC-SEA (Thailand) ในส่วนนี้เป็นการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในประเด็นต่างๆ คือ

- 4.1) ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างในการสำรวจรอบที่ 5
- 4.2) พฤติกรรมการสูบบุหรี่ของกลุ่มตัวอย่างในการสำรวจรอบที่ 5
- 4.3) ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของกลุ่มตัวอย่างในการสำรวจรอบที่ 5
- 4.4) ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างในการสำรวจรอบที่ 1 รอบที่ 2 รอบที่ 3 รอบที่ 4 และรอบที่ 5
- 4.5) เปรียบเทียบปัจจัยเสี่ยงของการสูบบุหรี่ของกลุ่มตัวอย่างในการสำรวจรอบที่ 1 รอบที่ 2 รอบที่ 3 รอบที่ 4 และรอบที่ 5
- 4.6) เปรียบเทียบผลกระทบของนโยบายควบคุมการบริโภคยาสูบในการสำรวจรอบที่ 1 รอบที่ 2 รอบที่ 3 รอบที่ 4 และรอบที่ 5

4.1 ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างในการสำรวจรอบที่ 5

การสำรวจรอบที่ 5 กลุ่มตัวอย่างแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มตัวอย่างเก่าในการสำรวจรอบที่ 1 รอบที่ 2 รอบที่ 3 และรอบที่ 4 ที่ติดตามได้จำนวน 694 คน และกลุ่มตัวอย่างใหม่ที่เก็บเพิ่มในการสำรวจรอบที่ 5 จำนวน 269 คน รวมตัวอย่างทั้งหมด 963 คน

เพศ

ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างเป็นวัยรุ่นชายร้อยละ 54.4 และวัยรุ่นหญิงร้อยละ 45.6 เมื่อแยกเป็นกลุ่มตัวอย่างเก่าและกลุ่มตัวอย่างใหม่ พบว่า กลุ่มตัวอย่างเก่าเป็นวัยรุ่น

ชายร้อยละ 53.7 วิทยาลัยหญิงร้อยละ 46.3 และกลุ่มตัวอย่างใหม่เป็นวิทยาลัยชายร้อยละ 56.1 วิทยาลัยหญิงร้อยละ 43.9 (ตาราง 4.1 ก)

อายุ

ในภาพรวม กลุ่มตัวอย่างมีอายุเฉลี่ย 18.0 ปี กลุ่มตัวอย่างเก่ามีอายุเฉลี่ย 19.3 ปี ส่วนกลุ่มตัวอย่างใหม่มีอายุเฉลี่ย 14.7 ปี จะเห็นได้ว่า กลุ่มตัวอย่างเก่ามีอายุเฉลี่ยมากกว่ากลุ่มตัวอย่างใหม่ เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างใหม่เป็นกลุ่มที่มีอายุระหว่าง 13-17 ปี ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างเก่าเป็นกลุ่มที่ได้ติดตามมาจากการสำรวจในรอบที่ 1 รอบที่ 2 รอบที่ 3 และรอบที่ 4 จึงมีอายุเพิ่มมากขึ้นในทุกกรอบของการสำรวจ (ตาราง 4.1 ก)

การศึกษา

การสำรวจนี้ “การศึกษา” หมายถึง ระดับการศึกษาที่วัยรุ่นสำเร็จการศึกษาสูงสุดในช่วงที่ทำการสำรวจ ในภาพรวม กลุ่มตัวอย่างมีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและระดับมัธยมศึกษาตอนปลายใกล้เคียงกัน (ร้อยละ 38.6 และร้อยละ 37.9 ตามลำดับ) ขณะที่กลุ่มตัวอย่างเพียงร้อยละ 7.9 มีการศึกษาในระดับประถมศึกษา หรือต่ำกว่า วิทยาลัยกลุ่มตัวอย่างเก่ามีระดับการศึกษาสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างใหม่ ซึ่งสัมพันธ์กับอายุของกลุ่มตัวอย่างเก่าที่มีอายุเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างใหม่ (ตาราง 4.1 ข)

อาชีพ

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ (ร้อยละ 62.8) มีสถานภาพเป็นนักเรียน เมื่อแยกระหว่างกลุ่มตัวอย่างเก่าและกลุ่มตัวอย่างใหม่ พบว่า กลุ่มตัวอย่างใหม่มีสถานภาพเป็นนักเรียนในสัดส่วนที่สูงกว่ากลุ่มตัวอย่างเก่ามาก (ร้อยละ 87.7 และร้อยละ 53.2 ตามลำดับ) สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่ นักเรียน มีเพียงร้อยละ 37.2 โดยส่วนมากไม่ได้ประกอบอาชีพ รองลงมาเป็นกรรมกร ค้าขาย/เสมียน/งานบริการ และเกษตรกรตามลำดับ (ตาราง 4.1 ค)

สถานภาพสมรส

ในภาพรวม กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ (ร้อยละ 87.4) เป็นโสด มีผู้แต่งงานแล้วร้อยละ 11.9 และหย่า/แยก เพียงร้อยละ 0.7 กลุ่มตัวอย่างเก่าที่แต่งงานแล้วมีสัดส่วนที่สูงกว่ากลุ่มตัวอย่างใหม่ประมาณ 7 เท่า (ตาราง 4.1 ง)

เขตที่อยู่อาศัย

ในภาพรวม กลุ่มตัวอย่างประมาณครึ่งหนึ่ง อาศัยอยู่ในเขตชนบท ร้อยละ 32.3 อาศัยอยู่ในเขตเมือง และร้อยละ 17.1 อาศัยอยู่ในกรุงเทพฯ กลุ่มตัวอย่างเก่าอาศัยอยู่ในเขตชนบทในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน ขณะที่กลุ่มตัวอย่างใหม่อาศัยอยู่ในกรุงเทพฯ ในสัดส่วนที่สูงกว่าเมื่อเทียบกับกลุ่มตัวอย่างเก่า (ร้อยละ 21.2 และร้อยละ 15.6 ตามลำดับ) (ตาราง 4.1 ง)

จำนวนสมาชิกในครัวเรือน

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ (ร้อยละ 67.1) อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีสมาชิก 3 – 4 คน จำนวนสมาชิกของครัวเรือนที่กลุ่มตัวอย่างอาศัยอยู่ต่ำสุดคือ 1 คน นั่นคือ วัยรุ่นอาศัยอยู่เพียงลำพัง จำนวนสมาชิกของครัวเรือนที่กลุ่มตัวอย่างอาศัยอยู่สูงสุดคือ 10 คน ในภาพรวม มีสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 3.9 คน โดยกลุ่มตัวอย่างเก่ามีสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 3.9 คน และกลุ่มตัวอย่างใหม่มีสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 3.7 คน (ตาราง 4.1 จ)

จำนวนผู้สูบบุหรี่ในครัวเรือน

ในการสำรวจนี้จำนวนผู้สูบบุหรี่ในครัวเรือน จะไม่นับรวมผู้ตอบแบบสอบถามพบว่า จำนวนผู้สูบบุหรี่ในครัวเรือนเฉลี่ยเท่ากับ 0.6 คน กลุ่มตัวอย่างส่วนมาก (ร้อยละ 49.3) อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่ไม่มีผู้สูบบุหรี่ ร้อยละ 39.3 อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีผู้สูบบุหรี่ 1 คน และร้อยละ 11.4 อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีผู้สูบบุหรี่มากกว่า 1 คน โดยกลุ่มตัวอย่างเก่าอาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีผู้สูบบุหรี่มากกว่า 1 คน ในสัดส่วนที่สูงกว่ากลุ่มตัวอย่างใหม่เล็กน้อย (ร้อยละ 11.9 และร้อยละ 10.0 ตามลำดับ) (ตาราง 4.1ฉ)

สถานภาพการสูบบุหรี่

ในภาพรวม กลุ่มตัวอย่างสูบบุหรี่ร้อยละ 22.4 เมื่อแยกกลุ่มตัวอย่างเก่าและกลุ่มตัวอย่างใหม่ พบว่า อัตราการสูบบุหรี่ของกลุ่มตัวอย่างเก่าสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างใหม่ (ร้อยละ 25.8 และร้อยละ 13.8 ตามลำดับ) ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากกลุ่มตัวอย่างเก่ามีอายุเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างใหม่ (19.3 ปี และ 14.7 ปี ตามลำดับ) (ตาราง 4.1ฉ)

4.2 พฤติกรรมการสูบบุหรี่ของกลุ่มตัวอย่างในการสำรวจรอบที่ 5

ในส่วนนี้นำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับอัตราความชุก และพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของกลุ่มตัวอย่าง

อัตราความชุกของการสูบบุหรี่

ผลการสำรวจรอบที่ 5 พบว่า จากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 963 คน มีกลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่ในช่วง 30 วันก่อนการสำรวจ จำนวน 216 คน แบ่งเป็นวัยรุ่นชาย 206 คน และวัยรุ่นหญิง 10 คน ส่งผลให้อัตราความชุกของการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นเท่ากับ **22.4** วัยรุ่นชายมีอัตราความชุกของการสูบบุหรี่เท่ากับ **39.5** และวัยรุ่นหญิงมีอัตราความชุกของการสูบบุหรี่เท่ากับ **2.3** โดยวัยรุ่นชายมีอัตราความชุกของการสูบบุหรี่มากกว่าวัยรุ่นหญิงกว่า **10** เท่า (ตาราง 4.2 ก)

อายุเมื่อเริ่มสูบบุหรี่หมดมวนครั้งแรก

ในกลุ่มตัวอย่างที่รายงานว่า เคยสูบบุหรี่หมดมวนจำนวน 230 ราย พบว่า เริ่มสูบบุหรี่หมดมวนครั้งแรกที่อายุเฉลี่ย **15.3** ปี โดยอายุน้อยที่สุด คือ **11** ปี โดยกลุ่มตัวอย่างที่เคยสูบบุหรี่หมดมวนนี้ มากกว่าครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 53.0) เริ่มสูบบุหรี่หมดมวน ครั้งแรกเมื่ออายุระหว่าง 14 – 16 ปี เป็นที่น่าห่วงใยว่ามีวัยรุ่นสูงถึง 1 ใน 5 ที่เริ่มสูบบุหรี่ตั้งแต่อายุเพียง 11 – 13 ปี (ตาราง 4.2 ข)

เหตุผลที่สูบบุหรี่เป็นครั้งแรก

เมื่อถามถึงเหตุผลที่สูบบุหรี่เป็นครั้งแรก พบว่า กลุ่มตัวอย่างตอบว่า สูบเนื่องจากอยากรู้/อยากเห็น/อยากลอง มากที่สุด (ร้อยละ 88.0) รองลงมาคือ สูบตามเพื่อน (ร้อยละ 53.7) (ตาราง 4.2 ค)

ความถี่ในการสูบบุหรี่

เมื่อถามถึงความถี่ในการสูบบุหรี่ในช่วง 30 วันที่ผ่านมา พบว่า กลุ่มตัวอย่างเกือบ 1 ใน 3 สูบบุหรี่มากกว่าวันละ 1 ครั้ง โดยกลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่ส่วนมาก (ร้อยละ 44.4) รายงานว่า สูบบุหรี่ทุกวันหรือเกือบทุกวัน ซึ่งเป็นสถานการณ์ที่น่าห่วงใยมากสำหรับกลุ่มวัยรุ่นไทย (ตาราง 4.2 ง)

จำนวนบุหรี่ที่สูบต่อวัน

เมื่อถามถึงจำนวนบุหรี่ที่สูบต่อวันในช่วง 7 วันที่ผ่านมา พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 68.6) สูบบุหรี่ 2-10 มวนต่อวัน เป็นที่น่าสังเกตว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 11.6 สูบบุหรี่ 11-20 มวนต่อวัน และร้อยละ 6.8 สูบบุหรี่มากกว่า 20 มวนต่อวัน ซึ่งถือเป็นปริมาณบุหรี่ที่สูงมากและอาจจัดว่าเป็นผู้เสพติดบุหรี่ (ตาราง 4.2 ง)

การสูบบุหรี่เมื่ออยู่กับพ่อแม่

กลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่ถึงร้อยละ 73.0 รายงานว่า เคยสูบบุหรี่เมื่ออยู่กับพ่อแม่ โดยร้อยละ 10.6 รายงานว่า สูบบุหรี่บ่อยเมื่ออยู่กับพ่อแม่ ซึ่งแสดงว่า ครอบครัวของวัยรุ่นส่วนใหญ่รับรู้ว่าคุณของตนเองสูบบุหรี่ โดยมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นเมื่อเปรียบเทียบกับผลการสำรวจรอบที่ 4 (ร้อยละ 55.9) (ทวิมา ศิริรัตมี และคณะ 2555) (ตาราง 4.2 จ)

ประเภทของบุหรี่ที่สูบประจำ

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ (ร้อยละ 89.8) สูบบุหรี่ที่ผลิตจากโรงงาน โดยร้อยละ 69.9 สูบบุหรี่ที่ผลิตจากโรงงานที่มียี่ห้อประจำ และร้อยละ 19.9 สูบบุหรี่ที่ผลิตจากโรงงานแต่ไม่มียี่ห้อประจำ ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 5.1 ที่สูบบุหรี่มีตนเองมี

แนวโน้มลดลงเมื่อเปรียบเทียบกับผลการสำรวจรอบที่ 4 (ร้อยละ 8.7) (ทวิมา ศิริรัศมี และคณะ 2555) (ตาราง 4.2 จ)

แหล่งที่มาของบุหรี่ยาและประสบการณ์การซื้อบุหรี่ยาแบ่งขาย

กลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 87.5) ซื้อบุหรี่ยาเอง รองลงมา (ร้อยละ 9.7) ได้บุหรี่ยาจากเพื่อน และร้อยละ 2.3 มีคนซื้อบุหรี่ยาให้ มีเพียงร้อยละ 0.5 ที่ตอบว่าได้บุหรี่ยาจากที่บ้าน เมื่อเปรียบเทียบกับผลการสำรวจในรอบที่ผ่านมา พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่ ซื้อบุหรี่ยาสูบเองเพิ่มมากขึ้นตามลำดับ (ร้อยละ 35.8 ร้อยละ 60.7 ร้อยละ 68.2 และร้อยละ 72.8 ในการสำรวจรอบที่ 1 รอบที่ 2 รอบที่ 3 และรอบที่ 4 ตามลำดับ) ในขณะที่การได้บุหรี่ยาจากเพื่อนมีแนวโน้มลดลงตามลำดับ (ร้อยละ 47.8 ร้อยละ 29.9 ร้อยละ 21.9 และร้อยละ 19.9 ในการสำรวจรอบที่ 1 รอบที่ 2 รอบที่ 3 และรอบที่ 4 ตามลำดับ) (ทวิมา ศิริรัศมี และคณะ 2555)

เมื่อถามถึงประสบการณ์การซื้อบุหรี่ยาแบ่งขายในช่วง 6 เดือนที่ผ่านมา พบว่า ร้อยละ 83.3 ของกลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่ ตอบว่า เคยซื้อบุหรี่ยาแบ่งขาย ซึ่งใกล้เคียงกับผลการสำรวจในรอบที่ผ่านมา ซึ่งให้เห็นถึงช่องว่างในทางปฏิบัติในการบังคับใช้กฎหมายห้ามแบ่งบุหรี่ยาขายเป็นมวน (ตาราง 4.2 ฉ)

ความรู้สึกอยากสูบบุหรี่

ตัวชี้วัดอย่างหนึ่งในการประเมินการติดบุหรี่ คือ ความรู้สึกอยากสูบบุหรี่ทันทีเมื่อตื่นนอนตอนเช้า เมื่อถามกลุ่มตัวอย่างถึงความรู้สึกอยากสูบบุหรี่เป็นครั้งแรกเมื่อตื่นนอนตอนเช้า พบว่า มีกลุ่มตัวอย่างถึงร้อยละ 73.6 รายงานว่า เคยรู้สึกอยากสูบบุหรี่เป็นครั้งแรกเมื่อตื่นนอนตอนเช้า ซึ่งแสดงให้เห็นว่า วัยรุ่นที่สูบบุหรี่เกือบสามในสี่มีอาการติดบุหรี่ ในจำนวนนี้ ร้อยละ 16.7 รู้สึกอยากสูบบุหรี่เป็นครั้งแรกเมื่อตื่นนอนตอนเช้าเป็นประจำ (ตาราง 4.2 ช)

4.3 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของกลุ่มตัวอย่างในการสำรวจรอบที่ 5

ในส่วนนี้ นำเสนอปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการสูบบุหรี่ ได้แก่ ลักษณะทางประชากร จิตลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง การมีพี่ชายหรือพี่สาวที่สูบบุหรี่ จำนวนเพื่อนสนิทที่สูบบุหรี่ การนำคำสอนทางศาสนามาใช้ในชีวิตประจำวัน ความคิดเห็นต่อการสูบบุหรี่ ความคิดเห็นต่อบริษัทที่ผลิตยาสูบ ความรู้เรื่องผลกระทบของการสูบบุหรี่ ต่อสุขภาพ แหล่งโฆษณา/ส่งเสริมการขายบุหรี่ แหล่งโฆษณา/ข่าวสารเกี่ยวกับอันตรายจากการสูบบุหรี่ และความคิดเห็นต่อโฆษณารณรงค์ต่อต้านการสูบบุหรี่

4.3.1 ลักษณะทางประชากร และสถานภาพการสูบบุหรี่

อายุ

กลุ่มตัวอย่างในการสำรวจนี้ มีอายุระหว่าง 13 - 24 ปี ในกลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่มีอายุเฉลี่ย 19.0 ปี ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ไม่สูบบุหรี่มีอายุเฉลี่ย 17.7 ปี จากการสำรวจอัตราการสูบบุหรี่ในแต่ละช่วงอายุ พบว่า อัตราการสูบบุหรี่ต่ำสุดในกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 14 ปี (ร้อยละ 2.3) สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุระหว่าง 16 - 17 ปี มีอัตราการสูบบุหรี่มากกว่าร้อยละ 20 และเป็นที่น่ากังวลว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป มีอัตราการสูบบุหรี่มากกว่าร้อยละ 25 ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่ามากกว่า 1 ใน 4 ของกลุ่มตัวอย่างวัยรุ่นตอนปลายเป็นผู้สูบบุหรี่ (ตาราง 4.3.1ก)

การศึกษา

ในการสำรวจครั้งนี้ กลุ่มตัวอย่างมีทั้งผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียน และผู้ที่ไม่ได้เรียนหนังสือแล้ว ผลการสำรวจ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้ศึกษาอยู่ในโรงเรียน มีอัตราการสูบบุหรี่สูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่กำลังศึกษาอยู่มากกว่า 3 เท่า (ร้อยละ 39.4 และร้อยละ 12.4 ตามลำดับ) กลุ่มตัวอย่างที่กำลังศึกษาอยู่ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีอัตราการสูบบุหรี่สูงสุด (ร้อยละ 21.9) รองลงมา คือ กลุ่มตัวอย่างที่จบชั้นประถมศึกษาหรือต่ำกว่า (ร้อยละ 19.4) กลุ่มตัวอย่างที่จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีอัตราการสูบบุหรี่ต่ำสุดคือ ร้อยละ 1.7 สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้ศึกษาอยู่ในโรงเรียน พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่จบชั้นประถมศึกษาหรือต่ำกว่ามีอัตราการสูบบุหรี่สูงสุดถึงร้อยละ

68.9 กลุ่มตัวอย่างที่จบชั้นมัธยมศึกษามีอัตราการสูบบุหรี่รองลงมาคือ ร้อยละ 40 – 50 และกลุ่มตัวอย่างที่จบการศึกษาสูงกว่าชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายมีอัตราการสูบบุหรี่ต่ำสุดคือ ร้อยละ 20 (ตาราง 4.3.1ข)

อาชีพ

ในการสำรวจครั้งนี้ อาชีพของกลุ่มตัวอย่างแบ่งเบื้องต้นเป็น 2 กลุ่ม คือ นักเรียนและไม่ใช่นักเรียน เมื่อเปรียบเทียบกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนกับกลุ่มที่ไม่ใช่นักเรียนพบว่า อัตราการสูบบุหรี่ของกลุ่มที่ไม่ใช่นักเรียนสูงกว่าอัตราการสูบบุหรี่ในกลุ่มนักเรียน 3 เท่า (ร้อยละ 39.4 และร้อยละ 12.4 ตามลำดับ) เมื่อพิจารณาเฉพาะกลุ่มที่ไม่ใช่นักเรียนพบว่า อาชีพกรรมกรมีอัตราการสูบบุหรี่สูงสุดถึงร้อยละ 52.4 รองลงมาคือ ผู้ที่ไม่มีอาชีพ และเกษตรกร (ร้อยละ 38.8 และร้อยละ 37.5 ตามลำดับ) (ตาราง 4.3.1ค)

สถานภาพสมรส

กลุ่มตัวอย่างที่หย่า/แยก มีอัตราการสูบบุหรี่สูงสุดถึง ร้อยละ 57.1 โดยอัตราการสูบบุหรี่สูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่โสดและแต่งงานแล้วถึง 2 เท่า โดยที่กลุ่มตัวอย่างที่โสดและกลุ่มตัวอย่างที่แต่งงานแล้วมีอัตราการสูบบุหรี่ใกล้เคียงกันคือ ร้อยละ 21.7 และร้อยละ 25.4 ตามลำดับ (ตาราง 4.3.1ง)

เขตที่อยู่อาศัย

กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 50.6 อาศัยอยู่ในเขตชนบท ร้อยละ 32.3 อาศัยอยู่ในเขตเมือง และร้อยละ 17.1 อาศัยอยู่ในกรุงเทพฯ กลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่มมีอัตราการสูบบุหรี่ไม่ต่างกันมากนัก โดยกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพฯ มีอัตราการสูบบุหรี่สูงสุดรองลงมาคือ เขตเมืองและเขตชนบท (ร้อยละ 24.2 ร้อยละ 22.4 และร้อยละ 21.5 ตามลำดับ) อย่างไรก็ตาม เป็นที่น่าสังเกตว่า กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในสภาพแวดล้อมที่มีความเป็นเมืองสูงมีสัดส่วนของผู้สูบบุหรี่มากกว่าชุมชนลักษณะชนบทเล็กน้อย (ตาราง 4.3.1ง)

ภูมิภาค

ในการสำรวจครั้งนี้ได้แบ่งพื้นที่สำรวจออกเป็น 5 พื้นที่ คือ กรุงเทพฯ ภาคกลาง ภาคใต้ ภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการสำรวจ พบว่า ในภาพรวมภาคใต้มีอัตราการสูบบุหรี่สูงสุด (ร้อยละ 27.0) รองลงมา คือ กรุงเทพฯ (ร้อยละ 24.2) ภาคที่มีอัตราการสูบบุหรี่ต่ำสุดคือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ร้อยละ 19.7) เมื่อพิจารณารวมกับเพศ พบว่า วัยรุ่นชายมีอัตราการสูบบุหรี่สูงสุดในภาคใต้ (ร้อยละ 47.2) และมีอัตราการสูบบุหรี่ต่ำสุดในภาคเหนือ (ร้อยละ 32.3) ส่วนวัยรุ่นหญิงมีอัตราการสูบบุหรี่สูงสุดในกรุงเทพฯ (ร้อยละ 8.3) และอัตราการสูบบุหรี่ต่ำสุดในภาคใต้ โดยไม่พบว่ามีวัยรุ่นหญิงสูบบุหรี่เลย เป็นที่น่าสังเกตว่า เมื่อเปรียบเทียบในระดับภาค ภาคใต้มีอัตราการสูบบุหรี่สูงในวัยรุ่นชายแต่อัตราการสูบบุหรี่ต่ำในวัยรุ่นหญิง ในทางตรงกันข้าม กรุงเทพฯ มีอัตราการสูบบุหรี่สูงในวัยรุ่นหญิงแต่อัตราการสูบบุหรี่ต่ำในวัยรุ่นชาย (ตาราง 4.3.1จ)

จำนวนสมาชิกในครัวเรือน

จำนวนสมาชิกเฉลี่ยของครัวเรือนที่กลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่อาศัยอยู่ใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่สูบบุหรี่อาศัยอยู่ (3.8 คนและ 3.9 คนตามลำดับ) โดยกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยในครัวเรือนที่มีขนาดเล็ก (สมาชิกในครัวเรือน 1-2 คน) มีอัตราการสูบบุหรี่สูงสุดคือ ร้อยละ 28.0 รองลงมาคือ กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยในครัวเรือนที่มีสมาชิกในครัวเรือนมากกว่า 4 คน (ร้อยละ 24.4) และครัวเรือนที่มีสมาชิกในครัวเรือน 3-4 คน (ร้อยละ 21.1) (ตาราง 4.3.1ฉ)

จำนวนผู้สูบบุหรี่ในครัวเรือน

ในการสำรวจนี้ จำนวนผู้สูบบุหรี่ในครัวเรือนไม่นับรวมกลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งจากผลการสำรวจ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีจำนวนผู้สูบบุหรี่มากกว่า 2 คนขึ้นไป มีอัตราการสูบบุหรี่สูงที่สุด (ร้อยละ 33.3) รองลงมา คือ กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีจำนวนผู้สูบบุหรี่ 1-2 คน (ร้อยละ 25.7) สำหรับครัวเรือนที่ไม่มีผู้สูบบุหรี่เลยมีอัตราการสูบบุหรี่ต่ำสุดคือ ร้อยละ 18.7 กลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีผู้สูบบุหรี่เฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไม่

สูบบุหรี่เล็กน้อย (0.8 คนและ 0.6 คน ตามลำดับ) จะเห็นว่า จำนวนผู้สูบบุหรี่ในครัวเรือนมีความสัมพันธ์กับอัตราการสูบบุหรี่ โดยกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในครัวเรือนที่มีจำนวนผู้สูบบุหรี่มากขึ้นจะมีอัตราการสูบบุหรี่สูงขึ้นตามไปด้วย (ตาราง 4.3.1ข)

4.3.2 การมีพี่ชายหรือพี่สาวที่สูบบุหรี่ และสถานภาพการสูบบุหรี่

กลุ่มตัวอย่างที่มีพี่ชายหรือพี่สาวสูบบุหรี่ มีอัตราการสูบบุหรี่สูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่พี่ชายหรือพี่สาวไม่สูบบุหรี่เล็กน้อย (ร้อยละ 24.2 และร้อยละ 21.8 ตามลำดับ) ซึ่งผลการศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับข้อมูลในรอบที่ผ่านมาที่พบว่า การสูบบุหรี่ของพี่ชายหรือพี่สาวสัมพันธ์กับการสูบบุหรี่ของวัยรุ่น อย่างไรก็ตาม เป็นที่น่าสังเกตว่า กลุ่มตัวอย่างที่ระบุว่า ไม่ทราบว่าพี่ชายหรือพี่สาวสูบบุหรี่หรือไม่ มีอัตราการสูบบุหรี่สูงสุดคือร้อยละ 32.8 (ตาราง 4.3.2)

4.3.3 จำนวนเพื่อนสนิทที่สูบบุหรี่ และสถานภาพการสูบบุหรี่

งานวิจัยที่ผ่านมาแสดงให้เห็นถึงอิทธิพลของเพื่อนต่อพฤติกรรมของวัยรุ่น ในการสำรวจครั้งนี้ ได้สอบถามถึงสถานภาพการสูบบุหรี่ของเพื่อนสนิท 5 คน พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ไม่มีเพื่อนสนิทที่สูบบุหรี่มีอัตราการสูบบุหรี่เพียงร้อยละ 1.4 ขณะที่กลุ่มตัวอย่างที่เพื่อนสนิททั้ง 5 คนสูบบุหรี่มีอัตราการสูบบุหรี่สูงถึงร้อยละ 71.1 และอัตราการสูบบุหรี่ของกลุ่มตัวอย่างมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นตามจำนวนเพื่อนสนิทที่สูบบุหรี่ ผลการศึกษานี้ ยังสอดคล้องกันในทุกกรอบของการสำรวจ และสนับสนุนงานวิจัยที่ผ่านมาในประเด็นของอิทธิพลของเพื่อนต่อพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของวัยรุ่น (ตาราง 4.3.3)

4.3.4 การนำคำสอนทางศาสนามาใช้ในชีวิตประจำวัน และสถานภาพการสูบบุหรี่

กลุ่มตัวอย่างจากการสำรวจรอบที่ 5 มากกว่าร้อยละ 95 นับถือศาสนาพุทธ ส่วนที่เหลือนับถือศาสนาอิสลาม ศาสนาคริสต์ และศาสนาอื่นๆ เมื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการสูบบุหรี่กับการนำคำสอนทางศาสนามาใช้ในชีวิตประจำวัน พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่นำคำสอนทางศาสนามาใช้ในชีวิตประจำวันตลอดเวลา มีอัตราการสูบบุหรี่ต่ำสุด และกลุ่มตัวอย่างที่ไม่เคยหรือแทบไม่เคยนำคำสอนทางศาสนามา

ใช้ในชีวิตประจำวัน มีอัตราการสูบบุหรี่สูงสุด (ร้อยละ 18.7 และร้อยละ 38.1 ตามลำดับ) (ตาราง 4.3.4)

4.3.5 จิตลักษณะและสถานภาพการสูบบุหรี่

จิตลักษณะของวัยรุ่นมักจะเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมและการแสดงออกของวัยรุ่น ในการสำรวจรอบที่ 5 ได้วิเคราะห์ข้อมูลด้านจิตลักษณะของกลุ่มตัวอย่างร่วมกับสถานภาพการสูบบุหรี่ โดยให้กลุ่มตัวอย่างรายงานความรู้สึกของตนเองในช่วง 2 สัปดาห์ก่อนการสำรวจ ผลการวิเคราะห์เป็นดังนี้

ความรู้สึกเศร้า

ในภาพรวม กลุ่มตัวอย่างส่วนมาก (ร้อยละ 54.2) รู้สึกเศร้าบางครั้ง ร้อยละ 5.5 รู้สึกเศร้าหลายครั้ง มีเพียงร้อยละ 2.5 รู้สึกเศร้าตลอดเวลา และมีร้อยละ 37.8 ที่รายงานว่า ไม่เคยรู้สึกเศร้าเลย เมื่อพิจารณาตามสถานภาพการสูบบุหรี่ของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่รู้สึกเศร้านากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไม่สูบบุหรี่ โดยกลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่ร้อยละ 12.0 รายงานว่า รู้สึกเศร้าหลายครั้งหรือเศร้าตลอดเวลา ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างที่ไม่สูบบุหรี่เพียงร้อยละ 6.8 ที่รายงานความรู้สึกดังกล่าว นอกจากนี้ กลุ่มตัวอย่างที่ไม่สูบบุหรี่รายงานว่า ไม่เคยรู้สึกเศร้านามากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่ (ร้อยละ 40.3 และร้อยละ 29.2 ตามลำดับ) (ตาราง 4.3.5ก)

ความเห็นต่อการกระทำของตนเอง

ในภาพรวม กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 63.3 เห็นว่า การกระทำของตนเองถูกต้องเป็นส่วนใหญ่ ร้อยละ 32.7 เห็นว่า ตนเองทำผิดพลาดหลายเรื่อง และมีเพียงร้อยละ 4.0 ที่เห็นว่า ตนเองทำผิดพลาดทุกเรื่อง เมื่อพิจารณาตามสถานภาพการสูบบุหรี่ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ไม่สูบบุหรี่ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 69.3) เห็นว่า ตนเองทำถูกต้องเป็นส่วนใหญ่ ขณะที่กลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่เพียงร้อยละ 42.6 มีความเห็นดังกล่าว กลุ่มตัวอย่างที่ไม่สูบบุหรี่เพียงร้อยละ 27.8 เห็นว่า ตนเองทำผิดพลาดหลายเรื่อง ขณะที่กลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่ครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 49.5) เห็นว่า ตนเองทำผิดพลาดหลายเรื่อง นอกจากนี้ มีกลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่เห็นว่า ตนเองทำผิดพลาดทุกเรื่องมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไม่สูบบุหรี่มากกว่า 2 เท่า (ร้อยละ 7.9 และร้อยละ 2.9 ตามลำดับ) แสดงให้เห็นว่า ผู้ที่ไม่สูบบุหรี่มั่นใจในความถูกต้องของการกระทำของตนเองมากกว่าผู้ที่สูบบุหรี่ (ตาราง 4.3.5ก)

ความรู้สึกต่อตนเอง

ในภาพรวม กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ (ร้อยละ 79.6) ที่รู้สึกชอบตัวเอง มีร้อยละ 15.9 ที่รู้สึกไม่ชอบตัวเอง และเพียงร้อยละ 4.5 ที่รู้สึกเกลียดตัวเอง เมื่อพิจารณาตามสถานภาพการสูบบุหรี่ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่รายงานว่า รู้สึกไม่ชอบตัวเองในสัดส่วนที่สูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไม่สูบบุหรี่เกือบ 3 เท่า (ร้อยละ 31.5 และร้อยละ 11.4 ตามลำดับ) และกลุ่มตัวอย่างที่ไม่สูบบุหรี่รายงานว่า รู้สึกชอบตัวเองในสัดส่วนที่สูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่ (ร้อยละ 84.5 และร้อยละ 63.0 ตามลำดับ) (ตาราง 4.3.5ข)

ความรู้สึกโดดเดี่ยว

ในภาพรวม กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ (ร้อยละ 77.5) รายงานว่า ไม่รู้สึกโดดเดี่ยว กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 19.8 รายงานว่า รู้สึกโดดเดี่ยวหลายครั้ง และกลุ่มตัวอย่างเพียงร้อยละ 2.7 รายงานว่า รู้สึกโดดเดี่ยวตลอดเวลา เมื่อพิจารณาตามสถานภาพการสูบบุหรี่ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่รายงานว่า รู้สึกโดดเดี่ยวหลายครั้งหรือตลอดเวลาในสัดส่วนที่สูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไม่สูบบุหรี่มากกว่า 2 เท่า (ร้อยละ 40.2 และร้อยละ 17.4 ตามลำดับ) (ตาราง 4.3.5ข)

4.3.6 ความคิดเห็นต่อการสูบบุหรี่ และสถานภาพการสูบบุหรี่

ผลจากการสำรวจความคิดเห็นต่อการสูบบุหรี่ของกลุ่มตัวอย่างในการสำรวจรอบที่ 5 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ไม่สูบบุหรี่ เห็นว่า การสูบบุหรี่เป็นสิ่งที่น่ารังเกียจในสัดส่วนที่สูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่มากกว่า 2 เท่า (ร้อยละ 57.6 และร้อยละ 24.1 ตามลำดับ)

กลุ่มตัวอย่างที่ไม่สูบบุหรี่เห็นว่า สังคมไทยไม่ยอมรับการสูบบุหรี่ในสัดส่วนที่สูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่เพียงเล็กน้อย (ร้อยละ 38.3 และร้อยละ 31.9 ตามลำดับ)

สำหรับประเด็น การสูบบุหรี่ทำให้คนอายุน้อยดูเป็นผู้ใหญ่ขึ้นนั้น พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ไม่สูบบุหรี่ร้อยละ 31.7 รายงานว่า เห็นด้วยกับประเด็นดังกล่าว ขณะที่กลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่เห็นด้วยกับประเด็นนี้เพียงร้อยละ 20.8 จึงควรมีการรณรงค์เพื่อปรับเปลี่ยนทัศนคติในประเด็นดังกล่าว โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มวัยรุ่นที่ไม่สูบบุหรี่

ประเด็นที่ว่า คนรุ่มราวคราวเดียวกับกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับความนิยมส่วนใหญ่ สูบบุหรี่นั้น พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่เห็นด้วยกับประเด็นดังกล่าวในสัดส่วนที่สูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไม่สูบบุหรี่เพียงเล็กน้อย (ร้อยละ 22.2 และร้อยละ 19.7 ตามลำดับ)

ในประเด็นที่เกี่ยวกับการยอมรับการสูบบุหรี่ของเพศหญิงและเพศชาย พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่ระบุว่า ยอมรับได้ที่ผู้ชายอายุ 15 - 25 ปี สูบบุหรี่ในสัดส่วนที่สูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไม่สูบบุหรี่มากกว่า 2 เท่า (ร้อยละ 23.1 และร้อยละ 12.3 ตามลำดับ) ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างทั้งที่สูบบุหรี่และไม่สูบบุหรี่เพียงส่วนน้อยที่ยอมรับการที่ผู้หญิงอายุ 15-25 ปี สูบบุหรี่ และพบความแตกต่างเพียงเล็กน้อยระหว่างทั้ง 2 กลุ่ม (ร้อยละ 6.5 และร้อยละ 5.5 ตามลำดับ) ซึ่งให้เห็นว่า วัยรุ่นไทยยอมรับการสูบบุหรี่ของเพศชายมากกว่าการสูบบุหรี่ของเพศหญิง และวัยรุ่นที่สูบบุหรี่ยอมรับการสูบบุหรี่มากกว่าวัยรุ่นที่ไม่สูบบุหรี่ ซึ่งทัศนคติดังกล่าวสอดคล้องกับผลการสำรวจทुरอบที่ผ่านมา ทัศนคติดังกล่าวน่าจะส่งผลให้อัตราการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นหญิงไทยต่ำกว่าวัยรุ่นชายและยังต่ำกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับบางประเทศในยุโรป และอเมริกา ซึ่งอัตราการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นหญิงใกล้เคียงหรือสูงกว่ากับวัยรุ่นชาย (Griesbacha, Amosb and Curriea, 2003; Eaton et. al., 2011)

ในประเด็น การสูบบุหรี่เป็นสัญลักษณ์ของความทันสมัยนั้น ทั้งกลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่และไม่สูบบุหรี่เพียงส่วนน้อยที่เห็นด้วยกับความคิดดังกล่าว อย่างไรก็ตาม กลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่ก็ยังเห็นด้วยกับความคิดดังกล่าวในสัดส่วนที่สูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไม่สูบบุหรี่เกือบ 3 เท่า (ร้อยละ 8.8 และร้อยละ 3.1 ตามลำดับ)

สำหรับประเด็น การสูบบุหรี่ช่วยควบคุมน้ำหนักตัว พบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งที่สูบบุหรี่และไม่สูบบุหรี่เพียงส่วนน้อยที่เห็นด้วยกับประเด็นดังกล่าว แต่กลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่ก็ยังเห็นด้วยกับประเด็นดังกล่าวในสัดส่วนที่สูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไม่สูบบุหรี่มากกว่า 2 เท่า (ร้อยละ 6.0 และร้อยละ 2.8 ตามลำดับ) (ตาราง 4.3.6ก)

ในภาพรวม กลุ่มตัวอย่างเกือบร้อยละ 90 เห็นว่า การสูบบุหรี่เป็นสิ่งที่ไม่ดี/ไม่ดีมาก และมีเพียงร้อยละ 2.4 ที่เห็นว่า การสูบบุหรี่เป็นสิ่งที่ดี/ดีมาก กลุ่มตัวอย่างที่ไม่สูบบุหรี่ส่วนมาก (ร้อยละ 59.9) เห็นว่า การสูบบุหรี่เป็นสิ่งที่ไม่ดีมาก ขณะที่กลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่เพียงร้อยละ 20.9 ที่เห็นว่า การสูบบุหรี่เป็นสิ่งที่ไม่ดีมาก มีกลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่ถึงร้อยละ 22.8 เห็นว่า การสูบบุหรี่เป็นเรื่องธรรมดา ซึ่งสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่

ไม่สูบบุหรี่เกือบ 5 เท่า นอกจากนี้ กลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่ ยังเห็นว่า การสูบบุหรี่เป็นสิ่งที่ดี/ดีมาก สูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไม่สูบบุหรี่ถึง 7.5 เท่า (ร้อยละ 7.5 และร้อยละ 1.0 ตามลำดับ) ซึ่งจะเห็นได้ชัดเจนว่ากลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่มีทัศนคติเชิงบวกต่อการสูบบุหรี่มากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไม่สูบบุหรี่ (ตาราง 4.3.6ข)

4.3.7 ความคิดเห็นต่อบริษัทที่ผลิตยาสูบ และสถานภาพการสูบบุหรี่

ในภาพรวม กลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่มีทัศนคติที่ดีต่อบริษัทที่ผลิตบุหรี่มากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไม่สูบบุหรี่ จากการสำรวจพบว่า กลุ่มตัวอย่างประมาณครึ่งหนึ่ง เห็นว่าบริษัทที่ผลิตบุหรี่ไม่ควรได้รับอนุญาตให้ทำการส่งเสริมการขายบุหรี่ และควรจำกัดให้จัดทำซองบุหรี่แบบเรียบๆ โดยกลุ่มตัวอย่างที่ไม่สูบบุหรี่เห็นด้วยกับทั้ง 2 ประเด็นดังกล่าว ในสัดส่วนที่สูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่ กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 26.3 เห็นว่า บริษัทที่ผลิตบุหรี่บิดเบือนความจริงเกี่ยวกับอันตรายจากการสูบบุหรี่ โดยกลุ่มตัวอย่างที่ไม่สูบบุหรี่เห็นด้วยกับประเด็นดังกล่าวในสัดส่วนที่สูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่เล็กน้อย (ร้อยละ 27.6 และร้อยละ 21.8 ตามลำดับ)

ในภาพรวม ร้อยละ 18.5 ของกลุ่มตัวอย่างเห็นว่า บริษัทที่ผลิตบุหรี่พยายามทำให้คนรุ่นเดียวกับตนเองหันมาสนใจการสูบบุหรี่ โดยร้อยละ 21.3 ของกลุ่มตัวอย่างที่ไม่สูบบุหรี่เห็นด้วยกับประเด็นดังกล่าว ในขณะที่มีเพียงร้อยละ 8.8 ของกลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่ที่มีความเห็นดังกล่าว กลุ่มตัวอย่างเพียงส่วนน้อย (ร้อยละ 8.6) เห็นว่า บริษัทที่ผลิตบุหรี่ได้ทำสิ่งที่ดีให้แก่ชุมชน โดยกลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่ที่เห็นด้วยกับประเด็นดังกล่าวมีสัดส่วนสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไม่สูบบุหรี่เล็กน้อย (ร้อยละ 9.7 และร้อยละ 8.3 ตามลำดับ) (ตาราง 4.3.7)

4.3.8 ความรู้เรื่องผลกระทบของการสูบบุหรี่ต่อสุขภาพ และสถานภาพการสูบบุหรี่

ในการสำรวจความรู้เรื่องผลกระทบของการสูบบุหรี่ต่อสุขภาพ ได้สอบถามกลุ่มตัวอย่างว่า การสูบบุหรี่เป็นสาเหตุของปัญหาสุขภาพและโรคต่าง ๆ เช่น มะเร็ง โรคหัวใจ โรคปอด ไซหรือไม ผลการสำรวจ ในภาพรวม พบว่า ประเด็นที่กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ในระดับดีมาก (ตอบถูกต้องสูงกว่า ร้อยละ 90) ได้แก่ การสูบบุหรี่เป็นสาเหตุของกลิ่นปาก (ร้อยละ 96.2) โรคมะเร็งปอดในผู้ไม่สูบบุหรี่ที่ได้รับควันบุหรี่มือสอง

(ร้อยละ 94.9) โรคถุงลมโป่งพอง (ร้อยละ 94.0) และการสูบบุหรี่ส่งผลให้ผู้สูบบุหรี่แก่เร็วกว่าอายุ (ร้อยละ 94.9)

ประเด็นที่กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ในระดับรองลงมา ได้แก่ การสูบบุหรี่เป็นสาเหตุของโรคหลอดเลือดสมอง (ร้อยละ 77.3) โรคเสื่อมสมรรถภาพทางเพศในผู้สูบบุหรี่เพศชาย (ร้อยละ 76.9) และโรคหัวใจวาย (ร้อยละ 71.7) กลุ่มตัวอย่างเพียงร้อยละ 63.7 ที่รู้ว่าการสูบบุหรี่เป็นสาเหตุของเนื้อตายบริเวณปลายมือปลายเท้า (Gangrene) และร้อยละ 48.7 ที่รู้ว่าการสูบบุหรี่เป็นสาเหตุของการแท้งบุตร ทั้งนี้ กลุ่มตัวอย่างที่ไม่สูบบุหรี่มีความรู้เรื่องผลกระทบต่อสุขภาพจากการสูบบุหรี่ดีกว่ากลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่ในทุกข้อคำถาม (ตาราง 4.3.8)

4.3.9 แหล่งโฆษณา/ส่งเสริมการขายบุหรี่ และสถานภาพการสูบบุหรี่

ประเทศไทยมีการออกพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ.2535 โดยมีสาระเกี่ยวกับการห้ามโฆษณา/ส่งเสริมการขายบุหรี่ทุกรูปแบบ อย่างไรก็ตาม ในสภาพความเป็นจริงยังมีการส่งเสริมการขายบุหรี่ในสถานที่ต่างๆ จากการสำรวจประสบการณ์ของกลุ่มตัวอย่างที่เคยเห็นโฆษณา/ส่งเสริมการขายบุหรี่ในช่วง 6 เดือนที่ผ่านมา พบว่าแหล่งที่กลุ่มตัวอย่างเคยเห็นโฆษณา/ส่งเสริมการขายบุหรี่มากที่สุด ได้แก่ ร้านค้าย่อย/ร้านค้าใหญ่ (ร้อยละ 37.2) รองลงมาคือ ผู้ขายเร่ตามท้องถนน (ร้อยละ 22.3) สถานบันเทิงประเภทต่างๆ (ร้อยละ 21.8) และคอฟฟี่ช็อป (ร้อยละ 13.2) เมื่อพิจารณาตามสถานภาพการสูบบุหรี่ พบว่า สถานที่ที่กลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่เคยเห็นโฆษณา/ส่งเสริมการขายบุหรี่มากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไม่สูบบุหรี่มากคือ สถานบันเทิงและคอฟฟี่ช็อป ทั้งนี้เนื่องจากพฤติกรรมการสูบบุหรี่อาจสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเที่ยวสถานบันเทิง (ตาราง 4.3.9)

4.3.10 แหล่งโฆษณา/ข่าวสารเกี่ยวกับอันตรายจากการสูบบุหรี่ และสถานภาพการสูบบุหรี่

เมื่อถามถึง แหล่งโฆษณา/ข่าวสารเกี่ยวกับอันตรายจากการสูบบุหรี่ในช่วง 6 เดือนที่ผ่านมา กลุ่มตัวอย่างระบุแหล่งที่เห็นโฆษณา/ข่าวสาร ใน 3 อันดับแรก ได้แก่ ฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่ (ร้อยละ 83.7) โทรทัศน์ (ร้อยละ 79.5) และโปสเตอร์

(ร้อยละ 70.0) โดยกลุ่มตัวอย่างที่ไม่สูบบุหรี่ได้รับข้อมูลข่าวสารจากแหล่งดังกล่าวในสัดส่วนที่สูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่ (ตาราง 4.3.10)

4.3.11 การรณรงค์ “พ่อแม่จะเสียใจ หากลูกสูบบุหรี่” และสถานภาพการสูบบุหรี่

ในช่วงก่อนการสำรวจรอบที่ 5 ได้มีการรณรงค์ผ่านสื่อโทรทัศน์ ที่มีเนื้อหาว่า “พ่อแม่จะเสียใจ หากลูกสูบบุหรี่” การสำรวจผลจากการรณรงค์ดังกล่าว พบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 65.2 เคยเห็นการรณรงค์ “พ่อแม่จะเสียใจ หากลูกสูบบุหรี่” โดยมากกว่าครึ่งหนึ่งของกลุ่มตัวอย่างที่เคยเห็น รายงานว่า การรณรงค์ดังกล่าวเกี่ยวข้องกับตนเองมาก และอีกหนึ่งในสาม เห็นว่า เกี่ยวข้องกับตนเองบ้าง และมีเพียงร้อยละ 13.2 ที่เห็นว่า การรณรงค์ดังกล่าวไม่เกี่ยวข้องกับตนเอง (ตาราง 4.3.11ก-ข)

4.3.12 การรณรงค์ต่อต้านการสูบบุหรี่และสถานภาพการสูบบุหรี่

เมื่อสอบถามกลุ่มตัวอย่างว่า เคยเห็นหรือได้ยินเกี่ยวกับการรณรงค์ต่อต้านการสูบบุหรี่หรือไม่ กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 66.9 ระบุว่า เคยเห็นหรือได้ยินเกี่ยวกับการรณรงค์ต่อต้านการสูบบุหรี่ เมื่อสอบถามกลุ่มตัวอย่างถึงความคิดเห็นต่อผลของโฆษณาในรูปแบบต่างๆ ที่พูดถึงอันตรายจากสูบบุหรี่ หรือกระตุ้นให้เลิกสูบบุหรี่ พบว่า กลุ่มตัวอย่างประมาณสามในสี่ ระบุว่า การรณรงค์ต่อต้านการสูบบุหรี่นำไปสู่การพูดคุยเกี่ยวกับผลของการสูบบุหรี่ต่อสุขภาพระหว่างสมาชิกในครอบครัว และร้อยละ 68.9 ระบุว่า การรณรงค์ฯ นำไปสู่การพูดคุยเกี่ยวกับผลของการสูบบุหรี่ต่อสุขภาพในกลุ่มเพื่อน นอกจากนี้ กลุ่มตัวอย่างประมาณครึ่งหนึ่ง ระบุว่า การรณรงค์ต่อต้านการสูบบุหรี่สามารถลดโอกาสการสูบบุหรี่ในอนาคต ขณะเดียวกัน กลุ่มตัวอย่างประมาณร้อยละ 90 เห็นว่า การโฆษณาเกี่ยวกับอันตรายของการสูบบุหรี่รูปแบบต่างๆ มีผลทำให้วัยรุ่นหญิงไม่คิดจะสูบบุหรี่ โดยสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่ และไม่สูบบุหรี่มีความเห็นใกล้เคียงกันในทั้ง 4 ประเด็นดังกล่าวข้างต้น (ตาราง 4.3.12ก-จ)

4.4 ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างในการสำรวจรอบที่ 1 รอบที่ 2 รอบที่ 3 รอบที่ 4 และรอบที่ 5

ส่วนนี้เสนอลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างในการสำรวจรอบที่ 1 รอบที่ 2 รอบที่ 3 รอบที่ 4 และรอบที่ 5 โดยในการสำรวจ 4 รอบหลัง กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยกลุ่มตัวอย่างเก่าที่ติดตามได้ในการสำรวจรอบที่ผ่านมา และกลุ่มตัวอย่างใหม่ ในการสำรวจรอบที่ 1 มีกลุ่มตัวอย่าง 1,000 คน การสำรวจรอบที่ 2 มีกลุ่มตัวอย่าง 962 คน การสำรวจรอบที่ 3 มีกลุ่มตัวอย่าง 1,096 คน การสำรวจรอบที่ 4 มีกลุ่มตัวอย่าง 958 คน และการสำรวจรอบที่ 5 มีกลุ่มตัวอย่าง 963 คน

เพศ

สัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างวัยรุ่นชายสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างวัยรุ่นหญิงเล็กน้อยในทุกรอบการสำรวจ และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากการสำรวจรอบที่ 1 ถึงรอบที่ 5 (ร้อยละ 51.7 ร้อยละ 52.3 ร้อยละ 53.1 ร้อยละ 54.6 และร้อยละ 54.4 ในการสำรวจรอบที่ 1 รอบที่ 2 รอบที่ 3 รอบที่ 4 และรอบที่ 5 ตามลำดับ) (ตาราง 4.4ก)

อายุ

อายุเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในทุกรอบการสำรวจ (14.8 ปี 15.7 ปี 16.6 ปี 17.4 ปี และ 18.0 ปี ในการสำรวจรอบที่ 1 รอบที่ 2 รอบที่ 3 รอบที่ 4 และรอบที่ 5 ตามลำดับ) ทั้งนี้อาจเนื่องจากกลุ่มตัวอย่างเก่าจะมีอายุเพิ่มขึ้นประมาณ 1 ปี ในทุกรอบการสำรวจ (ตาราง 4.4ก)

สถานภาพการศึกษา

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีสถานภาพเป็นนักเรียน แต่สัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพเป็นนักเรียนลดลงในทุกรอบของการสำรวจ (ร้อยละ 89.6 ร้อยละ 82.2 ร้อยละ 78.2 และร้อยละ 67.7 และร้อยละ 62.8 ในการสำรวจรอบที่ 1 รอบที่ 2 รอบที่ 3 รอบที่ 4 และรอบที่ 5 ตามลำดับ) (ตาราง 4.4ข)

ระดับการศึกษาที่จบสูงสุด

ในการสำรวจรอบที่ 1 ระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อยู่ในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้น ในการสำรวจรอบที่ 2 การศึกษาของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สำหรับในการสำรวจรอบที่ 3 รอบที่ 4 และรอบที่ 5 ระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ อยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยในการสำรวจรอบที่ 5 กลุ่มตัวอย่างมีการศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลายใกล้เคียงกัน (ร้อยละ 38.6 และร้อยละ 37.9 ตามลำดับ) ซึ่งอาจสัมพันธ์กับอายุของกลุ่มตัวอย่างที่เพิ่มขึ้น (ตาราง 4.4ค)

สถานภาพสมรส

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นโสด อย่างไรก็ตาม สัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างที่แต่งงานแล้วมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในทุกกรอบการสำรวจ และเพิ่มขึ้นอย่างชัดเจนในการสำรวจรอบที่ 5 (ร้อยละ 0.6 ร้อยละ 2.8 ร้อยละ 4.7 และร้อยละ 7.1 และร้อยละ 11.9 ในการสำรวจรอบที่ 1 รอบที่ 2 รอบที่ 3 รอบที่ 4 และรอบที่ 5 ตามลำดับ) ขณะที่สัดส่วนของการหย่า/แยก ค่อยๆ เพิ่มขึ้นหลังการสำรวจรอบที่ 3 (ร้อยละ 0.0 ร้อยละ 0.1 ร้อยละ 0.1 และร้อยละ 0.4 และร้อยละ 0.7 ในการสำรวจรอบที่ 1 รอบที่ 2 รอบที่ 3 รอบที่ 4 และรอบที่ 5 ตามลำดับ) (ตาราง 4.4ง)

เขตที่อยู่อาศัย

กลุ่มตัวอย่างมากกว่าครึ่งอาศัยอยู่ในเขตชนบท แต่มีแนวโน้มลดลงในทุกกรอบการสำรวจ (ร้อยละ 69.6 ร้อยละ 65.8 ร้อยละ 63.5 และร้อยละ 52.7 และร้อยละ 50.6 ในการสำรวจรอบที่ 1 รอบที่ 2 รอบที่ 3 รอบที่ 4 และรอบที่ 5 ตามลำดับ) ขณะที่สัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างทั้งที่อาศัยอยู่ในเขตเมืองและกรุงเทพฯ มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในภาพรวม (ตาราง 4.4ง)

จำนวนสมาชิกในครัวเรือน

ในทุกุรอบการสำรวจ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีสมาชิก 3 - 4 คน อย่างไรก็ตาม กลุ่มตัวอย่างมีแนวโน้มที่จะอาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีขนาดเล็กลง โดยกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยในครัวเรือนขนาดใหญ่ที่มีจำนวนสมาชิก 7 คนขึ้นไป มีแนวโน้มลดลง (ร้อยละ 10.4 ร้อยละ 10.1 ร้อยละ 4.7 ร้อยละ 5.1 และร้อยละ 1.7 ในการสำรวจรอบที่ 1 รอบที่ 2 รอบที่ 3 รอบที่ 4 และรอบที่ 5 ตามลำดับ) นอกจากนี้ จำนวนสมาชิกเฉลี่ยในครัวเรือนมีแนวโน้มลดลง (4.5 คน 4.4 คน 4.0 คน 4.1 คน และ 3.9 คน ในการสำรวจรอบที่ 1 รอบที่ 2 รอบที่ 3 รอบที่ 4 และรอบที่ 5 ตามลำดับ) (ตาราง 4.4จ)

จำนวนผู้สูบบุหรี่ในครัวเรือน

ในทุกุรอบการสำรวจ กลุ่มตัวอย่างอาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีสมาชิกในครัวเรือนสูบบุหรี่เฉลี่ย 0.6 - 0.8 คน โดยกลุ่มตัวอย่างเกือบครึ่ง อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่ไม่มีสมาชิกในครัวเรือนสูบบุหรี่ (ร้อยละ 40.3 ร้อยละ 47.6 ร้อยละ 48.6 ร้อยละ 45.4 และร้อยละ 49.3 ในการสำรวจรอบที่ 1 รอบที่ 2 รอบที่ 3 รอบที่ 4 และรอบที่ 5 ตามลำดับ) และกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีผู้สูบบุหรี่ 3 - 6 คน มีแนวโน้มลดลงในทุกุรอบการสำรวจ (ร้อยละ 3.6 ร้อยละ 3.0 ร้อยละ 2.3 ร้อยละ 2.2 และร้อยละ 1.8 ในการสำรวจรอบที่ 1 รอบที่ 2 รอบที่ 3 รอบที่ 4 และรอบที่ 5 ตามลำดับ) (ตาราง 4.4ฉ)

4.5 เปรียบเทียบปัจจัยเสี่ยงของการสูบบุหรี่ของกลุ่มตัวอย่างในการสำรวจรอบที่ 1 รอบที่ 2 รอบที่ 3 รอบที่ 4 และรอบที่ 5

การป้องกันและควบคุมไม่ให้วัยรุ่นสูบบุหรี่มีเหตุผลสำคัญอยู่บนความจริงที่ว่า โอกาสที่บุคคลผู้หนึ่งจะเป็นผู้สูบบุหรี่มีน้อยมาก หากคนผู้นั้นไม่ได้เริ่มสูบบุหรี่ในช่วงวัยรุ่น (US Department of Health and Human Services, 1994) ในขณะที่การศึกษาวิจัยที่ผ่านมาชี้ให้เห็นว่า ช่วงอายุที่ผู้สูบบุหรี่จะเลิกสูบบุหรี่ได้สำเร็จมีทิศทางตรงข้ามกับอายุที่เริ่มสูบบุหรี่ หากผู้สูบบุหรี่เริ่มสูบบุหรี่ในช่วงวัยรุ่นที่อายุน้อย จะสามารถเลิกสูบบุหรี่ได้ช้า ทำให้ช่วงเวลาที่ยังคงสูบบุหรี่อยู่สะสมรวมกันเป็นเวลาหลายสิบปี ซึ่งสะท้อนปัญหาด้านสุขภาพที่ตามมาจากการสูบบุหรี่ โดยการสูบบุหรี่ต่อเนื่อง

เป็นระยะเวลายาวนานย่อมส่งผลให้เกิดการเจ็บป่วยรุนแรง และเสียชีวิตอันเนื่องมาจากการสูบบุหรี่ (Coombs, Seline and Kozlowski, 1992; Breslau and Peterson, 1996)

ปัจจัยด้านคุณลักษณะทางประชากร ภาวะแวดล้อม สังคม และพฤติกรรมต่างมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของวัยรุ่น ซึ่งการทำความเข้าใจอิทธิพลของปัจจัยต่างๆ เหล่านี้ต่อความเสี่ยงในการสูบบุหรี่ของวัยรุ่น จะเอื้อประโยชน์ในการดำเนินกิจกรรมการรณรงค์ป้องกันการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตาม ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเสี่ยงในการสูบบุหรี่ของวัยรุ่น อาจเปลี่ยนแปลงตามกาลเวลา สภาพเศรษฐกิจสังคม และการปรับเปลี่ยนนโยบายภาครัฐ

ในส่วนนี้ได้ทำการวิเคราะห์ปัจจัยเสี่ยงต่อการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นในการสำรวจรอบที่ 5 ร่วมกับการเปรียบเทียบผลการสำรวจในรอบที่ 1 ถึงรอบที่ 4 โดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลแบบถดถอยลอจิสติก (Logistic Regression Analysis) เพื่อศึกษาปัจจัยเสี่ยงการสูบบุหรี่ของกลุ่มตัวอย่าง ปัจจัยที่นำมาใช้วิเคราะห์ แบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ

1. ปัจจัยทางประชากร ประกอบด้วย อายุ เพศ เขตที่อยู่อาศัย สถานภาพการศึกษา
2. ปัจจัยภายใน ประกอบด้วย ความรู้สึกต่อตนเอง ความเห็นต่อสิ่งที่ตนเองกระทำ ความรู้สึกเศร้า ความคิดเห็นต่อการสูบบุหรี่ และการบริโภคแอลกอฮอล์
3. ปัจจัยภายนอก ประกอบด้วย จำนวนเพื่อนสนิทที่สูบบุหรี่ จำนวนสมาชิกในครอบครัวที่สูบบุหรี่ การมีพี่ชายหรือพี่สาวสูบบุหรี่ การจำกัดพื้นที่สูบบุหรี่ในบ้าน จำนวนแหล่งที่เคยเห็นการโฆษณาบุหรี่ จำนวนแหล่งที่เคยเห็นการโฆษณาข่าวสารเกี่ยวกับอันตรายจากการสูบบุหรี่ และความถี่ในการเห็นฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่ (มีเฉพาะในการสำรวจในรอบที่ 1 ถึงรอบที่ 4 แต่ไม่มีการสำรวจข้อมูลส่วนนี้ในรอบที่ 5)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสำรวจรอบที่ 5 สามารถสรุปผลการศึกษาได้ดังนี้ (ตาราง 4.5)

- **เพศ** พบว่า เพศเป็นปัจจัยเสี่ยงต่อการสูบบุหรี่ของกลุ่มตัวอย่าง โดยกลุ่มตัวอย่างชายมีความเสี่ยงต่อการสูบบุหรี่มากกว่ากลุ่มตัวอย่างหญิงประมาณ 20 เท่า
- **สถานภาพการศึกษา** กลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่นักเรียน/นักศึกษา มีความเสี่ยงต่อการสูบบุหรี่มากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียน/นักศึกษา ประมาณ 2 เท่า
- **ความรู้สึกต่อตนเอง** กลุ่มตัวอย่างที่ไม่ชอบตัวเอง มีความเสี่ยงต่อการสูบบุหรี่มากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ชอบตัวเอง 4 เท่า
- **ความคิดเห็นต่อการสูบบุหรี่** กลุ่มตัวอย่างที่เห็นว่าการสูบบุหรี่เป็นสิ่งธรรมดา มีความเสี่ยงต่อการสูบบุหรี่มากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่เห็นว่าการสูบบุหรี่เป็นสิ่งไม่ดีอย่างยิ่งมากกว่า 4 เท่า นอกจากนี้ ระดับความคิดเห็นในแง่ลบต่อการสูบบุหรี่ที่สูงขึ้น ยังช่วยเป็นเกราะป้องกันไม่ให้เกิดเป็นกลุ่มเสี่ยงของการสูบบุหรี่ได้มากยิ่งขึ้นด้วย
- **จำนวนเพื่อนสนิทที่สูบบุหรี่** (จากจำนวนเพื่อนสนิท 5 คน) พบว่า หากจำนวนเพื่อนสนิทที่สูบบุหรี่เพิ่มขึ้น ความเสี่ยงต่อการสูบบุหรี่ของกลุ่มตัวอย่างจะเพิ่มขึ้นด้วย โดยจำนวนเพื่อนสนิทที่สูบบุหรี่ เพิ่มขึ้น 1 คน จะทำให้ความเสี่ยงต่อการสูบบุหรี่เพิ่มขึ้น 2 เท่า
- **พื้นที่ที่อนุญาตให้สูบบุหรี่ในบ้าน** เพิ่มความเสี่ยงในการสูบบุหรี่ของกลุ่มตัวอย่าง กล่าวคือ กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในบ้านที่อนุญาตให้สูบบุหรี่ในบ้านได้ทุกพื้นที่ มีความเสี่ยงต่อการสูบบุหรี่มากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในบ้านที่ไม่อนุญาตให้สูบบุหรี่ในบ้านเลยเกือบ 3 เท่า นอกจากนี้ ผลการวิเคราะห์ในส่วนนี้ยังสะท้อนให้เห็นว่า การจำกัดพื้นที่สูบบุหรี่ในบ้านเพียงบางพื้นที่นั้น แม้ช่วยป้องกันไม่ให้อายุร่นตกเป็นกลุ่มเสี่ยงในการสูบบุหรี่ได้แต่ไม่ดีเท่าการห้ามสูบบุหรี่ทุกพื้นที่ในบ้าน เนื่องจาก กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในบ้านที่อนุญาตให้สูบบุหรี่ในบ้านได้บางเวลา/บางพื้นที่

มีความเสี่ยงต่อการสูบบุหรี่มากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในบ้านที่ไม่อนุญาตให้สูบบุหรี่ในบ้านได้เลยเกือบ 2 เท่า

- **ความถี่ในการเห็นฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่** สะท้อนระดับความเสี่ยงในการสูบบุหรี่ของกลุ่มตัวอย่าง กล่าวคือ กลุ่มตัวอย่างที่เคยเห็นฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่บ่อยครั้งมาก มีความเสี่ยงต่อการสูบบุหรี่มากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไม่เคยเห็นฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่ 3.5 เท่า ทั้งนี้อาจเนื่องจากกลุ่มตัวอย่างที่เคยเห็นฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่บ่อยครั้งมาก เป็นกลุ่มที่สูบบุหรี่เป็นประจำ หรือบ่อยมาก จึงเห็นคำเตือนบนซองบุหรี่บ่อยมากด้วยเช่นกัน

เมื่อพิจารณาผลการวิเคราะห์ปัจจัยเสี่ยงของการสูบบุหรี่ของกลุ่มตัวอย่างในการสำรวจทั้ง 5 รอบ พบว่า เพศ และจำนวนเพื่อนสนิทที่สูบบุหรี่ เป็นปัจจัยเสี่ยงที่สำคัญต่อการสูบบุหรี่ของกลุ่มตัวอย่างอย่างมีนัยสำคัญในทุกกรอบการสำรวจ

สำหรับประเด็นด้านการดื่มเหล้า/เบียร์ในช่วง 1 เดือนที่ผ่านมา มีผลสรุปที่ชัดเจนว่า เป็นปัจจัยเสี่ยงสำคัญต่อการสูบบุหรี่ของกลุ่มตัวอย่างในการสำรวจทั้ง 4 รอบที่ผ่านมา จึงไม่มีการวิเคราะห์ซ้ำในการสำรวจรอบนี้

ปัจจัยเสี่ยงที่มีอิทธิพลต่อการสูบบุหรี่ของกลุ่มตัวอย่าง เฉพาะในการสำรวจบางรอบ ดังนี้

- อายุ และการมีพี่ชายหรือพี่สาวสูบบุหรี่ เป็นปัจจัยเสี่ยงต่อการสูบบุหรี่ของกลุ่มตัวอย่าง ในการสำรวจรอบที่ 2
- ความรู้สึกต่อตนเองเป็นปัจจัยเสี่ยงต่อการสูบบุหรี่ของกลุ่มตัวอย่าง ในการสำรวจรอบที่ 3 และรอบที่ 5
- ความรู้สึกเศร้าเป็นปัจจัยเสี่ยงต่อการสูบบุหรี่ของกลุ่มตัวอย่าง ในการสำรวจรอบที่ 1 และรอบที่ 4
- ความเห็นต่อสิ่งที่ตนเองกระทำเป็นปัจจัยเสี่ยงต่อการสูบบุหรี่ของกลุ่มตัวอย่าง ในการสำรวจรอบที่ 2 รอบที่ 3 และรอบที่ 4
- ความคิดเห็นต่อการสูบบุหรี่เป็นปัจจัยเสี่ยงต่อการสูบบุหรี่ของกลุ่มตัวอย่าง ในการสำรวจรอบที่ 2 รอบที่ 3 รอบที่ 4 และรอบที่ 5

- จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่สูบบุหรี่เป็นปัจจัยเสี่ยงต่อการสูบบุหรี่ของกลุ่มตัวอย่าง ในการสำรวจรอบที่ 1 รอบที่ 3 และรอบที่ 4
- การอนุญาตให้สูบบุหรี่ในบ้านเป็นปัจจัยเสี่ยงต่อการสูบบุหรี่ของกลุ่มตัวอย่าง ในการสำรวจรอบที่ 3 รอบที่ 4 และรอบที่ 5

สำหรับปัจจัยที่ไม่มีอิทธิพลต่อการสูบบุหรี่ของกลุ่มตัวอย่างในทุกๆ รอบการสำรวจ ได้แก่ เขตที่อยู่อาศัย จำนวนแหล่งที่เคยเห็นการโฆษณา/ส่งเสริมการขายบุหรี่ และจำนวนแหล่งที่เคยเห็นการโฆษณา/ข่าวสารเกี่ยวกับอันตรายจากการสูบบุหรี่ (ตาราง 4.5)

4.6 เปรียบเทียบผลกระทบของนโยบายควบคุมการบริโภคยาสูบในการสำรวจรอบที่ 1 รอบที่ 2 รอบที่ 3 รอบที่ 4 และรอบที่ 5

4.6.1 อัตราความชุกของการสูบบุหรี่

ในภาพรวม อัตราความชุกของการสูบบุหรี่ของกลุ่มตัวอย่างมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นตามลำดับ ในทุกรอบการสำรวจ โดยในการสำรวจรอบที่ 1 พบว่า อัตราความชุกของการสูบบุหรี่เท่ากับร้อยละ 11.3 เพิ่มเป็นร้อยละ 15.0 ร้อยละ 18.3 ร้อยละ 21.5 และร้อยละ 22.4 ในการสำรวจรอบที่ 2 รอบที่ 3 รอบที่ 4 และรอบที่ 5 ตามลำดับ โดยกลุ่มตัวอย่างวัยรุ่นชายสูบบุหรี่ร้อยละ 20.3 ในการสำรวจรอบที่ 1 เพิ่มเป็นร้อยละ 27.8 ร้อยละ 32.1 ร้อยละ 36.5 และร้อยละ 39.5 ในการสำรวจรอบที่ 2 รอบที่ 3 รอบที่ 4 และรอบที่ 5 ตามลำดับ ขณะที่กลุ่มตัวอย่างวัยรุ่นหญิงสูบบุหรี่ร้อยละ 1.5 ในการสำรวจรอบที่ 1 เพิ่มเป็นร้อยละ 2.3 ร้อยละ 2.7 และร้อยละ 3.4 ในการสำรวจรอบที่ 2 รอบที่ 3 และรอบที่ 4 แต่ลดลงเป็นร้อยละ 2.3 ในการสำรวจรอบที่ 5 (ตาราง 4.6.1ก)

อย่างไรก็ตามเมื่อวิเคราะห์เฉพาะ*กลุ่มตัวอย่างวัยรุ่นที่มีอายุระหว่าง 13-17 ปี* พบว่า ในภาพรวม อัตราความชุกของการสูบบุหรี่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 11.3 ในการสำรวจรอบที่ 1 เป็นร้อยละ 16.6 ในการสำรวจรอบที่ 4 และลดลงเล็กน้อยเป็นร้อยละ 15.6 ในการสำรวจรอบที่ 5 โดยอัตราความชุกของกลุ่มตัวอย่างวัยรุ่นชายมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ขณะที่อัตราความชุกของกลุ่มตัวอย่างวัยรุ่นหญิงมีแนวโน้มค่อนข้างคงที่ (ตาราง 4.6.1ข)

จะเห็นได้ว่า การสูบบุหรี่ในวัยรุ่นชายยังเป็นที่น่ากังวลเนื่องจากมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ในขณะที่การสูบบุหรี่ในวัยรุ่นหญิงควรได้รับการควบคุมดูแลอย่างใกล้ชิด แม้ว่าอัตราการสูบบุหรี่จะลดลงในการสำรวจรอบล่าสุดเมื่อเปรียบเทียบกับรอบที่ผ่านมา แต่ในภาพรวมก็มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น นอกจากนี้ ในทุกรอบการสำรวจวัยรุ่นชายยังมีอัตราความชุกของการสูบบุหรี่สูงกว่าวัยรุ่นหญิงมากกว่า 10 เท่า

4.6.2 ผลของนโยบายห้ามขายบุหรี่ให้แก่เด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี

ประเทศไทยได้ออกพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2535 ซึ่งมีสาระห้ามขายบุหรี่ให้เด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี แต่จากการสำรวจ พบว่า ยังมีการขายบุหรี่ให้เด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี จากการสอบถามกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี ถึงประสบการณ์การซื้อบุหรี่ในช่วง 30 วันที่ผ่านมา พบว่า กลุ่มตัวอย่างมากกว่าร้อยละ 40 เคยซื้อบุหรี่ในช่วง 30 วันที่ผ่านมา และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเล็กน้อย ใน 5 รอบของการสำรวจที่ผ่านมา เมื่อพิจารณาตามสถานภาพการสูบบุหรี่ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่ เคยซื้อบุหรี่ในช่วง 30 วันที่ผ่านมา เพิ่มสูงขึ้นจากร้อยละ 50 ในการสำรวจรอบที่ 1 และรอบที่ 2 เป็นประมาณร้อยละ 60 ในการสำรวจรอบที่ 3 รอบที่ 4 และรอบที่ 5 ขณะที่กลุ่มตัวอย่างที่ไม่สูบบุหรี่ประมาณร้อยละ 40 เคยซื้อบุหรี่ในช่วง 30 วันที่ผ่านมา (ร้อยละ 42.5 ร้อยละ 42.6 ร้อยละ 39.8 ร้อยละ 41.4 และร้อยละ 41.3 ในการสำรวจรอบที่ 1 รอบที่ 2 รอบที่ 3 รอบที่ 4 และรอบที่ 5 ตามลำดับ) (ตาราง 4.6.2ก)

เมื่อถามกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี ที่เคยมีประสบการณ์ซื้อบุหรี่ในช่วง 30 วันที่ผ่านมา ถึงประสบการณ์ของการถูกปฏิเสธการขายบุหรี่เนื่องจากอายุต่ำกว่า 18 ปี พบว่า ในการสำรวจรอบที่ 1 และรอบที่ 2 กลุ่มตัวอย่างมากกว่าครึ่งหนึ่งเคยถูกปฏิเสธการขายบุหรี่ (ร้อยละ 54.7 และร้อยละ 50.1) อัตราของการถูกปฏิเสธลดลงเหลือร้อยละ 44.1 ร้อยละ 31.5 และร้อยละ 38.7 ในการสำรวจรอบที่ 3 รอบที่ 4 และรอบที่ 5 ซึ่งผลการสำรวจชี้ให้เห็นว่า ควรมีการปรับปรุงมาตรการบังคับใช้กฎหมายการห้ามขายบุหรี่ให้แก่เด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี เมื่อพิจารณาตามสถานภาพการสูบบุหรี่ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่เคยถูกปฏิเสธการขายบุหรืมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไม่สูบบุหรี่ในทุกรอบของการสำรวจ (ตาราง 4.6.2ข)

4.6.3 ผลของนโยบายห้ามวางโซว์บุหรี ณ จุดขาย

กระทรวงสาธารณสุขได้มีประกาศห้ามวางโซว์บุหรี ณ จุดขาย ในเดือนกันยายน พ.ศ. 2548 ซึ่งประกาศดังกล่าวมีผลบังคับใช้หลังการสำรวจรอบที่ 1 (มกราคม – กุมภาพันธ์ 2548) จากการสำรวจโดยสอบถามกลุ่มตัวอย่างว่า เคยเห็นบุหรีวางโซว์บนชั้นหรือเคาน์เตอร์ในร้านค้า หรือห้างสรรพสินค้า บ้างหรือไม่ พบว่า ในภาพรวม กลุ่มตัวอย่างเคยเห็นบุหรีวางโซว์บนชั้นหรือเคาน์เตอร์ มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากประมาณครึ่งหนึ่งในการสำรวจรอบที่ 2 รอบที่ 3 และรอบที่ 4 เป็นร้อยละ 61.6 ในการสำรวจรอบที่ 5 เมื่อพิจารณาตามสถานภาพการสูบบุหรี่ พบว่า กลุ่มวัยรุ่นที่ไม่สูบบุหรี่เคยเห็นการวางโซว์บุหรี ณ จุดขายมากกว่ากลุ่มวัยรุ่นที่สูบบุหรี่เล็กน้อย ในการสำรวจรอบที่ 2 รอบที่ 3 และรอบที่ 4 แต่กลุ่มวัยรุ่นที่สูบบุหรี่เคยเห็นการวางโซว์บุหรี ณ จุดขายเพิ่มขึ้นชัดเจนในการสำรวจรอบที่ 5 จนมีสัดส่วนที่สูงกว่ากลุ่มวัยรุ่นที่ไม่สูบบุหรี่ ซึ่งชี้ให้เห็นว่า แม้ประกาศดังกล่าวจะมีผลบังคับใช้มานาน แต่ร้านค้าส่วนมากยังคงมีการวางโซว์บุหรี ณ จุดขาย โดยกลุ่มวัยรุ่นที่สูบบุหรียังมีแนวโน้มที่จะเห็นการวางโซว์บุหรีมากขึ้น อาจกระตุ้นให้อยากสูบบุหรีและไม่สามารถเลิกบุหรีได้ จัดว่าเป็นการโฆษณาบุหรีทางอ้อม ภาครัฐจึงควรมีมาตรการบังคับใช้กฎหมายให้ผู้ขายบุหรีปฏิบัติตามกฎหมายให้เคร่งครัดมากขึ้น (ตาราง 4.6.3)

4.6.4 ผลของนโยบายจำกัดพื้นที่สูบบุหรีในบ้าน

ประเทศไทยได้มีการรณรงค์สิ่งแวดล้อมปลอดบุหรี ซึ่งรวมถึงนโยบายบ้าน/โรงเรียน/โรงพยาบาลปลอดบุหรี โดยมีการรณรงค์งดสูบบุหรีในบ้านโดยใช้สื่อโฆษณาทางโทรทัศน์ และสื่ออื่น ๆ ผลจากการสำรวจในรอบที่ 1 พบว่า ร้อยละ 27.3 ของกลุ่มตัวอย่างรายงานว่า มีการห้ามสูบบุหรีในบ้าน และเพิ่มมากขึ้นอย่างชัดเจนในการสำรวจรอบที่ 2 รอบที่ 3 รอบที่ 4 และรอบที่ 5 (ร้อยละ 63.6 ร้อยละ 59.8 ร้อยละ 65.8 และร้อยละ 67.5 ตามลำดับ) เมื่อพิจารณาตามสถานภาพการสูบบุหรี ในการสำรวจรอบที่ 1 พบว่า ทั้งกลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรีและไม่สูบบุหรี รายงานว่า มีการห้ามสูบบุหรีในบ้าน ในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน (ร้อยละ 29.2 และร้อยละ 27.1 ตามลำดับ) แต่ผลการสำรวจรอบที่ 2 รอบที่ 3 รอบที่ 4 และรอบที่ 5 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ไม่สูบบุหรี รายงานว่า มีการห้ามสูบบุหรีในบ้านในสัดส่วนที่สูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรีรายงานอย่างชัดเจน เป็นที่น่าสังเกตว่า กลุ่มตัวอย่างที่ไม่สูบบุหรี รายงานว่าการอนุญาตให้สูบบุหรีทุกพื้นที่ในบ้านมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่องในทุกรอบการสำรวจ ขณะที่กลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี

รายงานว่ามี การอนุญาตให้สูบบุหรี่ทุกพื้นที่ในบ้านสูงกว่ากลุ่มผู้ไม่สูบบุหรี่ และไม่เปลี่ยนแปลงมากนักในการสำรวจทั้ง 5 รอบ อย่างไรก็ตาม ควรมีการรณรงค์ให้ความรู้เกี่ยวกับโทษของควันบุหรี่มือสองแก่ผู้สูบบุหรี่เพื่อป้องกันโรคที่เกิดจากควันบุหรี่แก่ผู้ไม่สูบบุหรี่ โดยเฉพาะเด็กและสตรีที่อาศัยในครัวเรือนเดียวกัน (ตาราง 4.6.4)

4.6.5 ผลของนโยบายการปรับเปลี่ยนฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่

ในการสำรวจรอบที่ 1 พบว่า ในภาพรวม กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 32.3 เห็นฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่บ่อย/บ่อยมาก และเพิ่มขึ้นเป็นประมาณร้อยละ 50 ในการสำรวจรอบที่ 2 ถึงรอบที่ 5 โดยกลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่เห็นฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่บ่อย/บ่อยมากในสัดส่วนที่สูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไม่สูบบุหรี่ อย่างไรก็ตาม ในการสำรวจรอบที่ 5 การเห็นฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่บ่อย/บ่อยมาก กลับลดลงเล็กน้อยทั้งกลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่และไม่สูบบุหรี่ (ร้อยละ 67.6 และร้อยละ 34.5 ตามลำดับ) ซึ่งแสดงให้เห็นว่า แม้ฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่แบบรูปภาพสะดุดตาและเป็นที่น่าสนใจมากกว่า ฉลากคำเตือนแบบที่มีข้อความเพียงอย่างเดียวในระยะแรกของการปรับเปลี่ยน แต่ในระยะยาวการปรับเปลี่ยนรูปภาพหรือข้อความบนซองบุหรี่อาจก่อให้เกิดความเคยชินและขาดความสนใจในการอ่านหรือสังเกตเห็นฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่ (ตาราง 4.6.5ก)

เมื่อสอบถามกลุ่มตัวอย่างว่า ฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่ทำให้เกิดถึงอันตรายต่อสุขภาพจากการสูบบุหรี่มากน้อยเพียงใด ผลจากการสำรวจทั้ง 5 รอบ พบว่า กลุ่มตัวอย่างประมาณร้อยละ 90 รายงานว่า ฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่ทำให้เกิดถึงอันตรายต่อสุขภาพจากการสูบบุหรี่ ในภาพรวม กลุ่มตัวอย่างรายงานฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่ทำให้เกิดถึงอันตรายต่อสุขภาพมาก มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 38.9 ในการสำรวจรอบที่ 1 เป็นร้อยละ 43.4 ในรอบที่ 2 ซึ่งเริ่มเปลี่ยนรูปแบบของฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่จากชนิดข้อความเพียงอย่างเดียวมาเป็นชนิดที่มีทั้งรูปภาพและข้อความ และเพิ่มขึ้นเป็นประมาณร้อยละ 50 ในการสำรวจรอบที่ 3 ถึงรอบที่ 5 เมื่อพิจารณาตามสถานภาพการสูบบุหรี่ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ไม่สูบบุหรี่ส่วนใหญ่รายงานฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่ทำให้เกิดถึงอันตรายต่อสุขภาพมาก ขณะที่กลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่ส่วนใหญ่กลับรายงานฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่ทำให้เกิดถึงอันตรายต่อสุขภาพเล็กน้อย แสดงให้เห็นว่าฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่มีอิทธิพลต่อความคิดของวัยรุ่นที่ไม่สูบบุหรี่มากกว่าวัยรุ่นที่สูบบุหรี่ (ตาราง 4.6.5ข)

ตั้งแต่การสำรวจรอบที่ 2 ได้สอบถามกลุ่มตัวอย่างว่า ฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่ มีผลให้คนวัยเดียวกันไม่คิดที่จะสูบบุหรี่หรือไม่ พบว่า ในทุกรอบการสำรวจ กลุ่มตัวอย่าง ประมาณร้อยละ 60 เห็นว่า ฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่มีผลเพียงเล็กน้อยที่จะทำให้คนวัยเดียวกันไม่คิดที่จะสูบบุหรี่ และสอดคล้องกันทั้งในกลุ่มวัยรุ่นที่สูบบุหรี่และไม่สูบบุหรี่ โดยกลุ่มตัวอย่างที่เห็นว่า ฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่มีผลมากที่จะทำให้คนวัยเดียวกันไม่คิดที่จะสูบบุหรี่ มีแนวโน้มลดลงจากประมาณร้อยละ 20 ในการสำรวจรอบที่ 2 และรอบที่ 3 เป็นร้อยละ 15 ในการสำรวจรอบที่ 4 และรอบที่ 5 (ตาราง 4.6.5ค)

4.6.6 ผลของนโยบายห้ามโฆษณา/ส่งเสริมการขายบุหรี่

ประเทศไทยมีการออกพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ.2535 โดยมีสาระเกี่ยวกับการห้ามโฆษณา/ส่งเสริมการขายบุหรี่ทุกรูปแบบทั้งทางตรงและทางอ้อม อย่างไรก็ตาม ในสภาพความเป็นจริงยังมีการโฆษณา/ส่งเสริมการขายบุหรี่ในสถานที่ต่างๆ จากการสอบถามกลุ่มตัวอย่างถึงการเห็นโฆษณานะบุหรี่ในช่วง 12 เดือนที่ผ่านมา การสำรวจทั้ง 5 รอบ พบว่า ในภาพรวม กลุ่มตัวอย่างประมาณหนึ่งในสาม เคยเห็นการโฆษณานะบุหรี่บ้างบางครั้ง และประมาณร้อยละ 5 เคยเห็นการโฆษณานะบุหรี่บ่อย เมื่อพิจารณาตามสถานภาพการสูบบุหรี่ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่มีแนวโน้มเคยเห็นการโฆษณานะบุหรี่บ่อยในสัดส่วนที่สูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไม่สูบบุหรี่ในทุกรอบการสำรวจ (ตาราง 4.6.6ก)

เมื่อสอบถามถึงแหล่งที่เคยเห็นโฆษณานะบุหรี่ พบว่า ในภาพรวม ร้านค้าย่อย/ร้านค้าใหญ่เป็นแหล่งที่กลุ่มตัวอย่างระบุถึงมากที่สุดในการสำรวจทั้ง 5 รอบ (ร้อยละ 28.4 ร้อยละ 50.3 ร้อยละ 19.0 ร้อยละ 36.2 และร้อยละ 37.2 ในการสำรวจรอบที่ 1 รอบที่ 2 รอบที่ 3 รอบที่ 4 และรอบที่ 5 ตามลำดับ) สำหรับการเห็นการโฆษณาจากผู้ขายและผู้ขายและสถานบันเทิงต่างๆ ที่มีแนวโน้มลดลงในการสำรวจรอบที่ 3 แต่กลับเพิ่มขึ้นในการสำรวจรอบที่ 4 และรอบที่ 5 ทั้งในกลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่และไม่สูบบุหรี่ (ตาราง 4.6.6ข)

เมื่อสอบถามกลุ่มตัวอย่างว่า เคยเห็นนักแสดง/ดาราสูบบุหรี่เวลาที่ดูโทรทัศน์หรือภาพยนตร์หรือไม่ ในการสำรวจรอบที่ 1 กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 36.6 รายงานว่า เคยเห็นบ้างบางครั้ง สัดส่วนดังกล่าวได้เพิ่มขึ้นเป็นเกือบ 2 เท่าและคงที่ในการสำรวจรอบที่ 2 ถึงรอบที่ 5 (ร้อยละ 69.4 ร้อยละ 57.1 ร้อยละ 62.4 และร้อยละ 66.1ตามลำดับ)

นอกจากนี้ กลุ่มตัวอย่างที่รายงานว่า เคยเห็นนักแสดง/ดาราสูบบุหรี่เวลาที่ดูโทรทัศน์ หรือภาพยนตร์บ่อย มีแนวโน้มลดลงในการสำรวจรอบที่ 5 เมื่อเปรียบเทียบกับรอบที่ 3 และรอบที่ 4 โดยสอดคล้องกันทั้งในกลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่และไม่สูบบุหรี่ (ตาราง 4.6.6ค)

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

โครงการ International Tobacco Control Policy Survey – Southeast Asia: ITC-SEA (Thailand) เป็นโครงการศึกษาผลกระทบของนโยบายควบคุมการบริโภคยาสูบในระยะยาว โดยสำรวจติดตามความเปลี่ยนแปลงในเรื่องความรู้ ความเชื่อและทัศนคติเกี่ยวกับบุหรี่ พฤติกรรมการสูบบุหรี่และผลกระทบของการสูบบุหรี่ รวมทั้งติดตามผลกระทบของนโยบายควบคุมการบริโภคยาสูบในประเทศไทย รายงานวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายที่จะนำเสนอผลการสำรวจในรอบที่ 5 (กุมภาพันธ์ – เมษายน 2554) และนำเสนอผลการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในช่วงที่ทำการศึกษา ระหว่างการสำรวจรอบที่ 1 รอบที่ 2 รอบที่ 3 รอบที่ 4 และรอบที่ 5 (ระหว่างปี 2548 – 2554) ที่ได้รับผลกระทบจากนโยบายควบคุมการบริโภคยาสูบ ได้แก่ ฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่ การห้ามวางโซวี่บุหรี่ ณ จุดขาย การจำกัดพื้นที่สูบบุหรี่ในบ้าน การห้ามโฆษณาการขายบุหรี่ การห้ามจำหน่ายบุหรี่ให้กับเด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี และการรณรงค์ต่อต้านการสูบบุหรี่

กลุ่มตัวอย่างในการสำรวจรอบที่ 5 คือ วัยรุ่นชายและวัยรุ่นหญิง อายุระหว่าง 13 - 24 ปี รวมทั้งสิ้น 963 คน ซึ่งประกอบไปด้วยกลุ่มตัวอย่างเก่าจำนวน 694 คนที่ติดตามได้จากการสำรวจรอบที่ 1 รอบที่ 2 รอบที่ 3 และรอบที่ 4 และกลุ่มตัวอย่างใหม่ที่เก็บเพิ่มในการสำรวจรอบที่ 5 จำนวน 269 คน

5.1 สรุปผลการวิจัย และอภิปรายผล

ผลการสำรวจรอบที่ 5

อัตราความชุกของการสูบบุหรี่

ในภาพรวม พบว่า อัตราการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นคิดเป็นร้อยละ 22.4 หรือ จำนวน 216 คน จากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 963 คน เมื่อพิจารณาตามเพศ พบว่า อัตราการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นชายสูงกว่าวัยรุ่นหญิงถึง 17 เท่า กล่าวคือ อัตราการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นชายในการสำรวจรอบที่ 5 คิดเป็นร้อยละ 39.5 ในขณะที่อัตราการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นหญิงมีเพียงร้อยละ 2.3 เมื่อเปรียบเทียบผลการสำรวจทั้ง 4 รอบที่ผ่านมาพบว่าผล

การสำรวจของ Global Youth Tobacco Survey (2013) พบว่า อัตราการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นชายสูงกว่าวัยรุ่นหญิงโดยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในทุกกรอบของการสำรวจ ซึ่งงานวิจัยที่สำรวจอัตราการสูบบุหรี่ของเยาวชนในประเทศแถบเอเชีย เช่น จีน เวียดนาม และมาเลเซีย ได้นำเสนอผลการศึกษที่สอดคล้องกัน คือ เยาวชนชายมีอัตราการสูบบุหรี่สูงกว่าเยาวชนหญิง อย่างไรก็ตาม ประเทศในแถบยุโรป เช่น สวีเดน กลับพบว่าวัยรุ่นหญิงมีอัตราการสูบบุหรี่สูงกว่าวัยรุ่นชาย ขณะที่ประเทศสหรัฐอเมริกา พบว่าอัตราการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นชายและวัยรุ่นหญิงใกล้เคียงกัน (WHO, 2011)

นอกจากนี้ องค์การอนามัยโลก ยังได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ที่ทำให้ตระหนักถึงแนวโน้มการสูบบุหรี่ที่เพิ่มขึ้นของเยาวชน ทั้งชายและหญิงในประเทศไทย และประเทศในภูมิภาคเอเชีย (WHO, 2010) อัตราการสูบบุหรี่ของเยาวชนที่เพิ่มขึ้นสะท้อนให้เห็นถึงความสำเร็จทางการตลาดของผู้ค้าบุหรี่ ที่สามารถหลอกล่อและดึงดูดเยาวชนทั้งชายและหญิง ให้เข้ามาเป็นผู้บริโภคยาสูบได้อย่างต่อเนื่อง ดังนั้น มาตรการนโยบาย และแนวทางการรณรงค์ที่มีประสิทธิภาพ ที่สามารถปิดช่องโหว่ทางกฎหมายในการป้องกันและควบคุมไม่ให้เยาวชนตกเป็นกลุ่มเป้าหมายทางการค้าได้ จึงมีความสำคัญอย่างมากในการลดอัตราการสูบบุหรี่ของเยาวชนไทย

พฤติกรรมการสูบบุหรี่

ผลการสำรวจในรอบที่ 5 ซึ่งให้เห็นว่า วัยรุ่นสูบบุหรี่ในปริมาณมากขึ้น เมื่อเปรียบเทียบกับผลการสำรวจรอบที่ผ่านมา โดยวัยรุ่นเกือบครึ่งสูบบุหรี่ทุกวันหรือเกือบทุกวัน ประมาณหนึ่งในสามของวัยรุ่นสูบบุหรี่มากกว่าวันละ 1 ครั้ง และวัยรุ่นสูงถึงร้อยละ 6.8 สูบบุหรี่มากกว่า 20 มวนต่อวัน อย่างไรก็ตาม อายุที่เริ่มสูบบุหรี่ของวัยรุ่นใกล้เคียงกับการสำรวจรอบที่ผ่านมา โดยวัยรุ่นที่เคยสูบบุหรี่หมดมวน มีอายุเฉลี่ยเมื่อเริ่มสูบบุหรี่หมดมวนครั้งแรก คือ 15.3 ปี และวัยรุ่นเริ่มสูบบุหรี่อายุน้อยที่สุดเมื่ออายุ 11 ปี

ตัวชี้วัดหนึ่งที่ใช้ประเมินการติดบุหรี่ คือ ความรู้สึกอยากสูบบุหรี่เมื่อตื่นนอนตอนเช้า การสำรวจครั้งนี้ พบว่า กลุ่มตัวอย่างวัยรุ่นที่สูบบุหรี่ประมาณสามในสี่ เคยรู้สึกอยากสูบบุหรี่เป็นสิ่งแรกเมื่อตื่นนอนตอนเช้า เมื่อเปรียบเทียบกับผลการสำรวจในรอบที่ผ่านมา พบว่า วัยรุ่นมีแนวโน้มสูบบุหรี่ในปริมาณสูงขึ้นและมีอาการของการติดบุหรี่มากขึ้น

ปัจจัยแวดล้อมกับการสูบบุหรี่

ผลการสำรวจในรอบที่ 5 พบว่า อัตราการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นเพิ่มสูงขึ้นตามจำนวนผู้สูบบุหรี่ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือน นอกจากนี้ ยังพบว่าวัยรุ่นที่มีพี่ชายหรือพี่สาวสูบบุหรี่จะมีอัตราการสูบบุหรี่สูงกว่าวัยรุ่นที่พี่ชายหรือพี่สาวไม่สูบบุหรี่ แสดงให้เห็นถึงอิทธิพลของครอบครัวต่อพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของวัยรุ่น

ผลการสำรวจยังพบว่า เพื่อนมีอิทธิพลสำคัญในการสูบบุหรี่ของวัยรุ่น โดยอัตราการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นตามจำนวนเพื่อนสนิทที่สูบบุหรี่ และเมื่อวิเคราะห์ปัจจัยเสี่ยงของการสูบบุหรี่ของวัยรุ่น พบว่า จำนวนเพื่อนสนิทที่สูบบุหรี่เป็นปัจจัยเสี่ยงที่มีนัยสำคัญทางสถิติต่อการสูบบุหรี่ สอดคล้องกันในทุกกรอบของการสำรวจ โดยพบว่าโอกาสสูบบุหรี่ของวัยรุ่นเพิ่มขึ้น เมื่อจำนวนเพื่อนสนิทที่สูบบุหรี่มีเพิ่มขึ้น

ความรู้และความคิดเห็นต่อการสูบบุหรี่

ความรู้เรื่องผลกระทบของการสูบบุหรี่ต่อสุขภาพทำให้วัยรุ่นรับรู้ถึงผลร้ายที่ตามมาทางด้านสุขภาพจากการสูบบุหรี่ หรือได้รับควันบุหรี่มือสองในผู้ไม่สูบบุหรี่ ทั้งผลกระทบในระยะสั้น เช่น กลิ่นปาก หรือผลกระทบในระยะยาว เช่น ความเสี่ยงในการเป็นโรคมะเร็ง โรคหัวใจ โรคปอด จากการสำรวจ พบว่า กลุ่มตัวอย่างวัยรุ่นเกือบทั้งหมดมีความรู้ว่าการสูบบุหรี่เป็นสาเหตุของกลิ่นปาก โรคถุงลมโป่งพอง และส่งผลให้ผู้สูบบุหรี่แก่เร็วกว่าอายุ นอกจากนี้ วัยรุ่นยังรู้ว่า การสูบบุหรี่เป็นสาเหตุของโรคมะเร็งปอดในผู้ไม่สูบบุหรี่ที่ได้รับควันบุหรี่มือสอง

อย่างไรก็ตาม วัยรุ่นส่วนหนึ่งยังขาดความรู้ว่าการสูบบุหรี่เป็นสาเหตุของโรคเสื่อมสมรรถภาพทางเพศในเพศชายที่สูบบุหรี่ โรคหลอดเลือดสมอง โรคหัวใจวาย เนื้อตายบริเวณปลายมือปลายเท้า และวัยรุ่นไม่ถึงครึ่งที่ทราบว่า การสูบบุหรี่ทำให้แท้งบุตร โดยความรู้ในประเด็นดังกล่าวยังไม่เพิ่มขึ้นเมื่อเปรียบเทียบกับผลการสำรวจรอบที่ผ่านมา ดังนั้น แนวทางการรณรงค์ให้ความรู้ทางด้านผลกระทบทางสุขภาพจึงควรมุ่งเน้นให้ความรู้ในประเด็นที่วัยรุ่นยังขาดความรู้ความเข้าใจ

ทัศนคติของวัยรุ่นต่อการสูบบุหรี่อาจส่งผลต่อพฤติกรรมของวัยรุ่น จากการสำรวจพบว่า วัยรุ่นที่สูบบุหรี่มีทัศนคติเชิงบวกต่อการสูบบุหรี่มากกว่าวัยรุ่นที่ไม่สูบบุหรี่อย่างชัดเจนในเกือบทุกประเด็น อย่างไรก็ตาม วัยรุ่นที่ไม่สูบบุหรี่บางส่วนยังมีความเห็นว่า การสูบบุหรี่ทำให้คนอายุน้อยดูเป็นผู้ใหญ่ขึ้น จึงควรมีการรณรงค์เพื่อปรับเปลี่ยนทัศนคติในประเด็นนี้

ในประเด็นของบทบาทหญิงชายกับการสูบบุหรี่ ผลการสำรวจพบว่า วัยรุ่นไทยยอมรับการสูบบุหรี่ของเพศชายมากกว่าการสูบบุหรี่ของเพศหญิง ซึ่งผลดังกล่าวสอดคล้องกันในทุกรอบของการสำรวจ ในขณะที่ทัศนคติดังกล่าว อาจเป็นปัจจัยป้องกัน (protective factor) การสูบบุหรี่สำหรับวัยรุ่นหญิง ทัศนคติการยอมรับการสูบบุหรี่ในวัยรุ่นชายที่ยังสูงอยู่อาจเป็นปัจจัยส่งเสริมการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นชาย ดังนั้น การปลูกฝังทัศนคติเชิงลบต่อการสูบบุหรี่ทั้งในเพศชายและเพศหญิงตั้งแต่วัยเด็ก อาจเป็นอีกแนวทางสำคัญที่สามารถลดอัตราการสูบบุหรี่ในอนาคตได้

การรณรงค์ให้วัยรุ่นได้ตระหนักและรับรู้ถึงผลกระทบทางด้านสุขภาพจากการสูบบุหรี่ พร้อมทั้งสร้างทัศนคติที่ทำให้วัยรุ่นไทยอยู่ห่างจากบุหรี่ มีช่องทางที่หลากหลายเมื่อสำรวจแหล่งโฆษณา/ข่าวสารเกี่ยวกับอันตรายจากการสูบบุหรี่ที่เข้าถึงวัยรุ่น พบว่า ฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่ โทรทัศน์ และโปสเตอร์ เป็นแหล่งโฆษณาที่เข้าถึงวัยรุ่นได้มาก

ปัจจัยเสี่ยงต่อการสูบบุหรี่

การศึกษาครั้งนี้ได้ใช้ตัวแปรด้านคุณลักษณะทางประชากร ปัจจัยภายนอก และปัจจัยภายใน มาวิเคราะห์ความเสี่ยงต่อการสูบบุหรี่ของวัยรุ่น ผลการวิเคราะห์ในการสำรวจรอบที่ 1 ถึง รอบที่ 5 พบว่า ปัจจัยเสี่ยงต่อการสูบบุหรี่ของกลุ่มตัวอย่างที่มีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกันทั้ง 5 รอบของการสำรวจ ได้แก่ เพศ และจำนวนเพื่อนสนิทที่สูบบุหรี่ ดังนั้น การรณรงค์เพื่อลดการสูบบุหรี่ในวัยรุ่นจึงควรมุ่งเน้นการสร้างทัศนคติเชิงลบต่อการสูบบุหรี่ในกลุ่มเพื่อน และใช้อิทธิพลของเพื่อนในการป้องกันการสูบบุหรี่หรือกดดันให้เลิกสูบบุหรี่

จากการศึกษาในมหาวิทยาลัย Wisconsin พบว่า เพื่อนเป็นปัจจัยหลักที่ทำให้วัยรุ่นสูบบุหรี่ และเป็นสาเหตุสำคัญของการเริ่มสูบบุหรี่ของวัยรุ่นอีกด้วย (Brown,

et. al., 2008) งานวิจัยของมหาวิทยาลัย Northern Illinois ได้อธิบายอิทธิพลของเพื่อนต่อการสูบบุหรี่และการเริ่มสูบบุหรี่ของวัยรุ่นว่า วัยรุ่นจำนวนมากตัดสินใจเริ่มสูบบุหรี่เพื่อให้ได้เข้าเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มเพื่อน ซึ่งบุคคลเหล่านี้มักจะได้รับกำลังใจจากเพื่อนให้ลองสูบบุหรี่อย่างน้อยหนึ่งครั้ง (College of Education, 2010)

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบผลกระทบของนโยบายควบคุมการบริโภคยาสูบในการสำรวจทั้ง 5 รอบ

การวิเคราะห์ในส่วนนี้ชี้ให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงของผลกระทบจากนโยบายควบคุมการบริโภคยาสูบในประเด็น ความคิดเห็นและการรับรู้ของวัยรุ่นต่อนโยบายการควบคุมการบริโภคยาสูบ ได้แก่ การห้ามขายบุหรี่ให้เด็กที่อายุต่ำกว่า 18 ปี การห้ามวางโชว์บุหรี่ ณ จุดขาย การห้ามโฆษณา/ส่งเสริมการขายบุหรี่ในรูปแบบต่างๆ การจำกัดพื้นที่สูบบุหรี่ในบ้าน และฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่

ผลกระทบของนโยบายห้ามขายบุหรี่ให้แก่อายุต่ำกว่า 18 ปี

การจำหน่ายบุหรี่ให้กับเด็กและเยาวชน ถือเป็นโอกาสเปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนสามารถเข้าถึงบุหรี่และเริ่มสูบบุหรี่ได้ง่ายขึ้น ดังนั้นนโยบายห้ามขายบุหรี่ให้แก่อายุต่ำกว่า 18 ปี ที่ถูกนำมาบังคับใช้อย่างมีประสิทธิภาพจะช่วยลดโอกาสในการเข้าถึงบุหรี่ของเด็กและเยาวชนได้ทางหนึ่ง จากการสำรวจทั้ง 5 รอบ พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี ประมาณครึ่งหนึ่ง เคยซื้อบุหรี่ในช่วง 30 วันก่อนการสำรวจ โดยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเล็กน้อยใน 5 รอบของการสำรวจ และเมื่อสอบถามถึงประสบการณ์ถูกปฏิเสธการขายบุหรี่เนื่องจากอายุต่ำกว่า 18 ปี พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่เคยถูกปฏิเสธการขายบุหรี่เนื่องจากอายุต่ำกว่า 18 ปี มีสัดส่วนลดลงในทุกรอบการสำรวจ ผลการสำรวจชี้ให้เห็นว่า ควรมีการปรับปรุงมาตรการบังคับใช้กฎหมายการห้ามขายบุหรี่ให้แก่อายุต่ำกว่า 18 ปี ให้เคร่งครัดมากขึ้น

ผลกระทบของการห้ามวางโชว์บุหรี่ ณ จุดขาย

ในเดือนมีนาคม ปี 2548 (ภายหลังการสำรวจรอบที่ 1) ประเทศไทยได้ออกมาตรการห้ามวางโชว์บุหรี่ ณ จุดขาย ผลการสำรวจในรอบที่ 2 พบว่า วัยรุ่นเกือบครึ่งเคยเห็นบุหรี่วางโชว์บนชั้นหรือเคาน์เตอร์ ผลการสำรวจในรอบที่ 3 และรอบที่ 4

พบว่า สัดส่วนของวัยรุ่นที่เคยเห็นการวางโชว์บุหรี่ปริมาณเพิ่มขึ้นเล็กน้อย และเพิ่มขึ้นอย่างชัดเจนเป็นร้อยละ 60 ในการสำรวจรอบที่ 5 โดยกลุ่มวัยรุ่นที่ไม่สูบบุหรี่ เคยเห็นการวางโชว์บุหรี่ปริมาณ จุดขายในสัดส่วนที่สูงกว่ากลุ่มวัยรุ่นที่สูบบุหรี่ ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า แม้ว่าผู้จำหน่ายบุหรี่ปริมาณต่างทราบดีถึงมาตรการห้ามวางโชว์บุหรี่ปริมาณ จุดขาย แต่ในทางปฏิบัติผู้จำหน่ายยังมีเจตนาหลีกเลี่ยงมาตรการนี้ โดยจัดทำมานบังบุหรี่ปริมาณตามกฎหมายแต่ตั้งใจเปิดมานบังบุหรี่ปริมาณทิ้งไว้เพื่อให้ผู้ซื้อสามารถมองเห็นซองบุหรี่ปริมาณได้

ผลกระทบของนโยบายห้ามโฆษณา/ส่งเสริมการขายบุหรี่ปริมาณ

ประเทศไทยมีการออกพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ.2535 โดยมีสาระเกี่ยวกับการห้ามโฆษณา/ส่งเสริมการขายบุหรี่ปริมาณทั้งทางตรงและทางอ้อม อย่างไรก็ตาม ผู้จำหน่ายบุหรี่ปริมาณยังลักลอบทำการโฆษณาและการส่งเสริมการขายบุหรี่ปริมาณในรูปแบบต่างๆ ผลการสำรวจ พบว่า วัยรุ่นประมาณหนึ่งในสาม ระบุว่า เคยเห็นการโฆษณาบุหรี่ปริมาณในช่วง 12 เดือนที่ผ่านมา สอดคล้องกันในการสำรวจทั้ง 5 รอบ โดยแหล่งสำคัญที่เคยเห็นโฆษณามากที่สุด คือ ร้านค้าย่อย/ร้านค้าใหญ่ ดังนั้น ภาครัฐจึงควรมีมาตรการบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด โดยมุ่งเน้นกลุ่มเป้าหมายร้านค้าทุกประเภทที่มีบุหรี่ปริมาณจำหน่าย

โทรทัศน์เป็นสื่อสาธารณะที่สามารถเข้าถึงบุคคลทุกเพศ ทุกวัย และมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมทั้งในเชิงบวกและเชิงลบ การเห็นภาพนักแสดง/ดาราสูบบุหรี่ปริมาณผ่านจอโทรทัศน์หรือภาพยนตร์บ่อยครั้ง ส่งผลให้วัยรุ่นเกิดทัศนคติเชิงบวกต่อการสูบบุหรี่ปริมาณหรือเห็นการสูบบุหรี่ปริมาณเป็นเรื่องปกติที่บุคคลทั่วไปทำได้ ซึ่งจัดเป็นการโฆษณา/ส่งเสริมการขายบุหรี่ปริมาณทางอ้อม ผลจากการสำรวจ พบว่า วัยรุ่นเคยเห็นนักแสดง/ดาราสูบบุหรี่ปริมาณในโทรทัศน์หรือภาพยนตร์บ่อย เพิ่มขึ้นในการสำรวจรอบที่ 3 และรอบที่ 4 แต่มีแนวโน้มลดลงในการสำรวจรอบที่ 5 อย่างไรก็ตาม สัดส่วนของวัยรุ่นที่เคยเห็นนักแสดงสูบบุหรี่ปริมาณในโทรทัศน์ยังอยู่ในเกณฑ์สูงมาก จึงควรมีมาตรการควบคุมสื่อโทรทัศน์ที่ครอบคลุมทั้งทีวีสาธารณะ เคเบิลทีวี และรายการที่ถ่ายทอดจากต่างประเทศ

ผลกระทบของการรณรงค์จำกัดพื้นที่สูบบุหรี่ปริมาณในบ้าน

การจำกัดพื้นที่สูบบุหรี่ปริมาณในบ้านเป็นมาตรการปกป้องผู้ไม่สูบบุหรี่ปริมาณจากอันตรายของการได้รับควันบุหรี่ปริมาณมือสอง ประเทศไทยมีการรณรงค์บ้านปลอดบุหรี่ปริมาณผ่านทางสื่อ

โฆษณาต่างๆ ผลการสำรวจ พบว่า มีการห้ามสูบบุหรี่ในบ้านเพิ่มมากขึ้นถึง 3 เท่าในการสำรวจรอบที่ 5 เมื่อเปรียบเทียบกับรอบที่ 1 ซึ่งชี้ให้เห็นถึงผลสำเร็จของการรณรงค์จำกัดพื้นที่สูบบุหรี่ในบ้าน นอกจากนี้ ยังสะท้อนให้เห็นถึงความตระหนักในผลร้ายจากการสูบบุหรี่ทั้งต่อสุขภาพของผู้สูบบุหรี่ และผลกระทบต่อควันบุหรี่มือสองต่อสุขภาพของบุคคลรอบข้าง จึงควรเน้นย้ำถึงภัยของบุหรี่ต่อผู้ไม่สูบบุหรี่โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มเด็กและสตรี

ผลกระทบของนโยบายการปรับเปลี่ยนฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่

นโยบายการปรับเปลี่ยนฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่ ได้รับความสำเร็จอย่างต่อเนื่องในการสร้างความตระหนักถึงผลกระทบต่อสุขภาพจากการสูบบุหรี่ในหมู่วัยรุ่น โดยสัดส่วนของวัยรุ่นที่เห็นฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่ป๋อยถึงบ่อยมากมีเพิ่มขึ้นตามลำดับ ในการสำรวจ 4 รอบแรก แต่กลับลดลงเล็กน้อย ในการสำรวจรอบที่ 5 อย่างไรก็ตาม สัดส่วนของวัยรุ่นที่เห็นว่า ฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่ทำให้เกิดถึงอันตรายต่อสุขภาพจากการสูบบุหรี่มาก มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องในทุกรอบการสำรวจ ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ Hammond และคณะ (2003, 2006) และข้อสรุปของ Fong และคณะ (2009) ที่พบว่า ฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่เพิ่มความเข้าใจถึงผลร้ายทางด้านสุขภาพจากการสูบบุหรี่ โดยฉลากคำเตือนแบบรูปภาพที่มีขนาดใหญ่และอยู่บริเวณด้านหน้าของซองบุหรี่ เป็นที่สังเกตเห็นได้ง่ายและมีประสิทธิภาพสูงในการสร้างความรู้ให้กับผู้บริโภคมากกว่า ฉลากคำเตือนแบบตัวอักษรที่มีขนาดเล็กและอยู่บริเวณด้านข้างซองบุหรี่

การปรับเปลี่ยนรูปภาพคำเตือนด้านสุขภาพบนซองบุหรี่ให้มีขนาดใหญ่ และเพิ่มความหลากหลายของประเด็นความรู้ที่วัยรุ่นยังไม่ทราบ เช่น บุหรี่ทำให้แท้งบุตร จะช่วยเสริมให้ฉลากคำเตือนมีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้นในการให้ความรู้ด้านผลกระทบต่อสุขภาพ

5.2 ข้อเสนอแนะ

ผลจากการสำรวจติดตามความเปลี่ยนแปลงในเรื่องความรู้ ความเชื่อและทัศนคติเกี่ยวกับบุหรี่ พฤติกรรมการสูบบุหรี่ และผลกระทบของการสูบบุหรี่ รวมทั้งการติดตามและเปรียบเทียบผลกระทบของนโยบายควบคุมการบริโภคยาสูบในประเทศไทย จากการสำรวจรอบที่ 1 รอบที่ 2 รอบที่ 3 รอบที่ 4 และรอบที่ 5 นำไปสู่ข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย/เชิงปฏิบัติ

1. ควรมีมาตรการควบคุมการบังคับใช้กฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมบุหรี่ในวัยรุ่นที่มีอยู่แล้วอย่างเข้มงวดและมีบทลงโทษที่เป็นรูปธรรมชัดเจน เช่น การจับ ปรับ แม้ว่ารัฐได้มีการออกกฎหมายที่สำคัญและเป็นประโยชน์ในการควบคุมการบริโภคยาสูบในกลุ่มวัยรุ่นหลายเรื่อง แต่ในทางปฏิบัติยังขาดการบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด
2. ควรปรับปรุงฉลากคำเตือน โดยการเพิ่มสัดส่วนพื้นที่บนซองบุหรี่ให้มากขึ้น เพิ่มความหลากหลายของรูปภาพและคำเตือน โดยเห็นในประเด็นที่วัยรุ่นยังขาดความรู้ เนื่องจากฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่เป็นนโยบายที่ได้รับความสำเร็จเป็นอย่างดีในการสร้างความตระหนักถึงผลกระทบต่อสุขภาพจากการสูบบุหรี่ในกลุ่มวัยรุ่น โดยเฉพาะภายหลังการเปลี่ยนแปลงฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่จากชนิดข้อความเพียงอย่างเดียวมาเป็นชนิดรูปภาพประกอบข้อความและเพิ่มพื้นที่สำหรับฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่
3. ควรเพิ่มการรณรงค์คุ้มครองวัยรุ่นที่ไม่สูบบุหรี่จากควันบุหรี่มือสอง โดยการกระตุ้นให้วัยรุ่นส่วนใหญ่ที่ไม่สูบบุหรี่ตระหนักถึงพิษภัยของควันบุหรี่มือสอง และตระหนักถึงสิทธิด้านสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่เพื่อใช้เป็นแรงกดดันไม่ให้มีการสูบบุหรี่ในที่สาธารณะ และนำไปสู่สังคมปลอดบุหรี่

4. ควรมุ่งเน้นส่งเสริมบทบาทของกลุ่มเพื่อน ในการรณรงค์เพื่อลดการสูบบุหรี่ในวัยรุ่น อาทิ การสร้างเยาวชนต้นแบบไม่สูบบุหรี่ การจัดกลุ่มทำกิจกรรมที่สร้างสรรค์ และการกำหนดนโยบายโรงเรียนปลอดบุหรี่ เนื่องจากการสูบบุหรี่ของเพื่อนเป็นปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลอย่างมากต่อการสูบบุหรี่ของวัยรุ่น
5. ควรกำหนดมาตรการและการรณรงค์ที่มีประสิทธิภาพ ในการสร้างทัศนคติ และค่านิยมในเชิงลบต่อการสูบบุหรี่แก่วัยรุ่น แม้ว่าวัยรุ่นส่วนใหญ่ยอมรับว่าการสูบบุหรี่เป็นสิ่งที่ไม่ดี และมองว่าผู้ที่สูบบุหรี่ไม่เป็นที่ยอมรับในสังคมไทย แต่ยังคงพบว่า วัยรุ่นส่วนหนึ่งยังมีทัศนคติยอมรับการสูบบุหรี่โดยเฉพาะการสูบบุหรี่ในเพศชาย
6. ควรเพิ่มการรณรงค์เพื่อให้ความรู้ที่ถูกต้องในประเด็นที่วัยรุ่นยังขาดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง ได้แก่ การสูบบุหรี่ทำให้แท้งบุตร ทำให้เกิดโรคหัวใจ และเป็นสาเหตุของเนื้อตาย/เน่าที่มักเกิดกับอวัยวะส่วนปลาย (gangrene)

ข้อเสนอแนะเชิงวิจัย

1. ควรมีงานวิจัยเพื่อหาช่องทางในการควบคุมบังคับใช้กฎหมายและศึกษาต้นทุนของการไม่บังคับใช้กฎหมาย (cost of in-action) ที่นำไปสู่การบังคับใช้กฎหมายอย่างรัดกุมและจริงจัง เพื่อช่วยลดปัญหาการบริโภคยาสูบของวัยรุ่นได้ดีขึ้น
2. ควรมีงานวิจัยที่ผสมผสานการวิจัยเชิงปริมาณและคุณภาพในประเด็นพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของวัยรุ่น เพื่อให้เข้าใจพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นในเชิงลึกและนำไปใช้ประโยชน์ในการลดอัตราการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นได้อย่างครอบคลุม
3. ควรมีการวิจัยที่สะท้อนให้เห็นรูปแบบและผลกระทบของกลยุทธ์การตลาดสู่กลุ่มเป้าหมายของบริษัทบุหรี่ รวมทั้งการวิจัยที่ศึกษาช่องทางการดำเนินนโยบายเพื่อป้องกันการสร้างค่านิยมแบบใหม่

ของผู้ค้า เพื่อนำไปสู่การวางนโยบายในทิศทางที่ถูกต้องและมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะการรักษาค่านิยมในการไม่สูบบุหรี่ของวัยรุ่นหญิงให้คงอยู่ เนื่องจากอัตราการสูบบุหรี่ของกลุ่มวัยรุ่นหญิงยังต่ำมากเมื่อเทียบกับวัยรุ่นชาย แสดงให้เห็นถึงช่องทางในการจำหน่ายบุหรี่ในกลุ่มผู้บริโภควัยรุ่นหญิงที่ยังสามารถขยายตัวได้อีกมาก

บรรณานุกรม

- กมลภู ถนอมสัตย์. (2554). ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการสูบบุหรี่ในระยะเริ่มต้นของนักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดุสิต. วารสารการพยาบาลและการศึกษา, 4(3): 38-47.
- จินดา พุกจำปา. (2553). ความคิดเห็นของวัยรุ่นและชายต่อการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นหญิง: ศึกษากรณีโรงเรียนเทคโนโลยีสยาม (ช่วงกลสยาม). ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสตรีศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ชณิษฐ์ชา บุญเสริม ผกามาศ สุธิตาวิเศษ รัชชา รัชานนท์. (2552). การสำรวจพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของเยาวชนในจังหวัดชัยภูมิ (รายงานผลการวิจัย). ชัยภูมิ: สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดชัยภูมิ.
- ทวิมา ศิริรัมย์ บุปผา ศิริรัมย์ จรัมพร ไหล่ลอย อารี จำปากลาย ปรียา เกนโรจน์ และธีรนุช ก้อนแก้ว. (2555). รายงานการสำรวจระดับประเทศ เรื่องผลกระทบจากนโยบายควบคุมการบริโภคยาสูบในประเทศไทย กลุ่มวัยรุ่น รอบที่ 4 (พ.ศ. 2552) (รายงานผลการวิจัย). นครปฐม: สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ทวิมา ศิริรัมย์ บุปผา ศิริรัมย์ อารี จำปากลาย ปรียา เกนโรจน์ ธีรนุช ก้อนแก้ว และสุรัตนา พรวิวัฒนาชัย. (2553). ผลกระทบจากนโยบายควบคุมการบริโภคยาสูบในประเทศไทย การสำรวจกลุ่มวัยรุ่นระดับประเทศ รอบที่ 3 (พ.ศ. 2551) (รายงานผลการวิจัย). นครปฐม: สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ธราดล เก่งการพาณิชย์ มณฑา เก่งการพาณิชย์ ลักษณ์ เต็มศิริกุลชัย (2551). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นหญิง. วารสารสุขศึกษา, 31(108): 26-40.

นพมาศ ร่มเกตุ ประชา ฤาษุตกุล และวิรัตน์ ธรรมาภรณ์. (2551). การรับรู้ถึงผลกระทบของการสูบบุหรี่ต่อสุขภาพและพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา จังหวัดสงขลา. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย สงขลา นครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี. 19(2): 88-100.

นัยนา บุญทวีวัฒน์ และนิวัต อุณฑพันธ์. (2549). การศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพเรื่องบ้านปลอดบุหรี่ : ศึกษาในชนบท. ค้นเมื่อวันที่ 5 พฤศจิกายน 2556 จาก <http://www.trc.or.th/th/home-38/home-39/item/โครงการวิจัยเชิงคุณภาพ-เรื่อง-บ้านปลอดบุหรี่-ศึกษาในชนบท.html>.

บุปผา ศิริรัมย์ จรรยา เศรษฐบุตร ฟิลิป เกสต์ อารีย์ พรหมไม้ วรางคณา ผลประเสริฐ และปรียา เกนโรจน์. (2549). ผลกระทบจากนโยบายควบคุมการบริโภคยาสูบในประเทศไทย การสำรวจกลุ่มวัยรุ่นระดับประเทศ รอบที่ 1 (พ.ศ. 2548) (รายงานผลการวิจัย). นครปฐม: สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล.

บุปผา ศิริรัมย์ ฟิลิป เกสต์ ทวีมา ศิริรัมย์ วรางคณา ผลประเสริฐ อรพินทร์ พิทักษ์ มหาเกตุ และปรียา เกนโรจน์. (2550). ผลกระทบจากนโยบายควบคุมการบริโภคยาสูบในประเทศไทย การสำรวจกลุ่มวัยรุ่นระดับประเทศ รอบที่ 2 (พ.ศ. 2549) (รายงานผลการวิจัย). นครปฐม: สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล.

ปิยะรัตน์ นิมพิทักษ์พงษ์ (2555). การทำกิจกรรมเพื่อสังคมของโรงงานยาสูบ กรณีศึกษา: โครงการ TTM World Care Tour. หน้า 27 ในเอกสารนำเสนอผลงานวิจัยและโปสเตอร์เพื่อการควบคุมยาสูบ ประชุมวิชาการบุหรี่และสุขภาพแห่งชาติ ครั้งที่ 11 ศูนย์วิจัยและจัดการความรู้เพื่อการควบคุมยาสูบ.

พระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551. (2551). ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 125 ตอนที่ 42 ก วันที่ 4 มีนาคม 2551. ค้นเมื่อวันที่ 7 เมษายน 2553 จาก <http://www.culture.go.th/download/newsfile/20100202174251.pdf>.

แพทยสมาคมแห่งประเทศไทย. (2552). **วัยรุ่นกับบุหรี**. ค้นเมื่อวันที่ 10 มกราคม 2556 จาก <http://info.thaihealth.or.th>.

มณฑา เก่งการพาณิชย์ และลักขณา เต็มศิริกุลชัย. (2551). ประสิทธิภาพของภาพคำเตือนบนซองบุหรีในทัศนะของเยาวชนไทย. **วารสารควบคุมยาสูบ**. 2(2): 14-26.

เรณู บุญจันทร์ รัชนี กิติพงษ์ศาล และนพวรรณ เลิศการณ. (2552). **พฤติกรรม การสูบบุหรีของเยาวชน จังหวัดระนอง (รายงานผลการวิจัย)**. ระนอง: สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดระนอง.

ลดาวลัย คันธธาศิริ. (2550). **พฤติกรรม การสูบบุหรีและปัจจัยที่มีผลต่อการสูบบุหรี ของนักศึกษาปริญญาตรีมหาวิทยาลัยเชียงใหม่**. วิทยานิพนธ์ เสรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

วิลาวณิชย์ ประทีปแก้ว และพรเทพ ล้อมพรม. (2553). การสำรวจพฤติกรรม การสูบบุหรีของเยาวชนในจังหวัดนนทบุรี. **วารสารสุขศึกษา**. 33(115): 76-95.

ศูนย์วิจัยและจัดการความรู้เพื่อการควบคุมยาสูบ. (2550). **มาตรการทางเศรษฐกิจกับการบริโภคยาสูบ**. ค้นเมื่อวันที่ 13 พฤศจิกายน 2552 จาก www.trc.or.th.

_____. (2553). **สรุปสถานการณ์การควบคุม การบริโภคยาสูบประเทศไทย พ.ศ. 2552**. กรุงเทพฯ : ศูนย์วิจัยและจัดการความรู้เพื่อการควบคุมยาสูบ.

ศิริวรรณ พิทยรังสฤษฏ์ ประภาพรรณ เอี่ยมอนันต์ ปวีณา บัณฑิตกระจำจ และ กุมภการ สมมิตร. (2555). **สรุปสถานการณ์การควบคุมการบริโภคยาสูบ ประเทศไทย พ.ศ. 2555**. กรุงเทพฯ : ศูนย์วิจัยและจัดการความรู้เพื่อการควบคุมยาสูบ.

สำนักควบคุมการบริโภคยาสูบ. (2553). สถานการณ์การบริโภคยาสูบชนิดมีควันของเยาวชนไทย. ค้นเมื่อวันที่ 15 มีนาคม 2556 จาก http://btc.ddc.moph.go.th/cms/uploads/download/doc/Smoking%20Data%20for%20Youth_06-09-2010.1_1.pdf.

สำนักงานคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และยาสูบ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข. (2549). ประกาศกระทรวงสาธารณสุข (ฉบับที่ 17) พ.ศ. 2549 เรื่องกำหนดชื่อหรือประเภทของสถานที่สาธารณะที่ให้มี การคุ้มครองสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่ และกำหนดส่วนหนึ่งส่วนใดหรือทั้งหมดของสถานที่สาธารณะดังกล่าว เป็นเขตสูบบุหรี่หรือเขตปลอดบุหรี่ รวมทั้งกำหนด สภาพ ลักษณะ และมาตรฐานของเขตสูบบุหรี่หรือเขตปลอดบุหรี่. ค้นเมื่อวันที่ 20 สิงหาคม 2551 จาก <http://www.thaiantitobacco.com>.

_____. (2552). ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่องหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขการแสดงฉลากและข้อความในฉลากของบุหรี่ซิการ์เรต พ.ศ. 2552. ค้นเมื่อวันที่ 5 พฤศจิกายน 2556 จาก <http://www.thaiantitobacco.com>.

_____. (2553). ประกาศกระทรวงสาธารณสุข (ฉบับที่ 19) พ.ศ. 2553 เรื่องกำหนดชื่อหรือประเภทของสถานที่สาธารณะที่ให้มี การคุ้มครองสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่ และกำหนดส่วนหนึ่งส่วนใดหรือทั้งหมดของสถานที่สาธารณะดังกล่าวเป็นเขตสูบบุหรี่หรือเขตปลอดบุหรี่ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่ พ.ศ. 2535. ค้นเมื่อวันที่ 5 พฤศจิกายน 2556 จาก <http://www.thaiantitobacco.com>.

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2549). การสำรวจอนามัยและสวัสดิการ พ.ศ. 2549. สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร.

_____. (2551ก). ผลการสำรวจการสูบบุหรี่และการดื่มสุราของประชากร พ.ศ. 2550. กรุงเทพฯ : กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร.

_____. (2551ข). สถิติสำคัญเกี่ยวกับการสูบบุหรี่ของคนไทย : การสำรวจพฤติกรรม การสูบบุหรี่ของคนไทย พ.ศ. 2549 กรุงเทพฯ : กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร.

_____. (2554ก). สรุปผลที่สำคัญการสำรวจพฤติกรรม การสูบบุหรี่ และการดื่มสุราของประชากร พ.ศ.2554. กรุงเทพฯ : กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร.

_____. (2554ข). อัตราการสูบบุหรี่ของประชากรไทย อายุ 15 ปีขึ้นไป พ.ศ. 2534-2554 จำแนกตามช่วงอายุ. โครงการสำรวจอนามัยและสวัสดิการ พ.ศ. 2534, 2539, 2544 และ 2552 และโครงการสำรวจพฤติกรรม การสูบบุหรี่และดื่มสุรา พ.ศ. 2547, 2550 และ 2554. กรุงเทพฯ : กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร.

อุทุมพร ณ นคร. (2551). การศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการทดลองสูบบุหรี่ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนชลราษฎรอำรุง อำเภอเมืองจังหวัดราชบุรี ปีการศึกษา 2550 (รายงานผลการวิจัย). ราชบุรี: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.

Breslau, Naomi and Peterson E.L. Ranch. (1996). Smoking cessation in young adults: age at initiation of cigarette smoking and other suspected influences. **American Journal of Public Health.** 86(2): 214-220.

Brown, Richard KJ. Karen A. Palmersheim and Randall L. Glysch. (2008) **Factors Associated with Youth Smoking in Wisconsin.** Madison, Wisconsin: University of Wisconsin.

Canadian Tobacco Use Monitoring Survey. (2011). Current Smoking Prevalence from 1985 to 2011 for Canadians Aged 15 Years and Older, Youth Aged 15-19, and Young Adults Aged 20-24. Retrieved November 5, 2013 from http://www.hc-sc.gc.ca/hc-ps/tobac-tabac/research-recherche/stat/ctums-esutc_2011-eng.php.

Centers for Disease Control and Prevention (CDC), 2011. Trends in current cigarette smoking among high school students and adults, United States, 1965 – 2001 Retrieved January 31, 2013 from http://www.cdc.gov/tobacco/data_statistics/tables/trends/cig_smoking/index.htm.

Coombs, Seline L. and Lynn T. Kozlowski. (1992). Age interacts with heaviness of smoking in predicting success in cessation of smoking. **American Journal of Epidemiology**. 135(3): 240-246.

Dalton, Madeline A., James D. Sargent, Michael L. Beach, Ernstoff L. Titus, Jennifer J. Gibson, Ahrens M. Bridget, Jennifer J. Tickle and Todd F. Heatherton. (2003). Effect of viewing smoking in movies on adolescent smoking initiation: a cohort study. **The Lancet Journal**. 362(9380): 281-285

Eaton, Danice K., Laura Kann, Steve Kinchen, Shari Shanklin, Katherine H. Flint, Joseph Hawkins, William A. Harris, Richard Lowry, Tim McManus, David Chyen, Lisa Whittle, Connie Lim, Howell Wechsler. (2012). **Youth Risk Behavior Surveillance - United States, 2011**. Morbidity and Mortality Weekly Report: Surveillance Summaries. 61(4).

Fong, Geoffrey T., David Hammond and Sara C. Hitchman, (2009) The impact of pictures on the effectiveness of tobacco warnings. **Bulletin of the World Health Organization** 2009(87):640-643.

- Global Youth Tobacco Survey. (2009). **WHO Report on the Global Tobacco Epidemic, 2009: Implementing smoke-free environments.** Retrieved November 5, 2013 from <http://www.who.int/tobacco/mpower/2009/en/>.
- Global Youth Tobacco Survey. (2011). **WHO report on the global tobacco epidemic, 2011.** Retrieved November 5, 2013 from http://www.who.int/tobacco/global_report/2011/appendix_ix/en/index.html.
- Global Youth Tobacco Survey. (2013). Global Youth Tobacco Survey: Country Report. Retrieved May, 8, 2013 from http://www.who.int/_tobacco/surveillance/survey/gyts/country_reports/en/index.html.
- Griesbacha, Dawn, Amanda Amosb and Candace Curriea, (2003) Adolescent smoking and family structure in Europe. **Social Science & Medicine Journal.** 56(11): 41-52.
- Hammond, David, Geoffrey T. Fong, Paul W. McDonald, James R. Cameron and Stephen K. Brown. (2003). Impact of the graphic Canadian warning labels on adult smoking behavior. **Tobacco Control**, 12(4): 391-395.
- Hammond, David, Geoffrey T. Fong, McNeill A., Ron Borland and Cummings K. Michael. (2006) Effectiveness of cigarette warning labels in informing smokers about the risks of smoking: findings from the International Tobacco Control (ITC) Four Country Survey. **Tobacco Control**, 15:19–25.
- Hammond, Kin F., Prohmno A., Kungskulniti N., Lian T. Y. Sharma, S. K., Fong, G. T. (2008). Patterns of smoking among adolescents in Malaysia and Thailand: Findings from the International Tobacco Control Southeast Asia Survey. **Asia Pacific Journal of Public Health**, 20(3): 193-203.

Health Canada. (2012). **Summary of annual results for 2011 : Canadian tobacco use monitoring survey (CTUMS)**. Retrieved June 5, 2013 from www.hc-sc.gc.ca/hc-ps/tobac-tabac/research-recherche/stat/_ctums-esutc_2011/ann_summary-sommaire-eng.php.

Moghimbeigi, Eshraghian, Mohammad, Nourijelyani, Hussein. (2009). Determinants number of cigarette smoked with Iranian adolescents: A multilevel zero inflated Poisson regression model. **Iranian Journal Public Health**. 38(4): 91-96.

Parkinson, David Hammond, Geoffrey T. Fong, Ron Borland, Maizurah Omar, Buppha Sirirassamee, Rahmat Awang, Pete Driezen, Mary Thompson. (2009). Smoking beliefs and behavior among youth in Malaysia and Thailand. **American Journal of Health Behavior**. 33(4): 366-375.

Prechawong, Jintana Yunibhand, Yuwadee Vongsang. (2010). **Smoking behaviors of adolescents who utilized the Thailand Quitline Services**. Handbook and Conference Program Asia Pacific Conference on Tobacco or Health 2010.

Reid JL, David Hammond. (2011) **Tobacco Use in Canada: Patterns and Trends 2011**. Edition. Waterloo, ON: Propel Centre for Population Health Impact, University of Waterloo. Retrived November 5, 2013 from <http://www.tobaccoreport.ca>

Thakur, Lenka SR., Bharadwaj S., Kumar R. (2010). Why youth smoke? An exploratory community-based study from Chandigarh Union Territory of Northern India. **Indian Journal Cancer**. 47(5): 59-62.

US Department of Health and Human Services. (1994). **Preventing tobacco use among young people**. A report of the Surgeon General, 1994. (Public Health Service, Centers for Disease Control and Prevention, Office on Smoking and Health, Atlanta, Georgia). (US Government Printing Office Publication No S/N 017-001-00491-0.).

World Health Organization. (2010). **Brief Profile on Gender and Tobacco in South-East Asia Region**. Retrieve January, 30, 2012 from http://www.searo.who.int/LinkFiles/TFI_profile-Gender-Tobacco-sear.pdf.

_____. (2011). **World No Tobacco Day 2011 Theme: The WHO Framework Convention on Tobacco Control**. Press release. January 13, 2011 from <http://www.who.int/mediacentre/factsheets/fs339/en/>

Zawahir, Maizurah Omar, Rahmat Awang, Hua-Hie Yong, Ron Borland, Buppha Sirirassamee, Geoffrey T. Fong, and David Hammond. (2013). Effectiveness of antismoking media messages and education among adolescents in Malaysia and Thailand: Findings from the International Tobacco Control Southeast Asia Project. **Nicotine & Tobacco Research**, 15(2): 482-491.

ตาราง 4.1ก ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ และอายุ
 Table 4.1a Percentage of sample by gender and age

ลักษณะ Characteristic	กลุ่มตัวอย่าง การสำรวจรอบที่ 5 <i>The sample in wave 5 survey</i> (n=963)	กลุ่มตัวอย่างเก่า การสำรวจรอบที่ 5 <i>The recontact sample in wave 5 survey</i> (n=694)	กลุ่มตัวอย่างใหม่ การสำรวจรอบที่ 5 <i>The replenishment sample in wave 5 survey</i> (n=269)
เพศ Gender			
ชาย Male	54.4	53.7	56.1
หญิง Female	45.6	46.3	43.9
รวม Total	100.0	100.0	100.0
อายุ(ปี) Age (Years)			
13	6.1	0.0	21.9
14	9.1	0.4	31.6
15	7.1	3.5	16.4
16	11.7	9.5	17.5
17	10.6	9.8	12.6
18	7.9	11.0	0.0
19	13.5	18.7	0.0
20	12.9	17.9	0.0
21	8.9	12.4	0.0
22 ปีขึ้นไป 20 and more than 22	12.2	16.8	0.0
รวม Total	100.0	100.0	100.0
อายุเฉลี่ย <i>Mean age</i>	18.0	19.3	14.7
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของอายุ <i>Standard deviation of age</i>	2.9	2.3	1.3

ตาราง

ภาคผนวก ก

ตาราง 4.1ข ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับการศึกษา

Table 4.1b Percentage of sample by educational level

การศึกษา Educational level	กลุ่มตัวอย่าง การสำรวจรอบที่ 5 <i>The sample in wave 5 survey</i> (n=963)	กลุ่มตัวอย่างเก่า การสำรวจรอบที่ 5 <i>The recontact sample in wave 5 survey</i> (n=694)	กลุ่มตัวอย่างใหม่ การสำรวจรอบที่ 5 <i>The replenishment sample in wave 5 survey</i> (n=269)
ประถมศึกษา Primary school	7.9	5.5	14.1
มัธยมศึกษาปีที่ 1 Secondary School Year 1	7.3	1.2	23.0
มัธยมศึกษาปีที่ 2 Secondary School Year 2	10.8	4.2	27.9
มัธยมศึกษาปีที่ 3 Secondary School Year 3	20.5	22.0	16.4
มัธยมศึกษาปีที่ 4 Secondary School Year 4	9.0	7.2	13.8
มัธยมศึกษาปีที่ 5 Secondary School Year 5	8.2	10.1	3.3
มัธยมศึกษาปีที่ 6 Secondary School Year 6	20.7	28.1	1.5
สูงกว่าชั้นมัธยมศึกษา Higher than Secondary School	15.6	21.7	0.0
รวม Total	100.0	100.0	100.0

ตาราง 4.1ค ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตาม อาชีพ

Table 4.1c Percentage of sample by occupation

อาชีพ Occupation	กลุ่มตัวอย่าง การสำรวจรอบที่ 5 <i>The sample in wave 5 survey</i> (n=963)	กลุ่มตัวอย่างเก่า การสำรวจรอบที่ 5 <i>The recontact sample in wave 5 survey</i> (n=694)	กลุ่มตัวอย่างใหม่ การสำรวจรอบที่ 5 <i>The replenishment sample in wave 5 survey</i> (n=269)
นักเรียน Student	62.8	53.2	87.7
ไม่ใช่ นักเรียน Non - student	37.2	46.8	12.3
ไม่มีอาชีพ Unemployed	12.0	13.4	8.6
กรรมกร Labourer	8.7	11.8	0.7
เกษตรกรรม Agriculture	5.8	7.3	1.9
ค้าขาย / เสมียน / งานบริการ Commerce/ Clerk / Service	7.9	10.5	0.7
อื่นๆ (งานวิชาการ/กำหนด ผู้ใหญ่บ้าน/เจ้าของธุรกิจ/ลูกจ้างส่วนราชการ/ การขนส่งและคมนาคม/หมอดู/ทหารเกณฑ์) Others (Academic/Local officer/Business owner/Government employee Transportation and Communication/Fortune teller/Drafted soldier)	2.8	3.8	0.4
รวม Total	100.0	100.0	100.0

ตาราง 4.1ง ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามสถานภาพสมรส และเขตที่อยู่อาศัย

Table 4.1d Percentage of sample by marital status and residential area

ลักษณะ Characteristic	กลุ่มตัวอย่าง การสำรวจรอบที่ 5 <i>The sample in wave 5 survey (n=963)</i>	กลุ่มตัวอย่างเก่า การสำรวจรอบที่ 5 <i>The recontact sample in wave 5 survey (n=694)</i>	กลุ่มตัวอย่างใหม่ การสำรวจรอบที่ 5 <i>The replenishment sample in wave 5 survey (n=269)</i>
สถานภาพสมรส Marital Status			
โสด Single	87.4	83.4	97.8
แต่งงาน Married	11.9	15.6	2.2
หย่า/แยก Divorced	0.7	1.0	0.0
รวม Total	100.0	100.0	100.0
เขตที่อยู่อาศัย Residential area			
กรุงเทพฯ Bangkok	17.1	15.6	21.2
เมือง Urban	32.3	33.7	28.6
ชนบท Rural	50.6	50.7	50.2
รวม Total	100.0	100.0	100.0

ตาราง 4.1จ ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามจำนวนสมาชิกในครัวเรือน

Table 4.1e Percentage of sample by number of household member

จำนวนสมาชิกในครัวเรือน (คน) Number of household member (person)	กลุ่มตัวอย่าง การสำรวจรอบที่ 5 <i>The sample in wave 5 survey</i> (n=963)	กลุ่มตัวอย่างเก่า การสำรวจรอบที่ 5 <i>The recontact sample in wave 5 survey</i> (n=694)	กลุ่มตัวอย่างใหม่ การสำรวจรอบที่ 5 <i>The replenishment sample in wave 5 survey</i> (n=269)
1	0.7	1.0	0.0
2	7.1	6.1	9.7
3	35.6	32.9	42.8
4	31.5	33.7	25.7
5	16.6	17.9	13.4
6	6.3	6.2	6.7
7 - 10	2.2	2.2	1.7
รวม Total	100.0	100.0	100.0
จำนวนสมาชิกเฉลี่ยในครัวเรือน <i>Mean number of household member</i>	3.9	3.9	3.7
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน <i>Standard deviation</i>	1.2	1.2	1.2

ตาราง 4.1ฉ ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตาม จำนวนผู้สูบบุหรี่ในครัวเรือน และสถานภาพการสูบบุหรี่

Table 4.1f Percentage of sample by number of smoker in household and smoking status

ลักษณะ Characteristic	กลุ่มตัวอย่าง การสำรวจรอบที่ 5 <i>The sample in wave 5 survey (n=963)</i>	กลุ่มตัวอย่างเก่า การสำรวจรอบที่ 5 <i>The recontact sample in wave 5 survey (n=694)</i>	กลุ่มตัวอย่างใหม่ การสำรวจรอบที่ 5 <i>The replenishment sample in wave 5 survey (n=269)</i>
จำนวนผู้สูบบุหรี่ในครัวเรือน (คน) Number of smoker in household (person)			
0	49.3	49.6	48.7
1	39.3	38.5	41.3
2	9.6	9.9	8.6
3 - 4	1.8	2.0	1.4
รวม Total	100.0	100.0	100.0
จำนวนผู้สูบบุหรี่เฉลี่ยในครัวเรือน Mean of number of smoker in household			
	0.6	0.7	0.6
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน Standard deviation			
	0.7	0.8	0.7
สถานภาพการสูบบุหรี่ Smoking status			
สูบบุหรี่ Smoker	22.4	25.8	13.8
ไม่สูบบุหรี่ Non – smoker	77.6	74.2	86.2
รวม Total	100.0	100.0	100.0

ตาราง 4.2ก ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ และสถานภาพการสูบบุหรี่
 Table 4.2a Percentage of sample by gender and smoking status

สถานภาพการสูบบุหรี่ Smoking status	เพศ Gender		ภาพรวม Overall (n=963)
	ชาย Male (n=521)	หญิง Female (n=442)	
สูบบุหรี่ Smoker	39.5	2.3	22.4
ไม่สูบบุหรี่ Non - smoker	60.5	97.7	77.6
รวม Total	100.0	100.0	100.0

ตาราง 4.2ข ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอายุเมื่อสูบบุหรี่หมดมวนครั้งแรก

Table 4.2b Percentage of sample by age at first smoked a whole cigarette

อายุเมื่อสูบบุหรี่หมดมวนครั้งแรก(ปี) Age at first smoked a whole cigarette (year)	ร้อยละ Percent (n =230)*
11 - 13	19.6
14 - 16	53.0
17 - 19	24.4
20 - 23	3.0
รวม Total	100.0

อายุเฉลี่ยเมื่อเริ่มสูบบุหรี่หมดมวนครั้งแรก (ปี) Mean of age at first smoked a whole cigarette (year) (S.D.) 15.3 (2.0)

*นับเฉพาะกลุ่มตัวอย่างที่เคยสูบบุหรี่หมดมวน *Include specifically ever smoked a whole cigarette

ตาราง 4.2ค ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่ จำแนกตาม เหตุผลที่เริ่มสูบบุหรี่เป็นครั้งแรก

Table 4.2c Percentage of smoking sample by reason for having the first cigarette

เหตุผลที่เริ่มสูบบุหรี่เป็นครั้งแรก Reason for having the first cigarette	ร้อยละ Percent (n =216)
อยากรู้/อยากเห็น/อยากลอง Curiosity	88.0
สูบบุหรี่ตามเพื่อน My friends smoked	53.7
สูบบุหรี่เพราะมีคนบอกว่าจะทำให้ฉันรู้สึกดี Because someone told me it would make me feel good	19.0
ทานเหล้า แล้วอยากสูบบุหรี่ feel like to smoke when drink alcohol	0.5

ตาราง 4.2ง ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่ จำแนกตามความบ่อยในการสูบบุหรี่ และจำนวนบุหรี่ที่สูบต่อวัน

Table 4.2d Percentage of smoking sample by frequency of smoking and number of cigarette smoked per day

พฤติกรรมกาสูบหรี่ Smoking behavior	ร้อยละ Percent
ความถี่ในการสูบหรี่ช่วง 1 เดือนผ่านมา Frequency of smoking during the last 30 days	(n =216)
น้อยกว่า 1 ครั้ง/สัปดาห์ Less than 1 time/week	6.4
1 ครั้ง/สัปดาห์ 1 time/week	2.8
2 ครั้ง/สัปดาห์ 2 time/week	4.2
3 – 5 ครั้ง/สัปดาห์ 3-5 time/week	13.0
ทุกวันหรือเกือบทุกวัน Every day or almost every day	44.4
มากกว่าวันละ 1 ครั้ง More than 1 time/day	29.2
รวม Total	100.0
จำนวนบุหรี่ที่สูบต่อวันในช่วง 7 วันที่ผ่านมา Number of cigarette smoke per day in the past 7 days	(n =216)
ไม่ได้สูบเลย None	5.1
สูบไม่ถึง 1 มวน Smoke less than 1 cigarettes	4.2
สูบวันละ 1 มวน Smoke 1 cigarette	3.7
สูบวันละ 2 – 5 มวน Smoke 2-5 cigarettes	38.0
สูบวันละ 6-10 มวน Smoke 6-10 cigarettes	30.6
สูบวันละ 11 – 20 มวน Smoke 11-20 cigarettes	11.6
สูบมากกว่า 20 มวน Smoke more than 20 cigarettes	6.8
รวม Total	100.0

ตาราง 4.2จ ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่ จำแนกตามการสูบบุหรี่เมื่ออยู่กับพ่อแม่ และประเภทบุหรี่ที่สูบประจำ

Table 4.2e Percentage of smoking sample by smoking in the presence of parents and brand of cigarette usually smoke

พฤติกรรมสูบบุหรี่ Smoking behavior	ร้อยละ Percent
การสูบบุหรี่เมื่ออยู่กับพ่อแม่/ผู้ปกครอง Smoking in the presence of your parents	(n =216)
ไม่เคยสูบ Never	27.0
สูบบางครั้ง Sometimes	62.4
สูบบ่อย Often	10.6
รวม Total	100.0
ประเภทบุหรี่ที่สูบประจำ Brand of cigarettes usually smoke	(n =216)
บุหรี่โรงงานยี่ห้อประจำ Usual brand factory cigarette	69.9
บุหรี่โรงงานไม่มียี่ห้อประจำ No usual brand factory cigarette	19.9
บุหรี่มวนเอง Hand-rolled cigarettes	5.1
ไม่รู้จำยี่ห้อ / จำไม่ได้ Don't know / can't remember	5.1
รวม Total	100.0

ตาราง 4.2ฉ ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่ จำแนกตามแหล่งที่มาของบุหรี่ และประสบการณ์ในการซื้อบุหรี่

Table 4.2f Percentage of smoking sample by source of cigarette and cigarette purchasing experience

พฤติกรรมการสูบบุหรี่ Smoking behavior	ร้อยละ Percent
แหล่งที่มาของบุหรี่ Source of cigarette	(n =216)
ซื้อเอง Buy for oneself	87.5
มีคนซื้อให้ Someone buys for me	2.3
ได้จากเพื่อน Get cigarettes from friends	9.7
ได้จากที่บ้าน Get cigarettes from home	0.5
รวม Total	100.0
ประสบการณ์ในการซื้อบุหรี่แบ่งขายในช่วง 6 เดือนที่ผ่านมา	(n =216)
Experience of buying single cigarettes in the past 30 days	
ไม่เคยซื้อ No	16.7
เคยซื้อ Yes	83.3
รวม Total	100.0

ตาราง 4.2ช ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่ จำแนกตาม ความรู้สึกอยากสูบบุหรี่เป็นครั้งแรกเมื่อตื่นนอนตอนเช้า

Table 4.2g Percentage of smoking sample by feeling like having a cigarette first thing in the morning

ความรู้สึกอยากสูบบุหรี่เป็นครั้งแรกเมื่อตื่นนอนตอนเช้า Feel like having a cigarette first thing in the morning	ร้อยละ Percent (n =216)
ไม่เคย No, never	26.4
เคย – บางครั้ง Yes, sometimes	56.9
เคย – เป็นประจำ Yes, always	16.7
รวม Total	100.0

ตาราง 4.3.1ก ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอายุ และสถานภาพการสูบบุหรี่

Table 4.3.1a Percentage of sample by age and smoking status

ลักษณะ Characteristics	สูบบุหรี่ Smoker (n=216)	ไม่สูบบุหรี่ Non-smoker (n=747)	รวม Total (n=963)
อายุ (ปี) Age (years)			
13	8.5	91.5	100.0 (n = 59)
14	2.3	97.7	100.0 (n = 88)
15	14.7	85.3	100.0 (n = 68)
16	23.9	76.1	100.0 (n = 113)
17	22.5	77.5	100.0 (n = 102)
18	28.9	71.1	100.0 (n = 76)
19	27.7	72.3	100.0 (n = 130)
20	25.0	75.0	100.0 (n = 124)
21	29.1	70.9	100.0 (n = 86)
มากกว่า 21 ปี More than 21 years	29.9	70.1	100.0 (n = 117)
อายุเฉลี่ย Mean of age	19.0	17.7	18.0
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของอายุ Standard deviation of age	2.7	2.9	2.9

ตาราง 4.3.1ข ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับการศึกษา และสถานภาพการสูบบุหรี่

Table 4.3.1b Percentage of sample by educational level and smoking status

ระดับการศึกษา Educational level	สูบบุหรี่ Smoker (n=75)	ไม่สูบบุหรี่ Non-smoker (n=530)	ภาพรวม Overall (n=605)
ผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ Currently enrolled in school			
ประถมศึกษาหรือต่ำกว่า Primary School or lower	19.4	80.6	100.0 (n = 31)
มัธยมศึกษาปีที่ 1 Secondary School Year 1	1.7	98.3	100.0 (n = 59)
มัธยมศึกษาปีที่ 2 Secondary School Year 2	8.0	92.0	100.0 (n = 88)
มัธยมศึกษาปีที่ 3 Secondary School Year 3	12.3	87.7	100.0 (n = 65)
มัธยมศึกษาปีที่ 4 Secondary School Year 4	9.8	90.2	100.0 (n = 82)
มัธยมศึกษาปีที่ 5 Secondary School Year 5	16.4	83.6	100.0 (n = 73)
มัธยมศึกษาปีที่ 6 Secondary School Year 6	21.9	78.1	100.0 (n = 96)
สูงกว่ามัธยมศึกษาตอนปลาย Higher than Secondary School	10.8	89.2	100.0 (n = 111)
รวม Total	12.4	87.6	100.0 (n = 605)
อัตราความชุกของการสูบบุหรี่ของผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ <i>Smoking prevalence rate of those currently enrolled in school</i>	12.4		

ตาราง 4.3.1ข ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับการศึกษา และสถานภาพการสูบบุหรี่ (ต่อ)

Table 4.3.1b Percentage of sample by educational level and smoking status (continued)

ระดับการศึกษา Educational level	สูบบุหรี่ Smoker (n=141)	ไม่สูบบุหรี่ Non-smoker (n=217)	ภาพรวม Overall (n=358)
ผู้ไม่ได้ศึกษาอยู่ Not – currently enrolled in school			
ประถมศึกษาหรือต่ำกว่า Primary School or lower	68.9	31.1	100.0 (n = 45)
มัธยมศึกษาปีที่ 1 Secondary School Year 1	45.5	54.5	100.0 (n = 11)
มัธยมศึกษาปีที่ 2 Secondary School Year 2	50.0	50.0	100.0 (n = 16)
มัธยมศึกษาปีที่ 3 Secondary School Year 3	40.9	59.1	100.0 (n = 132)
มัธยมศึกษาปีที่ 4 Secondary School Year 4	40.0	60.0	100.0 (n = 5)
มัธยมศึกษาปีที่ 5 Secondary School Year 5	50.0	50.0	100.0 (n = 6)
มัธยมศึกษาปีที่ 6 Secondary School Year 6	29.1	70.9	100.0 (n = 103)
สูงกว่ามัธยมศึกษาตอนปลาย Higher than Secondary School	20.0	80.0	100.0 (n = 40)
รวม Total	39.4	60.6	100.0 (n=358)
อัตราความชุกของการสูบบุหรี่ของผู้ไม่ได้ศึกษาอยู่		39.4	
<i>Smoking prevalence rate of those non- currently enrolled in school</i>			

ตาราง 4.3.1ค ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอาชีพ และสถานภาพการสูบบุหรี่

Table 4.3.1c Percentage of sample by occupation and smoking status

อาชีพ Occupation	สูบบุหรี่ Smoker (n=216)	ไม่สูบบุหรี่ Non-smoker (n=747)	รวม Total (n=963)
นักเรียน Student	12.4	87.6	100.0 (n= 605)
ไม่ใช่ นักเรียน Non - student	39.4	60.6	100.0 (n =358)
ไม่มีอาชีพ <i>Unemployed</i>	38.8	61.2	100.0 (n=116)
กรรมกร <i>Labourer</i>	52.4	47.6	100.0 (n=84)
เกษตรกรรม <i>Agriculture</i>	37.5	62.5	100.0 (n=56)
ค้าขาย / เสมียน / งานบริการ <i>Commerce/ Clerk / Service</i>	30.7	69.3	100.0 (n=75)
อื่นๆ (งานวิชาการ/ทำนันทน์ ผู้ใหญ่บ้าน/เจ้าของธุรกิจ/ลูกจ้างส่วนราชการ/การขนส่งและ คมนาคม/หมอดู/ทหารเกณฑ์) <i>Others (Academic/Local officer/Business owner/Government employee Transportation and Communication/Fortune teller/Drafted soldier)</i>	29.6	70.4	100.0 (n=27)

ตาราง 4.3.1ง ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามสถานภาพสมรส เขตที่อยู่อาศัย และสถานภาพการสูบบุหรี่

Table 4.3.1d Percentage of sample by marital status, residential area and smoking status

ลักษณะ Characteristics	สูบบุหรี่ Smoker (n=216)	ไม่สูบบุหรี่ Non-smoker (n=747)	รวม Total (n=963)
สถานภาพสมรส Marital status			
โสด Single	21.7	78.3	100.0 (n=842)
แต่งงาน Married	25.4	74.6	100.0 (n=114)
หย่า/แยก Divorced	57.1	42.9	100.0 (n=7)
เขตที่อยู่อาศัย Residential area			
กรุงเทพ ฯ Bangkok	24.2	75.8	100.0 (n=165)
เมือง Urban	22.4	77.6	100.0 (n=487)
ชนบท Rural	21.5	78.5	100.0 (n=311)

ตาราง 4.3.1จ ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ ภูมิภาค และสถานภาพการสูบบุหรี่

Table 4.3.1e Percentage of sample by gender, region and smoking status

สถานภาพการสูบบุหรี่/ภูมิภาค Smoking status/Region	เพศ Gender		ภาพรวม Overall
	ชาย Male	หญิง Female	
กรุงเทพมหานคร Bangkok	(n=105)	(n=60)	(n=165)
สูบบุหรี่ Smoker	33.3	8.3	24.2
ไม่สูบบุหรี่ Non – smoker	66.7	91.7	75.8
รวม Total	100.0	100.0	100.0
ภาคกลาง Central	(n=115)	(n=111)	(n=226)
สูบบุหรี่ Smoker	43.5	2.7	23.5
ไม่สูบบุหรี่ Non – smoker	56.5	97.3	76.5
รวม Total	100.0	100.0	100.0
ภาคเหนือ North	(n=96)	(n=61)	(n=157)
สูบบุหรี่ Smoker	32.3	1.6	20.4
ไม่สูบบุหรี่ Non – smoker	67.7	98.4	79.6
รวม Total	100.0	100.0	100.0

ตาราง 4.3.1จ ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ ภูมิภาค และสถานภาพการสูบบุหรี่ (ต่อ)

Table 4.3.1e Percentage of sample by gender, region and smoking status (continued)

สถานภาพการสูบบุหรี่/ภูมิภาค Smoking status/Region	เพศ Gender		ภาพรวม Overall
	ชาย Male	หญิง Female	
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ Northeast	(n=136)	(n=153)	(n=289)
สูบบุหรี่ Smoker	40.4	1.3	19.7
ไม่สูบบุหรี่ Non – smoker	59.6	98.7	80.3
รวม Total	100.0	100.0	100.0
ภาคใต้ South	(n=72)	(n=54)	(n=126)
สูบบุหรี่ Smoker	47.2	0.0	27.0
ไม่สูบบุหรี่ Non – smoker	52.8	100.0	73.0
รวม Total	100.0	100.0	100.0

ตาราง 4.3.1จ ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามจำนวนสมาชิกในครัวเรือน และสถานภาพการสูบบุหรี่

Table 4.3.1f Percentage of sample by number of household member and smoking status

จำนวนสมาชิกในครัวเรือน (คน) Number of household member (person)	สูบบุหรี่ Smoker (n=216)	ไม่สูบบุหรี่ Non-smoker (n=747)	รวม Total (n=963)
1 – 2	28.0	72.0	100.0 (n= 75)
3 – 4	21.1	78.9	100.0 (n= 646)
5 - 12	24.4	75.6	100.0 (n= 242)
จำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย Mean of number of household member	3.8	3.9	3.8
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของจำนวนสมาชิกในครัวเรือน Standard deviation of number of household member	1.2	1.1	1.1

ตาราง 4.3.1ข ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามจำนวนผู้สูบบุหรี่ในครัวเรือน และสถานภาพการสูบบุหรี่

Table 4.3.1 g Percentage of sample by number of smoker in household and smoking status

จำนวนผู้สูบบุหรี่ในครัวเรือน (คน) Number of smoker in household (person)	สูบบุหรี่ Smoker (n=216)	ไม่สูบบุหรี่ Non-smoker (n=747)	รวม Total (n=963)
0	18.7	81.3	100.0 (n=475)
1 - 2	25.7	74.3	100.0 (n=470)
3 - 4	33.3	66.7	100.0 (n=18)
จำนวนผู้สูบบุหรี่ในครัวเรือนเฉลี่ย Mean of number of smoker in household	0.8	0.6	0.6
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของจำนวนผู้สูบบุหรี่ในครัวเรือน Standard deviation of number of smoker in household	0.8	0.7	0.7

ตาราง 4.3.2 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามการมีพี่ชายหรือพี่สาวสูบบุหรี่ และสถานภาพการสูบบุหรี่

Table 4.3.2 Percentage of sample by having older brothers or sisters smoke and smoking status

การมีพี่ชายหรือพี่สาวสูบบุหรี่* Having older brothers or sisters smoke	สูบบุหรี่ Smoker (n=134)	ไม่สูบบุหรี่ Non-smoker (n=425)	รวม Total (n=559)
มีพี่ชาย/พี่สาวที่ไม่สูบบุหรี่ Have older brother or sister who do not smoke	21.8	78.2	100.0 (n=298)
มีพี่ชาย/พี่สาวที่สูบบุหรี่ Have older brother or sister who smoke	24.2	75.8	100.0 (n=194)
มีพี่ชาย/พี่สาวแต่ไม่ทราบว่าสูบบุหรี่หรือไม่ Do not know if they smoke	32.8	67.2	100.0 (n=67)
ภาพรวม Overall	24.0	76.0	100.0 (n=559)

*ไม่นับรวม ไม่มีพี่ชาย/พี่สาว Exclude those who have no older brother or sister

ตาราง 4.3.3 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามจำนวนเพื่อนสนิทที่สูบบุหรี่ และสถานภาพการสูบบุหรี่

Table 4.3.3 Percentage of sample by number of close friends who smoke and smoking status

จำนวนเพื่อนสนิทที่สูบบุหรี่ (คน) Number of close friends who smoke (person)	สูบบุหรี่ Smoker (n=216)	ไม่สูบบุหรี่ Non-smoker (n=747)	รวม Total (n=963)
ไม่มี None	1.4	98.6	100.0 (n=360)
1	7.6	92.4	100.0 (n=105)
2	11.0	89.0	100.0 (n=155)
3	36.7	63.3	100.0 (n=139)
4	56.5	43.5	100.0 (n=69)
5	71.1	28.9	100.0 (n=135)
ภาพรวม Overall	22.4	77.6	100.0 (n=963)

ตาราง 4.3.4 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามการนำคำสอนทางศาสนามาใช้ในชีวิตประจำวัน และสถานภาพการสูบบุหรี่
 Table 4.3.4 Percentage of sample by applying religious beliefs in daily life and smoking status

การนำคำสอนทางศาสนามาใช้ในชีวิตประจำวัน Applying religious beliefs in daily life	สูบบุหรี่ Smoker (n=216)	ไม่สูบบุหรี่ Non-smoker (n=746)*	รวม Total (n=962)*
ไม่เคยใช้เลย Never	38.1	61.9	100.0 (n=63)
แทบจะไม่มีเลย Almost never	38.1	61.9	100.0 (n=63)
ใช้บางครั้ง Sometimes	20.7	79.3	100.0 (n=595)
ใช้ตลอดเวลา All the time	18.7	81.3	100.0 (n=241)
ภาพรวม Overall	22.5	77.5	100.0 (n=962)

*ไม่รวม ไม่ทราบ/ไม่ตอบ * Exclude do not know / do not answer

ตาราง 4.3.5ก ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความรู้สึกเศร้า ความเห็นต่อการกระทำของตนเอง และสถานภาพการสูบบุหรี่

Table 4.3.5a Percentage of sample by feeling of sadness, opinion on self behavior and smoking status

จิตลักษณะ Psychological characteristic	สูบบุหรี่ Smoker (n=216)	ไม่สูบบุหรี่ Non-smoker (n=747)	ภาพรวม Overall (n=963)
ความรู้สึกเศร้า Feeling of sadness in last 2 weeks			
ไม่เคยเศร้าเลย Not at all	29.2	40.3	37.8
เศร้าบางครั้ง Once in a while	58.8	52.9	54.2
เศร้าหลายครั้ง Many times	8.3	4.7	5.5
เศร้าตลอดเวลา Most of the time	3.7	2.1	2.5
รวม Total	100.0	100.0	100.0
ความเห็นต่อการกระทำของตนเอง Opinion on self behavior			
ทำถูกต้องเป็นส่วนใหญ่ Do most things OK	42.6	69.3	63.3
ทำผิดพลาดหลายเรื่อง Do many things wrong	49.5	27.8	32.7
ทำผิดพลาดทุกเรื่อง Do everything wrong	7.9	2.9	4.0
รวม Total	100.0	100.0	100.0

ตาราง 4.3.5ข ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความรู้สึกต่อตนเอง ความรู้สึกโดดเดี่ยว และสถานภาพการสูบบุหรี่

Table 4.3.5b Percentage of sample by feeling about oneself, feeling alone and smoking status

จิตลักษณะ Psychological characteristic	สูบบุหรี่ Smoker (n=216)	ไม่สูบบุหรี่ Non-smoker (n=747)	ภาพรวม Overall (n=963)
ความรู้สึกต่อตัวเอง Feeling about myself			
ชอบตัวเอง Like myself	63.0	84.5	79.6
ไม่ชอบตัวเอง Do not like myself	31.5	11.4	15.9
เกลียดตัวเอง Hate myself	5.5	4.1	4.5
รวม Total	100.0	100.0	100.0
ความรู้สึกโดดเดี่ยว Feeling alone			
ไม่รู้สึกโดดเดี่ยว Not feel alone	59.8	82.6	77.5
รู้สึกโดดเดี่ยวหลายครั้ง Feel alone many times	35.6	15.3	19.8
รู้สึกโดดเดี่ยวตลอดเวลา Feel alone all the time	4.6	2.1	2.7
รวม Total	100.0	100.0	100.0

ตาราง 4.3.6ก ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่เห็นด้วยกับประเด็นเกี่ยวกับการสูบบุหรี่จำแนกตามสถานภาพการสูบบุหรี่

Table 4.3.6a Percentage of sample who agree with statements about smoking by smoking status

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการสูบบุหรี่ Opinion on smoking	สูบบุหรี่ Smoker (n=216)	ไม่สูบบุหรี่ Non-smoker (n=747)	ภาพรวม Overall (n=963)
• การสูบบุหรี่เป็นสิ่งน่ารังเกียจ Smoking is disgusting	24.1	57.6	50.1
• สังคมไทยไม่ยอมรับการสูบบุหรี่ Thai society disapproves of smoking	31.9	38.3	36.9
• การสูบบุหรี่ทำให้คนอายุน้อยดูเป็นผู้ใหญ่ขึ้น Smoking makes young people look more mature	20.8	31.7	29.3
• คนอายุรุ่นฉันที่ได้รับความนิยมส่วนใหญ่สูบบุหรี่ Most of the popular people my age smoke	22.2	19.7	20.2
• เป็นการยอมรับได้ที่ผู้ชายอายุ 15-25 ปี สูบบุหรี่ It is acceptable for young men (aged 15-25) to smoke	23.1	12.3	14.7
• เป็นการยอมรับได้ที่ผู้หญิงอายุ 15-25 ปี สูบบุหรี่ It is acceptable for young women (aged 15-25) to smoke	6.5	5.5	5.7
• การสูบบุหรี่เป็นสัญลักษณ์ของความทันสมัย Smoking is a sign of being modern	8.8	3.1	4.4
• การสูบบุหรี่ช่วยควบคุมน้ำหนักตัว Smoking helps to control body weight	6.0	2.8	3.5

ตาราง 4.3.6ข ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามทัศนคติต่อการสูบบุหรี่ และสถานภาพการสูบบุหรี่

Table 4.3.6b Percentage of sample by attitude towards smoking and smoking status

ทัศนคติต่อการสูบบุหรี่ Attitude towards smoking	สูบบุหรี่ Smoker (n=215)*	ไม่สูบบุหรี่ Non-smoker (n=746)*	ภาพรวม Overall (n=961)*
การสูบบุหรี่เป็นสิ่งที่ไม่ดีมาก Smoking is very bad.	20.9	59.9	51.2
การสูบบุหรี่เป็นสิ่งที่ไม่ดี Smoking is bad.	48.8	34.3	37.6
การสูบบุหรี่เป็นสิ่งที่ไม่ดีไม่เลว Smoking is normal thing.	22.8	4.8	8.8
การสูบบุหรี่เป็นสิ่งที่ดี Smoking is good thing.	3.8	0.3	1.0
การสูบบุหรี่เป็นสิ่งที่ดีมาก Smoking is very good thing.	3.7	0.7	1.4
รวม Total	100.0	100.0	100.0

*ไม่รวม ไม่ทราบ/ไม่ตอบ * Exclude do not know / do not answer

ตาราง 4.3.7 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความคิดเห็นต่อบริษัทที่ผลิตยาสูบ และสถานภาพการสูบบุหรี่

Table 4.3.7 Percentage of sample by opinion on tobacco companies and smoking status

ความคิดเห็นต่อบริษัทที่ผลิตยาสูบ Opinion on tobacco companies	สูบบุหรี่ Smoker (n=206)	ไม่สูบบุหรี่ Non-smoker (n=752)	ภาพรวม Overall (n=958)
<ul style="list-style-type: none"> บริษัทที่ผลิตยาสูบไม่ควรได้รับอนุญาตให้ทำการส่งเสริมการขายบุหรี่เลย Tobacco companies should not be allowed to promote cigarettes at all. 	33.3	62.8	56.2
<ul style="list-style-type: none"> บริษัทที่ผลิตยาสูบควรจำกัดให้จัดทำซองบุหรี่แบบเรียบๆ ห้ามใช้สีสันสวยงาม โดยมีเพียงชื่อบุหรี่และคำเตือนเกี่ยวกับสุขภาพเท่านั้น Tobacco companies should be required to sell cigarettes in plain packaging that is, in packs with only the brand name and the health warnings, but without colourful designs on the rest of the pack. 	30.6	51.3	46.6
<ul style="list-style-type: none"> บริษัทที่ผลิตยาสูบบิดเบือนความจริงเกี่ยวกับอันตรายจากการสูบบุหรี่ Tobacco companies lie about the dangers of smoking. 	21.8	27.6	26.3
<ul style="list-style-type: none"> บริษัทที่ผลิตยาสูบพยายามทำให้คนรุ่นเดียวกับวัยรุ่นหันมาสูบบุหรี่ Tobacco companies try to get people my age to smoke. 	8.8	21.3	18.5
<ul style="list-style-type: none"> บริษัทที่ผลิตยาสูบได้ทำสิ่งที่ดีให้แก่ชุมชน Tobacco companies do good things for the community. 	9.7	8.3	8.6

ตาราง 4.3.8 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความรู้เรื่องผลกระทบจากการสูบบุหรี่ต่อสุขภาพ และสถานภาพการสูบบุหรี่
Table 4.3.8 Percentage of sample by knowledge on health effect of smoking and smoking status

ความรู้เรื่องผลกระทบต่อสุขภาพจากการสูบบุหรี่ knowledge on health effect of smoking	สูบบุหรี่ Smoker (n=216)	ไม่สูบบุหรี่ Non-smoker (n=747)	ภาพรวม Overall (n=963)
• มีกลิ่นปาก Bad breath	88.4	98.4	96.2
• โรคมะเร็งปอดในผู้ไม่สูบบุหรี่ที่ได้รับควันบุหรี่มือสอง Lung cancer in non-smokers from second hand smoke	90.3	96.3	94.9
• แก่เร็วกว่าอายุ Premature ageing	92.1	95.7	94.9
• โรคถุงลมโป่งพอง Chronic Obstructive Pulmonary Disease	86.1	96.3	94.0
• โรคหลอดเลือดสมอง (ลิ่มเลือดอุดตันในสมอง) Stroke in smokers (blood clots in the brain)	71.3	79.0	77.3
• โรคเสื่อมสมรรถภาพทางเพศในผู้สูบบุหรี่เพศชาย Impotence in male smoker	66.2	80.1	76.9
• โรคหัวใจวาย Heart Failure	62.0	74.4	71.7
• เนื้อตายและเน่า (มักเกิดกับอวัยวะส่วนปลาย เช่น มือ เท้า ทำให้ชา ผิวหนังเปลี่ยนเป็นสีดำและเน่า และต้องตัดทิ้ง) Gangrene (Parts of the body, usually the feet, lose feelings, turn black and start to decay)	53.7	66.5	63.7
• ทำให้ทารกในครรภ์แท้ง Miscarriage (of a baby)	35.6	52.5	48.7

ตาราง 4.3.9 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่เคยเห็นโฆษณา/ส่งเสริมการขายบุหรี่ จำแนกตามแหล่งโฆษณา / ส่งเสริมการขาย และสถานภาพการสูบบุหรี่
 Table 4.3.9 Percentage of sample who ever seen advertisement/promotion of cigarette by source of advertisement/promotion of cigarette and smoking status

แหล่งโฆษณา/ส่งเสริมการขายบุหรี่ Source of advertisement/promotion of cigarette (ตอบได้มากกว่า 1) (Select all that apply)	สูบบุหรี่ Smoker (n=216)	ไม่สูบบุหรี่ Non-smoker (n=747)	ภาพรวม Overall (n=963)
• ร้านค้าย่อย / ร้านค้าใหญ่ Shops or stores	35.2	37.8	37.2
• ผู้ขายเร่ตามท้องถนน Street vendors	23.1	22.1	22.3
• ดิสโก้เทค / คาราโอเกะ / เลาจน์ / สถานบันเทิงต่าง ๆ Entertainment venues	30.6	19.3	21.8
• คอฟฟี่ช็อป coffee shop	20.8	11.0	13.2

ตาราง 4.3.10 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่เคยเห็นโฆษณา/ข่าวสารเกี่ยวกับอันตรายจากการสูบบุหรี่ จำแนกตามแหล่งโฆษณา และสถานภาพการสูบบุหรี่

Table 4.3.10 Percentage of sample who ever seen advertisement/information about dangers of smoking by source of advertisement and smoking status

แหล่งโฆษณา/ข่าวสารเกี่ยวกับอันตรายจากการสูบบุหรี่ Source of advertisement/information about dangers of smoking (ตอบได้มากกว่า 1) (Select all that apply)	สูบบุหรี่ Smoker (n=216)	ไม่สูบบุหรี่ Non-smoker (n=747)	ภาพรวม Overall (n=963)
• บนซองบุหรี่ On cigarette pack	79.6	84.9	83.7
• โทรทัศน์ Television	73.6	81.3	79.5
• โปสเตอร์ Poster	56.9	73.8	70.0
• หนังสือพิมพ์ / นิตยสาร Newspapers/magazines	44.0	55.2	52.6
• ภาพโฆษณาตามข้าง / ด้านในรถประจำทาง	48.1	43.5	45.4
• ในโรงหนัง ก่อนหรือหลังฉายภาพยนตร์ Before or after film show	43.5	43.0	43.1
• ป้ายโฆษณาขนาดใหญ่ Billboards	40.3	41.8	41.4
• ดิสโก้เทค / คาราโอเกะ / เลาจน์ / สถานบันเทิงต่าง ๆ Entertainment venues	41.2	29.3	32.0
• วิทยุ Radio	38.0	28.9	30.9

ตาราง 4.3.11ก ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตาม การเคยเห็นหรือได้ยินเกี่ยวกับการรณรงค์ “พ่อแม่จะเสียใจ หากลูกสูบบุหรี่” ในช่วง 6 เดือนที่ผ่านมา และสถานภาพสูบบุหรี่

Table 4.3.11a Percentage of sample by in the last 6 months, ever seen or heard anything about the “Parents will regret it if their children smoke cigarettes” and smoking status

การเคยเห็นหรือได้ยินเกี่ยวกับการรณรงค์* “พ่อแม่จะเสียใจ หากลูกสูบบุหรี่” Ever seen or heard anything about the “Parents will regret it if their children smoke cigarettes”	สูบบุหรี่ Smoker (n= 171)	ไม่สูบบุหรี่ Non-smoker (n= 571)	ภาพรวม Overall (n=742)
เคย Yes	66.7	64.8	65.2
ไม่เคย No	33.3	35.2	34.8
รวม Total	100.0	100.0	100.0

*ไม่นับรวม จำไม่ได้ * Exclude cannot remember

ตาราง 4.3.11ข ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตาม ความเกี่ยวข้องกับการรณรงค์ “พ่อแม่จะเสียใจ หากลูกสูบบุหรี่” ของคุณ และสถานภาพสูบบุหรี่

Table 4.3.11b Percentage of sample by relevance with the “Parents will regret it if their children smoke cigarettes” campaign and smoking status

ความเกี่ยวข้องกับการรณรงค์ “พ่อแม่จะเสียใจ หากลูกสูบบุหรี่ของคุณ Relevantion “Parents will regret if their children smoke cigarettes” campaign of you*	สูบบุหรี่ Smoker (n=114)	ไม่สูบบุหรี่ Non-smoker (n=370)	ภาพรวม Overall (n=484)
ไม่เกี่ยวข้องเลย Not at all relevant to you	2.7	16.5	13.2
เกี่ยวข้องบ้าง Somewhat relevant to you	46.0	27.8	32.1
เกี่ยวข้องมาก Very relevant to you	51.3	55.6	54.6
รวม Total	100.0	100.0	100.0

* นับรวมเฉพาะ ผู้ตอบแบบสอบถามที่เคยเห็นการรณรงค์ “พ่อแม่จะเสียใจหากลูกสูบบุหรี่”

* Include only respondents who have ever seen “Parents will regret it if their children smoke cigarettes” campaign.

ตาราง 4.3.12ก ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตาม ในช่วง 6 เดือนที่ผ่านมา เคยเห็นหรือได้ยินเกี่ยวกับการรณรงค์ต่อต้านการสูบบุหรี่ นอกเหนือจาก “พ่อและแม่จะเสียใจ หากลูกสูบบุหรี่” และสถานภาพสูบบุหรี่

Table 4.3.12a Percentage of sample by in the last 6 months , ever seen or heard others anti-smoking advertising beside the “Parents will regret it if their children smoke cigarettes” and smoking status

เคยเห็นหรือได้ยินเกี่ยวกับการรณรงค์ต่อต้านการสูบบุหรี่ นอกเหนือจาก “พ่อและแม่จะเสียใจหากลูกสูบบุหรี่” * Ever seen or heard others anti-smoking advertising beside the “Parents will regret it if their children smoke cigarettes” *	สูบบุหรี่ Smoker (n= 168)	ไม่สูบบุหรี่ Non-smoker (n= 567)	ภาพรวม Overall (n=735)
เคย Yes	69.0	66.3	66.9
ไม่เคย No	31.0	33.7	33.1
รวม Total	100.0	100.0	100.0

*ไม่นับรวม จำไม่ได้ * Exclude to cannot remember

ตาราง 4.3.12ข ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตาม ผลของการโฆษณาในรูปแบบต่าง ๆ ที่พูดถึงอันตรายจากการสูบบุหรี่ที่นำไปสู่การพูดคุยระหว่างสมาชิกในครอบครัวเกี่ยวกับการสูบบุหรี่และสุขภาพ และสถานภาพสูบบุหรี่

Table 4.3.12b Percentage of sample by result of all forms of advertising that talk about the dangers of smoking lead to discussion amongst your family about smoking and health and smoking status

ผลของการโฆษณาในรูปแบบต่าง ๆ ที่พูดถึงอันตรายจากการสูบบุหรี่ที่นำไปสู่การพูดคุยระหว่างสมาชิกในครอบครัวเกี่ยวกับการสูบบุหรี่และสุขภาพ* Result of all forms of advertising that talk about the dangers of smoking lead to discussion amongst your family about smoking and health *	สูบบุหรี่ Smoker (n=189)	ไม่สูบบุหรี่ Non-smoker (n=681)	ภาพรวม Overall (n=870)
ไม่ใช่ No	20.2	26.2	24.9
ใช่ Yes	79.8	73.8	75.1
รวม Total	100.0	100.0	100.0

* ไม่นับรวม ผู้ตอบแบบสอบถามไม่เคยเห็นการรณรงค์ต่อต้านการสูบบุหรี่

* Exclude respondents who have never seen anti-smoking campaign.

ตาราง 4.3.12ค ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตาม ผลของการโฆษณาในรูปแบบต่าง ๆ ที่พูดถึงอันตรายจากการสูบบุหรี่ที่นำไปสู่การพูดคุยระหว่างสมาชิกในกลุ่มเพื่อน เกี่ยวกับการสูบบุหรี่และสุขภาพ และสถานภาพสูบบุหรี่

Table 4.3.12C Percentage of sample by result of all forms of advertising that talk about the dangers of smoking lead to discussion amongst your friend about smoking and health and smoking status

ผลของการโฆษณาในรูปแบบต่าง ๆ ที่พูดถึงอันตรายจากการสูบบุหรี่ที่นำไปสู่การพูดคุยระหว่างสมาชิกในกลุ่มเพื่อน เกี่ยวกับการสูบบุหรี่และสุขภาพ *	สูบบุหรี่ Smoker (n=189)	ไม่สูบบุหรี่ Non-smoker (n=681)	ภาพรวม Overall (n=870)
ไม่ใช่ No	32.8	30.7	31.1
ใช่ Yes	67.2	69.3	68.9
รวม Total	100.0	100.0	100.0

* ไม่นับรวม ผู้ตอบแบบสอบถามที่ไม่เคยเห็นการรณรงค์ต่อต้านการสูบบุหรี่

* Exclude respondents who have never seen anti-smoking campaign.

ตาราง 4.3.12ง ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตาม ผลของการโฆษณาในรูปแบบต่าง ๆ ที่พูดถึงอันตรายจากการสูบบุหรี่ที่มีผลต่อการสูบบุหรี่ในอนาคตของคุณ และสถานภาพสูบบุหรี่

Table 4.3.12d Percentage of sample by result of all forms of advertising that talk about the dangers of smoking effect to smoking in your future and smoking status

ผลของการโฆษณาในรูปแบบต่าง ๆ ที่พูดถึงอันตรายจากการสูบบุหรี่ ที่มีผลต่อการสูบบุหรี่ในอนาคตของคุณ result of all forms of advertising that talk about the dangers of smoking effect to smoking in your future *	สูบบุหรี่ Smoker (n= 187)	ไม่สูบบุหรี่ Non-smoker (n= 675)	ภาพรวม Overall (n= 862)
โอกาสที่จะสูบบุหรี่ในอนาคตน้อย Less likely to smoke in the future	74.8	44.0	50.7
โอกาสที่จะสูบบุหรี่ในอนาคตเพิ่มมากขึ้น More likely to smoke in the future	10.2	6.4	7.2
ไม่มีผลต่อการตัดสินใจที่จะสูบบุหรี่ในอนาคต Made no difference to whether I will smoke in the future	15.0	49.6	42.1
รวม Total	100.0	100.0	100.0

* ไม่นับรวม ผู้ตอบแบบสอบถามที่ไม่ทราบเกี่ยวกับการรณรงค์ต่อต้านการสูบบุหรี่

* Exclude respondents who do not know anything about the anti-smoking campaign

ตาราง 4.3.12จ ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามผลของการโฆษณาในรูปแบบต่าง ๆ ที่พูดถึงอันตรายจากการสูบบุหรี่ ทำให้วัยรุ่นหญิงไม่คิดที่จะสูบบุหรี่ และสถานภาพสูบบุหรี่

Table 4.3.12e Percentage of sample by result of all forms of advertising that talk about the dangers of smoking led to discourage young women from smoking and smoking status

ผลของการโฆษณาในรูปแบบต่าง ๆ ที่พูดถึงอันตรายจากการสูบบุหรี่ ทำให้วัยรุ่นหญิงไม่คิดที่จะสูบบุหรี่ * Result of all forms of advertising that talk about the dangers of smoking led to discourage young women from smoking *	สูบบุหรี่ Smoker (n=216)	ไม่สูบบุหรี่ Non-smoker (n=747)	ภาพรวม Overall (n=963)
ไม่มีผลเลย Not at all	7.9	11.4	10.6
มีผลเล็กน้อย A little	72.7	64.9	66.7
มีผลมาก A lot	19.4	23.7	22.7
รวม Total	100.0	100.0	100.0

ตาราง 4.4ก ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ และอายุ

Table 4.4a Percentage of sample by gender and age

ลักษณะ Characteristics	กลุ่มตัวอย่าง การสำรวจรอบที่ 1 The sample in wave 1 survey (n=1,000)	กลุ่มตัวอย่าง การสำรวจรอบที่ 2 The sample in wave 2 survey (n= 962)	กลุ่มตัวอย่าง การสำรวจรอบที่ 3 The sample in wave 3 survey (n=1,096)	กลุ่มตัวอย่าง การสำรวจรอบที่ 4 The sample in wave 4 survey (n=958)	กลุ่มตัวอย่าง การสำรวจรอบที่ 5 The sample in wave 5 survey (n=963)
เพศ Gender					
ชาย Male	51.7	52.3	53.1	54.6	54.4
หญิง Female	48.3	47.7	46.9	45.4	45.6
รวม Total	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
อายุ (ปี) Age (Years)					
13	22.6	6.2	6.4	2.9	6.1
14	24.6	16.7	8.1	6.9	9.1
15	22.5	22.3	10.4	9.6	7.1
16	14.9	21.9	21.8	11.8	11.7
17	15.4	19.5	23.7	19.7	10.6
18	0.0	10.3	14.9	18.1	7.9
19	0.0	3.1	8.0	13.4	13.5
20 ปีขึ้นไป 20 and more than 20	0.0	0.0	6.7	17.6	34.0
รวม Total	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
อายุเฉลี่ย Mean age	14.8	15.7	16.6	17.4	18.0
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของอายุ Standard deviation of age	1.4	1.5	1.9	2.1	2.9

ตาราง 4.4ข ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามสถานภาพการศึกษา

Table 4.4b Percentage of sample by educational status

สถานภาพการศึกษา Education status	กลุ่มตัวอย่าง การสำรวจรอบที่ 1	กลุ่มตัวอย่าง การสำรวจรอบที่ 2	กลุ่มตัวอย่าง การสำรวจรอบที่ 3	กลุ่มตัวอย่าง การสำรวจรอบที่ 4	กลุ่มตัวอย่าง การสำรวจรอบที่ 5
	The sample in wave 1 survey (n=1,000)	The sample in wave 2 survey (n= 962)	The sample in wave 3 survey (n=1,096)	The sample in wave 4 survey (n=958)	The sample in wave 5 survey (n=963)
นักเรียน Student	89.6	82.2	78.2	67.7	62.8
ไม่ใช่นักเรียน Non - student	10.4	17.8	21.8	32.3	37.2
รวม Total	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

ตาราง 4.4ค ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับการศึกษา

Table 4.4c Percentage of sample by educational level

การศึกษา Education level	กลุ่มตัวอย่าง การสำรวจรอบที่ 1 The sample in wave 1 survey (n=1,000)	กลุ่มตัวอย่าง การสำรวจรอบที่ 2 The sample in wave 2 survey (n= 962)	กลุ่มตัวอย่าง การสำรวจรอบที่ 3 The sample in wave 3 survey (n=1,096)	กลุ่มตัวอย่าง การสำรวจรอบที่ 4 The sample in wave 4 survey (n=958)	กลุ่มตัวอย่าง การสำรวจรอบที่ 5 The sample in wave 5 survey (n=963)
ประถมศึกษา Primary school	27.0	7.5	9.9	6.2	7.9
มัธยมศึกษาปีที่ 1 Secondary School Year 1	21.8	8.5	6.7	3.9	7.3
มัธยมศึกษาปีที่ 2 Secondary School Year 2	23.4	23.9	13.4	9.1	10.8
มัธยมศึกษาปีที่ 3 Secondary School Year 3	17.3	29.4	28.6	23.4	20.5
มัธยมศึกษาปีที่ 4 Secondary School Year 4	9.0	15.9	16.9	9.2	9.0
มัธยมศึกษาปีที่ 5 Secondary School Year 5	1.2	9.5	14.6	15.8	8.2
มัธยมศึกษาปีที่ 6 Secondary School Year 6	0.2	4.5	7.2	21.1	20.7
สูงกว่าชั้นมัธยมศึกษา Higher than Secondary School	0.1	0.8	2.7	11.3	15.6
รวม Total	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

ตาราง 4.4ง ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามสถานภาพสมรส และเขตที่อยู่อาศัย

Table 4.4d Percentage of sample by marital status and residential area

ลักษณะ Characteristics	กลุ่มตัวอย่าง การสำรวจรอบที่ 1	กลุ่มตัวอย่าง การสำรวจรอบที่ 2	กลุ่มตัวอย่าง การสำรวจรอบที่ 3	กลุ่มตัวอย่าง การสำรวจรอบที่ 4	กลุ่มตัวอย่าง การสำรวจรอบที่ 5
	The sample in wave 1 survey (n=1,000)	The sample in wave 2 survey (n= 962)	The sample in wave 3 survey (n=1,096)	The sample in wave 4 survey (n=958)	The sample in wave 5 survey (n=963)
สถานภาพสมรส Marital Status					
โสด Single	99.4	97.1	95.3	92.5	87.4
แต่งงาน Married	0.6	2.8	4.6	7.1	11.9
หย่า/แยก Divorced	0.0	0.1	0.1	0.4	0.7
รวม Total	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
เขตที่อยู่อาศัย Residential area					
กรุงเทพ ฯ Bangkok	10.4	10.5	9.9	15.5	17.1
เมือง Urban	20.0	23.7	26.6	31.8	32.3
ชนบท Rural	69.6	65.8	63.5	52.7	50.6
รวม Total	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

ตาราง 4.4จ ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามจำนวนสมาชิกในครัวเรือน

Table 4.4e Percentage of sample by number of household member

จำนวนสมาชิกในครัวเรือน (คน) Number of household member (persons)	กลุ่มตัวอย่าง การสำรวจรอบที่ 1	กลุ่มตัวอย่าง การสำรวจรอบที่ 2	กลุ่มตัวอย่าง การสำรวจรอบที่ 3	กลุ่มตัวอย่าง การสำรวจรอบที่ 4	กลุ่มตัวอย่าง การสำรวจรอบที่ 5
	The sample in wave 1 survey (n=1,000)	The sample in wave 2 survey (n=962)	The sample in wave 3 survey (n=1,096)	The sample in wave 4 survey (n=958)	The sample in wave 5 survey (n=963)
1	0.4	0.3	0.1	0.1	0.0
2	4.9	5.7	5.1	3.9	9.7
3	20.1	22.7	37.5	32.7	42.8
4	36.4	33.9	31.6	34.2	25.7
5	18.5	17.7	14.2	16.7	13.4
6	9.3	9.6	6.8	7.3	6.7
7 – 14	10.4	10.1	4.7	5.1	1.7
รวม Total	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
จำนวนสมาชิกเฉลี่ยในครัวเรือน <i>Mean number of household member</i>	4.5	4.4	4.0	4.1	3.9
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน <i>Standard deviation</i>	1.6	1.7	1.3	1.3	1.2

ตาราง 4.4ฉ ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามจำนวนผู้สูบบุหรี่ในครัวเรือน และสถานภาพการสูบบุหรี่

Table 4.4f Percentage of sample by number of smoker in household and smoking status

ลักษณะ Characteristics	กลุ่มตัวอย่าง การสำรวจรอบที่ 1	กลุ่มตัวอย่าง การสำรวจรอบที่ 2	กลุ่มตัวอย่าง การสำรวจรอบที่ 3	กลุ่มตัวอย่าง การสำรวจรอบที่ 4	กลุ่มตัวอย่าง การสำรวจรอบที่ 5
	The sample in wave 1 survey (n=1,000)	The sample in wave 2 survey (n=962)	The sample in wave 3 survey (n=1,096)	The sample in wave 4 survey (n=958)	The sample in wave 5 survey (n=963)
จำนวนผู้สูบบุหรี่ในครัวเรือน (คน) Number of smoker in household (persons)					
0	40.3	47.6	48.6	45.4	49.3
1	43.8	42.4	41.5	43.5	39.3
2	12.3	7.0	7.6	8.9	9.6
3 - 6	3.6	3.0	2.3	2.2	1.8
รวม Total	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
จำนวนผู้สูบบุหรี่เฉลี่ยในครัวเรือน <i>Mean of number of smoker in household</i>	0.8	0.7	0.6	0.7	0.6
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน <i>Standard deviation</i>	0.9	0.8	0.7	0.8	0.7
สถานภาพการสูบบุหรี่ Smoking status					
สูบบุหรี่ Smoker	11.3	14.7	18.3	21.5	22.4
ไม่สูบบุหรี่ Non – smoker	88.7	85.3	81.7	78.5	77.6
รวม Total	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

ตาราง 4.5 ปัจจัยเสี่ยงของการสูบบุหรี่ของกลุ่มตัวอย่างในการสำรวจรอบที่ 1 รอบที่ 2 รอบที่ 3 รอบที่ 4 และรอบที่ 5

Table 4.5 Risk factors of youth smoking in Wave 1, Wave 2, Wave 3, Wave 4 and Wave 5 surveys

ตัวแปร Variables	การสำรวจ รอบที่ 1 Wave 1 survey (n=993)	การสำรวจ รอบที่ 2 Wave 2 survey (n=949)	การสำรวจ รอบที่ 3 Wave 3 survey (n=1,085)	การสำรวจ รอบที่ 4 Wave 4 survey (n=957)	การสำรวจ รอบที่ 5 Wave 5 survey (n=961)
ลักษณะทางประชากร					
• อายุ Age	0.98	1.30**	0.99	1.06	1.05
• เพศ Gender (ref. : female)	6.94***	9.27***	8.13***	10.10***	19.63***
• เขตที่อยู่อาศัย Residential area (ref. : rural)					
- เขตเมือง urban	1.03	0.96	0.74	1.65	0.84
• สถานภาพการศึกษา educational status (ref. : student)	1.32	3.34***	1.75*	1.43**	2.28**
ปัจจัยภายใน					
• ความรู้สึกต่อตนเอง Feeling about oneself (ref. : Like myself)					
- ไม่ชอบตัวเอง Do not like myself	1.96	1.30	2.93***	1.71	3.98***
-เกลียดตัวเอง Hate myself	2.16	2.02	2.10	2.02	0.50
• ความเห็นต่อสิ่งที่ตนเองกระทำ Opinion on self doing (ref. : Do most things ok)					
- ทำผิดพลาดหลายเรื่อง Do some things wrong	1.53	3.00***	1.30	2.24**	1.25
- ทำผิดพลาดทุกเรื่อง Do everything wrong	0.21	2.72	2.71*	4.86**	1.15

*มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ** มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 *** มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.001 * Significant at 0.05 level ** Significant at 0.01 level *** Significant at 0.001 level

ตาราง 4.5 ปัจจัยเสี่ยงของการสูบบุหรี่ของกลุ่มตัวอย่างในการสำรวจรอบที่ 1 รอบที่ 2 รอบที่ 3 รอบที่ 4 และรอบที่ 5 (ต่อ)

Table 4.5 Risk factors of youth smoking in Wave 1, Wave 2, Wave 3, Wave 4 and Wave 5 surveys (continued)

ตัวแปร Variables	การสำรวจ รอบที่ 1 Wave 1 survey (n=993)	การสำรวจ รอบที่ 2 Wave 2 survey (n=949)	การสำรวจ รอบที่ 3 Wave 3 survey (n=1,085)	การสำรวจ รอบที่ 4 Wave 4 survey (n=957)	การสำรวจ รอบที่ 5 Wave 5 survey (n=961)
• ความรู้สึกเศร้า Feeling of sadness (ref. : Not sad at all)					
- เศร้าบางครั้ง Sad once in a while	0.91	1.01	1.22	1.38	1.24
- เศร้าหลายครั้ง Sad many times	3.34*	1.12	1.42	1.85*	1.09
- เศร้าตลอดเวลา Sad most of the time	1.23	1.86	3.25	2.68	1.45
• ความคิดเห็นต่อการสูบบุหรี่ Opinion on smoking (ref. : Very bad)					
- การสูบบุหรี่เป็นสิ่งไม่ดี Bad	1.22	0.80	1.32	0.75	1.98*
- การสูบบุหรี่เป็นสิ่งธรรมดา Normal	2.13	2.21*	2.23*	0.64*	4.25***
• การดื่มเหล้า/เบียร์ในช่วง 1 เดือนที่ผ่านมา Drink in last month (ref. : never)					
- เคยดื่ม 1-5 ครั้ง 1-5 times	5.03***	2.37**	2.20**	2.00*	-
- เคยดื่มมากกว่า 5 ครั้ง More than five times	7.90***	3.70**	4.05***	4.50***	-

* มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ** มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 *** มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.001 * Significant at 0.05 level ** Significant at 0.01 level *** Significant at 0.001 level

ตาราง 4.5 ปัจจัยเสี่ยงของการสูบบุหรี่ของกลุ่มตัวอย่างในการสำรวจรอบที่ 1 รอบที่ 2 รอบที่ 3 รอบที่ 4 และรอบที่ 5 (ต่อ)

Table 4.5 Risk factors of youth smoking in Wave 1, Wave 2, Wave 3, Wave 4 and Wave 5 surveys (continued)

ตัวแปร Variables	การสำรวจ รอบที่ 1 Wave 1 survey (n=993)	การสำรวจ รอบที่ 2 Wave 2 survey (n=949)	การสำรวจ รอบที่ 3 Wave 3 survey (n=1,085)	การสำรวจ รอบที่ 4 Wave 4 survey (n=957)	การสำรวจ รอบที่ 5 Wave 5 survey (n=961)
ปัจจัยภายนอก					
• จำนวนเพื่อนสนิทที่สูบบุหรี่ Number of close friends smoke	1.74***	1.60***	1.87***	1.56***	1.95***
• จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่สูบบุหรี่ Number of smoker in household	3.71***	1.07	1.51*	3.89***	1.15
• มีพี่ชายหรือพี่สาวสูบบุหรี่ Older sibling smoke (ref. : none)	0.81	2.61**	1.35	1.01	0.88
• พื้นที่ที่อนุญาตให้สูบบุหรี่ในบ้าน Home area allowed to smoke (ref. : Not allowed everywhere)					
- อนุญาตให้สูบบุหรี่ในบ้าน Allowed anywhere	0.87	1.25	2.02	1.68**	2.82**
- อนุญาตให้สูบได้บางเวลา/บางพื้นที่ในบ้าน Allowed some place/ sometimes	1.49	1.78	1.99**	1.66	1.81*
• จำนวนแหล่งที่เคยเห็นการโฆษณาบุหรี่/ส่งเสริมการขายบุหรี่ Number of media outlets seen tobacco advertisement	0.94	0.99	0.99	0.77	0.97

* มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ** มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 *** มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.001 * Significant at 0.05 level ** Significant at 0.01 level *** Significant at 0.001 level

ตาราง 4.5 ปัจจัยเสี่ยงของการสูบบุหรี่ของกลุ่มตัวอย่างในการสำรวจรอบที่ 1 รอบที่ 2 รอบที่ 3 รอบที่ 4 และรอบที่ 5 (ต่อ)

Table 4.5 Risk factors of youth smoking in Wave 1, Wave 2, Wave 3, Wave 4 and Wave 5 surveys (continued)

ตัวแปร Variables	การสำรวจ รอบที่ 1 Wave 1 survey (n=993)	การสำรวจ รอบที่ 2 Wave 2 survey (n=949)	การสำรวจ รอบที่ 3 Wave 3 survey (n=1,085)	การสำรวจ รอบที่ 4 Wave 4 survey (n=957)	การสำรวจ รอบที่ 5 Wave 5 survey (n=961)
• จำนวนแหล่งที่เคยเห็นการโฆษณา/ข่าวสารเกี่ยวกับอันตราย จากการสูบบุหรี่ Number of media outlets seen information about danger of smoking	0.99	0.96	1.04	0.89	0.98
• ความบ่อยในการเห็นฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่ Frequency of notice health warning on cigarette pack (ref. : never)					
- เห็นนานๆ ครั้ง Rarely	1.39	0.42	1.56	1.15	0.71
- เห็นบางครั้ง Sometimes	1.14	0.45	1.41	0.47	1.29
- เห็นบ่อย Often	1.53	1.97	3.07	2.43	1.92
- เห็นบ่อยมาก Very often	1.45	1.23	2.49	3.84*	3.58**
- 2 log likelihood	325.14***	381.53***	496.36***	436.26***	477.64 ***
n	993	949	1,085	957	961

* มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ** มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 *** มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.001 * Significant at 0.05 level ** Significant at 0.01 level *** Significant at 0.001 level

ตาราง 4.6.1 ก ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอัตราความชุกของการสูบบุหรี่ เพศ และรอบการสำรวจ

Table 4.6.1 a Percentage of sample by smoking prevalence rate, gender and survey round

อัตราความชุกของ การสูบบุหรี่ Smoking prevalence rate	รอบที่ 1 Wave 1			รอบที่ 2 Wave 2			รอบที่ 3 Wave 3			รอบที่ 4 Wave 4			รอบที่ 5 Wave 5		
	ชาย Male (n=523)	หญิง Female (n=477)	รวม Total (n=1,000)	ชาย Male (n=507)	หญิง Female (n=455)	รวม Total (n=962)	ชาย Male (n=582)	หญิง Female (n=514)	รวม Total (n=1,096)	ชาย Male (n=523)	หญิง Female (n=435)	รวม Total (n=958)	ชาย Male (n=521)	หญิง Female (n=442)	รวม Total (n=963)
	สูบบุหรี่ Smoker	20.3	1.5	11.3	27.8	2.3	15.0	32.1	2.7	18.3	36.5	3.4	21.5	39.5	2.3
ไม่สูบบุหรี่ Non – smoker	79.7	98.5	88.7	72.2	97.7	85.0	67.9	97.3	81.7	63.5	96.6	78.5	60.5	97.7	77.6
รวม Total	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

ตาราง 4.6.2ก ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามประสบการณ์ซื้อบุหรี่ รอบการสำรวจ และสถานภาพการสูบบุหรี่

Table 4.6.2a Percentage of sample by experience of buying cigarettes, survey round and smoking status

ประสบการณ์ซื้อบุหรี่ ในช่วง 30 วันที่ผ่านมา Experience of buying cigarettes in the past 30 days	สูบบุหรี่ Smoker					ไม่สูบบุหรี่ Non - smoker					ภาพรวม Overall				
	รอบที่ 1	รอบที่ 2	รอบที่ 3	รอบที่ 4	รอบที่ 5	รอบที่ 1	รอบที่ 2	รอบที่ 3	รอบที่ 4	รอบที่ 5	รอบที่ 1	รอบที่ 2	รอบที่ 3	รอบที่ 4	รอบที่ 5
	Wave 1	Wave 2	Wave 3	Wave 4	Wave 5	Wave 1	Wave 2	Wave 3	Wave 4	Wave 5	Wave 1	Wave 2	Wave 3	Wave 4	Wave 5
	(n=120)*	(n=108)*	(n=126)*	(n=128)*	(n=67)*	(n=880)*	(n=726)*	(n=646)*	(n=532)*	(n=363)*	(n=1,000)*	(n=834)*	(n=772)*	(n=660)*	(n=430)*
เคยซื้อ Yes	50.8	50.0	62.7	58.0	59.7	42.5	42.6	39.8	41.4	41.3	43.5	43.5	43.7	44.7	44.7
ไม่เคยซื้อ No	49.2	50.0	37.3	42.0	40.3	57.5	57.4	60.2	58.6	58.7	56.5	56.5	56.3	55.3	55.3
รวม Total	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

* ตัวอย่างอายุต่ำกว่า 18 ปี * Age lower than 18 years

ตาราง 4.6.2b ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามประสบการณ์ถูกปฏิเสธการขายบุหรี่เพราะอายุต่ำกว่า 18 ปี รอบการสำรวจ และสถานภาพการสูบบุหรี่

Table 4.6.2b Percentage of sample by experience of being refused to sell cigarette because of age lower than 18 years, survey round and smoking status

ประสบการณ์ถูกปฏิเสธ การขายบุหรี่ ในช่วง 30 วันที่ผ่านมา Experience of buying cigarettes in the past 30 days	สูบบุหรี่ Smoker					ไม่สูบบุหรี่ Non - smoker					ภาพรวม Overall				
	รอบที่ 1 Wave 1 (n=95)*	รอบที่ 2 Wave 2 (n=100)*	รอบที่ 3 Wave 3 (n=116)*	รอบที่ 4 Wave 4 (n=119)*	รอบที่ 5 Wave 5 (n=64)*	รอบที่ 1 Wave 1 (n=481)*	รอบที่ 2 Wave 2 (n=457)*	รอบที่ 3 Wave 3 (n=335)*	รอบที่ 4 Wave 4 n=284)*	รอบที่ 5 Wave 5 (n=189)*	รอบที่ 1 Wave 1 (n=576)*	รอบที่ 2 Wave 2 (n=557)*	รอบที่ 3 Wave 3 (n=451)*	รอบที่ 4 Wave 4 (n=403)*	รอบที่ 5 Wave 5 (n=253)*
ไม่เคยถูกปฏิเสธ No	23.2	36.0	49.1	62.2	57.8	49.7	53.0	58.2	71.1	62.4	45.3	49.9	55.9	68.5	61.3
เคยถูกปฏิเสธ Yes	76.8	64.0	50.9	37.8	42.2	50.3	47.0	41.8	28.9	37.6	54.7	50.1	44.1	31.5	38.7
รวม Total	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

* ตัวอย่างอายุต่ำกว่า 18 ปี ที่เคยซื้อบุหรี่ * Age lower than 18 years who ever bought cigarette.

ตาราง 4.6.3 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามการเคยเห็นการวางโชว์บุหรี่ ณ จุดขาย รอบการสำรวจ และสถานภาพการสูบบุหรี่

Table 4.6.3 Percentage of sample by ever seen tobacco products displayed at point of sale, survey round and smoking status

การเคยเห็นการวาง โชว์บุหรี่ ณ จุดขาย Ever seen tobacco products displayed at point of sale	สูบบุหรี่ Smoker				ไม่สูบบุหรี่ Non - smoker				ภาพรวม Overall			
	รอบที่ 2 Wave 2 (n=141)	รอบที่ 3 Wave 3 (n=200)*	รอบที่ 4 Wave 4 (n=206)	รอบที่ 5 Wave 5 (n=209)*	รอบที่ 2 Wave 2 (n=820)*	รอบที่ 3 Wave 3 (n=894)*	รอบที่ 4 Wave 4 (n=751)*	รอบที่ 5 Wave 5 (n=719)*	รอบที่ 2 Wave 2 (n=961)*	รอบที่ 3 Wave 3 (n=1,094)*	รอบที่ 4 Wave 4 (n=957)*	รอบที่ 5** Wave 5** (n=928)*
ไม่เคย No	53.9	51.0	53.9	36.8	51.3	44.2	48.1	38.8	51.7	45.4	49.3	38.4
เคย Yes	46.1	49.0	46.1	63.2	48.7	55.8	51.9	61.2	48.3	54.6	50.7	61.6
รวม Total	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

* ไม่รวม ไม่ทราบ/ไม่ตอบ * Exclude do not know/do not answer

** ไม่รวมผู้ที่ไม่ได้ไปร้านค้า (จำนวน 35 ราย) ** Exclude respondent who did not went to the shop (35 cases)

ตาราง 4.6.4 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามการจำกัดพื้นที่สูบบุหรี่ในบ้าน รอบการสำรวจ และสถานภาพการสูบบุหรี่

Table 4.6.4 Percentage of sample by home smoking restriction, survey round and smoking status

การจำกัดพื้นที่ สูบบุหรี่ในบ้าน Home smoking restriction	สูบบุหรี่ Smoker					ไม่สูบบุหรี่ Non - smoker					ภาพรวม Overall				
	รอบที่ 1	รอบที่ 2	รอบที่ 3	รอบที่ 4	รอบที่ 5	รอบที่ 1	รอบที่ 2	รอบที่ 3	รอบที่ 4	รอบที่ 5	รอบที่ 1	รอบที่ 2	รอบที่ 3	รอบที่ 4	รอบที่ 5
	Wave 1 (n=120)	Wave 2 (n=141)	Wave 3 (n=201)	Wave 4 (n=206)	Wave 5 (n=216)	Wave 1 (n=880)	Wave 2 (n=819)*	Wave 3 (n=893)*	Wave 4 (n=752)	Wave 5 (n=747)	Wave 1 (n=1,000)	Wave 2 (n=960)*	Wave 3 (n=1,094)*	Wave 4 (n=958)	Wave 5 (n=963)
สูบบุหรี่ได้ทุกพื้นที่ Smoking is allowed everywhere.	20.0	21.3	17.9	16.0	18.5	12.0	11.1	8.2	6.1	5.0	13.0	12.6	10.0	8.2	8.0
สูบบุหรี่ได้บางพื้นที่ Smoking is allowed somewhere.	50.8	31.2	38.8	37.9	34.3	60.9	22.5	28.3	22.7	21.7	59.7	23.8	30.3	26.0	24.5
ไม่ให้สูบบุหรี่ในบ้าน Smoking is not allowed anywhere.	29.2	47.5	43.3	46.1	47.2	27.1	66.4	63.5	71.2	73.3	27.3	63.6	59.8	65.8	67.5
รวม Total	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

* ไม่รวม ไม่ทราบ/ไม่ตอบ * Exclude do not know/do not answer

ตาราง 4.6.5ก ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความถี่ของการเห็นฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่ รอบการสำรวจ และสถานภาพการสูบบุหรี่

Table 4.6.5a Percentage of sample by frequency of seeing warning label on cigarette pack, survey round and smoking status

ความถี่ของการเห็น ฉลากคำเตือน บนซองบุหรี่ Frequency of seeing warning label on cigarette pack	สูบบุหรี่ Smoker					ไม่สูบบุหรี่ Non - smoker					ภาพรวม Overall				
	รอบที่ 1	รอบที่ 2	รอบที่ 3	รอบที่ 4	รอบที่ 5	รอบที่ 1	รอบที่ 2	รอบที่ 3	รอบที่ 4	รอบที่ 5	รอบที่ 1	รอบที่ 2	รอบที่ 3	รอบที่ 4	รอบที่ 5
	Wave 1 (n=120)	Wave 2 (n=141)	Wave 3 (n=201)	Wave 4 (n=206)	Wave 5 (n=216)	Wave 1 (n=880)	Wave 2 (n=820)*	Wave 3 (n=895)	Wave 4 (n=752)	Wave 5 (n=747)	Wave 1 (n=1,000)	Wave 2 (n=961)*	Wave 3 (n=1,096)	Wave 4 (n=958)	Wave 5 (n=963)
ไม่เคยเห็น Never	9.2	2.8	2.0	2.9	9.7	21.4	8.7	10.6	5.9	19.8	19.9	7.8	9.0	5.2	17.5
เคยเห็นนานๆ ครั้ง Rarely	16.7	6.4	13.4	11.2	7.4	20.1	20.7	20.8	18.2	23.3	19.7	18.6	19.4	16.7	19.7
เคยเห็นบ้างบางครั้ง Sometime	18.3	13.5	14.4	8.3	15.3	29.5	29.7	27.4	28.3	22.4	28.1	27.4	25.1	24.0	20.8
เคยเห็นบ่อย Often	35.0	44.0	44.3	35.0	34.7	17.0	22.1	22.7	27.0	20.2	19.2	25.3	26.6	28.7	23.5
เคยเห็นบ่อยมาก Very often	20.8	33.3	25.9	42.6	32.9	12.0	18.8	18.5	20.6	14.3	13.1	20.9	19.9	25.4	18.5
รวม Total	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

* ไม่รวม ไม่ทราบ/ไม่ตอบ * Exclude do not know/do not answer

ตาราง 4.6.5บ ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามผลของฉลากคำเตือนทำให้คิดถึงอันตรายจากการสูบบุหรี่ต่อสุขภาพ รอบการสำรวจ และสถานภาพการสูบบุหรี่

Table 4.6.5b Percentage of sample by effect of warning label on thinking about danger of smoking, survey round and smoking status

ผลของฉลากคำเตือน ทำให้คิดถึงอันตราย จากการสูบบุหรี่ต่อ สุขภาพ	สูบบุหรี่ Smoker					ไม่สูบบุหรี่ Non - smoker					ภาพรวม Overall				
	รอบที่ 1	รอบที่ 2	รอบที่ 3	รอบที่ 4	รอบที่ 5	รอบที่ 1	รอบที่ 2	รอบที่ 3	รอบที่ 4	รอบที่ 5	รอบที่ 1	รอบที่ 2	รอบที่ 3	รอบที่ 4	รอบที่ 5
Effect of warning label on thinking about danger of smoking	Wave 1 (n=114)*	Wave 2 (n=141)	Wave 3 (n=197)*	Wave 4 (n=206)	Wave 5 (n=195)*	Wave 1 (n=819)*	Wave 2 (n=820)*	Wave 3 (n=892)*	Wave 4 (n=752)	Wave 5 (n=599)*	Wave 1 (n=933)*	Wave 2 (n=961)*	Wave 3 (n=1,089)*	Wave 4 (n=958)	Wave 5 (n=794)*
ไม่เคยคิด คิดบ้างเล็กน้อย A little	11.0	6.4	6.6	4.9	4.1	10.4	7.3	6.3	5.9	3.0	10.5	7.2	6.3	5.6	3.3
คิดมาก A lot	23.9	34.0	30.5	29.1	25.6	40.9	45.0	54.1	53.5	61.6	38.9	43.4	49.9	48.2	52.8
ไม่เคยเห็นฉลากคำ เตือนด้านสุขภาพ บนซองบุหรี่ Never seen any warning labels	0.0	2.9	0.0	1.0	0.6	0.0	2.3	2.8	1.2	1.0	0.0	2.4	2.3	1.3	0.8
รวม Total	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

* ไม่รวม ไม่เคยสังเกตเห็นซองบุหรี่ในช่วง 1 เดือนที่ผ่านมา และไม่ทราบ/ไม่ตอบ

* Exclude never noticed on cigarette pack in the last month and do not know/do not answer

ตาราง 4.6.5ค ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามผลของฉลากคำเตือนที่ทำให้คนในวัยเดียวกันไม่คิดที่จะสูบบุหรี่ รอบการสำรวจ และสถานภาพการสูบบุหรี่

Table 4.6.5c Percentage of sample by effect of warning label on discouraging teenager from smoking, survey round and smoking status

ผลของฉลากคำเตือน ที่ทำให้คนในวัย เดียวกัน ไม่คิดที่จะสูบบุหรี่ Effect of warning label on discouraging teenager from smoking	สูบบุหรี่ Smoker				ไม่สูบบุหรี่ Non - smoker				ภาพรวม Overall			
	รอบที่ 2	รอบที่ 3	รอบที่ 4	รอบที่ 5	รอบที่ 2	รอบที่ 3	รอบที่ 4	รอบที่ 5	รอบที่ 2	รอบที่ 3	รอบที่ 4	รอบที่ 5
	Wave 2 (n=141)	Wave 3 (n=200)*	Wave 4 (n=206)	Wave 5 (n=195)*	Wave 2 (n=820)*	Wave 3 (n=872)*	Wave 4 (n=752)	Wave 5 (n=599)*	Wave 2 (n=961)*	Wave 3 (n=1,072)*	Wave 4 (n=958)	Wave 5 (n=794)*
ไม่มีผลเลย Not at all	15.6	12.5	9.7	11.3	19.8	21.4	22.3	25.9	19.1	19.8	19.6	22.3
มีผลเล็กน้อย A little	61.7	63.5	68.9	66.7	60.2	58.3	64.2	59.4	60.5	59.2	65.2	61.2
มีผลมาก A lot	22.7	24.0	21.4	21.0	20.0	20.3	13.5	13.7	20.4	21.0	15.2	15.5
ไม่เคยเห็นฉลากคำ เตือนด้านสุขภาพบน ซองบุหรี่ Never seen any warning labels	0.0	0.0	0.0	1.0	0.0	0.0	0.0	1.0	0.0	0.0	0.0	1.0
รวม Total	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

* ไม่รวม ไม่เคยสังเกตซองบุหรี่ในช่วง 1 เดือนที่ผ่านมา และไม่ทราบ/ไม่ตอบ

* Exclude never noticed on cigarette pack in the last month and do not know/do not answer

ตาราง 4.6.6ข ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามแหล่งที่เคยเห็นโฆษณาบุหรี่ รอบการสำรวจ และสถานภาพการสูบบุหรี่

Table 4.6.6b Percentage of sample by source of ever seen cigarette advertisement, survey round and smoking status

แหล่งที่เคยเห็น การโฆษณาบุหรี่ ในช่วง 6 เดือนที่ผ่านมา	สูบบุหรี่ Smoker					ไม่สูบบุหรี่ Non - smoker					ภาพรวม Overall				
	รอบที่ 1	รอบที่ 2	รอบที่ 3	รอบที่ 4	รอบที่ 5	รอบที่ 1	รอบที่ 2	รอบที่ 3	รอบที่ 4	รอบที่ 5	รอบที่ 1	รอบที่ 2	รอบที่ 3	รอบที่ 4	รอบที่ 5
Source of ever seen cigarette advertisement in the past 6 months (ตอบได้มากกว่า 1) (Select all that apply)	Wave 1	Wave 2	Wave 3	Wave 4	Wave 5	Wave 1	Wave 2	Wave 3	Wave 4	Wave 5	Wave 1	Wave 2	Wave 3	Wave 4	Wave 5
	(n=120)	(n=141)	(n=201)	(n=206)	(n=216)	(n=880)	(n=820)	(n=895)	(n=752)	(n=747)	(n=1,000)	(n=961)	(n=1,096)	(n=958)	(n=963)
ร้านค้าย่อย/ร้านค้าใหญ่ Shops and stores	30.8	51.1	15.9	36.9	35.2	28.1	50.1	19.7	36.0	37.8	28.4	50.3	19.0	36.2	37.2
ดิสโก้เทค/คาราโอเกะ เลานจ์/สถานบันเทิงต่างๆ Discos/Karaoke/ Lounges/ other entertainment venues	25.8	34.8	14.4	22.3	30.6	17.4	25.7	8.0	17.4	19.3	18.4	27.1	9.2	18.5	21.8
ผู้ขายเร่ตามท้องถนน Street vendor	19.2	34.0	14.0	23.8	23.1	16.7	25.0	13.4	16.1	22.1	17.0	26.3	13.5	17.7	22.3
รวม Total	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

ภาคผนวก ข

แบบสำรวจครัวเรือนกลุ่มตัวอย่างเก่า

HHR : _____

RCE : _____

โครงการติดตามผลกระทบจากนโยบายการควบคุมการบริโภคยาสูบในประเทศไทย		MODULE A			
แบบสำรวจครัวเรือนกลุ่มตัวอย่างเก่า (Household Recontact Form)		Form Completed			
		Interviewer			
ข้อมูลจากรอบที่ 5					
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>			
ภาค	จังหวัด	อำเภอ			
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>			
ตำบล	หมู่บ้าน	ลำดับครัวเรือน			
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>			
ลำดับบุคคล	ที่อยู่ ที่สามารถติดต่อได้ :				
	ชื่อหัวหน้าครัวเรือน :	จำนวนสมาชิกในครัวเรือน : คน			
	ที่อยู่ :	รหัสไปรษณีย์ :			
	โทรศัพท์ (บ้าน) :	โทรศัพท์ (มือถือ) :			
	ชื่อผู้ให้ข้อมูลครัวเรือน :	E-mail :			
ข้อมูลจากรอบที่ 6					
	ชื่อหัวหน้าครัวเรือน :	จำนวนสมาชิกในครัวเรือน : คน			
	ที่อยู่ :	รหัสไปรษณีย์ :			
	โทรศัพท์ (บ้าน) :	โทรศัพท์ (มือถือ) :			
	ชื่อผู้ให้ข้อมูลครัวเรือน :	E-mail :			
บันทึกการติดตาม (บันทึกหลังการเยี่ยมครัวเรือนแต่ละครั้ง)					
ครั้งที่	วัน/เดือน/ปี	เวลา	หมายเหตุ	นัดครั้งต่อไป	
				วัน/เดือน/ปี	เวลา
1					
2					
3					
4					
จำนวนเด็กที่อายุไม่เกิน 5 ปี ในครัวเรือน =			จำนวนผู้ชายที่สูบบุหรี่ที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไปในครัวเรือน =		
จำนวนเด็กที่อายุระหว่าง 6-12 ปี ในครัวเรือน =			จำนวนผู้หญิงที่สูบบุหรี่ที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไปในครัวเรือน =		
จำนวนเด็กที่อายุระหว่าง 13-17 ปี ในครัวเรือน =			จำนวนผู้ชายที่ไม่สูบบุหรี่ที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไปในครัวเรือน =		
			จำนวนผู้หญิงที่ไม่สูบบุหรี่ที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไปในครัวเรือน =		
ผลการเยี่ยมครัวเรือน (ให้วงกลม)					
1. บ้านไม่พบ	6. ไม่มีคำตอบ - หลังจากพยายาม 4 ครั้ง	11. ไม่สามารถสำรวจได้เนื่องจาก			
2. ครัวเรือนย้าย ไม่สามารถตามได้	7. ไม่มีคำตอบ - ช่วงเวลาสำรวจเสร็จสิ้น	เหตุผลอื่นๆ ระบุ			
3. ครัวเรือนย้ายไปนอกพื้นที่	8. การปฏิเสธของครัวเรือน			
4. ไม่ปลอดภัย	9. มีปัญหาเรื่องภาษา			
5. ติดต่อไม่ได้เนื่องจากสภาพอากาศ	10. ไม่มีใครในครัวเรือนสามารถตอบคำถามได้	12. การติดต่อสำเร็จ - ทำการสำรวจ			

แบบสำรวจครัวเรือนกลุ่มตัวอย่างเก่าจากรอบรอบที่ 5 (Household Recontact Form)		MODULE B	
		LQ:	

ลำดับ ที่	ชื่อผู้ให้ข้อมูล	เพศ		อายุ/รอบ สำรวจ	ประเภทของผู้ให้ ข้อมูลในรอบที่ 5 S = สิบบุหรี Q = เลิกสิบบุหรี AD = วยรุ่น	ผลการ สัมภาษณ์จาก รอบที่ 6*	บันทึกผล	เปลี่ยนแปลง ที่อยู่ใหม่		ส่ง แบบสอบถาม ทางไปรษณีย์ (สำหรับวัยรุ่น)		รหัส พนักงาน สัมภาษณ์
		1 = ชาย	2 = หญิง					1 ใช่	2 ไม่ใช่ (บันทึก ด้านล่าง)	1 ใช่	2 ไม่ใช่	
1		1						1	2	1	2	
2		2						1	2	1	2	
3								1	2	1	2	
4		1	2		AD			1	2	1	2	

พนักงานสัมภาษณ์ : - ในช่อง "อายุ / รอบสำรวจ" ให้ใส่เลขอายุ /รอบการสำรวจ ที่ผู้ตอบแบบสอบถามได้รับการสำรวจครั้งแรก

- ในช่องลำดับที่ ให้ลำดับที่ 1 เป็นชายที่สิบ/เลิกสิบบุหรี ลำดับที่ 2 เป็นหญิงที่สิบ/เลิกสิบบุหรี และลำดับที่ 4 เป็นวัยรุ่น เท่านั้น ทั้งนี้เพื่อให้ลำดับที่ เหมือนกันรอบที่สัมภาษณ์บุคคลนี้ครั้งแรก
- ในช่อง "ประเภทของผู้ให้ข้อมูลในรอบที่ 5" ให้ระบุว่าผู้ตอบแบบสอบถามเป็น **S = สิบบุหรี** **Q = เลิกสิบบุหรี** และ **AD = วยรุ่น**

รหัสผลการสัมภาษณ์ (รอบที่ 6)	
0.a ไม่ได้เป็นส่วนหนึ่งของครัวเรือน และติดต่อไม่ได้ หรือตามหาไม่พบ	4. การปฏิเสธของตัวแทน
0.b เสียชีวิต	5. ปฏิเสธ
1. ไม่พบ (หลังจากพยายาม 4 ครั้ง)	6. ไม่สมบูรณ์ (เริ่มต้น , ผู้ให้สัมภาษณ์ขอสิ้นสุดการให้ข้อมูลก่อนสิ้นสุดการสัมภาษณ์)
2. มีปัญหาเรื่องภาษา	7. สำเร็จ
3. ทูพผลภาพทางกาย หรือใจ	

บันทึกชื่อและที่อยู่ของผู้ที่สามารถให้ข้อมูลที่อยู่ของผู้ให้สัมภาษณ์ได้ สำหรับการสัมภาษณ์ครั้งต่อไปถ้าหากผู้ให้สัมภาษณ์ไม่มีการย้ายที่อยู่	
ชื่อ-สกุล
ความสัมพันธ์กับผู้ตอบแบบสอบถาม
ที่อยู่
เบอร์โทร (บ้าน) เบอร์มือถือ

บันทึกการเปลี่ยนแปลงที่อยู่ใหม่	
ชื่อผู้ให้ข้อมูล
ที่อยู่ใหม่

ภาคผนวก ค

แบบสำรวจครัวเรือนกลุ่มตัวอย่างใหม่ และตารางขีดจำกัด

HHR : _____

RPE : _____

โครงการติดตามผลกระทบจากนโยบายการควบคุมการบริโภคยาสูบในประเทศไทย		MODULE A
แบบสำรวจครัวเรือนกลุ่มตัวอย่างใหม่ในรอบที่ 6 (Household Enumeration Form)		Form Completed Interviewer
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
ภาค	จังหวัด	อำเภอ
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
ตำบล	หมู่บ้าน	ลำดับครัวเรือน
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
ชื่อหัวหน้าครัวเรือน :	จำนวนสมาชิกในครัวเรือน :
ที่อยู่ :	รหัสไปรษณีย์ :
โทรศัพท์ (บ้าน) :	โทรศัพท์ (มือถือ) :
ชื่อผู้ให้ข้อมูลครัวเรือน :	E-mail:

บันทึกการติดตาม (บันทึกหลังการเยี่ยมครัวเรือนแต่ละครั้ง)					
ครั้งที่	วัน/เดือน/ปี	เวลา	หมายเหตุ	นัดครั้งต่อไป	
				วัน/เดือน/ปี	เวลา
1					
2					
3					
4					

ข้อสรุปสำหรับการปฏิเสธการสัมภาษณ์ (ให้วงกลม)	
1. หาด้านไม่พบ 2. บ้านไม่มีคนอยู่ 3. ไม่ใช่ครัวเรือน เช่น สถานที่ทำงาน 4. ไม่ปลอดภัย 5. ติดต่อไม่ได้เนื่องจากสภาพอากาศ 6. ไม่มีคำตอบ - หลังจากพยายาม 4 ครั้ง 7. ไม่มีคำตอบ - ช่วงเวลาสำรวจเสร็จสิ้น	8. การปฏิเสธของครัวเรือน 9. มีปัญหาเรื่องภาษา 10. ไม่มีใครสามารถตอบได้ 11. ไม่สามารถสำรวจได้เนื่องจากเหตุผลอื่นๆ ระบุ..... 12. การติดต่อสำเร็จ - ทำการสำรวจ

ถ้าครัวเรือนปฏิเสธการให้สัมภาษณ์ :	เชื้อชาติ
1. จำนวนคนที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนอายุ 18 ปี ขึ้นไป = _____	1. ไทย
2. จำนวนคนที่สูญบุหรือเป็นประจำที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนอายุ 18 ปี ขึ้นไป = _____	2. อื่น ๆ

แบบสำรวจครัวเรือนกลุ่มตัวอย่างใหม่ในรอบที่ 6 (Household Enumeration Form)	MODULE B
	LQ:

ลำดับที่	ชื่อสมาชิกในครัวเรือน (กลุ่มผู้ใหญ่อายุตั้งแต่ 18 ปี ขึ้นไป)	เพศ		การสูบบุหรี่		อายุ (เต็มปี)	ผู้ตอบแบบสอบถาม		หมายเหตุ
		1=ชาย 2=หญิง	1 = สูบ 2 = ไม่สูบ	1=ใช่, 2=ไม่ใช่					
1		1	2	1	2		1	2	
2		1	2	1	2		1	2	
3		1	2	1	2		1	2	
4		1	2	1	2		1	2	
5		1	2	1	2		1	2	
6		1	2	1	2		1	2	
7		1	2	1	2		1	2	
8		1	2	1	2		1	2	
9		1	2	1	2		1	2	
10		1	2	1	2		1	2	
ชื่อสมาชิกในครัวเรือน (กลุ่มเด็กอายุ 13-17 ปี)									
1		1	2	1	2		1	2	
2		1	2	1	2		1	2	
3		1	2	1	2		1	2	
4		1	2	1	2		1	2	
5		1	2	1	2		1	2	

KISH GRID											
จำนวนผู้เข้า	ตัวเลขตัวสุดท้ายของอายุ										
	ชาย	1	2	3	4	5	6	7	8	9	0
1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
2	1	2	2	1	1	2	2	1	1	2	
3	3	1	2	3	2	3	1	1	2	3	
4	1	2	3	4	2	3	4	1	2	3	
5	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	

จำนวนเด็กที่อายุไม่เกิน 5 ปี ในครัวเรือน =

จำนวนเด็กที่อายุระหว่าง 6-12 ปี ในครัวเรือน =

จำนวนเด็กที่อายุระหว่าง 13-17ปี ในครัวเรือน =

จำนวนผู้ชายที่สูบบุหรี่ที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไปในครัวเรือน =

จำนวนผู้หญิงที่สูบบุหรี่ที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไปในครัวเรือน =

จำนวนผู้ชายที่ไม่สูบบุหรี่ที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไปในครัวเรือน =

จำนวนผู้หญิงที่ไม่สูบบุหรี่ที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไปในครัวเรือน =

ID	ประเภทของผู้ให้ข้อมูล	ชื่อผู้เข้าชายที่ถูกเลือก	รหัสผลส่วนบุคคลของผู้ให้ข้อมูล*	รหัสพนักงานสัมพันธ์	พนักงานสัมพันธ์ : 2 แถวสุดท้ายจะใช้ในกรณีที่มีการทดแทนจากบ้านเดียวกัน ในกรณีที่ผู้ถูกเลือกมีรหัสผล 2 (มีปัญหาเรื่องภาษา) หรือ 3 (ทุพพลภาพทางกาย หรือใจ) หรือไม่อยู่ตลอดระยะเวลาของการสำรวจ
1	ผู้ชายที่สูบบุหรี่				
2	ผู้หญิงที่สูบบุหรี่				
3	วัยรุ่น				

*** รหัสผลส่วนบุคคลของผู้ให้ข้อมูล**

1.ไม่พบ (หลังจากพยายาม 4 ครั้ง) 2.มีปัญหาเรื่องภาษา 3.ทุพพลภาพทางกายหรือใจ 4.การปฏิเสธของตัวแทน 5. การปฏิเสธ 7. สำเร็จ 6.ไม่สำเร็จ(การเริ่มต้น,ผู้ให้สัมภาษณ์ขอสิ้นสุดการให้ข้อมูลก่อนสิ้นสุดการสัมภาษณ์) 8.ไม่ได้เป็นส่วนหนึ่งของครัวเรือนและติดต่อไม่ได้หรือตามหาไม่พบ

กรอกชื่อและที่อยู่ของผู้ที่สามารถติดต่อผู้ให้ข้อมูลได้ (ในกรณีที่คาดว่าอีก 1 ปีข้างหน้าผู้ให้สัมภาษณ์จะย้ายที่อยู่)

ชื่อ-สกุล

ความสัมพันธ์กับผู้ตอบแบบสอบถาม

ที่อยู่

เบอร์โทร (บ้าน) เบอร์มือถือ

ภาคผนวก ง

แบบสอบถาม

โครงการ International Tobacco Control Policy Survey (Thailand)

การสำรวจระดับประเทศ รอบที่ 5 (พ.ศ. 2554)

ดำเนินการโดย : สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล

			ID
ร่วมกับ	ภาค	_____	_____
สถาบันมะเร็งแห่งชาติ ทั่วประเทศ	จังหวัด	_____	_____
และ	อำเภอ	_____	_____
มหาวิทยาลัยวอเทอร์ลู ประเทศแคนาดา	ตำบล	_____	_____
	หมู่บ้าน	_____	_____
แบบสอบถามสำหรับวัยรุ่น	ลำดับครัวเรือน	_____	_____
(กลุ่มตัวอย่างใหม่ในรอบที่ 5)	ลำดับบุคคล	_____	_____

ชื่อหัวหน้าครัวเรือน		_____	
ชื่อผู้ให้ข้อมูลครัวเรือน		_____	
ชื่อผู้ตอบแบบสอบถาม		_____	
บ้านเลขที่	หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	_____
ตำบล	อำเภอ	จังหวัด	_____
หมายเลขโทรศัพท์ บ้าน	มือถือ	_____	
ทำเลที่ตั้ง	1. เมือง	2. ชนบท	_____

พนักงานสัมภาษณ์ : บันทึกผลความพยายามติดต่อขอให้ตอบแบบสอบถาม

ครั้งที่	วัน/เดือน/ปี	เวลา	บันทึกผล	นัดครั้งต่อไป	
				วัน/เดือน/ปี	เวลา
1.					
2.					
3.					
4.					

เริ่มกรอกข้อมูลเวลา	_____	จบการกรอกข้อมูลเวลา	_____	รวม	_____	นาที
พนักงานสัมภาษณ์	_____	วันที่	_____	เดือน	_____	พ.ศ.
ผู้ควบคุมงานสนาม	_____	วันที่	_____	เดือน	_____	พ.ศ.
ผู้ตรวจแบบสอบถาม	_____	วันที่	_____	เดือน	_____	พ.ศ.
ผู้ลงรหัส	_____	วันที่	_____	เดือน	_____	พ.ศ.

ใบแสดงความยินยอมการเข้าร่วมโครงการ

เรียน ผู้ให้ข้อมูล

ด้วย สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล กำลังดำเนินการสำรวจเพื่อติดตามผลกระทบของนโยบายควบคุมการบริโภคยาสูบในประเทศไทย รอบที่ 5 ปี พ.ศ. 2554 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทัศนคติของวัยรุ่นเกี่ยวกับการสูบบุหรี่ และประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการสูบบุหรี่ ซึ่งจะนำไปเสนอแนะเชิงนโยบายในการป้องกันและลดการสูบบุหรี่

สถาบันฯ จึงขอเวลา และขออนุญาตท่านกรอกข้อมูลลงในแบบสอบถาม ข้อมูลที่ท่านให้ไม่ว่าจะเป็นข้อมูลเกี่ยวกับตัวท่านหรือบุคคลอื่นที่ท่านเอ่ยถึง ทางสถาบันฯ จะเก็บรักษาไว้เป็นความลับ และจะใช้เพื่อ การวิจัยเท่านั้น ข้อมูลจะถูกนำไปวิเคราะห์ในภาพรวมและนำเสนอเป็นรายงานการวิจัยที่ไม่ปรากฏชื่อผู้ให้ข้อมูล ในการสำรวจครั้งนี้ท่านมีสิทธิ์ที่จะให้หรือไม่ให้ข้อมูลก็ได้แล้วแต่ความสมัครใจของท่าน

สถาบันฯ หวังว่าท่านจะกรุณาให้ความร่วมมือในครั้งนี้ ถ้าท่านมีคำถามใด ที่เกี่ยวกับการสำรวจหรือมีข้อสงสัยประการใด โปรดติดต่อสถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล ตามที่อยู่และหมายเลขโทรศัพท์ที่ให้ไว้ข้างล่างนี้

ขอได้รับความขอบคุณอย่างสูงจากสถาบันฯ

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรีย์พร พันพึ้ง)

ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล
ตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม 73170 โทรศัพท์ 0 2441 0201 – 4

ข้าพเจ้าได้รับทราบวัตถุประสงค์ของการตอบแบบสอบถามครั้งนี้ จากการอ่านด้วยตนเอง หรือให้พนักงานสนามของโครงการอ่านให้ฟังแล้ว ข้าพเจ้ายินดีให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม และได้ลงลายมือชื่อ หรือให้พนักงานสนามผู้ที่อ่านให้ข้าพเจ้าฟัง ลงลายมือชื่อในใบแสดงความยินยอมให้ข้อมูลแทนข้าพเจ้า

ลงชื่อ _____	ลงชื่อ _____
พนักงานสนาม (ลงนามแทน)	ผู้ตอบแบบสอบถาม
วันที่ _____ เดือน _____ พ.ศ.2554	วันที่ _____ เดือน _____ พ.ศ.2554

คำแนะนำสำหรับการตอบแบบสอบถาม

แบบสอบถามนี้เป็นเรื่องเกี่ยวกับทัศนคติของวัยรุ่นเกี่ยวกับการสูบบุหรี่ และประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการสูบบุหรี่ ทั้งบุหรี่ที่ผลิตจากโรงงาน และบุหรี่มวนเอง (ยาเส้น) คุณอาจจะจำคำถามบางข้อที่คุณเคยตอบในการสำรวจเมื่อปีที่แล้ว

กรุณาอ่านคำถามแต่ละข้อด้วยความตั้งใจ และตอบอย่างตรงไปตรงมาตามความเป็นจริง คำตอบที่ได้รับจากคุณจะถูกเก็บไว้เป็นความลับ แม้แต่คนในครอบครัวของคุณก็จะไม่ทราบข้อมูลนี้

วิธีการตอบคำถาม : ให้ใช้ดินสอวงกลมรอบข้อที่เป็นคำตอบที่คุณเลือก โดยเลือกตอบเพียงหนึ่งคำตอบเท่านั้น ยกเว้น ข้อที่มีคำแนะนำว่าให้ตอบได้มากกว่าหนึ่งข้อ, ข้อที่ให้ข้าม หรือให้เขียนคำตอบลงในช่องว่างตามคำแนะนำ

กรุณาตอบทุกคำถาม แม้คำตอบของคุณจะตอบว่า “ไม่ทราบ”

ถ้าไม่เข้าใจ หรือมีข้อสงสัยในคำถามข้อใด กรุณาถามพนักงานสัมภาษณ์ทันที

พนักงานสัมภาษณ์ : ให้อธิบายวิธีตอบแบบสอบถามก่อนที่จะให้ผู้ตอบลงมือตอบแบบสอบถาม ถ้าพนักงานสัมภาษณ์ยังอยู่ที่บ้านของผู้ตอบแบบสอบถามก็สามารถช่วยตอบข้อสงสัยของผู้ตอบแบบสอบถามได้ ถ้าพนักงานสัมภาษณ์ต้องไปบ้านอื่นต่อไป ให้ตรวจสอบว่าผู้ตอบแบบสอบถามเข้าใจคำแนะนำดีแล้ว ก่อนที่จะปล่อยให้ผู้ตอบแบบสอบถามตอบตามลำพัง

หลังจากผู้ตอบ แบบสอบถามเสร็จแล้ว ให้พนักงานสัมภาษณ์ตรวจสอบความครบถ้วนของคำตอบ ถ้าพบว่ามีข้อใดที่ยังไม่มีคำตอบ ให้ขอให้ผู้ตอบ ตอบเพิ่มเติมจนครบทุกข้อ

เกณฑ์การคัดเลือกวัยรุ่นที่เป็นผู้ตอบแบบสอบถามต้องมีคุณลักษณะดังนี้คือ

1. อายุระหว่าง 13 – 17 ปี (อายุเต็มปี)
2. มีความตั้งใจที่จะอาศัยอยู่ในครัวเรือนนี้ในอีก 2 ปี ข้างหน้า
ถ้าไม่แน่ใจ หรือคาดว่าจะเปลี่ยนที่อยู่ กรุณากรอกรายละเอียดในหน้าสุดท้ายของแบบสอบถาม

ส่วนที่ 1 : ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับคนในครัวเรือน
--

ลำดับที่	1.1 ชื่อ - นามสกุล	1.1.1 ผู้ตอบ แบบสอบถาม 1. ใช่ 2. ไม่ใช่	1.2 อายุ (เต็มปี)	1.2.1 วัน/ เดือน/ ปี เกิด	1.3 เพศ 1.ชาย 2.หญิง	1.4 ความสัมพันธ์กับ หัวหน้า ครัวเรือน (ดูรหัส)	1.5 สถานภาพ สมรส 1. โสด 2. สมรส 3. หม้าย 4. หย่า 5. แยก
ผู้ใหญ่ (อายุตั้งแต่ 18 ปี ขึ้นไป)							
1.							
2.							
3.							
4.							
5.							
6.							
7.							
8.							
9.							
เด็ก (อายุระหว่าง 13-17 ปี)							
1.							
2.							
3.							
4.							
5.							

รหัสข้อ 1.4 ความสัมพันธ์กับหัวหน้าครัวเรือน

0 หัวหน้าครัวเรือน	3 แม่	6 พี่น้อง	9 หลาน	12 เพื่อน
1 คู่สมรส	4 บุตร	7 เขย	10 เหลน	13 ผู้อาศัย
2 พ่อ	5 บุตรของบุตร	8 สะใภ้	11 ญาติ	14 อื่น ๆ (ระบุ).....

1.6 การศึกษา คนนี่จบการศึกษาสูงสุดชั้นใด (บันทึกชั้นที่เรียนจบแล้ว)	1.7 อาชีพ คนนี่มีอาชีพหลักอะไร (บันทึกลักษณะงานที่ทำ เช่น ทำไร่ ข้าวโพด ทำนาข้าว คนงานก่อสร้าง) 000 ไม่มีอาชีพ 995 นักเรียน / นักศึกษา	1.8 คนนี่อาศัยอยู่ใน ครัวเรือนนี้นานเท่าใด (ให้ระบุเป็นจำนวน เดือน, ปีที่อาศัยอยู่)		1.9 คนนี่ปัจจุบัน สูบบุหรี่หรือไม่ 1. สูบ 2. ไม่สูบ 3. ไม่ทราบ 4. เลิกสูบ
		เดือน	ปี	

คำแนะนำในการตอบแบบสอบถาม : กรุณาตอบทุกคำถาม โดยใช้ดินสอวงกลมรอบข้อที่

เป็นคำตอบที่คุณเลือก ให้เลือกตอบเพียงหนึ่งคำตอบ
เท่านั้น แม้คำตอบของคุณจะตอบว่า “ไม่ทราบ”
ยกเว้นข้อที่มีคำแนะนำให้ตอบได้มากกว่าหนึ่งข้อ ข้อที่
ให้ข้าม และข้อที่เติมคำหรือข้อความในช่องว่างที่จัดไว้
ให้ตามคำแนะนำ

ส่วนที่ 2 พฤติกรรมการสูบบุหรี่

2. FR12110. คุณเคยสูบบุหรี่(บุหรี่จากโรงงานหรือบุหรี่มวนเอง) บ้างหรือไม่ (แม้ว่าสูบเพียงครั้งหรือสองครั้งก็นับว่าเคยสูบ)
 1. ไม่เคยสูบ (ถามต่อข้อ 3)
 2. เคยสูบ (ข้ามไปที่ข้อ 4)
3. FR12130. หากไม่เคยสูบ คุณเคยถูกชักชวนให้สูบบุหรี่หรือไม่
 1. ไม่เคยถูกชักชวนให้สูบบุหรี่ (ข้ามไปที่ข้อ 33)
 2. เคยถูกชักชวนให้สูบบุหรี่ แต่ก็ยังไม่เคยสูบเลยแม้แต่ครั้งเดียว (ข้ามไปที่ข้อ 33)
 3. เคยสูบบุหรี่แล้ว (ถามต่อข้อ 4)
4. FR12112. ตั้งแต่เกิดจนถึงปัจจุบันคุณเคยสูบบุหรี่มาแล้วกี่มวน
 2. เคยสูบแต่ไม่หมดมวน
 3. สูบ 1-10 มวน
 4. สูบ 11- 100 มวน
 5. สูบ มากกว่า 100 มวน
5. FR12113. คุณสูบบุหรี่หมดมวนครั้งแรกเมื่ออายุเท่าไร
 1. ไม่เคยสูบหมดมวน
 2. สูบหมดมวนเมื่ออายุ (ระบุ) ปี
6. ข้อใดต่อไปนี้เป็นเหตุผลที่ทำให้คุณเริ่มสูบบุหรี่เป็นครั้งแรก

เหตุผลที่ทำให้เริ่มสูบบุหรี่เป็นครั้งแรก		ใช่	ไม่ใช่
6ก. TC12105	อยากรู้/อยากเห็น/อยากลอง	1	2
6ข. TC12101	สูบตามเพื่อน	1	2
6ค. TC12112	สูบเพราะมีคนบอกว่าสูบบุหรี่แล้วจะทำให้ฉันรู้สึกดี	1	2
6ง. TC12119	เหตุผลอื่นๆ (ระบุ).....		
- 7ก. FR12100. หากนึกย้อนถึงเหตุการณ์ตอนที่สูบบุหรี่ครั้งแรก ขณะนั้นคุณ
 1. สูบเพียงลำพังคนเดียว
 2. สูบขณะอยู่กับกลุ่มเพื่อนรุ่นราวคราวเดียวกันเท่านั้น
 3. สูบขณะมีผู้ใหญ่อยู่ด้วยอย่างน้อย 1 คน
 4. อื่นๆ ระบุ (ระบุในข้อ 7ข)
- 7ข. FR12100c. อื่นๆ ระบุ.....
8. FR12311. ปัจจุบันนี้ คุณคิดว่าคุณถูกจัดอยู่ในกลุ่มใด

1. คนไม่สูบบุหรี่
 2. คนเคยสูบบุหรี่(ปัจจุบันไม่สูบ)
 3. คนสูบบุหรี่บางเวลาหรือเวลาเข้าสังคม
 4. คนสูบบุหรี่เป็นประจำ
 5. ไม่แน่ใจว่าอยู่ในกลุ่มใด
9. FR12115. คุณสูบบุหรี่ครั้งสุดท้ายเมื่อไหร่
1. วันนี้
 2. เมื่อวาน
 3. 2-7 วันที่ผ่านมา
 4. มากกว่า 1 สัปดาห์ถึง 1 เดือนที่ผ่านมา
 5. มากกว่า 1-6 เดือนที่ผ่านมา
 6. มากกว่า 6 เดือนถึง 1 ปีที่ผ่านมา
 7. มากกว่า 1 ปีที่ผ่านมา
- } ข้ามไปที่ข้อ 33.

คำถามส่วนนี้สำหรับผู้สูบบุหรี่ในช่วง 1 เดือนที่ผ่านมา (ข้อ 10 – ข้อ 32)

10. FR12225. คุณสูบบุหรี่บ่อยแค่ไหน?
1. น้อยกว่า 1 ครั้ง/สัปดาห์
 2. 1 ครั้ง/สัปดาห์
 3. 2 ครั้ง/สัปดาห์
 4. 3-5 ครั้ง/สัปดาห์
 5. ทุกวันหรือเกือบทุกวัน
 6. มากกว่าวันละ 1 ครั้ง
11. FR12233. ในช่วง 7 วันที่ผ่านมา คุณสูบบุหรี่โดยเฉลี่ย วันละกี่มวน (เฉพาะวันที่สูบ)
1. ไม่ได้สูบเลยใน 7 ช่วงวันที่ผ่านมา
 2. สูบไม่ถึง 1 มวน
 3. สูบวันละ 1 มวน
 4. สูบวันละ 2-5 มวน
 5. สูบวันละ 6-10 มวน
 6. สูบวันละ 11–20 มวน
 7. สูบมากกว่า 20 มวน
12. ET.12241. พ่อแม่/ผู้ปกครองของคุณทราบหรือไม่ว่า คุณสูบบุหรี่
1. ทราบ (ตอบต่อข้อ 13)
 2. ไม่ทราบ (ข้ามไปที่ข้อ 14)
 3. ไม่แน่ใจ (ข้ามไปที่ข้อ 14)
13. ET12224. เมื่ออยู่กับพ่อแม่/ผู้ปกครอง คุณสูบบุหรี่บ่อยแค่ไหน
1. ไม่เคยสูบ
 2. สูบบางครั้ง
 3. สูบบ่อย
14. BR12310. ตามปกติคุณสูบบุหรี่ยี่ห้ออะไร
1. บุหรี่โรงงานยี่ห้อ (ระบุ).....
 2. ไม่มียี่ห้อประจำ
 3. บุหรี่มวนเอง
 4. ไม่รู้จักยี่ห้อ / จำไม่ได้
15. BR12638. ตามความคิดของคุณ บุหรี่นอก มีรสชาติดีกว่าหรือแย่กว่าบุหรี่ไทย
1. ดีกว่า
 2. เหมือน ๆ กัน
 3. แย่กว่า
 4. ไม่ทราบ

ในการเลือกยี่ห้อบุหรี่ที่คุณสูบ คุณตัดสินใจบนพื้นฐานของเหตุผลข้อใด

เหตุผลในการเลือกยี่ห้อบุหรี่		1. ใช่	2. ไม่ใช่
16ก.	BR12636. รสชาติของบุหรี่	1	2
16ข.	BR12626. ราคาบุหรี่	1	2
16ค.	BR12616. อาจจะไม่เป็นอันตรายต่อสุขภาพของคุณ	1	2
16ง.	BR12623. เพื่อนสูบบุหรี่ยี่ห้อนั้น	1	2
17.	SO12101. ตามปกติ (หรือส่วนใหญ่) คุณได้บุหรี่มาอย่างไร 1. ซื้อมอง 2. มีคนซื้อให้ 3. ได้จากเพื่อน 4. ได้จากที่บ้าน 5. อื่น ๆ (ระบุ)		
18.	SO12311. ปกติแล้วคุณซื้อบุหรี่หรือยาเส้นสำหรับตัวเองจากที่ไหน 1. จากผู้ชายเร่ตามถนน 2. จากร้านสะดวกซื้อ 3. จากซูเปอร์มาร์เก็ต 4. จากคอฟฟี่ช็อปหรือร้านอาหาร 5. จากเครื่องขายบุหรี่อัตโนมัติ 6. จากเพื่อน 7. อื่น ๆ ระบุ..... 8. ไม่เคยซื้อบุหรี่		
19.	PU12105. ในช่วง 1 เดือนที่ผ่านมา คุณเคยซื้อบุหรี่บ้างหรือไม่ 1. ไม่ซื้อ (ข้ามไปที่ข้อ 22) 2. ซื้อ		
20.	PU12331. ถ้าซื้อ คุณซื้อบุหรี่ของอะไร บาท		
21.	PU12322. ถ้าซื้อ ในซองมีบุหรี่กี่มวน มวน		
22.	PU12200. ในช่วง 6 เดือนที่ผ่านมา คุณเคยซื้อ <u>บุหรี่ที่แบ่งขายเป็นมวน</u> บ้างหรือไม่ 1. ไม่เคยซื้อ → ข้ามไปข้อที่ 25 2. เคยซื้อ (ตอบข้อ 23 และข้อ 24)		
23.	(SO12313). คุณซื้อ <u>บุหรี่ที่แบ่งขายเป็นมวน</u> ครั้งล่าสุดที่ไหน 1. จากร้านขายของชำ 2. จากผู้ชายเร่ตามถนน 3. จากร้านขายหนังสือพิมพ์ 4. จากคอฟฟี่ช็อป 5. จากเพื่อน 6. จากบาร์ ร้านอาหาร ดิสโก้เทค 7. อื่น ๆ (ระบุ) (SO12313o)		
24.	PU12431. คุณซื้อ <u>บุหรี่ที่แบ่งขายเป็นมวน</u> ในราคามวนละเท่าไร 1.บาท/มวน 2. จำราคาไม่ได้		
25.	SO12103. เมื่อต้องการสูบบุหรี่ คุณหาบุหรี่มาสูบได้ง่ายหรือยากแค่ไหน 1. ยากมาก 2. ยากเล็กน้อย 3. ค่อนข้างง่าย 4. ง่ายมาก 5. ไม่ทราบ/ไม่แน่ใจ		
26.	SB12014. คุณเคยสูบบุหรี่ หรือรู้สึกอยากสูบบุหรี่เป็นครั้งแรกเมื่อตื่นนอนตอนเช้าบ้างหรือไม่ 1. ไม่เคย 2. เคย - บางครั้ง 3. เคย - เป็นประจำ		

กรุณาตอบว่า ข้อความต่อไปเกิดขึ้นกับคุณบ่อยเพียงใด

27. SB12036. เมื่อเปรียบเทียบกับตอนที่ฉันเริ่มสูบบุหรี่ใหม่ ขณะนี้ฉันต้องการสูบบุหรี่มากกว่าแต่ก่อน เพื่อให้รู้สึกหายอยากบุหรี่ใช่หรือไม่
1. ใช่ - บ่อยครั้ง
 2. ใช่ - บางครั้ง
 3. ใช่ - น้อยครั้ง
 4. ไม่ใช่เลย
28. QA12220. คุณเคยพยายามเลิกสูบบุหรี่ครั้งสุดท้ายเมื่อใด
1. ภายใน 1 เดือนที่ผ่านมา
 2. ภายใน 1 ปีที่ผ่านมา
 3. เกินกว่า 1 ปี
 4. ไม่เคยพยายามเลิกสูบบุหรี่
29. BQ12155. ข้อใดต่อไปนี้เป็นความสามารถอธิบายความคิดเกี่ยวกับการเลิกสูบบุหรี่ของคุณ
0. ตอนนี้ฉันเลิกสูบบุหรี่แล้ว
 1. ฉันมีแผนว่าจะเลิกสูบบุหรี่ภายใน 1 เดือนข้างหน้า
 2. ฉันมีแผนว่าจะเลิกสูบบุหรี่ภายใน 6 เดือนข้างหน้า
 3. ฉันมีแผนว่าจะเลิกสูบบุหรี่แต่ไม่ใช่ภายใน 6 เดือนข้างหน้า
 4. ฉันไม่มีแผนว่าจะเลิกสูบบุหรี่
30. BQ12151. คุณต้องการเลิกสูบบุหรี่มากเพียงใด
1. ไม่ต้องการเลิกเลย
 2. ต้องการเล็กน้อย
 3. ต้องการบ้าง
 4. ต้องการมาก
 5. ฉันเลิกสูบบุหรี่แล้ว
31. BQ12161. คุณคิดว่า ในอีกหนึ่งปีข้างหน้า คุณจะสูบบุหรี่มากน้อยเพียงใด เมื่อเปรียบเทียบกับปัจจุบัน
1. สูบบุหรี่เพิ่มขึ้นมาก
 2. สูบบุหรี่เพิ่มขึ้นเล็กน้อย
 3. สูบบุหรี่เท่าเดิม
 4. สูบบุหรี่ลดลงเล็กน้อย
 5. สูบบุหรี่ลดลงมาก
 6. ไม่สูบบุหรี่เลย
32. PS12209. คุณเคยรู้สึกเสียใจบ้างไหมที่เริ่มสูบบุหรี่
1. เสียใจมาก
 2. เสียใจบ้าง
 3. ไม่เสียใจเลย

ส่วนที่ 3 ส่วนนี้ต้องตอบทุกคน

33. AD12165. ในช่วง 1 ปีที่ผ่านมา เคยมีแพทย์หรือพยาบาลพูดคุยกับคุณเกี่ยวกับอันตรายจากสูบบุหรี่บ้างหรือไม่
1. ไม่เคย
 2. เคย
 3. ไม่เคยไปพบแพทย์หรือพยาบาลในช่วง 12 เดือนที่ผ่านมา
34. AD12166. ในช่วง 1 ปีการศึกษาที่ผ่านมา คุณเคยเรียนในห้องเรียนเกี่ยวกับอันตรายจากการสูบบุหรี่บ้างหรือไม่
1. ไม่เคย
 2. เคย
 3. ไม่แน่ใจ
 4. ไม่ได้เรียนหนังสือในปีการศึกษาที่ผ่านมา

35. PS12606. เพื่อนของคุณมีความเห็นอย่างไรต่อการสูบบุหรี่
1. ทั้งหมดหรือเกือบทั้งหมดไม่ยอมรับการสูบบุหรี่
 2. ส่วนใหญ่ไม่ยอมรับการสูบบุหรี่
 3. ยอมรับครึ่งหนึ่ง-ไม่ยอมรับครึ่งหนึ่ง
 4. ส่วนใหญ่ยอมรับการสูบบุหรี่
 5. ทั้งหมดหรือเกือบทั้งหมดยอมรับการสูบบุหรี่
36. PS12342. ในช่วง 1 ปีที่ผ่านมา มีเพื่อนของคุณได้เริ่มสูบบุหรี่บ้างหรือไม่
1. ไม่มี
 2. มี
 3. ไม่รู้
37. DI12241. ถ้าเลือกเพื่อนมา 5 คนที่สนิทมากที่สุด ในเพื่อน 5 คนนี้ มีกี่คนที่สูบบุหรี่
0. 0 คน
 1. 1 คน
 2. 2 คน
 3. 3 คน
 4. 4 คน
 5. 5 คน
38. ET12227. คุณมีพี่ชายหรือพี่สาวที่สูบบุหรี่หรือไม่
1. ไม่มีพี่ชายหรือพี่สาว
 2. มีพี่ชายหรือพี่สาวที่สูบบุหรี่
 3. ไม่มีพี่ชายหรือพี่สาวที่สูบบุหรี่
 4. ไม่ทราบว่าพี่ชายหรือพี่สาวสูบบุหรี่หรือไม่
39. PU12107. ในช่วง 1 เดือนที่ผ่านมา คุณเคยซื้อบุหรี่ให้เพื่อนหรือสมาชิกในครอบครัวบ้างหรือไม่
1. ไม่เคย
 2. เคย
40. PU12109. ในช่วง 1 เดือนที่ผ่านมา เคยมีใครปฏิเสธการขายบุหรี่ให้คุณเพราะคุณมีอายุไม่ถึง 18 ปีบ้างหรือไม่
1. ไม่เคยถูกปฏิเสธ
 2. เคยถูกปฏิเสธ
 3. ไม่เคยพยายามซื้อบุหรี่ในช่วง 1 เดือนที่ผ่านมา
41. LM12105. คุณเคยเห็น หรือเคยได้ยินเกี่ยวกับรสชาติของบุหรี่ เช่น รสช็อคโกแล็ต, รสคาบูกิโน หรือรสสตอเบอร์รี่ บ้างหรือไม่
1. ไม่เคย
 2. เคย
42. LM12109. เมื่อเปรียบเทียบกับบุหรี่ยี่ห้ออื่น ๆ คุณคิดว่า บุหรี่ที่คุณสูบประจำมีอันตรายน้อยกว่า พอ ๆ กัน หรือมากกว่า
1. มีอันตรายน้อยกว่าเล็กน้อย
 2. มีอันตรายพอ ๆ กัน
 3. มีอันตรายมากกว่าเล็กน้อย
 4. ไม่สูบบุหรี่
43. LM12110. คุณเห็นด้วยหรือไม่ กับข้อความต่อไปนี้ “**บุหรี่ยี่ห้อที่ฉันสูบประจำนุ่มนวลต่อระบบทางเดินหายใจ ลำคอ และปอดมากกว่าบุหรี่ทั่วไป**”
1. เห็นด้วย
 2. ไม่แน่ใจ
 3. ไม่เห็นด้วย
 4. ไม่สูบบุหรี่

44. BQ12126. เมื่อใครบางคนได้เริ่มต้นสูบบุหรี่เป็นประจำแล้ว คุณคิดว่าเป็นการง่ายหรือยาก เขาจะเลิกสูบบุหรี่
1. ยากมาก
 2. ค่อนข้างยาก
 3. ค่อนข้างง่าย
 4. ง่ายมาก
 5. ไม่ทราบ/ไม่แน่ใจ
45. BQ12156. ถ้าเพื่อนสนิทของคุณยื่นบุหรี่ให้คุณ คุณจะสูบบุหรี่หรือไม่
1. ไม่สูบบุหรี่แน่นอน
 2. อาจจะไม่สูบบุหรี่
 3. อาจจะมี
 4. สูบบุหรี่แน่นอน
46. BQ12157. ในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่งใน 1 ปีข้างหน้า คุณคิดว่าคุณจะสูบบุหรี่หรือไม่
1. ไม่สูบบุหรี่แน่นอน
 2. อาจจะไม่สูบบุหรี่
 3. อาจจะมี
 4. สูบบุหรี่แน่นอน
47. ST12251. คุณเคยใช้ผลิตภัณฑ์ยาสูบอื่น ๆ นอกเหนือจากบุหรี่บ้างหรือไม่ เช่น ยาสูบมวนสำเร็จ หรือ บารากู่ (สูบควันผ่านน้ำโดยใช้กระบอกขนาดใหญ่)
1. ไม่เคยใช้
 2. เคย - เคยใช้ ระบุในข้อ 48ก - 48ค
- ↓
บันทึกผลิตภัณฑ์ที่เคยใช้
	48ก. (ST12252o).	
	48ข. (ST12253o).	
	48ค. (ST12254o).	
49. DI12237. ในช่วง 1 เดือน ที่ผ่านมา คุณเคยสังเกตเห็น คนรุ่นเดียวกับคุณสูบบุหรี่บ่อยแค่ไหน
1. ไม่เคยสังเกตเห็น
 2. เคยสังเกตเห็น 1-2 ครั้ง
 3. เคยสังเกตเห็นบ่อยครั้ง
 4. เคยสังเกตเห็นบ่อยมากแต่ไม่ทุกวัน
 5. เคยสังเกตเห็นทุกวัน

ฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่

50. WL12098. ในช่วง 1 เดือน ที่ผ่านมา คุณเคยสังเกตเห็นซองบุหรี่บ่อยแค่ไหน
1. ไม่เคยเห็น (ข้ามไปข้อที่ 55)
 2. เคยเห็นนาน ๆ ครั้ง
 3. เคยเห็นบ้างบางครั้ง
 4. เคยเห็นบ่อย
 5. เคยเห็นบ่อยมาก
51. WL12203. ในช่วง 1 เดือน ที่ผ่านมา คุณเคยสังเกตเห็นฉลากคำเตือนเกี่ยวกับสุขภาพบนซองบุหรี่ บ่อยแค่ไหน
1. ไม่เคยเห็น
 2. เคยเห็นนาน ๆ ครั้ง
 3. เคยเห็นบ้างบางครั้ง
 4. เคยเห็นบ่อย
 5. เคยเห็นบ่อยมาก
52. WL12411. ฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่ทำให้คุณคิดถึงอันตรายจากการสูบบุหรี่ต่อสุขภาพมากน้อยเพียงใด
1. ไม่เคยคิด
 2. คิดบ้างเล็กน้อย
 3. คิดมาก
 4. ไม่เคยเห็นฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่

53. WL12505. คุณคิดว่าฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่มีความน่าเชื่อถือเพียงใด
1. ไม่น่าเชื่อถือเลย
 2. น่าเชื่อถือเล็กน้อย
 3. น่าเชื่อถือมาก
 4. ไม่เคยเห็นฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่
54. WL12509. คุณคิดว่าฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่มีผลทำให้คนในวัยเดียวกันกับคุณไม่คิดที่จะสูบบุหรี่หรือไม่
1. ไม่มีผลเลย
 2. มีผลเล็กน้อย
 3. มีผลมาก
 4. ไม่เคยเห็นฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่

การรณรงค์ต่อต้านการสูบบุหรี่

55. AD12702. ในช่วง 6 เดือนที่ผ่านมา คุณเคยสังเกตเห็นการรณรงค์เพื่อลดการสูบบุหรี่ตามต่าง ๆ (เช่น โทรทัศน์ วิทยุ ป้ายโฆษณา โปสเตอร์ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร ภาพโฆษณาต้านข้างรถประจำทาง) บ่อยแค่ไหน
1. ไม่เคยเห็น
 2. เคยเห็นบางครั้ง
 3. เคยเห็นบ่อย
 4. เคยเห็นบ่อยมาก
56. ในช่วง 6 เดือนที่ผ่านมา คุณเคยเห็นการรณรงค์ หรือข่าวสาร เกี่ยวกับอันตรายของการสูบบุหรี่ หรือการสนับสนุนให้เลิกสูบบุหรี่จากแหล่งต่อไปนี้บ้างหรือไม่ (ตอบทุกข้อ)

	แหล่ง	1. ไม่เคยเห็น	2. เคยเห็น		
56ก.	AD12711. โทรทัศน์	1.	2.		
56ข.	AD12716. วิทยุ	1.	2.		
56ค.	AD12725. โปสเตอร์	1.	2.		
56ง.	AD12726. ป้ายโฆษณาขนาดใหญ่	1.	2.		
56จ.	AD12731. หนังสือพิมพ์ / นิตยสาร	1.	2.		
56ฉ.	AD12721. ในโรงหนัง ก่อนหรือหลัง การฉายภาพยนตร์	1.	2.		
56ช.	AD12723. ดิสโก้เทค / คาราโอเกะ / เลาจัน / สถานบันเทิงต่าง ๆ	1.	2.		
56ซ.	AD12741. บนซองบุหรี่	1.	2.		
56ด.	AD12740. ภาพโฆษณาต้านข้าง / ด้านในรถประจำทาง	1.	2.		
57.	AD12960. ในช่วง 6 เดือนที่ผ่านมา คุณเคยเห็นหรือได้ยินโฆษณาการรณรงค์ต่อต้านการสูบบุหรี่เนื่องในวันแม่ “พ่อและแม่จะเสียใจหากลูกสูบบุหรี่” บ้างหรือไม่	1. เคย	2. ไม่เคย	3. จำไม่ได้	
58.	AD12963. คุณเห็นว่า โฆษณาการรณรงค์ต่อต้านการสูบบุหรี่ “พ่อและแม่จะเสียใจหากลูกสูบบุหรี่” เกี่ยวข้องกับตัวคุณ มากน้อยเพียงใด	1. เกี่ยวข้องมาก	2. เกี่ยวข้องบ้าง	3. ไม่เกี่ยวข้องเลย	4. ไม่ทราบเกี่ยวกับการรณรงค์ต่อต้านการสูบบุหรี่ “พ่อและแม่จะเสียใจหากลูกสูบบุหรี่”
59.	AD12703. ในช่วง 6 เดือนที่ผ่านมา คุณเคยเห็นหรือได้ยินโฆษณาการรณรงค์ต่อต้านการสูบบุหรี่ นอกเหนือจากโฆษณาที่ บ้างหรือไม่	1. เคย	2. ไม่เคย	3. จำไม่ได้	

เมื่อนึกถึงการโฆษณาในรูปแบบต่าง ๆ ที่พูดถึงอันตรายจากการสูบบุหรี่หรือกระตุ้นให้เลิกสูบบุหรี่

60. AD12150. คุณคิดว่าการโฆษณาดังกล่าว มีผลทำให้วัยรุ่นหญิงไม่คิดที่จะสูบบุหรี่ มากน้อยเพียงใด
1. ไม่มีผลเลย
 2. มีผลเล็กน้อย
 3. มีผลมาก
61. (AD12145). โฆษณาดังกล่าวที่คุณเคยเห็นในช่วง 6 เดือนที่ผ่านมา นำไปสู่การพูดคุยเกี่ยวกับผลของการสูบบุหรี่ต่อสุขภาพระหว่าง สมาชิกในครอบครัว ของคุณใช่หรือไม่
1. ไม่ใช่
 2. ใช่
 3. ไม่เคยเห็นการรณรงค์ต่อต้านการสูบบุหรี่
62. (AD12146). โฆษณาดังกล่าวที่คุณเคยเห็นในช่วง 6 เดือนที่ผ่านมา นำไปสู่การพูดคุยเกี่ยวกับผลของการสูบบุหรี่ต่อสุขภาพ ในกลุ่มเพื่อน ของคุณใช่หรือไม่
1. ไม่ใช่
 2. ใช่
 3. ไม่เคยเห็นการรณรงค์ต่อต้านการสูบบุหรี่
63. (AD12013) ในภาพรวม การโฆษณาณรงค์ต่อต้านการสูบบุหรี่มีผลต่อการสูบบุหรี่ในอนาคตของคุณอย่างไร
1. มีโอกาสที่จะสูบบุหรี่ในอนาคตน้อยลง
 2. มีโอกาสที่จะสูบบุหรี่ในอนาคตมากขึ้น
 3. ไม่มีผลต่อโอกาสที่จะสูบบุหรี่ในอนาคต
 4. ไม่ทราบเกี่ยวกับการรณรงค์

การโฆษณา การส่งเสริมการขายบุหรี่

64. AD12201. ในช่วง 6 เดือนที่ผ่านมา คุณเคยสังเกตเห็นสิ่งกระตุ้นที่ทำให้คุณอยากสูบบุหรี่หรือคิดถึงการสูบบุหรี่(เช่น การโฆษณาบุหรี่และภาพการสูบบุหรี่) บ่อยแค่ไหน
1. ไม่เคยเห็น
 2. เคยเห็นบางครั้ง
 3. เคยเห็นบ่อย
 4. เคยเห็นบ่อยมาก
65. ในช่วง 6 เดือนที่ผ่านมา คุณเคยสังเกตเห็นการโฆษณาส่งเสริมการขายบุหรี่ หรือผลิตภัณฑ์ยาสูบจากแหล่งต่อไปนี้บ้างหรือไม่ (ตอบทุกข้อ)

แหล่ง	1. ไม่เคยเห็น	2. เคยเห็น
65ก. AD12231. ร้านค้าย่อย / ร้านค้าใหญ่	1.	2.
65ข. AD12235. คอฟฟี่ช็อป	1.	2.
65ค. AD12237. ดิสโก้เทค / คาราโอเกะ / เลาจัน/ สถานบันเทิงต่าง ๆ	1.	2.
65ง. AD12233. ผู้ขายเร่ตามท้องถนน	1.	2.
66. AD12560o. ถ้าเคยสังเกตเห็นการโฆษณาบุหรี่จากที่ใดก็ตาม ให้ระบุยี่ห้อบุหรี่ที่คุณเคยเห็นโฆษณาครั้งล่าสุด		
1. ยี่ห้อ.....	2. จำไม่ได้	
3. ไม่เคยเห็นการโฆษณาส่งเสริมการขายบุหรี่ ในช่วง 6 เดือนที่ผ่านมา		

67. AD12622. ในช่วง 1 เดือนที่ผ่านมา คุณเคยเห็นวางโซว์บุหรี ณ จุดขาย ซึ่งรวมถึง ชั้นวาง หรือเคาน์เตอร์ ในร้านค้า หรือห้างสรรพสินค้า ที่คนไปซื้อบุหรีหรือผลิตภัณฑ์ยาสูบบ้างหรือไม่
1. ไม่เคย
 2. เคยเห็นบ้างบางครั้ง
 3. เคยเห็นบ่อย
 4. ไม่ค่อยไปร้านค้า หรือห้างสรรพสินค้า
68. AD12621. ในช่วง 1 เดือนที่ผ่านมา คุณเคยเห็นชั้น หรือเคาน์เตอร์ที่วางขายบุหรีในร้านค้า เปิดมานานับบุหรีทิ้งไว้ ทำให้เห็นซองบุหรีบ้างหรือไม่
1. ไม่เคย
 2. เคยเห็นบ้างบางครั้ง
 3. เคยเห็นบ่อย
 4. ไม่ค่อยไปร้านค้า หรือห้างสรรพสินค้า
69. AD12239. ในช่วง 1 ปี ที่ผ่านมา เมื่อคุณไปดูการแข่งขันกีฬา เกี่ยวกับขงงานมหกรรมแสดงสินค้า คอนเสิร์ต หรือไปที่ขงงานในชุมชน คุณเคยเห็นโฆษณาบุหรีบ่อยแค่ไหน
1. ไม่เคยเห็น
 2. เคยเห็นบ้างบางครั้ง
 3. เคยเห็นบ่อย
 4. ไม่ค่อยไปดูกีฬา มหกรรมแสดงสินค้า คอนเสิร์ต งานในชุมชน
70. AD12511. ในช่วง 1 ปี ที่ผ่านมา คุณเคยเห็นการแข่งขัน หรือรางวัลที่เกี่ยวข้องกับบุหรีบ้างหรือไม่
1. ไม่เคย
 2. เคย
71. AD12502. ตัวคุณเอง มีของใช้ เช่น หมวก เสื้อยืด หรือเสื้อผ้าอื่นๆ ที่มีชื่อยี่ห้อบุหรีหรือโลโก้บุหรีบ้างหรือไม่
1. ไม่มี
 2. มี
72. AD12503. คุณจะใช้ หรือสวมใส่ของใช้ เช่น ไฟแช็ก เสื้อยืด หรือหมวก ที่มีชื่อยี่ห้อชื่อยี่ห้อ หรือรูปภาพบุหรีหรือไม่
1. ไม่ใช้แน่นอน
 2. อาจจะไม่ใช่
 3. อาจจะใช่
 4. ใช้แน่นอน
 5. ไม่ทราบ
73. AD12611. ในช่วง 1 เดือน ที่ผ่านมา เวลาที่คุณดูโทรทัศน์ วีดีโอ หรือภาพยนตร์ คุณเคยเห็นนักแสดงสูบบุหรีบ่อยแค่ไหน
1. ไม่เคยเห็น
 2. เคยเห็นบ้างบางครั้ง
 3. เคยเห็นบ่อยมาก
 4. ไม่ค่อยได้ดูโทรทัศน์ วีดีโอ ภาพยนตร์
74. AD12612. เท่าที่คุณทราบ มีนักแสดงที่คุณชื่นชอบที่สูบบุหรี
1. ไม่มีใครสูบเลย
 2. สูบบ้างบางคน
 3. ส่วนใหญ่สูบ
 4. สูบทุกคน
 5. ไม่มีดาราคงที่ชื่นชอบ
 6. ไม่ทราบ
75. AD12169. เมื่อคุณดูทีวี คุณเคยสังเกตเห็นภาพคนสูบบุหรี หรือซองบุหรี ที่ถูกทำให้มองเห็นไม่ชัด หรือเลือนลาง บ่อยแค่ไหน
1. ไม่เคยเห็น
 2. เคยเห็นบ้างบางครั้ง
 3. เคยเห็นบ่อยมาก
 4. ไม่ค่อยได้ดูโทรทัศน์

76. AD12167. การเห็นภาพคนสูบบุหรี่หรือซองบุหรี่ ที่ถูกทำให้มองเห็นไม่ชัด หรือเลือนลาง ทำให้คุณอยากสูบบุหรี่ มากน้อยเพียงใด
1. ไม่อยากสูบเลย
 2. อยากสูบเล็กน้อย
 3. อยากสูบบ้าง
 4. อยากสูบบ้าง
 5. ไม่เคยสังเกตเห็นภาพดังกล่าว
77. AD12168. การเห็นภาพคนสูบบุหรี่หรือซองบุหรี่ ที่ถูกทำให้มองเห็นไม่ชัด ช่วยเตือนให้คุณคิดว่าคุณไม่ควรสูบบุหรี่บ้างหรือไม่
1. ไม่ช่วยเตือนเลย
 2. ช่วยเตือนเล็กน้อย
 3. ช่วยเตือนบ้าง
 4. ช่วยเตือนมาก
 5. ไม่เคยสังเกตเห็นภาพดังกล่าว

การห้ามสูบบุหรี่

78. ET12221. ข้อความใดต่อไปนี สามารถบอกถึงกฎการสูบบุหรี่ภายในบ้านของคุณได้ดีที่สุด
1. อนุญาตให้สูบบุหรี่ได้ทุกที่ภายในบ้าน
 2. อนุญาตให้สูบบุหรี่ได้บางพื้นที่ภายในบ้านหรือบางเวลาหรือบางคน
 3. ไม่อนุญาตให้สูบบุหรี่ทุกที่ภายในบ้าน
79. ET12217. ในช่วง 7 วันที่ผ่านมา มีสมาชิกในครอบครัว สูบบุหรี่ภายในบ้านของคุณ ขณะที่คุณอยู่บ้าน บ่อยแค่ไหน
1. ไม่มี
 2. มี 1 – 2 ครั้ง
 3. มี 3 – 6 ครั้ง
 4. มีทุกวัน
80. ET12218. ในช่วง 7 วันที่ผ่านมา มีแขกที่มาเยี่ยมบ้าน สูบบุหรี่ภายในบ้านของคุณ ขณะที่คุณอยู่บ้าน บ่อยแค่ไหน
1. ไม่มีแขกมาเยี่ยมบ้านในช่วง 7 วันที่ผ่านมา
 2. ไม่มีแขกสูบบุหรี่ในบ้าน
 3. มี 1 – 2 ครั้ง
 4. มี 3 – 6 ครั้ง
 5. มีทุกวัน

ความรู้และทัศนคติเกี่ยวกับบุหรี่

81. KN12242. คุณคิดว่าการสูบบุหรี่เป็นอันตรายต่อสุขภาพของ ผู้สูบบุหรี่ หรือไม่
1. ไม่เป็นอันตรายแน่นอน
 2. อาจไม่เป็นอันตราย
 3. อาจเป็นอันตราย
 4. เป็นอันตรายอย่างแน่นอน
82. LM12102. คุณคิดว่า เป็นไปได้หรือไม่ที่บุหรี่บางชนิดจะมีอันตรายน้อยกว่าบุหรี่ชนิดอื่น หรือบุหรี่ทุกชนิดมีอันตรายเท่ากัน
1. บุหรี่บางชนิดมีอันตรายน้อยกว่าบุหรี่ชนิดอื่น
 2. บุหรี่ทุกชนิดมีอันตรายเท่ากัน
- 83ก. KN12252. คุณคิดว่าควันบุหรี่เป็นอันตรายต่อ ผู้ที่ไม่สูบบุหรี่ หรือไม่
1. ไม่เป็นอันตรายแน่นอน
 2. อาจไม่เป็นอันตราย
 3. อาจเป็นอันตราย
 4. เป็นอันตรายอย่างแน่นอน

83. ตามความเข้าใจหรือความเชื่อของคุณ คุณคิดว่าการสูบบุหรี่เป็นสาเหตุของโรค/ผลกระทบต่อไปนี้อย่างไรหรือไม่ (ตอบทุกข้อ)

โรค/ผลกระทบ		1. ไม่ใช่	2. ใช่
83ข	KN12231. โรคเสื่อมสมรรถภาพทางเพศในผู้สูบบุหรี่เพศชาย	1.	2.
83ค	KN12251. โรคมะเร็งปอดในผู้ที่ไม่สูบบุหรี่แต่ได้รับควันบุหรี่มือสอง	1.	2.
83ง	KN12103. แก่เร็วกว่าอายุ	1.	2.
83จ	KN12221. โรคหลอดเลือดตมอมอง (ลิ้มเลือดอุดตันในสมอง)	1.	2.
83ฉ	KN12250. โรคถุงลมโป่งพอง	1.	2.
83ช	KN12249. โรคหัวใจวาย	1.	2.
83ซ	KN12232. โรคเอชไอวี/โรคเอดส์	1.	2.
83ด	KN12247. เนื้อตายและเน่า (มักเกิดกับอวัยวะส่วนปลาย เช่น มือ เท้า ทำให้ชา ผิวหนังเปลี่ยนเป็นสีดำ เน่า และต้องตัดทิ้ง)	1.	2.
83ด	KN12245. แท้งบุตร	1.	2.
83ด	KN12233. มีกลิ่นปากเหม็น	1.	2.
84.	PS12339. คุณคิดว่าการสูบบุหรี่ ทำให้ชายหนุ่มดูน่าดึงดูดใจมากหรือน้อยกว่าการไม่สูบบุหรี่ 1. ดึงดูดใจน้อยกว่า 2. ดึงดูดใจมากกว่า 3. ไม่แตกต่างจากคนที่ไม่สูบบุหรี่		
85.	PS12321. คุณคิดว่าการสูบบุหรี่ ทำให้หญิงสาวดูน่าดึงดูดใจมากหรือน้อยกว่าการไม่สูบบุหรี่ 1. ดึงดูดใจน้อยกว่า 2. ดึงดูดใจมากกว่า 3. ไม่แตกต่างจากคนที่ไม่สูบบุหรี่		
86.	PS12331. พ่อแม่หรือผู้ปกครองของคุณยอมรับหรือไม่ยอมรับ การที่คุณสูบบุหรี่ 1. ไม่ยอมรับ 2. ยอมรับ 3. พ่อแม่หรือผู้ปกครองไม่มีความคิดเห็น 4. ไม่ทราบ		

ความเชื่อเกี่ยวกับการสูบบุหรี่

87. คุณเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับข้อความต่อไปนี้ (ตอบทุกข้อ)

ข้อความ		1.	2.	3.
		เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย		
87ก.	PS12225. การสูบบุหรี่ช่วยควบคุมน้ำหนักตัว	1.	2.	3.
87ข.	PS12233. สังคมไทยไม่ยอมรับการสูบบุหรี่	1.	2.	3.
87ค.	PS12242. การสูบบุหรี่เป็นสัญลักษณ์ของความทันสมัย	1.	2.	3.
87ง.	PS12341. คนอายุรุ่นฉันทันทีได้รับความนิยมน้อยกว่าผู้สูบบุหรี่	1.	2.	3.
87จ.	PS12323. เป็นการยอมรับได้ที่ผู้ชายอายุ 15 – 25 ปี สูบบุหรี่	1.	2.	3.
87ฉ.	PS12325. เป็นการยอมรับได้ที่ผู้หญิงอายุ 15 – 25 ปี สูบบุหรี่	1.	2.	3.
87ช.	PS12327. การสูบบุหรี่เป็นสิ่งน่ารังเกียจ	1.	2.	3.
87ซ.	PS12329. การสูบบุหรี่ทำให้คนอายุน้อยดูเป็นผู้ใหญ่ขึ้น	1.	2.	3.

88. DI12301. คุณมีความเห็นโดยรวมต่อการสูบบุหรี่อย่างไร
1. การสูบบุหรี่เป็นสิ่งที่ไม่ดีมาก
 2. การสูบบุหรี่เป็นสิ่งที่ไม่ดี
 3. การสูบบุหรี่เป็นสิ่งที่ไม่ดีไม่เลว
 4. การสูบบุหรี่เป็นสิ่งที่ดี
 5. การสูบบุหรี่เป็นสิ่งที่ดีมาก

ความเชื่อเกี่ยวกับบริษัทที่ผลิตยาสูบ

89. คุณเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับข้อความต่อไปนี้ (ตอบทุกข้อ)

		ข้อความ	1.	2.	3.
			เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย		
89ก	IN12209.	บริษัทที่ผลิตยาสูบไม่ควรได้รับอนุญาตให้ทำการส่งเสริมการขายบุหรี่เลย	1.	2.	3.
89ข	IN12220.	บริษัทที่ผลิตยาสูบควรถูกจำกัดให้จัดทำของบุหรี่แบบเรียบๆ ห้ามใช้สีสันสวยงาม โดยมีเพียงชื่อบุหรี่และคำเตือนเกี่ยวกับสุขภาพเท่านั้น	1.	2.	3.
89ค	IN12229.	บริษัทที่ผลิตยาสูบบิดเบือนความจริงเกี่ยวกับอันตรายจากการสูบบุหรี่	1.	2.	3.
89ง	IN12225.	บริษัทที่ผลิตยาสูบได้ทำสิ่งที่ดีให้แก่ชุมชน	1.	2.	3.
89จ	IN12227.	บริษัทที่ผลิตยาสูบพยายามทำให้คนรุ่นเดียวกับฉันหันมาสูบบุหรี่	1.	2.	3.
89ฉ	AD12901.	ในความคิดเห็นของคุณ รัฐบาลควรณรงค์เรื่อง "บ้านปลอดบุหรี่" หรือไม่			
		1. ควร	2. ไม่ควร		
89ช	AD12904.	ในความคิดเห็นของคุณ รัฐบาลควรณรงค์เรื่อง "โรงเรียนปลอดบุหรี่" หรือไม่			
		1. ควร	2. ไม่ควร		
90.	DI12414.	ในช่วง 1 ปี ที่ผ่านมา ผลการเรียนของคุณเป็นอย่างไร เมื่อเปรียบเทียบกับของเพื่อนนักเรียนในชั้นเดียวกัน			
		1. ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย	2. อยู่ในระดับค่าเฉลี่ย		
		3. สูงกว่าค่าเฉลี่ย	4. ไม่ได้เรียนหนังสือในช่วง 1 ปีที่ผ่านมา		
91.	DI12415.	ในช่วง 1 ปี ที่ผ่านมา คุณเคยมีปัญหากับบุคลากรในโรงเรียน หรือในที่ทำงาน หรือที่อื่นบ้างหรือไม่			
		1. ไม่เคย	2. เคยบางครั้ง	3. เคยบ่อย	

ข้อความและคำถามต่อไปนี้เป็นคำถามทั่วไป ไม่เกี่ยวข้องกับการสอบบุหรี

92. DI12417. ในช่วง 2 สัปดาห์ที่ผ่านมา จนถึงวันนี้ ข้อความใดต่อไปนี้ที่บอกถึงความรู้สึกของคุณได้ดีที่สุด
1. ฉันไม่เคยรู้สึกเศร้าเลย
 2. ฉันรู้สึกเศร้าบางครั้ง
 3. ฉันรู้สึกเศร้าหลายครั้ง
 4. ฉันรู้สึกเศร้าตลอดเวลา
93. DI12418. ในช่วง 2 สัปดาห์ที่ผ่านมา จนถึงวันนี้ ข้อความใดต่อไปนี้ที่บอกถึงการกระทำของคุณได้ดีที่สุด
1. ฉันทำสิ่งถูกต้องเป็นส่วนใหญ่
 2. ฉันทำสิ่งผิดพลาดในหลายเรื่อง
 3. ฉันทำสิ่งผิดพลาดทุกเรื่อง
94. DI12419. ในช่วง 2 สัปดาห์ที่ผ่านมา จนถึงวันนี้ ข้อความใดต่อไปนี้ที่บอกถึงความรู้สึกของคุณได้ดีที่สุด
1. ฉันเกลียดตัวเอง
 2. ฉันไม่ชอบตัวเอง
 3. ฉันชอบตัวเอง
- 95ก. DI12411. ในช่วง 2 สัปดาห์ที่ผ่านมา จนถึงวันนี้ ข้อความใดต่อไปนี้ที่บอกถึงความรู้สึกของคุณได้ดีที่สุด
1. ฉันไม่รู้สึกลดทีเดียว
 2. ฉันรู้สึกลดทีเดียวหลายครั้ง
 3. ฉันรู้สึกลดทีเดียวตลอดเวลา

คำถามต่อไปนี้เป็นคำถามเกี่ยวกับความรู้สึกของคุณ ในช่วง 6 เดือนที่ผ่านมา

- 95ข. DI12311. คุณรู้สึกว่า ไม่สามารถควบคุมสิ่งสำคัญในชีวิตได้ บ่อยแค่ไหน
1. ไม่เคย
 2. แทบไม่เคย
 3. บางครั้ง
 4. บ่อย
 5. บ่อยมาก
- 95ค. DI12316. คุณรู้สึกมั่นใจในความสามารถในการแก้ไขปัญหาส่วนตัว บ่อยแค่ไหน
1. ไม่เคย
 2. แทบไม่เคย
 3. บางครั้ง
 4. บ่อย
 5. บ่อยมาก
- 95ง. DI12321. คุณรู้สึกว่า สิ่งต่างๆ เป็นไปในแบบที่คุณต้องการ บ่อยแค่ไหน
1. ไม่เคย
 2. แทบไม่เคย
 3. บางครั้ง
 4. บ่อย
 5. บ่อยมาก
- 95จ. DI12326. คุณรู้สึกว่า คุณมีปัญหาที่หนักมากซึ่งยากเกินกว่าที่จะแก้ไข บ่อยแค่ไหน
1. ไม่เคย
 2. แทบไม่เคย
 3. บางครั้ง
 4. บ่อย
 5. บ่อยมาก

ศาสนา

96. DE12662. คุณนับถือศาสนาอะไร
1. พุทธ
 2. คริสต์
 3. ฮินดู
 4. อิสลาม
 5. ขงจื้อ เต๋า ลัทธิจีนโบราณอื่นๆ
 6. ความเชื่อแบบชนเผ่า, ความเชื่อพื้นบ้าน
 7. อื่นๆ(ระบุ)
 8. ไม่มีศาสนา
97. DE12666. ในช่วง 1 ปี ที่ผ่านมา คุณนำหลักคำสอนทางศาสนา เป็นเครื่องชี้นำในการใช้ชีวิตประจำวันของคุณบ่อยแค่ไหน
1. ไม่เคยใช้เลย
 2. แทบจะไม่เคยใช้เลย
 3. ใช้บางครั้ง
 4. ใช้ตลอดเวลา
 5. ไม่มีศาสนา

ข้อมูลประชากร / อื่น ๆ

98. DE12213. ตามปกติในแต่ละเดือน คุณได้รับเงินสำหรับใช้จ่ายส่วนตัวเดือนละเท่าไร
1. ไม่ได้รับเงินเดือนหรือค่าใช้จ่ายส่วนตัว
 2. น้อยกว่า 100 บาท
 3. 100-499 บาท
 4. 500-999 บาท
 5. 1,000-1,499 บาท
 6. 1,500-1,999 บาท
 7. 2,000 บาท หรือมากกว่า
99. DE12231. ปัจจุบัน คุณทำอาชีพอะไร
1. นักเรียน/นักศึกษาเต็มเวลา
 2. นักเรียน/นักศึกษา และทำงาน
 3. ทำงานอย่างเต็มตัว
 4. วางงาน
 5. อื่นๆ (ระบุ)
100. DE12311. การศึกษาชั้นสูงสุดที่คุณเรียนจบคือ..... (เช่น กำลังเรียนอยู่ ม.2 คำตอบคือ ม.1)
101. birth. วันเกิดของคุณคือ วันที่.....เดือน.....ปี พ.ศ.....
102. SEAGend. เพศ
1. ชาย
 2. หญิง
- 103ก. DE12866. ปัจจุบันคุณอาศัยอยู่กับใคร
1. พ่อและแม่
 2. แม่
 3. พ่อ
 4. ญาติ
 5. หอพักนักศึกษา
 6. บ้านของตนเอง
 7. อื่นๆ (ระบุในข้อ 103ข.)
- 103ข. DE12866o.
- 104ก. DE12953. คุณมีแหล่งที่สามารถใช้อินเทอร์เน็ต ได้หรือไม่
1. มี (ตอบข้อต่อไป)
 2. ไม่มี
- 104ข. DE12955. ถ้าคุณมีแหล่งที่จะสามารถใช้อินเทอร์เน็ตได้ หากมีการสำรวจแบบนี้ทางอินเทอร์เน็ต คุณสนใจที่จะเข้าร่วมตอบแบบสอบถามทางอินเทอร์เน็ตหรือไม่
1. สนใจ
 2. ไม่สนใจ

ขอบคุณที่กรุณาตอบแบบสอบถามจนครบถ้วน

โครงการนี้จะดำเนินการสำรวจทุก 1 ปี ดังนั้น ในอีก 1 ปีข้างหน้า จะขอกลับมาขอให้
คุณตอบแบบสอบถามอีก เพื่อให้แน่ใจว่า ในการสำรวจครั้งต่อไปเราจะติดต่อคุณได้ จึงขอที่อยู่
ที่สามารถติดต่อได้ รวมทั้งเบอร์โทรศัพท์ของคุณไว้เพื่อการติดต่อในคราวต่อไป

คุณมีแนวโน้มจะเปลี่ยนที่อยู่ และเบอร์โทรศัพท์ในอีก 1 ปี ข้างหน้าหรือไม่ ถ้าใช่
ขอที่อยู่ และเบอร์โทรศัพท์ใหม่

พนักงานสัมภาษณ์ : ถ้ายินยอมที่อยู่เดิมไม่ต้องถามที่อยู่ใหม่ แต่ต้องถาม ชื่อ ที่อยู่ ของ
ญาติ หรือเพื่อนสนิทของผู้ตอบแบบสอบถาม

ที่อยู่ใหม่ เลขที่ ถนน..... หมู่ที่ ตำบล.....
อำเภอ..... จังหวัด.....
เบอร์โทรศัพท์ เบอร์มือถือ

ชื่อ-สกุล
ความสัมพันธ์กับผู้ตอบแบบสอบถาม.....
ที่อยู่ เลขที่ ถนน..... หมู่ที่ ตำบล.....
อำเภอ..... จังหวัด.....
เบอร์โทรศัพท์ เบอร์มือถือ

ใบสำคัญรับเงิน

ข้าพเจ้า ได้รับเงินค่าเสียเวลาในการตอบแบบสอบถามจากโครงการ "Tobacco
Control Policy Survey (Thailand) จำนวน 150 บาท (หนึ่งร้อยห้าสิบบาทถ้วน) แล้วจึงได้
ลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐาน

ลงชื่อ ผู้ตอบแบบสอบถาม

()

วันที่ เดือน พ.ศ. 2554

รายชื่อผู้ควบคุมงานสนามและพนักงานสัมภาษณ์**ผู้ควบคุมงานสนาม**

1. น.ส. ธัญจิราภา เมืองนก
2. น.ส. ปิยะวรรณ จันทร์หอม
3. น.ส. วิภาวดี แดงวงษ์

พนักงานสัมภาษณ์

1. น.ส. กมลวรรณ มนต์ไทรเวศน์
2. น.ส. จันทิรา น้อยสีลา
3. นาย เทอดตระกูล สุขเสนี
4. น.ส. ณัฐชยาน์ ศิริโส
5. น.ส. ปลินดา คนเที่ยง
6. นาย ภาณุพงศ์ ฤาเดช
7. น.ส. วรระฆมน คำภูเวียง
8. นาย วรินทร์ คนเที่ยง
9. นาย วีระยุทธ แซ่เจีย
10. นาย วีระศักดิ์ บัวเขียว
11. น.ส. สุกัญญา พริ้งพงษ์
12. น.ส. สุธาร์ตน์ วิริยะ
13. นาย สุรเชษฐ เทศใจ
14. นาย อติศักดิ์ เลิศนิพัฒน์
15. นาย ฮาติม จรัสพงศ์นารี

ภาคผนวก จ

ภาพการอบรม การปฏิบัติงานสนาม และการควบคุมงานสนาม

ภาพการอบรมผู้ควบคุมงานสนาม/พนักงานสัมภาษณ์
และฝึกปฏิบัติงานในพื้นที่

การเก็บข้อมูลภาคสนามและการควบคุมงานสนาม